

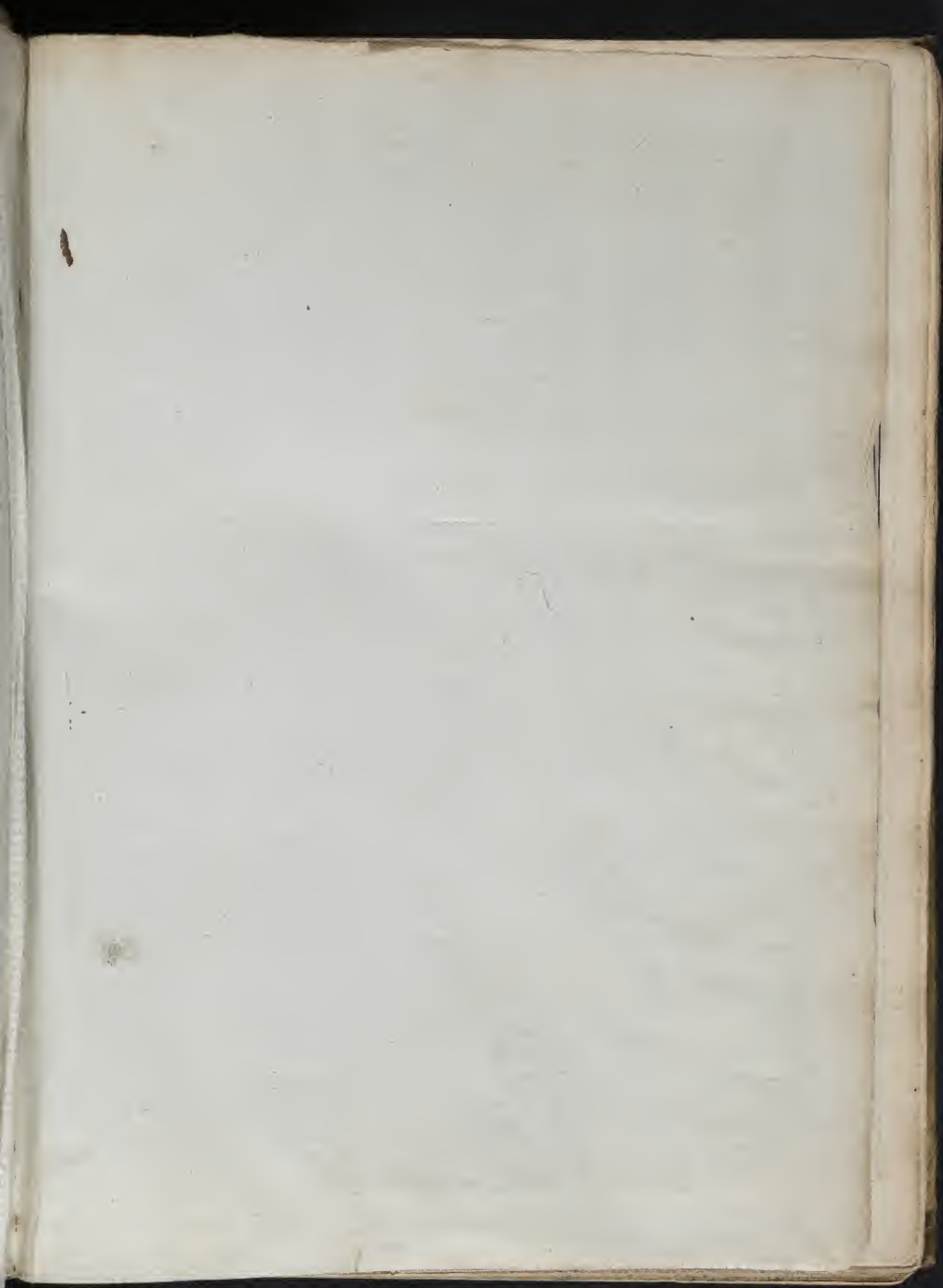
10
NICHOL
00

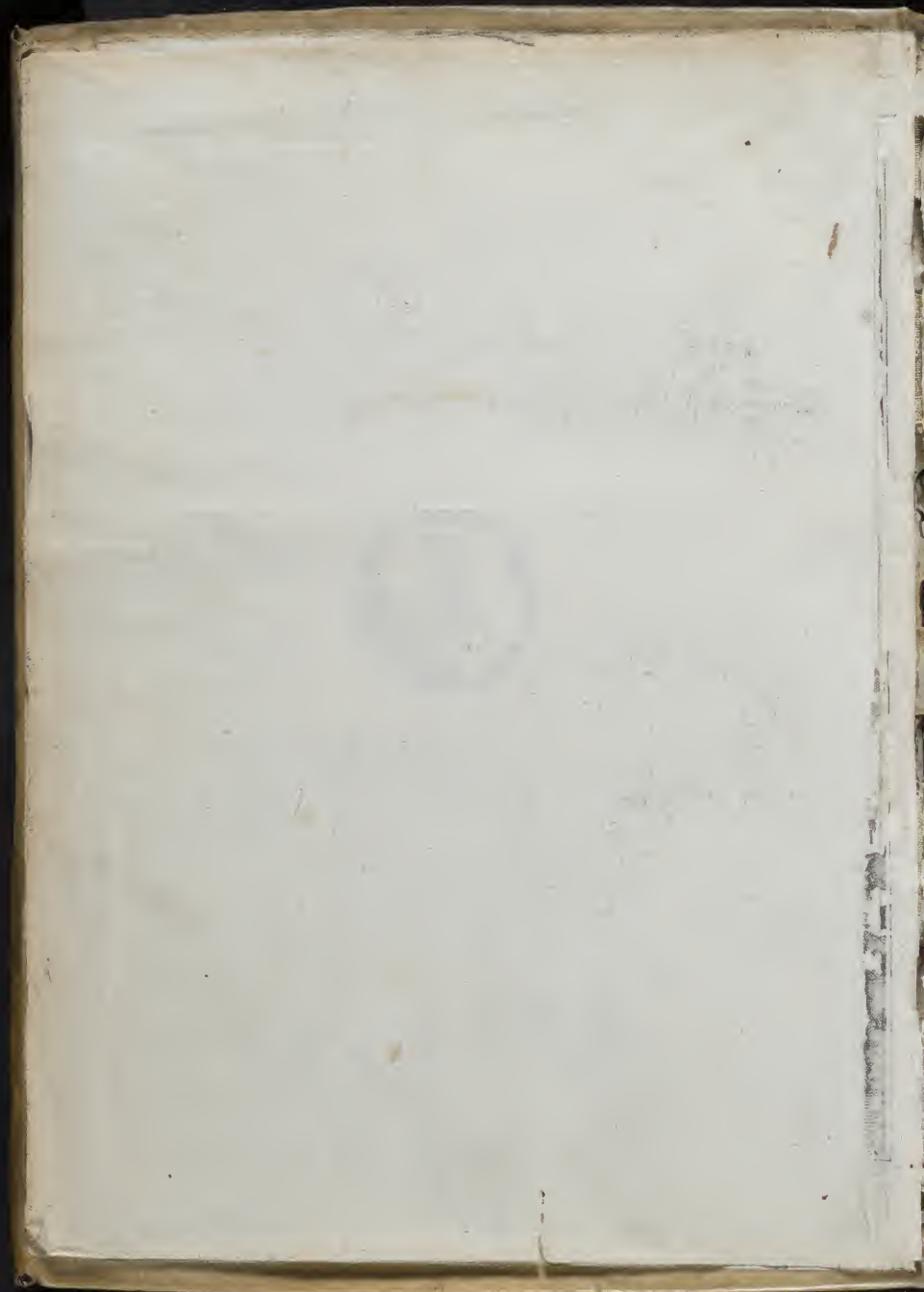
75 —

Etchings by
Jan. van Vianen
(c. 1660 - after 1726)
Titlepage by Boutats
after J. Goeree.

Ornatissimo Juveni
Henrico ~~Thunberg~~,
Classis primae Discipulo
hoc singularis Diligentiae Probatisq; Praemium
deceverunt
Nobilissimi & amplissimi Coll.
Scholarumq; Ephori.

T.
H. Thunberg. Rector.

Arenae Gelorum.
VII. Kalendas Augusti.
M. DCCXII.

PHÆDRI, AUG.
LIBERTI
FABULARUM
ÆSOPIARUM

LIBRI V.

NOTIS ILLUSTRAVIT IN USUM
SERENISSIMI PRINCIPIS
NASSAVII

DAVID HOOGST RATANUS.

*Accedunt ejusdem opera duo Indices, quorum prior est omnium
verborum, multa quam antehac locupletior, posterior
eorum, quæ observatu digna in notis occurrunt.*

AMSTELÆDAMI,
EX TYPOGRAPHIA FRANCISCI HALMÆ.
CIO IO CCI.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and mostly illegible due to fading and the texture of the paper.

SERENISSIMO. AC. CELSISSIMO
PRINCIPI
JOANNI. GULIELMO
FRISONI
PER. DEI. GRATIAM
PRINCIPI. NASSAVIO
COMITI. CATTIMELIBOCORUM
VIANDÆ. DIETZIÆ
SPIEGELBERGÆ
DOMINO. BEILSTEINII
BARONI. LIESVELDIÆ

HÆREDITARIO. FRISIÆ
GRONINGÆ
ET
AGRORUM. CIRCUM-
JACENTIUM. GUBERNATORI
DESIGNATO

*Igna Parente Tuo soboles,
clarissime Princeps,
Spes Patriæ, Princeps,
præsidiumque Tuæ,
Accipe pacato quos mitti-
mus ore libellos.*

*Munera sunt studiis non aliena tuis.
His nempe in foliis, ævi sapientia prisca,
Quæ modo cunque damus, prodigiosa
latet.*

Illa

DEDICATIO.

*Illa senis Phrygii producta e pectore quon-
dam*

*Ingenium Phædro materiemque dedit.
Spiritus hic alto tactus de culmine Pindi
Incepit variis luxuriare modis.*

*Et modò jucundo ludunt animalia ritu,
Et fundunt salsis non sua verba jocis.*

*Et modò in historiis quærit sibi seria
veris,*

*Lectorem oblectans erudiensque suum.
Altius hinc surgit, & tota theatra vi-
detur*

Majestate operis posse movere sui.

*Denique quicquid agit, proventu divite
præbet*

Judicii nusquam deficientis opes.

*Quin & lætitiæ nactus de nomine nomen
Attra-*

D E D I C A T I O.

*Attrahit illecebris pectora cuncta
suis.*

*Te quoque, dum, GULIELME, petis Par-
nasia Tempe,*

Te capiat numeris detineatque suis.

Excipe sub levibus fabellis sacra tegentem

*Præcepta, in vitæ commoda magna
Tuæ.*

*Hæc quoque sunt, cum justa virum Te fe-
cerit ætas,*

Præsidium rebus grande futura Tuis:

*Tunc etiam, patriis ubi conspiciendus in
armis*

Ardua pro Patriæ bella salute geres:

*Cum Frisonum fortes cogens in prælia
turmas*

*Prostrato referes victor ab hoste pe-
dem:*

Et

DEDICATIO.

Et castris adsueta Tuis Victoria lauros

Ad Te formosa deferet ipsa manu:

*Tunc etiam, quando populorum frena te-
nebis,*

Et Tibi subjectis jura colenda dabis.

Sic vigil usque Tuis adsit prudentia cœptis,

A Te calcanda duxque comesque via.

*Sola Tuos virtus regat impellatque la-
bores.*

Hæc sit meta Tuis una petenda rotis.

Illa dies veniet (si non præsagia fallunt

Me mea, si supereſt vatibus ulla fides)

*Qua proavis, GULIELME, Tuis magno-
que Parenti,*

Felix fidereæ quos tenet ora plagæ,

Fas erit e cœlo dignum spectare nepotem

Tentantem validâ prælia dura manu.

* *

Illum

D E D I C A T I O.

Illum cernere erit sua per vestigia ferri,

Cernere erit simili laudis amore rapi.

*Tunc ego, qui tenues ad Te nunc defero
lusus,*

Tentabo Heroïs altius ire modis.

*Teque Tuosque canam, si non mihi lævus
Apollo.*

Ingenium nobis & Tua facta dabunt.

*Perge tenax modo propositi. Tibi glo-
ria victrix*

Sola rogi meritis præmia digna parat.

SERENISSIMÆ CELSITUDINI TUÆ

DEVOTISSIMUS

DAVID HOOGSTRATANUS.

LECTORI BENEVOLO

S.

Um nihil minus cogitarem hoc tempore quam de Phædro edendo, quem nuper admodum notulis illustratum publici juris feceram, rogat ecce me Franciscus Halma, optimis Bataviæ nostræ typographis magno suo merito accensendus, ut quod beneficium antea in juventutem studiis destinatum contuleram, idem nunc in Principem Juventutis conferrem. Imperum scilicet ceperat egregiam, nec tanta persona indignam editionem adornandi. Re mecum perpensa dedi id ejus precibus, captus novitate operis, & delectatus ornamentis, quæ insolitum nitorem huic libro essent allatura. Recensui itaque denuo cultissimi Fabulatoris libellos, & his secundis curis examinavi quæ viri docti passim coacervârunt ad veram ubique lectionem constituendam. Unde ea depromsimus quæ nobis saniora videbantur. Congessimus deinde quæcunque poterant inservire juvandis studiis SERENISSIMI PRINCIPIS, cujus tenerior ætas obruenda non erat difficilibus observationibus, quas scriptis suis immiscuerunt, qui vel ex professo vel alia occasione operam Phædro navârunt. Adjumento mihi

P R Æ F A T I O.

inprimis fuerunt animadversiones clarissimorum virorum Joannis Schefferi, ante omnes alios optime de Phædro meriti, Tanaquilli Fabri, Conradi Rittershusii, Nicolai Rigaltii, Ludovici Praschii, & qui nuper in lucem exiit Marquardi Gudii, Nicolai deinde Heinsii, Joannis Frederici Gronovii, Joannis Georgii Grævii, Jacobi Perizonii, aliorumque, quos hic illic nominamus. His acceptum ferimus quicquid instituto nostro serviebat. Non enim necesse erat quæ illi bene explanârant, & clara luce perfuderant, denuo explicare, & actum, quod dicitur, agere. Neque interea nihil ipsi viderimus: sed compluscula iis omnibus addidimus, quæ fructum suum essent allatura, nullam inde laudem venantes, sed satis habentes nihil negligere, quod aliquid poterat conferre auxilii ad Scriptorem nostrum in facillima ponendum cognitione. Debetur tamen aliquid, opinor, industriæ nostræ, si consideres quanta cura hos versus ad leges suas, quas doctissimi etiam & sagacissimi viri negligenter habuerunt, revocarimus. Ineptissimum enim esse judicamus quod Scioppius aliique affirmare sunt ausi, ignorasse Phædrum leges verbum, quibus hoc opusculum concinnavit. Usus est libertate quadam, quod recte observavit Faber cæteris oculatior: id vero nequaquam fecit ignorantia rerum, quas scire debebat, sed ut sermo ejus sermoni familiari esset propior, & profam orationem aliqua specie mentiretur. Cui scribendi generi jam homines istius temporis assuefecerant Laberius & P. Syrus, quibus ætate proximus fuit Phædrus. Constat apud omnes, hujusmodi senarios, si ad purioris Jambici angustias velimus attendere, paribus locis recipere nullos pedes, nisi Tribrachyn vel Jambum, & sexto quidem loco solum Jambum; imparibus vero Spondæum, Jambum, Tribrachyn, Dactylum, & Anapæstum; nullosque præterea alios unquam admitti. quod non viderunt homines quidam eruditi, qui dum operam dant loco alicui persanando, eadem inciticia poetica novum vulnus inflixerunt. Licentia autem,

P R Æ F A T I O.

tem, quam Phædrus sibi indulfit, in eo consistit, quod quinque priorum pedum constitutionem susque deque habuit, & ut ita dicam, casui permisit. Nusquam vero intrusit versibus suis pedem alienum, nec umquam in ultima sede Jambī collocationem neglexit, si tamen discefferis ab uno loco, qui est in libri quinti fabula ultima, ubi vox *latrans*, cujus prima est longa, versum claudit. Quod animadvertens vir magnus Gerardus Joannes Vossius negat Phædrum esse Augustæ ævi, reclamante interim Chr. Wasio Anglo, qui *Senarium* edidit, opus, in quo post alios agit de licentia veterum poetarum, in quod incidi demum, postquam omnia typis essent descripta: sed ita reclamante, ut statuere videatur lapsum hic esse Phædrum imperitiæ culpa, neque id mirum esse, cum ipse fateatur se fastidiosè in cætum poetarum recipi. Quasi non idem Phædrus aliis locis longe alia de se prædicet, conscius laudis sibi debitæ, & securæ immortalitatis. Quæ vero medicina huic versui ab insulis exscriptoribus vexato a nobis sit facta, dicto loco potest videri. Huc nihil facit quod subinde vel vocalem ante vocalem, vel M consonantem in fine vocis, sequente vocali, prætermittit elidere, & alia audet, quæ repugnare videntur Grammaticorum placitis: cum in his nitatur auctoritate Virgilii, aliorumque aurei ævi scriptorum. Certe qui non omni caret judicio, nec penitus rudis est artis poeticæ, facile videt, quam egregia in hoc carminis genere, si voluisset, præstare potuisset Phædrus, cum casus, ut patet, tantum nunc erum exactissimorum versuum expresse, quos omnes credibile est instar Ovidianorum sponte sua ad aptos numeros pervenisse. Quales sunt statim in initio operis, Prolog. lib. 1.

Hanc ego polivi versibus senariis,

&

Fictis jocari nos meminere fabulis;

alique multi, qui in omnibus fere fabellis occurrunt. Tum & hi longe elegantissimi lib. 2. fab. 8.

** 3

Homi-

P R Æ F A T I O.

Hominumque tecto spiritum commiseris?

At ille supplex: Vos modo, inquit, parcite,

Occasione rursus erumpam data.

Spatium diei noctis excipiunt vices.

ubi toti quatuor sunt versus, qui ad regulas Senariorum felicissime sunt elaborati. Iterum hi tres lib. 3. fab. 10.

Adjecit id, quod sentiebat maxime

Doliturum amanti, ventitare adulterum,

Stuproque turpi pollui famam domus.

& eadem fab. 3. 25.

Ire furentis impetum non sustinens.

Deinde lib. 4. f. 4.

O si maneret condito sensus patri!

Eod. libro fab. 5.

Periclitatur magnitudo principum.

Qui omnes ita se habent, ut non paullo meliores sint multis, qui in Seneca Tragico inveniuntur. Superfedeo alia adferre, quæ observârunt Tanaquillus Faber & Ludovicus Praschius, quorum Prolegomena legi merentur. Hæc omnia cum cura ad animum meum referens nihil non tentavi, ut Phædrum ab hac injuria defenderem. Quod dum ago, improbare coactus sum multa, quæ maximi nominis viri in illius fraudem in chartas conjecerant. Adeoque non puto facile quicquam repertum iri, in quo argui possimus negligentia, vel apparituum ullum versum, cujus dimensio non possit inveniri. Hæc sunt, quæ præstitimus, benevole Lector, rejectis aliis, quæ ad scopum nostrum nihil faciebant. Quibus ista non probantur, illi se pascant deliciis morosiorum criticorum, audacissimas conjecturas nobis obrudentium, & dictatorie pronunciantium, *Ita lego: lege sic meo periculo,* & quæ ejus farinae sunt plura, nec ullis argumentis sua dicta confirmantium. qua agendi ratione nihil est exitiosius. Securi itaque quid judicaturi sint illi, quibus conatus nostri leviores videbuntur, non erubuimus nos componere ad exemplum tot politissimorum

P R Æ F A T I O.

rum hominum, qui ita veteres auctores scriptis suis illustrarunt, ut nullam partem omnino Latinæ linguæ contemnendam duxerint. Quin & præivere jamdudum hac via tot viri docti, qui in usum Serenissimi Galliarum Delphini veteres scriptores sibi exponendos sumserunt. Omisimus tamen anxium istud interpretandi genus, quod multi ex illis adhibuerunt, rati satis lucis ex notis nostris accessisse ad ea loca, quæ obscuriora sint, recte intelligenda. Hæc agenti subinde dubia mea & conjecturas communicare licuit cum doctissimis & politissimis Viris Petro Francio & Jano Broukhusio, quos honoris & amicitiae causa nomino, eorumque consiliis uti. Quam occasionem eo libentius arripui, quod præ manibus habens poetam ad nullos me convenientius poteram conferre quam ad eos, quos poetarum hujus sæculi principes ipse livor agnoscit, quique pœne soli Musas his temporibus sese subducere parantes retrahunt e fuga & sistunt. Hi quo sunt in me studio, & in bonas literas amore, libenter suppeditarunt quæ codici suo quisque adnotaverant, ut si quid mihi ex usu esset, inde observationes meas locupletarem. His auxiliis munitus potui feliciter recensionem Phædri peragere, & eluere labem, quæ contextui variis in locis in hunc usque diem adhæserat. Si quid peccavero, aliorum monitu errores meos cognoscam, & emendare conabor. Cæterum quo commodior esset hujus libri usus, adjecimus duos Indices, quorum priorem non sine multo labore ita constituimus ut res exigebat, mutilum ante nec satisfaciendum lectorum desiderio, ut qui destitueret quærentes, & inveniendi suis locis vocabula spem omnem passim præcideret. quod patebit ei, qui priorem, quem Gallicus Interpres suæ editioni adjunxit, cum hoc nostro volet conferre. Ut rem in pauca conferam, omni labore adnixus sum, ut Phædrus aliquanto castigatior ac nitidior exiret in manus hominum, auctus insuper quinque fabulis, quas bono quodam genio repertas a Marquardo Gudio, Viro in omni genere literarum erudito, primus nuper publicavit

P R Æ F A T I O.

cavit Vir clarissimus Petrus Burmannus, in Trajectina Academia humaniorum literarum professor, magni Parentis nequaquam degener filius. Nec adfirmare dubito, emendatorem editionem numquam prodiisse hac nostra. Parco verba facere de specioso cultu, quo se commendat oculis intuentium, eximia cura & impendiis Francisci Halmæ, cui certe plurimum favoris & gratiæ debent studiosi præ tanto ardore promovendi rem literariam, quo fit ut incredibiles sumtus impendat publicandis eximiis auctoribus. Denique illius opera & mea effectum est, opinor, ut patriæ nostræ juvenus habeat cur gratias agat **SERENISSIMO PRINCIPI NAS-SAVIO**, sub cujus auspiciis muſteum hoc opus evulgatur. Vale, & si conatibus nostris faves, alia quoque exspecta.

VITA

VITA PHÆDRI

A

JOHANNE SCHEFFERO

Argentoratensi composita.

Hædrus, cujus pauci meminerunt apud veteres, si non ante, sub Augusto saltem natus fuit. Virgilium profecto ac Ovidium est æmulatus, qui utrique sub Augusto florere. Quin imo Augusti mentionem facit ipse, tanquam ejus, sub quo vixerit, cujusque gesta quædam observavit. Nam cum lib. III. c. 10. præmississet:

Narrabo tibi, memoria quod factum est mea,

subdit:

A Divo Augusto tunc petiere judices.

Patriam habuit Thraciam, ut ipse indicat præfat. lib. III. his verbis:

*Cur somno inerti deferam patriæ decus?
Threïssa cum gens numeret auctores suos,
Linoque Apollo sit parens, Musa Orpheo.*

***

Sed

V I T A P H Æ D R I

Sed hoc alii; amplius observatione dignum, quod in monte Pierio videatur editus, quem antiqui sedem atque domicilium Musarum crediderunt. Ita namque, dicto loco:

*Ego, quem Pierio mater enixa est jugo,
In quo tonanti sancta Mnemosyne Jovi
Fecunda novies Artium peperit chorum.*

Vides simul, in hoc monte Musas genitas putasse olim. Unde quoque nata est opinio, quod ibi commorentur. Strabo lib. X. *A cantilena & numeris, & instrumentis, & Thracica omnis Musica, & Asiatica sit magni. Quod ex eo liquet, quia ibi loca sunt, in quibus velut sedibus suis Musæ esse dicuntur. Nam Pieria, Pimpla, Libethrum olim Thraciæ fuere montes regionesque.* Sic hunc locum verto, quem obscurius nonnihil Casaubonus reddidisse videtur. Jam quia Musæ artium omnium ac literarum dæ, post superius allata verba Phædrus subjecit, *natum se in ipsa prope schola.* Parentes quos habuerit, haud constat. Saltem quoniam in Thracia editus, Thrax ipse fuit, minime servilis extitisse conditionis credi possunt, ac sic casu potius, quam nascendi sorte, factus esse servus, neque cum P. Pithæo, *libertinum Augusti*, sed *libertum* appellari oportere. Cæterum quis ille casus fuerit, nemini est promptum dicere. Nisi fors quis divinare velit ex Suetonio, quando de Octavii Augusti patre scribit cap. 3. *Bessos ac Thracas magno prælio fudisse.* Potuit nimirum evenisse tum, ut cum aliis captivus Romam duceretur. Quod si quis admittit, primam Phædri se extendere atatem ad Julium necesse est, quando memoratum bellum gestum eo tempore, quo Cæsar solus gessit consulatum; atque Q. Cicero Asiam administravit. Nec fortasse multum obstat huic sententiæ, cum præsertim senectutis suæ passim Phædrus ipse mentionem faciat temporibus Sejani. Ingenium videtur habuisse probitatis atque honestatis amans, ostenduntque tot egregiæ sententiæ, quæ in hoc opusculo occurrunt. Quinimo & alios juxta secum ad virtutis cultum incitare studuit, ut palam in Præfat. lib. II. ostendit. Pertinet huc quoque, quod eodem libro habet de adælionum natione, multo labore nihil agente:

Hanc emendare, si tamen possum, volo.

Nec

A JO. SCHEFF. CONSCRIPTA.

Nec interea morosus fuisse credi potest, sed jucundus, hilarisque, ut potissimum ex lib. IV. cap. 13. & 14. item cap. 16. liquet. Opes & pecunias alto generosoque animo contempsit semper, ut de se testatur ipse lib. III. præf. ubi *curam habendi penitus corde erasse* scribit. Maxime vero hoc egit, cum videret, quam multis exitiales essent suo tempore pecuniæ. Id quod innuit lib. 5. fab. 4. ubi ait, post allatam fabulam de asino, detrectante hordei comedere reliquias, quo faginatus porcus, Herculi deinde immolatus fuit:

*Hujus respectu fabule deterritus
Periculosum semper vitavi lucrum.*

Et profecto tuuc opulentissimum quemque à Tiberio variis criminationibus circumveniri solitum non ipse modo docet in sequentibus, sed & exemplis à Suetonio cap. 19. & Tacito VI. An. c. 19. aliisque locis allatis comprobatur. Quemadmodum vero negligens fuit opum, ita ex adverso gloriam sectatus est, eam maxime, quæ est ex litteris doctrinaque. Ideo & de obtenta ea tantum non triumphat, in præf. lib. III. ubi ait:

*Ergo hinc abesto livor, ne frustra gemas,
Quoniam mihi solennis debetur gloria.*

Sic ab initio lib. V. *Mihi parta laus est.* Quin imo tam præclare de se sentit, ut & aliis famam nominis ac immortalitatem dare posse scriptis crediderit. Inde ad Particulonem lib. V.

Particulo chartis nomen victurum meis.

Litteras autem ipsas magno animi ardore est aggressus, & in illis eam partem maxime, quæ poësis appellatur. Liqueat vel ex eo, quia puerum se etiam tractasse Ennium fatetur, & ex eo versum citat lib. IV. circa finem, ubi Ennium intelligit, cum ait:

*Ego quondam legi quam puer sententiam;
Palam mutire plebejo piaculum est;
Dum sanitas constabit, pulcre meminero.*

Atque hinc fortasse factum, ut Æsopi fabulas versu potius, quam ora-

V I T A P H Æ D R I

tionem prosa comprehenderet; de quibus amplius nunc aliquid dicendum. Scripsisse eas in ætate ultima ipse innuit non uno loco, pertinetque huc potissimum postrema, quæ in libro quinto est, fabella. Quin & tempus potest colligi quodammodo ex libri tertii proœmio, quo videlicet Sejanus pro arbitrio cuncta gessit sub Tiberio, suamque latissime potentiam exercuit. Ubi simul etiam causa scripti hujus aperitur. Calamitas nimirum certa & peculiaris, in quam odio & persecutione Sejani præcipitatus, fortunam, quia non licebat aperte, ob potentem adversarium, occulte saltem, & sub involucris fabularum exponere, depingendoque mores ejus & flagitia, velut ultionem sumere de ipso, seque consolari sic suscepit. Ita enim est intelligendus locus totus, qui occurrit in prædicto proœmio.

-----*Servitus obnoxia*

*Quia, quæ volebat, non audebat dicere,
Affectus proprios in fabellas transtulit,
Calumniamque fictis elusit jocis:
Ego porro illius semita feci viam,
Et cogitavi plura, quam reliquerat;
In calamitatem delicens quædam meam.*

Secutus in plerisque est Æsopum, nisi quod interdum etiam historias admisceat, ut ex lib. III. cap. 10. & lib. 5. cap. 1. intelligitur. Sed & ex illis ipsis Æsopi, non omnino omnes, verum cum delectu eas saltem, scribere suscepit, quæ servirent instituto, id est, vel Sejanum tacite arguerent, vel calamitatem propriam declararent. Ita statim ab initio affert fabulam de lupo & agno, quorum ille Sejani, hic Phædri speciem exhibere debet. Igitur & sic concludit eam:

*Hæc propter illos scripta est homines fabula,
Qui fictis causis innocentes opprimant.*

Quibus verbis manifeste sortem suam deplorat; & Sejani crudelitatem significat. Nec fortassis aliud quid altera respexit fabula, quam ut hydro ingenium Sejani, quodque ipse animabat veluti, Tiberii exprimeret, eique opponeret patientiam, humanitatem, bonitatem Augusti,

sub

A JO. SCHEFF. CONSCRIPTA.

sub quo primum vixerat. Sed & tertia quartaque manifestum continent augurium de futuro Sejani casu: quem haud secus ac graculum omnes ob fastum intolerabilem olim essent deplumaturi. Quod si eveniet, similem vult futurum cani, qui dum captat alia, ea etiam, quæ possidet, amittat. Nec sefellit Phædrum ista præflagitio, uti ex historia Sejani manifestum est. Verum istæ obiter, & tantum, ut ostendam causas & occasiones harum fabularum. Quas intelliget etiam in cæteris, qui conferre ista tempora cum iis volet. Nam cohærent inter se pulcherrime, hocque sine sunt ab eo selectæ, sicut ipse lib. III. cap. 12. & IV. in procæmio indigitat. Scripsit porro has fabellas stylo longe optimo ac Latinissimo, ut plerique docti tradiderunt, quod ex testimoniis ipsorum alibi propositis apparet. Nam quod Schoppius in eo nescio quid barbari ac Thracici subodoratur, id plane est ejusmodi, quale ejus, qui in Tito Livio deprehendit Patavininitatem. Itaque hucusque nemini ex doctioribus suam approbare potuit sententiam, nec credo umquam approbabit. Nos, qui & ipsi semel iterumque, ac cum cura Nostrum legimus, adeo nil invenimus istiusmodi, ut in plerisque Virgilium, in cæteris Plautum, Terentium, Ovidium imitatum esse opinemur, nec fallacibus argumentis exemplisque in notis nostris demonstramus. Denique ipse longe aliter, quam Schoppius, de his ad Particulonem,

---Chartis nomen victurum meis,
Latinis dum manebit pretium litteris.

Quasi diceret, se ita scripsisse has fabellas, ut si modo ullum pretium manebit sermonis Latini, propter eum in auctoritate ac existimatione sint futuræ. Nec ipsius solum fuit hoc judicium, sed Particulonis etiam, & aliorum, quippe qui & verba formulasque ejus ex libellis hisce ediscebant, scriptisque inferebant suis. Noster manifeste in præf. V.

*Mibi parta laus est, quod tu, quod similes tui
Vestras in chartas verba transfertis mea,
Dignumque longa judicatis memoria.*

Quanquam autem tanti fuerint æstimati hi libelli, vivo etiam adhuc

V I T A P H Æ D R I

auctore, tamen non magis ipsi, quam vulgo solent aliorum, evitare invidiam potuerunt. Alii habere quædam fatebantur bona, sed ea ex *Æsopo* mutuo accepta, cætera ut excogitata sint à Phædro, ita mala esse ac inepta. Vide cap. 20. lib. IV. Alii cum nil possent aliud, brevitatem & obscuritatem earum accusabant. Indicat id ipse lib. III. cap. 10. ubi ait:

*Hæc exsecutus sum propterea pluribus,
Brevitate nimia quoniam quosdam offendimus.*

Erant &, qui argumenti vilitatem, & humilitatem styli ac orationis arguerent, sicuti ex lib. III. cap. 16. toto intelligitur. Denique qui nil horum audebant, vindicabant sibi, quod inventum erat à Phædro, invidia gloriæ alienæ. Hoc enim voluit toto cap. 13. lib. III. ut vel ex conclusione ejus liquet. Libellum primum, & secundum edidit sine dedicatione, cum nuda præfatione ad lectorem qualemcunque, eam secutus causam, quam in præcedentibus prodidimus. Invenerunt statim amatores, interque alios Eutychem: cui propterea, & quoniam ad supplicium tractus fuit interim Sejanus, libellum tertium, & quemadmodum conjicio, quartum: itemque Particulonem, cui libellum quintum dedicavit. Eutychem vero ille ac Particulo qui fuerint, haud facile est dicere. Facit ipse noster alterum gravibus crebrisque negotiis occupatum, & potentem. Itaque & opem ejus contra æmulos ac inimicos, potissimum vero calamitatem, in quam innocens invidia Sejani venerat, implorat. Ac fortasse fuit quispiam ex libertis in Tiberiana aula, nam in talem convenit potissimum sermonis peregrini nomen. Fortuna Phædri reliqua quæ fuerit, nonnihil pater ex superioribus. Primum in ætate puerili captus, Romamque ex Thracia deportatus, ibique ab hero suo, quocunque denique, ad consuetudinem illorum temporum, litteris imbutus fuisse videtur. In quibus cum non parum profecisset, accidit forte, ut in domum Augusti, vehementer doctos homines amantibus, vocaretur. Ubi cum probasset suam fidem, elegantiam ingenii, morum probitatem, paulo post manmissus ac libertate donatus est. Id quod indicat vel titulus opusculi, in quo **LIBERTUS CÆSAR. AUGUSTI** nominatur. Quem qui de Tiberio accipiunt, ut sit à Demistero,

A JO. SCHEFF. CONSCRIPTA.

Demistero, & nonnullis aliis, mihi equidem haud satisfaciunt. Et mecum sentiunt ex eruditis plurimi, quos inter est Septimius Florens quoque. Mox Augusto defuncto, & Tiberio imperium administrante incidit in calamitatem magnam, nulla sua culpa, sicut aliquoties testatur, verum odio Sejani, qui eum fictis criminibus accusaverat juxta, &, ut fuit potentissimus, damnari fecerat. Ita enim docent verba ejus, quæ leguntur in præf. lib. III. Nec fortassis tam obscuri tituli sunt criminatæ ejus, ut videntur, si bene reputamus, quod versatus fuerit in domo Augusti, ab ipso clementer habitus, in libertatem restitutus. Id enim absque dubio fuit causa, cur Augustum primo, & mox eo defuncto posteros illius amaret coleretque. Quos inter cum extiterit primum Agrippa, & deinde Germanicus, non potuit profecto deesse ratio Sejano criminandi nostrum apud invidentem atque suspicacem principem Tiberium. Tulit autem hanc calamitatem magno animo, & remedium adversus eam petiit ex litteris. Nec defuerunt amici, qui eum solarentur, & promitterent suam opem. Inter quos Eutychus præcipue, quem propterea ad solvenda promissa sine lib. IV. sedulo adhortatur. Quando diem suum obierit, ignotum est. Saltem post Sejanum vixit, quod apparet ex iis, quæ de ipso tradit. Nec enim verisimile, fuisse scripturum vivo Sejano talia, cum & post obitum illius extiterint, qui hominem metuerent. Periiit porro Sejanus anno Tiberii decimo octavo, à quo ad consulatum Julii solitarius, quo Romam venisse Noster videtur, anni circiter sunt septuaginta, ut septuagesimum superasse annum ætate sua sit necesse, ac propterea nec videri possit mirum, toties de senectute sua conqueri.

DE ÆTATE PHÆDRI,

Ex Gerar. Jo. Vossio de Poëtis Latinis.

Sub Tiberio vixit Phædrus Thrax, Augusti Cæsaris libertus, ut qui se Augustum dicat vidisse jus dicentem, & Bathyllum Cilnii Mæcenatis saltantem. Reliquit quinque libros fabularum Æsopicarum, jambicis conscriptos. Antiquissimus, qui earum meminit, est Avienus, præfatione in fabulas Æsopicas ad Theodosium Macrobius. Nec mirum adeo non meminisse Senecam, ubi loquitur de fabularum Æsopicarum scriptoribus. Nam de Romanis loquitur: hic se Thracem prædicat.

Ex eodem de Arte Grammatica.

Non est Phædrus ille Augustæi ævi, ut multi arbitrantur: vel multa saltem sunt a sequiori ætate.

Operæ pretium est videre, quo pacto huic Vossii Judicio adversetur Chr. Wafius Anglus in
Senario, pag. 31.

Vehementer autumat (Vossius) Phædrum hunc Augustæi ævi poetam non fuisse: super quo, cur ab ipso dissentiam præter illa quæ ab aliis argumenta satis valida sunt allata, rem extra dubium ponere videtur, quod partem operis hujus Eutycho jam senior inscribat, qui Eutyclus, teste Josepho Antiquit. l. 19. c. 3. Prasinus auriga opibus & gratia in aula C. Caligulæ florebat: etiam in sacris stabulis ædificandis (& magna tum ardebant Circensium certaminum studia) operum curæ præfectus. Cauti enim & circumspecti judicis erat sententiam ampliare, ne fides testimonium præcureret.

JUDICIA

JUDICIA ET TESTIMONIA DE PHÆDRO.

Joannes Cardinal. Bona in Notitia Auctorum.

PHædrus Thrax, Augusti Cæsaris libertus, fabularum, quas, ut ipse ait lib. v. auctoritatis gratia Æsopias nuncupavit, libros quinque conscripsit Iambicis versibus cultissimis & elegantissimis.

Thomas Reinesius Eponymol. inedit.

Phædrus Thrax, Augusti Lib. fabulas Æsopi pulcerrimis versibus Latinis reddidit.

Jacobus Bidermannus è Soc. Jesu Utopiæ lib. 1. pag. 3.

Phædrum horis subsecivis per proximos priores dies legi, Tiberii principis libertum, doctum cætera scriptorem & fabulatorem sane non inficerem; quique probioris aliquantum indolis, quam hodie pleraque fabularum commenta; aut verius ævi nostri dedecora: in quibus legendis præter bonas horas, morum quoque animorumque dispendium est.

Jo. Pricæus notis in Apuleji Apologiam pag. 18.

Phædrus lepidissimus Fabularum Scriptor.

Caspar Barthius Adversar. l. xxx. c. 22.

Ingenuas Phædri fabulas a prima pueritia in deliciis habui. Et immortali amore prudentiam in tam suavibus verbis & fabulis abditam, dignam esse quis neget?

Augustus Buchnerus in libris de commutata ratione dicendi.

Phædrus elegantissimus Fabularum Æsopicarum poeta.

Idem Oration. Tom. 2. Orat. 2.

Phædrus elegantissimus Fabularum Æsopicarum poeta, libertus Tiberii Cæsaris doctissimus.

Idem Epist. Tom. 2. Ep. 71. ad Janum Gruterum.

Phædri elegantes & purissimæ Latinitatis, sic Barthius censet, Fabulas

****

JUDICIA ET TESTIMONIA

bulas tenerè semper amavi. Et quidni? cum illas nemini non eruditorum hætenus in deliciis esse viderem.

F. Vavassor de ludicra dictione pag. 205.

Phædrum igitur habemus, Augusti libertum, sive Octaviani, sive Tiberii, qui & nomine ipso hilaritatem præ se fert, & profitetur libelli sui dotem alteram è duabus esse, ut risum moveat, & fictis fabulis jocetur. Idem quam proprie de communibus & quotidianis rebus, quas alii tractarunt scriptores nulli, loquitur! quam sincere & ab omni peregrinitate atque insolentia remote! quam pressè, nec moleste tamen! quam solute, nec licenter! quam emendate literateque, ac bene, ut verbo dicam, Latine! In quo genere quid posset, & agnovit ipse & æquales, qui ætate vivebant eadem, cum ejus verba in suas chartas transferrent, satis declararunt. Memini equidem Jacobum Sirmondum narrare mihi solitum, cum Petrus Pithœus hos Phædri Æsopiarum fabularum quinque libros Lutetiæ edidisset primum, & ad se Romam pro veteri amicitia muneri misisset; percussos illico Romanos novitate voluminis, atque, ut gens est *emunctæ naris*,

Natura numquam verba cui potuit dare,

susplicari coepisse num quidnam partus iste recens ac suppositivus esset, qui tanto intervallo appareret, tamque delituisset diu: veruntamen libro perlecto toto, neminem dubitasse, quin ætatem redoleret Augusti, ac summam illam facilitatem stili & scripturæ, & beatam copiam repræsentaret; tuncque vixisset auctor, cum laus bene loquendi temporum potius, quam hominum fuit; ibique etiam apud Cæsarem servisset, ubi sedem ac domicilium eruditio collocasse videretur; qua in domo filiarum & neptes, intimi & familiares, servi & liberti literas egregie didicissent. Etenim memoria sua Phædrus rem memorabilem ait delatam ad centumviros, de qua divus Augustus ab iis ascitus judex, quod ipsi satis verum non dispicerent, judicavit. Alio quodam loco Sejanum male nescio quid de se meritum significat. Unde colligitur hunc Octavii temporibus extitisse & Tiberii. Cujus etiam, quantum subodorari licet, improbos mores passim expressit, libidinem, sumptus, avaritiam,

rapi-

D E P H Œ D R O.

rapinas, vulpinam vafritiem, cum leonina feritate & violentia conjunctam. Quare miror vehementer, cur affirmarit Seneca, *Æfopios* logos esse intentatum Romanis ingeniis opus: cum Phædrum hunc haberet, quem opponere posset toti Græciæ. Nam quod clarissima lumina superioris sæculi duo, Petrus Pithœus & Justus Lipsius prodiderunt, vere id à Seneca dictum; quia Phædrus non genere aut ortu Romanus, sed Thrax, sicut ipse testatum reliquit, esset: minus ea probabilis videtur expositio Senecæ. Quasi vero Romanis ingeniis opus intentatum, sit quidquam aliud, quam literis nondum illustratum nec elaboratum opus: aut comœdia fuerit carmen intactum Romanis, quamvis id solus natione Afer Terentius tractasset: aut si percereretur Seneca, qui philosophiam scriptores Latine explicassent; de eo se numero eximeret ipse; propterea quod natione foret Hispanus, patria Cordubensis. At non exemit Quintilianus, qui quo loco de philosophis egit Latinis, his illum potissimum annumeravit, cum inter oratores, & poëtas, & alios diversi generis scriptores potuisset referre. Citius dixerim Senecam vel parum hic attendisse, quid scriberet: vel istud, ut alia, oblitum prorsus, memoriæ vitio peccasse. Nam maligne ab eo & invade præteritum Phædrum, quasi pro nihilo putaret, aut in honore ac pretio nollet esse, à cujus munditia & nitore abesset tam procul; etsi non alienum videtur crimine, quod ei Quintilianus, & Suetonius, ac Tacitus etiam inferunt: nolim tamen facile, ac nulla ratione manifesta, de tanto viro credi. Illud verisimilius, iniquissimis Tiberii, Caligulæ, Claudii, Neronis temporibus, cum scripta edictis abolerentur & senatus-consultis, si cui Poëtæ aut historico verbum excidisset opportunum delationi & calumniæ; cum ne liberæ quidem relicte cogitationes; & opinio tacita de principe, sicunde vel ex vultu argui posset, majestatis rea fieret: libellum fabularem, cujus in apologis plerisque mera illius sæculi tyrannis notaretur, suppressum fuisse continuo, ac evanuisse tandem, & ignoratum à Seneca, & reliquæ posteritatis oculo subductum. Ita fuit tanto thesauro fatale, ut usque ad ætatem nostram defossus lateret: aut, quemadmodum de se auctor futurum præsensit, ut in sterquilinio, sic tanquam margarita pretiosissima, jaceret; non quia non intelligeretur, sed quod ne compareret quidem.

JUDICIA ET TESTIMONIA

Olaus Borrichius in Dissertationibus de Poëtis.

Phædrus Thrax, ævo Tiberii inclaruit, notissimus ob exquisitos illos jambos, quibus fabulas Æsopicas illigavit, libere in mores seculi sui, sed teste investus. Hunc qui Oct. Augusti Libertum credunt, non advertunt satis, artes Sejani ab eo attractas, quas utique Tiberii imperium aperuit, non Octaviani. Dictio ejus pura est, & emendata, nec indigna quam imitentur Linguae Latinae candidati.

Idem de variis Linguae Latinae ætatibus.

Subrogati Atlantes alii, & ipsi fortes fideque, qui antiquam gloriam ita sustinere, ut in illis vel nihil, vel parum aut peregrinitatis, aut invisi senii internoscas: Paterculum designo, Curtium, Celsum, Phædrum &c.

Daniel Georgius Morhofius in libro de Patav. Livian. pag. 158.

Phædrus Augusti vel Tiberii libertus, gente Thrax, Æsopi Fabulas Latinis versiculis descripsit adeo nitidis & limatis, ut nil Romanus dici scribique possit.

Idem Polybistor. part. 11. pag. 61.

Ne fabulas quidem ipsas hic excipimus, estque eo in genere nihil Phædri fabulis elegantius.

Joan. Petr. Titius Manuduction. ad excerpendum.

Essè sane Phædri Fabulas maximi pretii, vel ex eo intelligi potest, quod tam multi tanti nominis viri illustrare eas superiori & nostra ætate dignati sunt.

Christ. Wagenselius in Pera librorum Juvenilium.

Hæsi nonnihil ambiguus, quo maxime antiquo & ingenuo libro, Filiolum puerum Latinitati initiarem. Cumque nec severitas Epistolarum Ciceronis, nec alius Auctor prolixus, ac in rerum verborumque amplitudinem diffusus, videretur tantillo captui convenire, Quintiliani consilio locum dandum essè mecum statui, qui ætati nondum Rhetorem capienti, Æsopi fabellas, sermone puro, & nihil se supra modum extollen-

D E P H Æ D R O.

tollente, narrare, ac nutricularum fabulis substituere suadet. Quamobrem Phædrum, quo nemo Æsopi Apologos magis scite, magisque diffuse elocutus est, Præceptorem filio exponere, & elegantiores expressiones ediscendas committere iussi. Simul occasionem semper captabam, monendi puerum, quid Æsopus per fabellas quæfiverit, & quantum ad errores mortalium corrigendos eæ faciant; ut sic mature virtutis & probitatis præceptis teneram mentem imbuerem.

Christoph. Cellarius in Curis posterioribus de Barbarismis, &c.

Phædrus, Augusti Libertus, Tiberio remp. administrante, Sejani odio, fortuna adversa conflictatus, scripsit politissimas Fabulas tum ulationi sui, tum etiam solatio, quod utrumque ex præmio Lib. III. apparet. Scioppij iudicium, qui Infam. pag. 69. in Phædro nescio quid barbari subodoratur, non magis se doctis probavit, quam illius, qui in Livio deprehendit Patavinitatem. Principem ergo locum in hoc sæculo & proximum Poëtis Augusteis, non tantum temporis ratione, quo vixit; sed etiam stili ornatu, quem Fabulis expressit, jure ipsi meritoque adsignamus.

Jo. Albertus Fabricius in Bibliotheca Latina.

Phædrus Thrax, Augusti Imperatoris Libertus, sub Tiberio Imperatore versibus senariis suavissimis expressit libros quinque Fabularum Æsopiarum.

Paulus Colomesius in Animadversionibus ad Gyraldi Dial. VII. de poëtis, p. 402.

Terfissimus ille Fabularum Æsopiarum imitator Phædrus.

PHÆDRI FABULARUM INSCRIPTIONES.

Prior numerus librum, alter fabulam notat.

Æ Sopus ad Garrulum	3, 19
Æsopus ludens	3, 14
Æsopus & petulans	3, 5
Æsopus & rusticus	3, 3
Anus ad amphoram	3, 1
Anus diligens virum etatis media, item Puella	2, 2
Apes & fuci, vespa iudice	3, 13
Aquila, cornix, & testudo	2, 6
Aquila, feles, & aper	2, 4
Arbores in Deorum tutela	3, 17
Asinus ad senem pastorem	1, 15
Asinus & Galli	3, 20
Asinus & leo venantes	1, 11
Asinus irridens aprum	1, 29
C Æsar ad atriensem	2, 5
Calvus & musca	5, 3
Canes famelici	1, 20
Canes & corcodilus	1, 25
Canis ad agnum	3, 15
Canis & lupus	3, 7
Canis fidelis	1, 23
Canis per fluvium carnem ferens	1, 4
Canis parturiens	1, 19
Canis & thesaurus, & vulturius	1, 27
Canum legati ad Jovem	4, 17
Capellæ & hirci	4, 15
Cervus ad fontem	1, 12
Cervus & boves	2, 8
Cervus & ovis	1, 16
Cicada & noctua	3, 16
D Emetrius & Menander	5, 1
Duo calvi	5, 6

Equus

PHÆDRI FABULARUM INSCRIPTIONES.

E *Quus & aper* 4, 3
Eunuchus ad improbum 3, 11
Ex sutore Medicus 1, 14

F *Ormica & musca* 4, 23
Frater & soror 3, 8
fur aram compilans 4, 10

G *Raculus superbus & pavo* 1, 3
Gubernator & nautæ 4, 16

H *Omo & asinus* 5, 4
Homo & canis 2, 3
Homo & colubra 4, 18
Homo & arbores . . . . . *Appendic. 5*

I *Uvencus, Leo & prædator* 2, 1

L *Leo regnans* 4, 12
Leo senex, aper, taurus & asinus 1, 21
Leo & Mus . . . . . *Append. 4*
Lepores vitæ pertæsi . . . . . *Append. 2*
Lupus & agnus 1, 1
Lupus & gruis 1, 8
Lupus & vulpis, iudice simio 1, 10

M *Alas esse divitias* 4, 11
Milvus & columbæ 1, 31
Milvus ægrotans . . . . . *App. 1*
Mons parturiens 4, 22
Muli & latrones 2, 7
Mulier parturiens 1, 18
Musca & mula 3, 6
Mustela & homo 1, 22
Mustela & mures 4, 1

N *Aufragium Simonidis* 4, 21

O *Ccasis depicta* 5, 8
Ovis, canis & lupus 1, 17
Pan-

PHÆDRI FABULARUM INSCRIPTIONES.

P <i>Anthera & pastores</i>	3, 2
<i>Passer & lepus</i>	1, 9
<i>Pavo ad Junonem</i>	3, 18
<i>Phædrus</i>	4, 20
<i>Poëta</i>	4, 4, 4, 6, 4, 24
<i>Poëta de credere & non credere</i>	3, 10
<i>Princeps tibicen</i>	5, 7
<i>Prometheus</i>	4, 14
<i>Pugna murium & mustelarum</i>	4, 5
<i>Pullus ad margaritam</i>	3, 12

R <i>Ana rupta & bos</i>	1, 24
<i>Rana ad solem</i>	1, 6
<i>Rana metuentes taurorum prælia</i>	1, 30
<i>Rana regem petentes</i>	1, 2

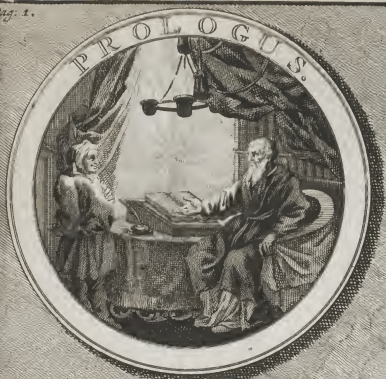
S <i>Curra & rusticus</i>	5, 5
<i>Simii caput</i>	3, 4
<i>Simonides à diis servatus</i>	4, 24
<i>Socrates ad amicos</i>	3, 9

T <i>Aurus & vitulus</i>	5, 9
-------------------------------------	------

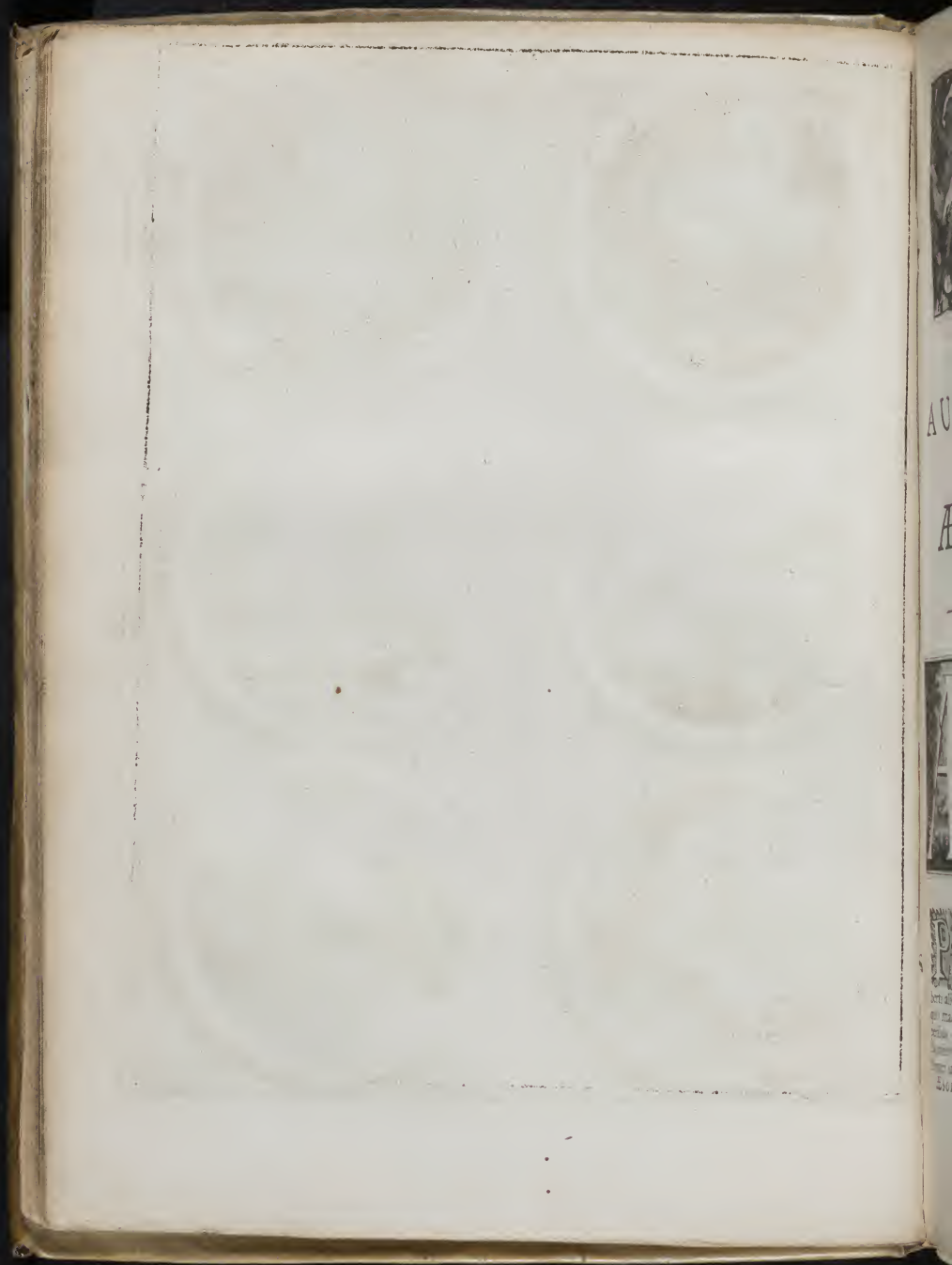
V <i>Acca & capella, ovis & leo</i>	1, 5
<i>Venator & canis</i>	5, 10
<i>Viatores & latro</i>	5, 2
<i>Vipera & lima</i>	4, 7
<i>Vitia hominum</i>	4, 9
<i>Vulpis & aquila</i>	1, 28
<i>Vulpis & ciconia</i>	1, 26
<i>Vulpis & corvus</i>	1, 13
<i>Vulpis & draco</i>	4, 19
<i>Vulpis & hircus</i>	4, 8
<i>Vulpis & uva</i>	4, 2
<i>Vulpis ad personam tragicam</i>	1, 7
<i>Vulpis & Jupiter</i>	Appendicis 3

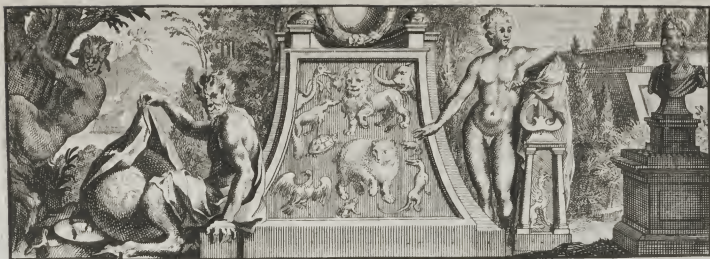
PHÆDRI

PHÆDRI
AUGUSTI LIBERTI
FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER PRIMUS.

PROLOGUS.

SOPUS auctor quam materiam
repperit,

Hanc ego polivi versibus sena-
tibus.

Du-

NOTAE AD PHAEDRUM.

PHAEDRI] Phædri rara apud veteres mentio fit. Sub Augusto vixit & Tiberio, fuitque Libertus Aug-

USTI LIBERTI] Li-
berti aliqua scientia clari nomen Domini sui, a quo manumissi essent, semper apud antiquos operibus suis præstabant, eoque se gratos erga Dominos reddebant. Liberti autem Cæsaris semper in magno erant honore.

ÆSOPIARUM] Omnes fabulæ communi-

ter dictæ Æsopiæ, quoniam in conventibus frequenter fabulis uti solebat Æsopus. Theo Sophista *Ἀισωπεύς λόγους* dixit, & Aphthonius *Ἀισωπεύων μύθων*.

AD PROLOGUM.

I. ÆSOPUS] Fabulator e Phrygia, a quo aliorum fabulæ etiam nomen acceperunt. Quo spectant Phædri verba prol. lib. v.

Quas Æsopæas, non Æsopi nomino.

AUCTOR] Ordo verborum: Ego polivi
A mate-

2 PHÆDRI FABULARUM

Duplex libelli dos est: quod risum movet,
Et quod prudenti vitam consilio monet.

Calumniari si quis autem voluerit,
Quod arbores loquantur, non tantum feræ;
Fictisolari nos meminerit fabulis.

FAB.

materiam hanc, Æsopus auctor repperit quam, i. e. Æsopus, qui auctor est, & primus quasi conditor materię fabularis.

REPPERIT] Excogitavit, diligenti meditatione adinvenit. Sic est repertor *Medicince* apud Virg. 1.6. *Æn.* & repertor *paua* apud Ovid. 1.3. Trist. El. 11. qui & ipse τῶν *Ιωενιρε* sic utitur in Metam. 1. 1.

Inventum Medicina meum est.

Plautus Captiv. ipso fine,

Hujusmodi paucas poetę reperiunt comędias.

2. POLIVI] Absolvi, perfecti, & ex Græco in Latinum transuli. Locuti est desumpta ab arte fullonica, seu a fullonibus, qui poliando diligenter vetera quęque, ea mutant in novam speciem, & pannis novam formam induunt. Caspar Barthius, Vir doctissimus, deducit a re edificatoria.

SENARIIS] Jambicis senariis, id est, trimetris, qui sunt sex pedum. Eorum constitutio potest videri in Prosodia. De libertate autem, qua usus est hic Phædrus noster, jam locuti sumus in præfatione.

3. DOS] Metaphora. Nam *dos* proprie dicitur, quod marito cum uxore datur. Sumitur præterea *dos* pro eo, quod alicui datum est vel a natura, vel ab hominibus: unde dotes animi dicuntur, & librorum, aliarumque rerum, quę utilitatem asserunt. Legunt alii vel *mos est*, vel *os est*. Sed quin *dos* quoque dicatur in singulari pro utilitate, fructu, ornamento, nemo dubitabit, qui apud Ovidium legerit *dotem oris* pro eloquentia.

RISUM MOVET] Voluptatem excitat. *Movet. . . monet* figura est, quę dicitur

ἀντιπαλῶς. Sic lib. 4. Fab. 3.

Impune potius lædi quam dedi alteri.

Et lib. 1. Fab. 4. *Et quem tenebat, nec quem petebat.* Tale quoque est Fab. 16. *Rem expedire, sed videre expetit.*

4. VITAM] Homines vitam degentes.

MONET] Monet ut quisque degat ex præscripto honesti. Hęc scilicet Pötarum laus est, quod

Et jucunda simul dicant & idonea vite.

5. CALUMNIARI] Sinistre, malitiose interpretari. *Calumniari* dicitur proprie de calumnia lite, & est, falsa & callida ratione, cui malevolentia est conjuncta, alicquem decipere.

6. ARBORES] Pluſcula Phædri nostri intercidisse jam olim recte conſeſcerunt Viri docti: quod deinceps probavit Vir Illustrissimus Marquardus Gudius, qui in notis suis ad hunc auctorem non solum fabulam de Arboribus loquentibus proſert, sed & alias e tenebris eruit. Quas haud ita pridem in lucem editas huic quoque editioni subjunximus.

7. FICTIS] Non inepte vox illa *fictis* additur. *Fabula* enim ex earum vocum numero est, quę verum & falsum significant, unde infra legitur, *vera fabella* lib. 2. fab. 5. Et apud Gręcos *μῦθος* pro fabula falsa & vera usurpatur, inter quos apud Homerum pro vero sermone sumitur. Quare proverbium, quod apud Terentium est, *Lupus in fabula*, apud Plautum sic concipitur, *Lupus in Sermonem*. Cicero Accus. 3. in Verrem c. 78. *Non me fugit, Iudices, vetera exempla pro fictis fabulis jam audiri atque haberi.* Sed & idem in de Officiis, & alibi fictas & commentitias fabulas dixit.

JOCARI] Sic Phædri joci apud Martialem. Ipse Phædrus l. 3. prol.

Calumniamque fictis elasti joci.

Et lib. 4. f. 6.

Et hoc jocorum legere fastidium genui.

F A B. I.

LUPUS ET AGNUS.

AD rivum eundem Lupus & Agnus venerant,
 Siti compulsi : superior stabat Lupus,
 Longeque inferior Agnus : tunc fauce improba
 Latro incitatus jurgii causam intulit.
 Cur, inquit, turbulentam fecisti mihi
 Istam bibenti? Laniger contra timens,
 Quâ possum, quæso, facere quod quereris, Lupe?
 A te decurrit ad meos haustus liquor.
 Repulsus ille veritatis viribus,

Ante

A D F A B U L A M I.

1. LUPUS ET AGNUS] Quibus sortito obtigisse discordiam ait Horatius.

2. SUPERIOR] Propius fontem, unde aqua scaturiebat.

3. INFERIOR] Remotius a fonte.

4. LATRO] Lupus ita dictus, quia latrocinis & ferarum dilaniationibus gaudet. Virgil. *raptorem* nominavit. Sic noster infra *raptorem* miluum, *calumniatorem* canem vocat.

JURGII CAUSAM] *Jurgii causa* est pro jurgio, ut *res cibi* infra pro cibo. Sic *res voluptatum* apud Plaut. pro voluptatibus. *Inferre jurgium*, dicitur ut inferre litem apud Ciceronem. Hoc vult, lupum aliquam causam vel pretextum commentum esse, ut agno jurgium inferret.

INTULIT] Movit materiam rixæ: rixam affectavit.

6. ISTAM] Aquam nempe, demonstrative. Sic loquebantur veteres. Ter. Heaut. 3. 1. *Luceſcit hoc jam. Hoc* ita sumtum cælum significat.

BIBENTI] Quasi diceret, nunc maxime, cum videres me bibere. Debuisses saltem expectare, donec bibissem.

LANIGER] Agnus, quod lanam gerat. Ita solent loqui poëtæ. Avienus *auritus* dixit pro lepore. Sic noster *auritus* etiam pro asino, *latrans* pro cane, *barbatus* pro hirco. Apud alios *cornuti* vel *magientes* est pro bobus: *volantes*, pro avibus: *balantes* pro ovibus: *natantes*, vel *squamigeri* pro piscibus. Quæ omnia longum esset recensere.

7. QUI POSSUM] Quo pacto ego aquam tibi turbulentam reddere possum?

QUOD QUERERIS] Queri aliquam rem dicitur, cum aliquo, de aliquo, & apud aliquem. Vid. Schorum in voce *Queror*.

8. AD MEOS HAUSTUS] Ad me haurientem.

9. VIRIBUS] Vi, efficacia, robore veritatis, quæ se sola satis absque testimonio alieno tuetur.

4 PHÆDRI FABULARUM

10 Ante hos sex menses male, ait, dixisti mihi.
Respondit Agnus: Equidem natus non eram.
Pater hercule tuus, inquit, maledixit mihi.
Atque ita correptum lacerat injusta nece.
Hæc propter illos scripta est homines fabula,
15 Qui fictis causis innocentes opprimunt.

10. HOS] Hos proxime præcedentes. Ad eundem modum Terent. Eun. 2. 3. 39.

Illum, liquet mihi dejerare, his mensibus

Sex septem profum non vidisse proximo.

MALE, AIT, DIXISTI] Timidis elegans. Catullus Epigr. xciii.

Lesbia mi dicit semper male, nec tacet unquam De me.

Et sic frequenter apud alios poetas. Ter. Andr. 1. 1. 36.

Cum quibus erat cumque una.

Virg. 1. Æneid.

Arida circum

Nutrimenta dedit.

Noster lib. 1. Fab. 27. *Quem stans Vulturius super, pro, cui sperstans.* Sic & benedicere modo conjunctim usurpatur, modo divisim. Plaut. *Bene quæso inter eos dicite, Et mi absenti tamen.* Cæterum maledicere est convitiis injuriam facere.

11. NATUS NON ERAM] Ante sex menses nondum eram natus.

12. HERCULE] Formula jurandi per Herculem, viris tantum, non fœminis conveniens. Ita vult Gellius: Sed eam legem transgreditur Apulejus, Scriptor profecto non vilis. Qui & initio Apologiæ suæ habet, quæ facere huc possunt.

13. ATQUE ITA CORREPTUM] Sic & finit hanc fabulam Camerarius. Quem vide fab. 174.

INJUSTA NECE] Nece aliquem perire dicitur de eo, qui sine vulnere interfecus aut fame, aut veneno perit, ut docet Festus in *Necis datus*. Verum Phædrus hoc loco tamen usus est hac voce, ut & cadem & vulnus significet.

15. FICTIS] *Illatæ*, supra vers 4. Est autem Ellipsis præpositionis *de*; pro *fictis de causis*, i. e. fictas ob causas, ut sapissime. *Causas fingere* autem est contra veritatem aliquid simulare.

CAUSIS] Causæ hic sunt crimina.

F A B. II.

RANÆ REGEM PETENTES.

A THENAE cum florent æquis legibus,

Pro-

A D F A B. II.

1. ATHENAE] Urbs erat Græciæ spectatissima, & magni nominis, utpote quæ erat sedes potentissimæ Reip. ac præstantissimarum quarumque artium parens. Hic pro Atheniensibus per Metonymiam.

FLORENT] Clarescerent. *Florere* est hic elegans verbum ad indicandum status publici vigorem, probitatem, pulchritudinem; quæ salva esse non possunt fractis legibus. Sensus ita-

que est, cum Athenarum Resp. esset libera.

ÆQUIS] A Solone sapiente latis, quibus cives erant æquales, & æquali jure continebantur, ut in Democratia solet fieri.

LEGIBUS] Hoc Reip. magis convenit, quam imperio Regio. Nam apud Reges, arbitria principum pro legibus sunt, ut est in Justinio 1. 2.

2. PRO-

Procax libertas civitatem miscuit.
 Frenumque solvit pristinum licentia.
 Hinc conspiratis factionum partibus,
 Arcem tyrannus occupat Pisistratus.
 Quum tristem servitutem flerent Attici,
 Non quia crudelis ille, sed quoniam grave
 Omne insuetis onus, & coepissent queri;
 Æsopus talem tum fabellam rettulit.

¶ Ranæ vagantes liberis paludibus,
 Clamore magno regem petiere à Jove.
 Pater Deorum risit, atque illis dedit

Par-

2. PROCAX] Petax. Talis enim libertas non contenta suo ac præsentis, semper plura expetit, & aliena, nec umquam satiatur.

CIVITATEM] Cives.

MISCUIT] *Miscere* recte usurpatur de mixtura partium inconvenienti per turbas & seditiones. Valer. ergo, Remp. conturbavit. Nepos Pausania, *Plurima miscere cepit*, i. e. seditione moliri. Livius l. 35. *Ætoli agendum aliquid miscendumque rati*.

3. FRENUMQUE SOLVIT] Metaphorice locutio. Contrarium est impediri freno, hoc est coerceri.

LICENTIA] Intelligit immodicum libertatis usum ad impunitatem eorum etiam, quæ iniuræ sunt & inhonestæ.

4. CONSPIRATIS] Passive sumitur & intelligitur de iis, qui in unum collecti & confecti sunt. Vid. Voss. de Arte Gram. l. 4. c. 13. Nam *conspirare* proprie est in spiram colligere, Metaphora ducta a serpentibus, qui in spiram & circulum se concludunt. Atque ita & pro consentire sumitur.

5. ARCEM] Non tantum ἀκρόπολιν, sed Remp. invadebat. *Arx* igitur hoc loco significat dominationem, per Metonymiam. Scilicet quod qui Remp. tyrannus invadebat, ante omnia arcem occuparet; hinc factum est ut arcem

occupare pro Remp. invadere dixerint.

TYRANNUS] In bonam partem quandoque vox ista sumitur pro Rege, qui figit leges & populis iuste præest. Plerumque vero ad illos principes refertur, qui libidine dominandi duro imperio sibi subditos tenent; ut hoc loco Phædri.

PISISTRATUS] Hippocratis fuit filius, qui ex cive privato Athenis summam potestatem invalerat. Vid. Just. 2. 8. 6.

6. TRISTEM] Gravem. Sic Fab. 3. vers 11.

A quo repulsa tristis sustinuit notam.

ATTICI] Athenienses.

8. COEPISSSENT QUERI] Quæsti essent. Sic infra hac fab. *Corripere cepit singulas*. Et fab. 3. vers 10.

Redire mærens cepit ad proprium genus.

10. RANÆ] Refert ex Æsopo hanc fabulam Servius ad Virg. 1. Georg. vers 378.

Et veterem in limo ranæ cecidere querelam. Sic & post Servium Taubmannus. Quos vide.

LIBERIS] In liberis. Ellipsis. Liberae puerules appellantur hic, allusione quæpiam ad libera civitates, eæ, in quas nemo habet imperium, & ubi quisque pari cum cæteris jure vivit.

12. PATER] Quem modo *Jovem* dixit, summum apud eas gentes Deum.

6 PHÆDRI FABULARUM

Parvum tigillum, missum quod subito vadi
Motu sonoque terruit pavidum genus.

15 Hocmersum limo quum jaceret diutius,
Forte una tacite profert e stagno caput,
Et explorato rege cunctas evocat.

Illæ timore posito certatim adnatant,
Tignumque supra turba petulans insilit:

20 Quod quum inquinassent omni contumelia,
Alium rogantes regem misere ad Jovem,
Qui dissolutos mores vi compesceret,
Inutilis quoniam esset qui fuerat datus.

Tum misit illis Hydrum, qui dente aspero

25 Corripere cœpit singulas. Frustra necem
Fugitant inertes; vocem præcludit metus.

Fur-

13. PARVUM TIGILLUM] Ut rem minimam minorem faceret, addidit parvum. Ita Terent. in Andr. *minutos dixit pisciculos*, & Cæsar *parvam naviculam*. Gellius quoque, *aviculam parvulam*.

MISSUM] Subito conjectum in stagna seu aquas paludis.

VADI] Tigillum subito delapsum commovit aquas, & in iis edidit sonum, atque ita rinas terruit motu vadi.

14. MOTU SONOQUE] Motu sonoro.

15. MERSUM] Demersum.

LIMO] Vadi scilicet.

17. EXPLORATO] Cum cura inspecto & examinato.

REGE] Ligneo scilicet.

18. POSITO] Deposito.

20. OMNI] Omnis generis, verborum scilicet & rerum.

CONTUMELIA] Cum contumeliose in id conspuissent & concassassent.

21. MISERE] Ablegârunt aliquas, quæ hanc petitionem earum deferrent ad Jovem.

22. DISSOLUTOS] Laxos. Sic *mores soluti* ap. Iust. 3. 3. 10.

V1] Pro potestate atque imperio. Hunc verum esse hujus versus locum vidit primus Rigaltius, quem secutus est Barthius: quorum sententiam in textu continuendo non veriti sumus amplecti.

23. INUTILIS] Invalide, impotens, qui usui ipsis esse non posset.

24. TUM MISIT] Sic fere Camerarius, quem vide Fab. 201.

ASPERO] Serrato.

25. CORRIPERE] Fab. 1.

Aque ita correptum lacerat injusta nece.
Ibi de lupo, hic proprie de serpente. Propert. 1. 3.

Ille sibi adnotas a virgine corripit escas.
Singulas corripere id est omnes devorare.

26. INERTES] Invalide, imbelles.

VOCEM] Ter. Eun. 5. 6. 7. *Lingua hæret metu.*

LIBRI I. FABULA III. 7

Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem
 Adflctis ut succurrat. Tunc contra Deus;
 Quia noluiſtis veſtrum ferre, inquit, bonum,
 Malum perferte. Vos quoque, ô cives, ait, 30
 Hoc ſuſtinete, majus ne eveniat malum.

metu. Noſter infra f. 23. *linguam præcludere.*
 Virg. 3. *Æn.* vers 48.

Vox faucibus hæſit.

27. FURTIM] Occulte, ne intelligere hy-
 drus poſſit, ac veluti rebelles ac cupidus rerum
 novarum ſupplicio afficere.

MERCURIO] Jovis & Majæ filio, deorum

legato. Recte ergo ranæ Mercurio dant man-
 data ad Jovem.

28. DEUS] Jupiter, pater deorum.

29. BONUM] Intelligi poteſt neutraliter,
 vel in maſculino; ſc. regem.

30. AIT] Æſopus videlicet ad Athenienſes.

F A B. I I I.

GRACULUS SUPERBUS ET PAVO.

NE gloriari libeat alienis bonis,
 Suoque potius habitu vitam degere,
 Æſopus nobis hoc exemplum prodidit.
 ¶ Tumens inani Graculus ſuperbia,
 Pennas, Pavoni quæ deciderant, ſuſtulit, 5
 Seque exornavit: deinde contemnens ſuos,
 Formoſo ſe pavonum immiſcuit gregi.
 Illi impudenti pennas eripiunt avi,

Fugant-

A D F A B. I I I.

1. LIBEAT] Abſolute, pro ne quis ſit, cui
 lubitum ſit, qui velit hoc facere.

2. HABITU] Habitus designat hic ſtatum,
 ſeu vivendi ordinem & modum.

3. ÆSOPUS NOBIS] Neſcio quomodo
 magis placet, *Nobis Æſopus* &c. Vidcant, qui
 habent aures poeticas.

4. TUMENS] Hinc natum proverbium,
alienis plumis ſe exornare. Horatius Epistol. lib.

1. Ep. 3.

*Ne, ſi forte ſuas repetitum venerit olim
 Grex avium pluvias, moveat cornicula riſum
 Furtivâ nudata coloribus.*

9. MALE

8 PHÆDRI FABULARUM
 Fugantque rostris. Male mulcatus Graculus
 10 Redire moerens coepit ad proprium genus;
 A quo repulsæ tristem sustinuit notam.
 Tum quidam ex illis, quos prius despexerat:
 Contentus nostris si fuisses sedibus,
 Et quod natura dederat voluisses pati,
 15 Nec illam expertus esses contumeliam,
 Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.

9. MALE MULCATUS] Contumeliose
 exceptus. Terent. Eun. 4. 7. 4. *Male mulcabo*
ipsam.

10. REDIRE] Reversus est, rediit.

AD PROPRIUM GENUS] Ad suum ordi-
 nem, ad sui generis aves.

11. REPULSÆ] Ita legit Jac. Tollius, cui
 non possumus non assentiri, præcipue cum non
 refragantur ductus literarum. *Repulsæ* enim facie
 abire potuit in *repulsus*: quod si retineatur,
 nihil opus est addi *tristem notam*. Significantius
 multo *nota repulsæ*; quod & confirmatur versu
 ultimo, ubi eadem vox,

Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.
 TRISTEM] Gravem. Sic Fab. 2.

SUSTINUIT] Sustulit, pati coactus fuit.
 Graculi reliqui eum variis & acerbis contume-
 liis prosciderunt.

NOTAM] Ignominiam. Locutio est dedu-
 cta a notis censorum, quia censores olim lu-
 strabant omnium civium vitas. Si jam alicujus
 vitam parum honestam inveniebant, ad nomen
 ejus notam faciebant. Hinc quia nota hæc si-
 gnum erat infamiae, nota pro ipsa infamia posita
 est. Inde est, notam alicui inurere, pro infamare.

14. PATI] Contentus esse eo, quod natura
 dederat.

16. CALAMITAS] Tu jam calamitosus,
 seu calamitatem passus. Sic Fab. 5. *Improbis*
 sumitur pro improbo.

F A B. I V.

CANIS PER FLUVIUM CARNEM FERENS

A MITTIT merito proprium, qui alienum
 adpetit.

¶ Canis, per flumen carnem dum ferret natans,
 Lym-

A D F A B. I V.

1. PROPRIUM] Bonum, vel simile quid.

2. CANIS] Tale exemplum videri potest in
 Perdica, duas simul uxores quærente: unde
 neutram obtinuit. Adi Justinum l. 13. c. 6. Et
 vide quid idem referat de Demetrio Syriæ rege.

Huc quoque pertinet fabula de Camelo, qui
 cornua affectans, etiam aures perdidit. Sed &
 Cures (ut ad historias revertamur) Pacinacorum
 princeps Moscorum ducem Stollam infidiis
 exceptum interfecit, & ex cranio ejus poculum
 fieri

LIBRI I. FABULA IV. 9

Lympharum in speculo vidit simulacrum suum :
 Aliamque prædam ab alio ferri putans,
 Eripere voluit : verum decepta aviditas,
 Et, quem tenebat ore, demisit cibum,
 Nec quem petebat adeo potuit adtingere.

fieri curavit, cui hæc verba inscripta fuere:
 QUERENDO ALIENA, PROPRIA AMISIT. Vid. & Camerar. rab. 171. & Faërnium Edition. Amstel. p. 105.

3. LYPHARUM] Aquarum imagines representantium.

SIMULACRUM] Umbram, effigiem.

4 ALIAMQUE] Si versus sic constitutur, *m* in prædam non eliditur. Nec video, cur sit sollicitandus, cum vetustissimi poetæ ita fecerint. Ennius x Ann.

Insignita fere tum millia militum octo.
 Et sic alii.

5. ERIPERE] Scilicet, illi alii. Ellipsis notanda, quia casus alius subaudiendus, quam qui præcedit. Ita supra:

*Illi impudenti pennas eripiunt avi,
 Fugantque rostris.*

sc. avem, non avi, quod præcæssit.

DECEPTA] Canis aviditate deceptus. Metonymia.

6. ORE DEMISIT] Idem est, ac misit de ore. Sivit cadere escam, quam portabat.

7. NEC QUEM] Multi, etiam elegantis ingenii homines, non vident dimensionem hujus versus. Mihi res plana videtur, si tertia sede sit anapestus. Nempe in voce *adeo* Synecphonestis est vel Synizetis: qualis in Virgiliano versu

Seu lento fuerint alvearia vimine texta.
 ubi *alvearia* quatuor est syllabarum. Ita apud eundem *eadem* vox est dissyllaba,

*Uno eodemque tulit partu, paribusque revinxit
 Serpentum spiris.*

Adeo ut non audiamus hic Barthium putantem potuit esse dissyllabum.

F A B. V.

VACCA ET CAPELLA, OVIS ET LEO.

NUMQUAM est fidelis cum potente societas.
 Testatur hæc fabella propositum meum.

¶ Vacca & Capella & patiens Ovis injuriæ,
 Socii fuere cum Leone in saltibus.

Hi

A D F A B U L A M V.

1. NUMQUAM] Vid. Faërnii fab. p. 4. & quæ congestit Axenius. Et si exempla cupis, quæ ex usu sint, adi Mich. Piccartum Decad. 13. cap. 9.

2. PROPOSITUM] Propositionem: ut enunciatio & enunciatum idem valent.

3. PATIENS] *Patiens injuriæ & patiens*

injuriæ sic distinguunt Grammatici, ut *patiens injuriæ* sit, qui jam patitur, *patiens injuriæ*, qui pati adjuvit. Vid. Voll. de Arte Gramm. lib. 7. c. 9.

4. SALTIBUS] Locis venationi aptis: in quibus pascuntur fera.

B

5. VASTI]

10 PHÆDRI FABULARUM

Hi quum cepissent cervum vasti corporis,
 Sic est locutus partibus factis Leo:
 Ego primam tollo, nominor quia Leo;
 Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi:
 Tum, quia plus valeo, me sequetur tertia:
 10 Malo adfligetur, si quis quartam tetigerit.
 Sic totam prædam sola improbitas abstulit.

5. VASTI CORPORIS] Cervum ingentis magnitudinis.

6. PARTIBUS FACTIS] Portionibus divisus.

7. NOMINOR QUIA LEO] Temere producit ultima in *quia*, quæ natura brevis est. quam Phædri licentiam mirari sùbit. Corripit certe mox bis,

Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi:

& *Tum, quia plus valeo, me sequetur tertia.*
 Sic & hujus libri fab. 11.

Non quia crudelis ille, sed quoniam grave.
 iterum Fab. xxxi.

Nunc quia laboras ut fruaris reliquum.

Lib. 2. fab. viii.

Et quia corruptos viderat nuper boves.

Lib. 3. fab. x.

Hippolytus obiit, quia novercæ creditum est;

Callandra quia non creditum est, ruit Ilium.

Illustrissimus Gudianus ut versum tam foede contra auctoris morem luxato opem ferat, multa molitur, quæ videri merentur.

9. PLUS VALEO] Valentior sum cæteris feris.

ME SEQUETUR] Mea erit. Res sequi nos dicitur ad nos pertinens, quæ nullo labore aut molestia nostra sese voluntati nostræ sit accommodatura. Ita exponit Barthius hæc loquendi formulam, & credit translatam esse a materia qualibet facili tractatu, non lenta aut morosa, quomodo Cæcilius dixit de cera, eam *facilem sequi digitos*, & Lucanus *sequi solem*. Sed & in malam partem sumit Seneca Hippolyto,

Castos sequitur

Mala paupertas.

10. MALO] Damno, poena. Male mulcabitur. Sic enim supra locutus est Fab. 3.

11. PRÆDAM] Proprie de co, quod venatione capitur.

IMPROBITAS] Sic præcedenti fabula est *aviditas*. Metonymia. Improbitas porro est nimietas, ut sic dicam, & insatiabilitas cupiditatis. Confer Fab. Faëni p. 5. & Camerarii Fab. 190.

F A B. VI.

R A N Æ A D S O L E M.

VICINI furis celebres vidit nuptias

Æsô-

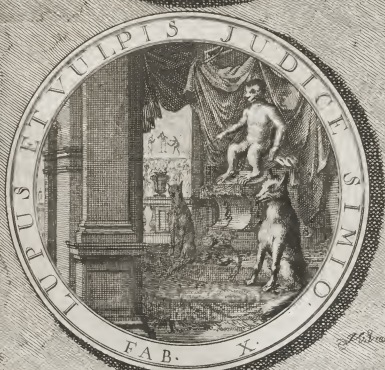
A D F A B. VI.

1. VICINI] Illud *vicini* dicitur respectu ad Æsopum, cujus erat vicinus, & ob furta infamis. CELEBRES] Ad quas multi convivæ & vocati erant & convenerant. Nam *celebres* signi-

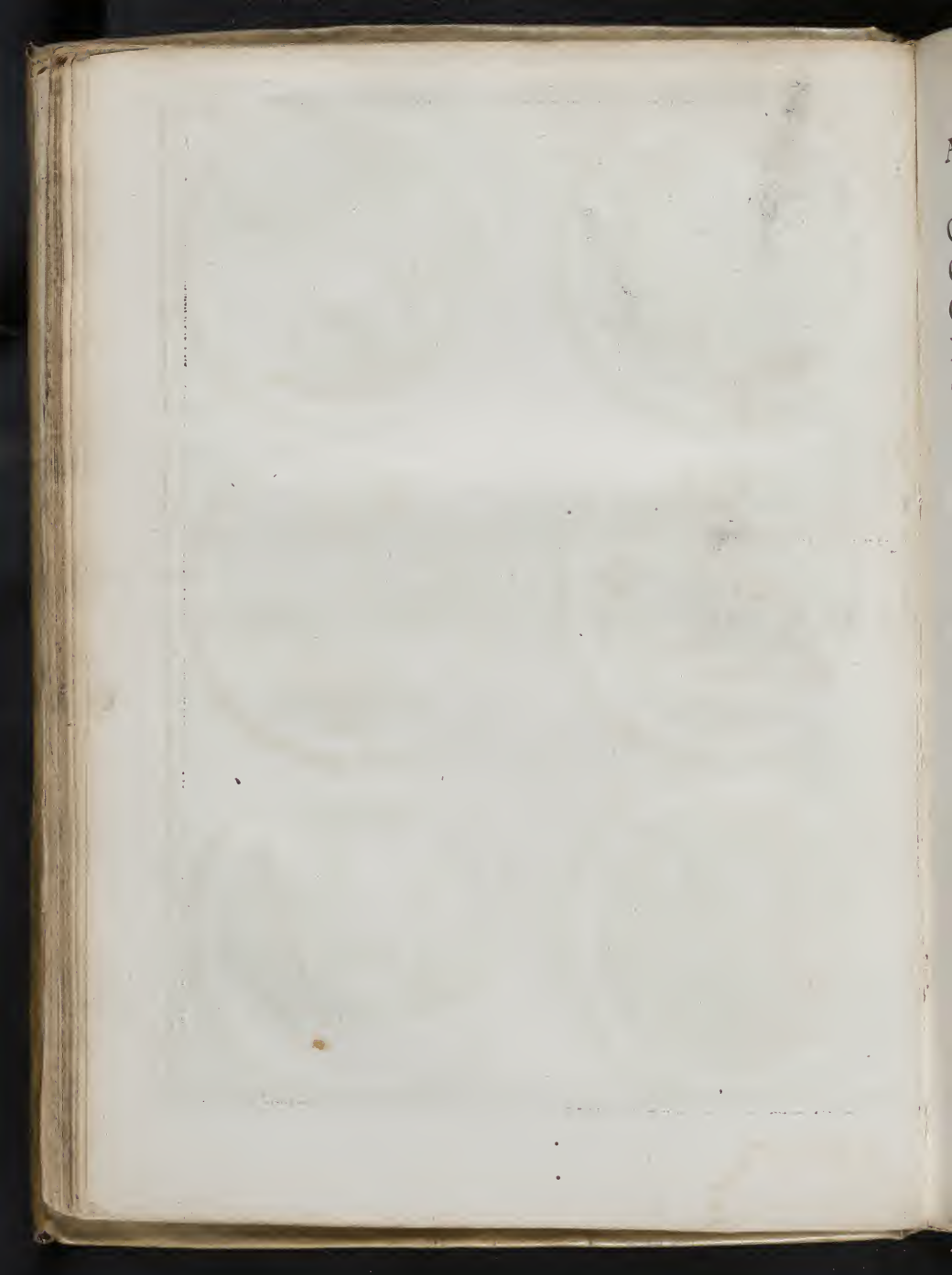
ficat *celebratas*, i. e. frequentatas. Et *celebrare* est frequenter adire. Sic *celebris via*, quæ frequenter a multis teritur & frequentatur, & *celebris locus*, pro quo & *celebratus*.

2. CON-

Tab. 10. ad 1. Facit

LIBRI I. FABULA VI. II

Æsopus, & continuo narrare incipit:

¶ Uxorem quondam Sol quum vellet ducere,
Clamorem Ranæ sustulere ad sidera.
Convicio permotus quærit Jupiter
Causam querelæ: quædam tum stagni incola,
Nunc, inquit, omnes unus exurit lacus,
Cogitque miseras arida sede emori:
Quidnam futurum est, si crearit liberos?

2. CONTINUO] Statim. Simulac vidisset multitudinem hominum illuc euntium.

NARRARE] Apologum comminisci. Sic Narratio etiam sumitur pro Fabula. Vid. lib. huius fab. 12. & l. 5. f. 2.

5. CONVICIO] Vociferatione, vel clamore, quod præcessit. Convicium, quod secundam producit, dicitur a conjunctione vocum.

JUPITER] Pater Deorum, de quo variis locis fit mentio.

6. QUERELÆ] Ante dixit clamorem & convicium.

STAGNI INCOLA] Rana, ab incolendo stagno.

7. UNUS] Solus, etsi plures non extent.

Refertur ad solem.

EXURIT] Exsiccat per calorem suum.

8. ARIDA] Absumto per calorem omni humore paludis.

SEDE] Sedem vocat paludem, quasi locum commorationis, ubi degunt.

EMORI] Sic ut nulla reliqua maneat. Belgice *nisterven*.

9. CREARIT] Procrearit. Optima locutio. Sic Ovid. de Peleo, lib. 8. Metam.

Magnique creator Achilleus.

Flor. l. 1. c. 6. *Quamvis matre serva creatum.*

Huc mire facit quod ex Stobæo ad hanc Fab. refert Freinshemius de Lydo quodam. Sed ipsum adi. Vide & Camerarii Fabulam 161.

F A B. VII.

VULPIS AD PERSONAM TRAGICAM

PERSONAM tragicam forte Vulpis viderat.
O quanta species, inquit, cerebrum non habet!
¶ Hoc illis dictum est, quibus honorem & gloriam

For-

A D F A B. VII.

1. PERSONAM] Larvam, qua actores in scena vultum & caput obtegebant, ut sic melius personam quamlibet sustinerent.

2. FORTE] Casu quodam.

3. DICTUM EST] Hoc illis applicari debet. HONOREM] Dignitatem.

B 2

4. TRI-

12 PHÆDRI FABULARUM

Fortuna tribuit, sensum communem abstulit.

4. TRIBUIT] Sic & tribuere premium apud Nepot. Miltiade c. 6. Cujus victorie non alienum videtur quale premium Miltiadi sit tributum docere.

SENSUM] Judicium, intellectum, qualem communiter de rebus homines habere solent, quo qui destituti sunt, stupidi vocantur. Confer quod habet Camerarius Fab. XI. & Færnus

p. 131. Præterea legi meretur, quod Ulysses ait apud Homer. Odyss. I. VIII. vers 176.

ὧς γὰρ σοὶ εἰδὼ μὴ ἀελοπρεπὲς, εἰδὲ κεν δόλους

οὐδὲ θεὸς τεύξεει· νόον δ' ὀστρακώληϊ ἴσσι.

Et cetera, quæ ibi præcedunt.

F A B. VIII.

LUPUS ET GRUIS.

QUI pretium meriti ab improbis desiderat,
Bis peccat: primum quoniam indignos adjuvat:
Impune abire deinde quia jam non potest.

1. Os devoratum fauce quum hæreret Lupi,
Magno dolore victus, cœpit singulos
Inlicere pretio, ut illud extraherent malum.
Tandem persuasa est jurejurando Gruis,
Gulæque credens colli longitudinem,
Periculosam fecit medicinam Lupo:

Pro

A D F A B. VIII.

1. MERITI] Absolutè meritum pro bene merito, id est, beneficio.

2. PECCAT] Male facit, imprudenter facit.

3. IMPUNE] Sine detrimento, noxa, damno.

4. FAUCE] Fauces est pro faucibus.

5. VICTUS] Motus, actus.

SINGULOS] Omnes.

6. PRETIO] Præmio. Ter. Andr. Ego pretium ob stultitiam fero. Ideo mox noster, cum flagitaret premium.

MALUM] Os devoratum, quod eleganter sic appellat, propter incommoda ex eo & dolores.

7. PERSUASA] Adducta est. Fidem juranti habuit.

8. CREDENS] Committens & immittens. LONGITUDINEM] Sic sæpe loquitur Phædrus. Colli longitudinem pro longum collum.

Hellenismus est, ut apud Euripid. Πελάμοιο δῖμας, pro Priamo: Θησέως καὶ θεο, pro Theſeo. Cujus apud Poetas Latinos exempla sunt non pauca. Sic infra: Corvi stupor pro corvo stupido, & similia alibi habemus.

9. PERICULOSAM] Maxime grui, cui erat periculum ne devoraretur a lupo. Quod & ex sequentibus apparet. Addit enim Lupus, Ingrata es ore qua nostro caput incoluisti.

10. PA-

Pro quo quum pactum flagitaret præmium; 10
 Ingrata es, inquit, ore quæ nostro caput
 Incolumē abstuleris, & mercedem postules.

10. PACTUM] Hoc lib. fab. 14. dixit *postula præmium*, & lib. 5. Fab. 5. vers. 5. *propositum præmium*.

11. INQUIT] Lupus videlicet, qui nunc grui respondet.

ORE] Pro ex vel *abs ore*, cui sc. immiseras. Præpositionem omittit ob verbum subsequens *abstuleris*, cui vis ejus inest.

NOSTRO] Meo. Synecdoche.

12. INCOLUME ABSTULERIS] Hoc est, quod Apulejus dixit in Apologia, *Sine noxia periculo*. Ad quæ verba Prææus dicit hunc & præcedentem Phædri versum expressos esse ex historia Corcodilli apud Philen, cujus hæc sunt verba:

Καὶ τὴν γε κεφαλὴν ἀντὶ μισθοῦ λαμβάνει,
 Μηδὲν κακὸν παθῆσαν ἐν τῷ θηλει.

Quæ ex versione Gregorii Bersmanni fere sic sonant:

*Indemne præmii loco caput refert,
 A bellua nil regulus passus mali.*

POSTULES] Sensus est: Tu hoc meo beneficio non ingrata solum es, non laudando videlicet raram hanc & singularem meam clementiam, sed insuper & mercedem postulas, quasi non satis sit mercedis, quod vitam tibi concesserim. Vid. Camerar. f. 143. & Facinum p. 111.

F A B. I X.

P A S S E R. E T L E P U S.

SIBI non cavere, & aliis consilium dare,
 Stultum esse, paucis ostendamus versibus.

Oppressum ab Aquila fletus edentem graves
 Leporem objurgabat Passer: Ubi pernicitas
 Nota, inquit, illa est? Quid ita cessarunt pedes?
 Dum

A D F A B. I X.

1. CAVERE] Provide. Imitatur Terent.
 Heaut. 5. 1. 49.

*Nonne id flagitium est, te aliis consilium dare,
 Foris sapere, tibi non posse te auxiliari?*
 Cavere autem proprium verbum de eo, qui consilio instruit, sicut Jurisconsulti clientes suos: Cic. lib. 3. Ep. 1. L. Valerium Jurisconsultum valde tibi commendo; sed ita etiam, si non est jurisconsultus. Melius enim ei cavere volo quam ipse aliis solet. Ovid. de Arte amandi,
 Illa sepe loco capitur consultus amore,

Quique aliis cavit, non cavet ipse sibi.
 3. FLETUS] Pro & fletus edentem. Asyndeton.

EDENTEM] Sic edere vocem est Fab. 12.

4. UNI] Elegantissimus est usus particulae ubi in exprobrationibus & irrisionibus.

5. QUID ITA] Locutio elliptica, pro, ob quid ita, hoc est, ob quam causam. Ter. Leptus est nescio quid, ubi propter deest.

CESSARUNT] Pigri & tardi facti sunt, non fecerunt officium.

B 3

G. NEC

14 PHÆDRI FABULARUM

Dum loquitur, ipsum Accipiter nec opinum rapit,
Questuque vano clamitantem interficit.

Lepus semianimus mortis in solatio:

Qui modo securus nostra inridebas mala,

10 Simili querela fata deploras tua.

6. NEC OPINUM] *Nec opinantem. Nec*,
ut sæpe, hoc loco *non* est.

8. SEMIANIMUS] *Pro Semianimis. Sic an-*
guis semianimus apud Ennium.

IN SOLATIO] *Quidam volunt in solatium,*
quasi ad solatium. Sed commoda est vulgata
lectio. Est enim sensus, Viso, quod in solatio,

vel pro solatio esset: accepto hoc levamento
doloris, quod videbat insultantem modo sibi,
eadem clade perire, dixit: *Qui modo securus no-*
stra &c.

9. NOSTRA] *Nostrium infortunium.*

10. FATA] *Mortem.*

F A B. X.

LUPUS ET VULPIS JUDICE SIMIO.

QUICUNQUE turpi fraude semel innotuit,
Etiam si verum dicit, amittit fidem.

Hoc adtestatur brevis Æsopi fabula.

¶ Lupus arguebat Vulpem furti crimine;

5 Negabat illa, se esse culpæ proximam.

Tunc iudex inter illos sedit Simius.

Uterque causam cum perorassent suam,

Dixisse

A D F A B. X.

1. TURPI FRAUDE] *Ablativus est, pro,*
propter turpem fraudem. Quicunque semel in-
positura deprehensus & convictus est.

5. PROXIMAM] *Propinquam, id est, ream.*
Cicero sic & affinem culpæ posuit.

6. SEDIT] *Locutio est petita a rebus foren-*
sibus. Patroni dicebantur stare pro eo, cujus
causam tuebantur; unde est apud Ovidium,

Pro Troja stabat Apollo:

quia stantes causam dicere solebant. Iudices ve-
ro sententiam ferebant sedentes. Unde *sedere in*
aliquem est, alicujus esse iudicem. Ovidius in
simili negotio, Met. l. 13. *Consedere duces.*

7. PERORASSENT] *Oratione deduxissent*
ad finem, ac quantum necesse videbatur propo-
suisissent.

9. VIDE-

Dixisse fertur Simius sententiam:

Tu non videris perdidisse quod petis;

Te credo furripuisse quod pulcre negas.

9. VIDERIS] *Videri* vel *non videri* erat formula antiqua in sententiis iudicum.

10. PULCRE] Speciose, callide, scite. Vid. Camerarii Fab. 212.

F A B. X I.

ASINUS ET LEO VENANTES.

VIRTUTIS expers verbis jactans gloriam
Ignotos fallit, notis est derisui.

¶ Venari Asello comite quum vellet Leo,
Contextit illum frutice, & admonuit simul.

Ut insueta voce terreret feras,
Fugientes ipse exciperet. Hic auritulus
Clamorem subitum totis tollit viribus:
Novoque turbat bestias miraculo:

Quæ

A D F A B. X I.

1. VIRTUTIS] Virium, roboris, fortitudinis. Synecdoche.

VERBIS JACTANS] Jactans gloriosa verba.

2. IGNOTOS] Hic active accipitur de iis, qui non noscunt.

4. CONTEXTIT] Occuluit ut non posset conspici. Virgilius,

Caput glauco contextit amictu.

5. INSUETA] Quadrifyllaba ut hæc vox sit metrum exigit. Sic & fab. 2.

Omne insuetis onus, & cepissent queri.

6. EXCIPERET] Verbum proprium venatorum. Virg. Ecl. 2.

Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum

Excipere insidiis, multum latrante Lycisca?

AURITULUS] Asinus, ab auribus longius-

culis. Sic *laniger* pro ovi a lana. fab. 1. Ubi vide notas. Vulgo legunt, *Hic auricala*.

Clamore subito tollit totis viribus.

Quam lectionem retinuisse miror Petrum Danetum, qui hunc auctorem edidit in usum Serenissimi Delphini, cum potuerit scire ex Tanaquil-
lo Fabro, quem, in concinnandis suis notis, semper ante oculos habuit, turpiter sic versum cons-
titui. Nisi forte inter eos sit, qui putant Phae-
dram nullis rei metricæ legibus teneri. Certe
quid de hoc carminis genere senserit patet ex eo
quod scribit ad prologum lib. 1. hos versus, qui-
bus Phædrus est usus, maxime esse usitatos. Eo-
dem modo corrumpit ultimum hujus fabulæ ver-
sum. Et tamen narrat Fabrum carminis ratione
adductum aliter scribere.

9. EX-

16 PHÆDRI FABULARUM

Quæ dum paventes, exitus noros petunt,

10 Leonis adfliguntur horrendo impetu:

Qui postquam cæde fessus est, Asinum evocat,
Jubetque vocem premere: Tunc ille insolens,

Qualis videtur opera tibi vocis meæ?

Insignis, inquit, sic ut nisi nossem tuum

15 Animum, genusque, simili fugissem metu.

9. EXITUS] Vias elabendi. Sic & Cicero
usurpavit. C. Nepos vita Hannibalis, *Cum omnes
exiis occupatos ostendisset.*

NOTOS] Frequentatos. Huc & illud Ju-
venalis Sat. 1. spectat,

*Nota magis nulli domus est sua, quam
michi locus*

Martin. Domus enim sua alicui est nota, quia
ab eo frequentatur. Sic Virg. Ecl. 1. *Inter flu-
mina nota.* Et noster lib. 2. fab. 5. *Inde notis
flexibus.* Virg. iternum l. 7. *Æn. 500.*

Saucius at quadrupes nota intra tecta refugit.

10. ADFLIGUNTUR] Alliduntur terræ.
11. EVOCAT] Ex fruticibus, sub quibus
tectus & reconditus erat.

12. PREMERE] Comprimeret, id est, ta-
cere, quomodo apud Virg.

Sic memorat vocemque premit.

INSOLENS] Inflatus, tumidus, superbus.

13. OPERA] Labor & auxilium, quomo-
do Nepos de Alcibiade, in ejus vita cap. 4.
*Ejusdem opera Ioniam a societate averterunt A-
theniensium.*

F A B. XII.

CERVUS AD FONTEM.

LAUDATIS utiliora quæ contempseris
Sepe inveniri, hæc exerit narratio.

¶ Ad fontem Cervus quum bibisset, restitit,
Et in liquore vidit effigiem suam.

Ibi

A D F A B. XII.

1. LAUDATIS] Locus obscurior propter
ellipsis. Ordo sic se habet: *Narratio hæc exerit,
ea, quæ contempseris, inveniri sepe utiliora lau-
dati, hoc est, quam ea, quæ laudantur.*

2. EXERIT] Prodit, aperit, notum facit.

NARRATIO] Fabula, argumentum, exem-
plum. Sic & lib. v. fab. 2.

3. AD FONTEM] Ad loci designat propin-
quitatem.

RESTITIT] Stetit. Sic & lib. 3. fab. 7.
& 14.

4. ET IN LIQUORE] Idem fere est Fab. 4.
de cane. *Liquor* etiam pro aqua fab. 1.

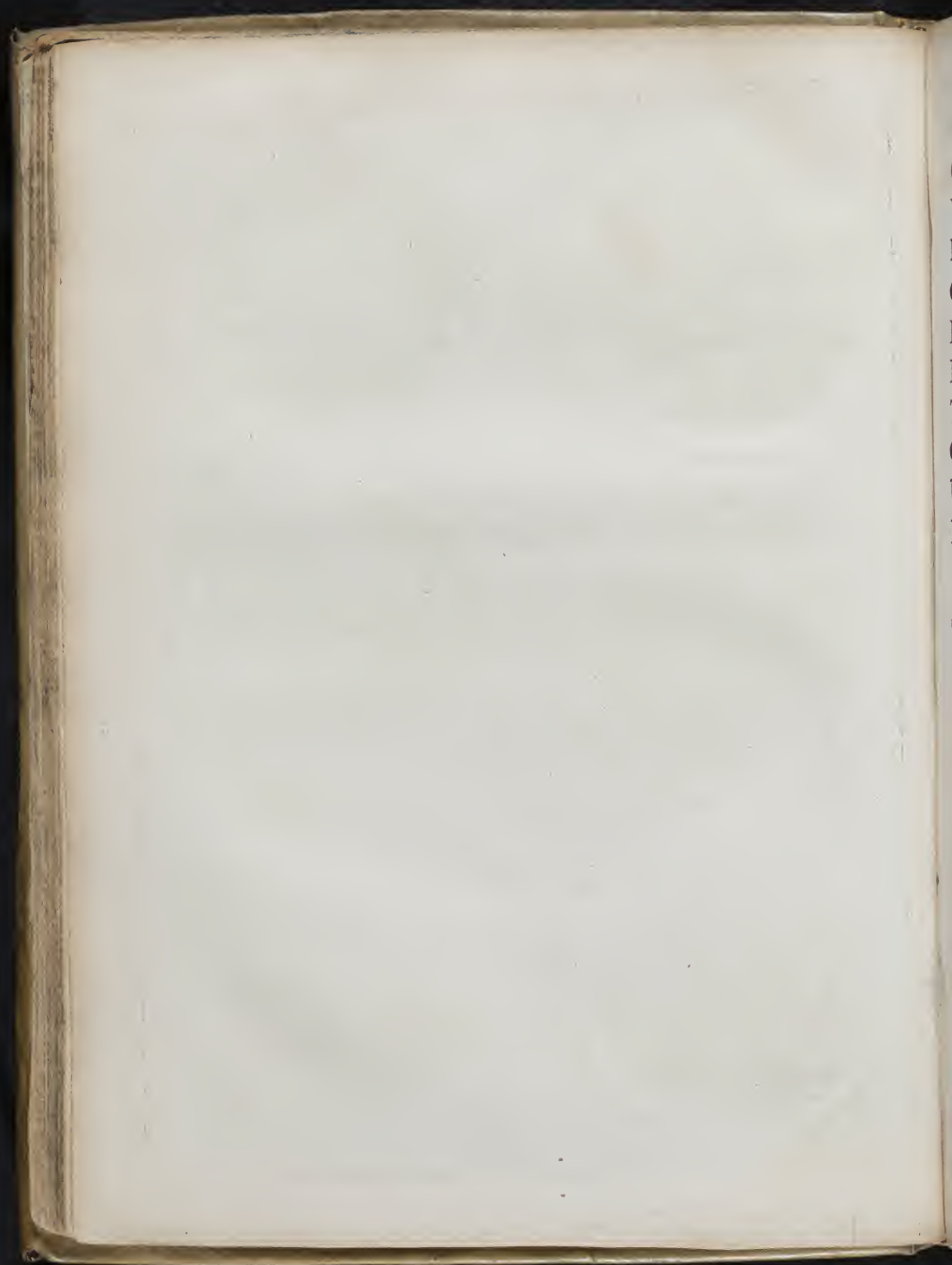
EFFIGIEM] *Simulacrum suum*, cad. Fab. 4.
5. RA

Del. et Sculp. J. B. Guillemin

LIBRI I. FABULA XIII. 17

Ibi dum ramosa mirans laudat cornua,
 Crurumque nimiam tenuitatem vituperat,
 Venantum subito vocibus conterritus,
 Per campum fugere coepit, & cursu levi
 Canes elusit. Silva tum excepit ferum,
 In qua retentis impeditus cornibus,
 Lacerari coepit morsibus saevis canum.
 Tunc moriens, vocem hanc edidisse dicitur:
 O me infelicem, qui nunc demum intelligo,
 Ut illa mihi profuerint, quæ despexeram,
 Et quæ laudaram, quantum luctus habuerint! 15

5. RAMOSA] Cornua ramis similia.

7. VENANTUM] Hoc est venatorum.

VOCIBUS] Consuetudo clamore, quo hortantur canes.

8. FUGERE COEPIIT] Fugit. Sic mox, *Lacerari coepit*. Locutio Phædro familiaris. Quod in harum fabularum ultima digito monstrabimus.

CURSU LEVI] Facili, celeri.

9. ELUSIT] Elegantissime de illis flexibus circuitibusque implicitis, & in se redeuntibus, quales faciunt in fuga, & sic insequentes canes fallunt. Valet, effugit, evasit.

SILVA] In silvam se contulit cervus.

FERUM] Cervum. Sic & infra lib. 2. fab.

8. vers. 14. de cervo etiam, *Tum gaudens ferus* &c. Sic vocabant antiqui omnes animantes rationis expertes. Virgil. de equo Trojano l. 2. *Æn.*

In latus, inque feri curvam compagibus alvum.

Martialis etiam de Formica,

Implicit tenuem succina gutta feram.

Mitto alia, quæ in frequenti usu.

10. RETENTIS] *Al. retentus impeditus.*

Non male. Cæsar de bello civili lib. 3. 77. *impeditissima dixit itinera.* Alibi *impeditas ripas.* Nec aliter non uno loco Hirtius.

14. UT ILLA] *Ut est quantum.* Itaque mox sequitur, *quantum luctus*, id est, quantum damni.

F A B. X I I I.

V U L P I S E T C O R V U S.

QUI se laudari gaudent verbis subdolis,

Seræ

A D F A B. X I I I.

Alludit ad hanc fabulam Ant. Codrus Serm. 12. p. 125. quanquam tunc temporis Phædrus nondum extabat publice. Sed potuit hausisse ex

Apuleji floridis. nam & istic legitur. Vid. & Camerar. fab. 160. & Faërn. p. 39.

1. SUBDOLIS] Dolo formatis & compositis

Seræ dant poenas turpes poenitentia.

Cum de fenestra Corvus raptum caseum

Comeſſe vellet, celſa reſidens arbore,

Hunc vidit Vulpis, dehinc ſic occipit loqui:

O qui tuarum, Corve, pennarum eſt nitor!

Quantum decoris corpore & vultu geris!

Si vocem haberes, nulla prior ales foret.

At ille ſtultus, dum vult vocem oſtendere,

Emiſit ore caſeum, quem celeriter

Doloſa Vulpis avidis rapuit dentibus.

Tum demum ingemuit Corvi deceptus ſupor:

Virtuti ſemper prævalet ſapientia.

FAB.

ſitis ad voluntatem audientis.

2. DANT POENAS] Poenas dant, qui poenis digna perpetrarunt. Dicimus enim pendere, dependere, ſolvere, perſolvere, luere poenas: & iſta quidem patientis ſunt. Agentis autem, exigere, poſcere, repetere, capere, inſigere, irrogare poenas.

TURPES] Ob aliorum riſus, quibus ſunt expoſiti. Hoc ſenſu dicimus, dare ſe turpiter, i. e. ſe riſui aliorum exponere.

3. FENESTRA] Poſſe accipi de quocunque foramine in muro aut pariete.

4. RESIDENS] Sedens. Sic ſupra Reſtitit pro ſtetit.

5. OCCOEPIT] Plautinum eſt. Phædrus aliis in locis capit, Græciſmo ipſi familiariffimo, ut jam oſtendimus, & deinceps latius oſtendemus.

6. QUI] Qualis, quam magnus atque admirabilis.

NITOR] Splendorem intelligit, quamvis

paulo minus ſit nitor, quam ſplendor: cum hic quaſi radios emittat, nitor minime.

7. GERIS] Habes. Ter. *infirmum animum gerunt*, id eſt, habent.

8. PRIOR] Puta te, quod intelligendum. Prior autem eſt, melior, ſeu potior.

9. OSTENDERE] Significare, ſibi non deſiſſe vocem.

10. EMISIT] Fab. 4. *Quem tenebat ore deſiſti cibum*.

12. TUM DEMUM] Notat iudicii tarditatem. Ter. Heaut. 2. 3. *Vab, nunc demum intelligo*.

INGEMUIT] Cum gemitu dixit.

STUPOR] Corvus ſtupidus. Sic error *Herculis*, id eſt, Hercules errans. Virg. *Æn.* lib. xi. 376.

Talibus exarſit diſtis violentia Turni, i. e. Turnus violentus. *Homerus lib. viii. Odyſſ.* ρδ. & *Hæc alio. Robur Vulcani*, i. e. Vulcanus robuſtus. Vid. Fab. viii.

F A B. X I V.

EX SUTORE MEDICUS.

MALUS quum Sutor inopia deperditus
Medicinam ignoto facere cœpisset loco,

Et venditaret falso antidotum nomine,

Verbosis adquisivit sibi famam strophis.

Hic quum jaceret morbo confectus gravi

Rex urbis, ejus experiendi gratia,

Scyphum poposcit: fusa dein simulans aqua

Miscere illius antidoto se toxicum,

Hoc bibere jussit ipsum, posito præmio.

Timore mortis ille tum confessus est,

Non

A D F A B. X I V.

1. MALUS] Artis suæ imperitus.

DEPERDITUS] Cujus facultates omnes sic erant exhaustæ, ut jam sutor esse dñtius non posset.

2. IGNOTO] Peregrino, ubi nemo cum noverat.

FACERE] Artem medicam exercere. Ita Græci, ποιεῖν τὴν ἰατρικὴν.

3. FALSO] Falsi nominis antidotum, id est, quod falso habebat hoc nomen. *Antidotum* medicamentum est, quod ad venena datur.

4. STROPHIS] Cicero laqueos verborum appellavit in Cæcin. Et sunt *Strophæ* proprie laquei decipiendis feris.

5. HIC] Tunc, eo tempore. Virg. 3. *Æneid.* 533.

Hic Priamus quanquam in media jam morte tenetur

Non tamen abstinuit.

Ubi Servius, *Hic, id est tunc.*

JACERET] Decumberet præ ægritudine. CONFECTUS] Viribus ex vi morbi prostratis.

6. REX] *Rex* hic est, qui summam tenet Reip. Atque sic antiquitus appellabantur singularum quoque urbium moderatores.

URBIS] In qua exercebat hic sutor medicinam.

EJUS EXPERIENDI] Ut ipsum tentaret, ut periculum faceret in arte medica, quam ille profitebatur.

8. MISCERE] Dicitur de veneno. Ovid. *Met.* l. i.

Lurida terribiles miscent aconita nerverca.

TOXICUM] Antiquitus *taxicum* ab arbore *taxo* pestifera.

9. POSITO] Proposito. Sic Virg. l. 5. *Æn.* 292.

Invitat pretiis animos & præmia ponit.

10. MORTIS] Imminentis ex haultu poculi venenati, sicut credebatur.

20 PHÆDRI FABULARUM

Non artis ulla medicæ se prudentia,
Verum stupore vulgi factum nobilem.

Rex advocata concione hæc edidit:

Quantæ putatis esse vos dementiæ,

15 Qui capita vestra non dubitatis credere,

Cui calceandos nemo commisit pedes?

¶ Hoc pertinere vere ad illos dixerim,

Quorum stultitiâ quæstus impudentiæ est.

11. PRUDENTIA] Scientia, peritia. Ita plane Ovidius in Epist. Oenones,

Deficior prudens artis ab arte mea.

12. NOBILEM] Refertur ad claritatem famæ. Nam præcedit: *acquisivit sibi famam.*

13. ADVOCATA CONCIONE] Postquam populum advocasset.

15. CAPITA] Pro *vita* aut *salute* sumitur. NON DUBITATIS] Audetis, sustinetis, nihil veremini.

16. CALCEANDOS] Calceis instruendos, munendos.

COMMITTIT] Apposite. Cato apud Gellium I, 15. *Itaque auditis, non auscultatis, tanquam Pharmacopolam: nam ejus verba audiuntur; verum ei se nemo committit, si ager est.*

18. QUORUM] E quorum hominum stultitia, i. e. simplicitate quæstum facere possunt improbi & impudentes, qualis hic sutor fuisse describitur.

F A B. X V.

ASINUS AD SENEM PASTOREM.

IN principatu commutando civium,

Nil præter domini nomen mutant pauperes.

Id esse verum parva hæc fabella indicat.

¶ Asellum in prato timidus pascebat Senex:

, Is hostium clamore subito territus,

Suade-

A D F A B. X V.

1. PRINCIPATU] Generatim sic appellat quodvis imperium. Vide hunc loco convenientiam in Cicero's Epist. ad Att. lib. xv. Ep. 4. Et in iisdem passim.

2. PAUPERES] Intelligit eos, qui quacunque ex causa subesse aliis coguntur, nullo speciali respectu ad inopiam nummorum.

4. TIMIDUS] *Timidi* proprie dicuntur senes.

6. FUGE-

LIBRI I. FABULA XVI. 21

Suadebat Asino fugere, ne possent capi.
At ille lentus, Quæso, num binas mihi
Clitellas impositurum victorem putas?
Senex negavit. Ergo, quid refert mea
Cui serviam, clitellas dum portem meas?

6. FUGERE] *Fugam*, Græca consuetudine.

AT ILLE] Supple, dixit. Venusta formula. Sic fab. 13. *At ille stultus* &c.

8. CLITELLAS] Instrumenta lignea, in quibus colligatæ sarcinæ imponuntur asinis

vel equis.

9. NEGAVIT] Dixit non impositurum.

ERGO] Sc. dixit *Asinus*.

10. DUM PORTEM] Si tamen quotidie mihi portandæ sunt meæ clitellæ. Vide *Camæarii Fabulam* 294. de *Asino* & *Vitulo*.

F A B. X V I.

C E R V U S E T O V I S.

FRAUDATOR nomen quum locat sponso improbo,
Non rem expedire, sed mala videre expetit.

¶ Ovem rogabat Cervus modium tritici

Lupo sponse: at illa præmetuens doli:

Rapere atque abire semper adsuevit Lupus,

Tu de conspectu fugere veloci impetu:

Ubi

A D F A B. X V I.

1. FRAUDATOR] Qui in fraudem creditorum, & eorum fraudandorum causa quid fecit, gestivit, fraudator dicitur.

NOMEN] Debitor dicebatur *locare nomen*. *Nomen facere* dicebatur creditor, cum in tabulis accepti & expensii nomen ejus, cui pecuniam dabat, scribebat.

IMPROBO] Quia ille sponsor solvendo non est.

4. PRÆMETUENS DOLI] Statim & in antecessum metuens. Optima & Phædro digna lo-

cutio. Sic *metuentior undæ*, Ovid. *Epist. Herus*. Idem *Falt vi*.

Quo non metuentius ullum

Numinis ingenium terra Sabina tulit.

quomodo & *metuens periculi* apud Maron. *Æn. v*. Sic & alii poetæ. Cæterum hic verbum *inquit* omittitur, ut supra fab. 9. Nam ovis verba sunt quæ sequuntur.

5. ABIRE] Post factam rapinam.

6. DE CONSPECTU] *E conspectu* Ter. Eun.

C 3

7. DIES]

22 PHÆDRI FABULARUM

Ubi vos requiram, quum dies advenerit?

7. DIES] Solemniter, pro die solutioni præstituta. Atque ita optimi Scriptores. C. Nepos Attico cap. 9. *Cum illa fundum secunda fortuna* *emisset in diem.* Vide huic fabulæ convenientia apud Homerum *Odysf. l. viii. vers. 347. & seq.*

F A B. X V I I.

O V I S, C A N I S E T L U P U S.

SOLENT mendaces luere pœnas malefici.

¶ Calumniator ab Ove quum peteret Canis,
Quem commodassê panem se contenderet;
Lupus citatus testis, non unum modo
Deberi dixit, verum affirmavit decem.
Ovis damnata falso testimonio,
Quod non debebat, solvit. Post paucos dies
Bidens jacentem in fovea prospexit Lupum.
Hæc, inquit, merces fraudis à Superis datur.

F A B.

A D F A B. X V I I.

1. LUERE] Puniri ob maleficia.

2. CALUMNIATOR] Adjective hic, qui calumnias exercet. Ordo est turbator. Simplicior ita se habet: Canis calumniator cumpeteret panem ab ove, quem se. panem contenderet se commodassê se. ovi.

3. COMMODASSE] Alii *commendasse*, pro deposuisse. Stant tamen plerique pro vulgata, quam & Lupi testimonium firmare videtur: nempe ut canis in rei cibariæ inopia ovem aliquoties sustentaverit, commodatis, quibus veteretur, panibus.

CONTENDERET] Crebro & constanter affirmeret.

4. TESTIS] Quasi minister & assessor furis judicis.

8. BIDENS] *Bidentes* pro ovibus, passim apud poetas.

JACENTEM] Delapsum atque captum. Solebant enim capi olim quoque foveis. Unde Horat.

Cantus enim metuit foveam lupus.
Atque talis fovea captandis lupis dolo structa hic est intelligenda. Confer simile exemplum in Cam. f. 189.

U M

rit?

labulae coram
VIRI. VET. 34

I.

P U S

alefici

eretur Can

deret;

o

a.

cos dies

oum.

atur.

F A B

ta constanti

er & afflicti

ovious, p

aque caput. S

te fores. Un

um. Supra

apis doli. In

imile exequi

A D

N
Ham
Vir e
Onus
Mini
Mal

1. R
ut, rep
Qui
2. A
ven me
licut, m
ore &
vazam
lfcomin
3. C
4. V
them m

H

1. H
Ba
3. C

F A B. XVIII.

MULIER PARTURIENS.

NEMO libenter recolit, qui læsit, locum.
 ¶ Instante partu, Mulier actis mensibus,
 Humi jacebat flebiles gemitus ciens;
 Vir est hortatus, corpus lecto reciperet,
 Onus naturæ melius quo deponeret.
 Minime, inquit illa, posse confido loco
 Malum finire, quo conceptum est initio.

A D F A B. XVIII.

1. RECOLIT] Denuo & sæpius ad eum venit, repetit eum, revisit.

QUI LÆSIT] In quo loco aliquis læsus est.

2. ACTIS] Circumactis, exactis, finitis novem mensibus, & decimo inchoato. Cicero Accus. 1. in Verr. c. 18. *Latonam ex longo errore & fuga, gravidam & jam ad pariendum vicinam, exactis temporibus confugisse Delum.* Asconius: *mensibus exactis.*

3. CIENS] Edens. Sic Virg. *mugitus ciere.*

4. VIR] Maritus. Sic Ter. Heaut. 4. 1. 9. *Ebent mi vir*, ex persona Sostrate uxoris.

CORPUS] Ut se in lectum reciperet.

5. ONUS] Fœtum deponeret; ut fab. seq. Sic & lib. 2. f. 4. Cæterum fœtus in utero antiquitus sarcinæ & onera vocabantur. Nec multum abludit locutio, qua Belgæ uti solemus de grvida: *Zy heeft een pakje te dragen.* & deinde de puerpera, *Zy heeft haar pakje gelost*, &c.

DEPONERET] Deponere dicitur de eo, quod nos gravat.

7. CONCEPTUM] Acceptum. Proprie dictum. Sermo enim est de grvida.

F A B. XIX.

CANIS PARTURIENS.

HABENT insidias hominis blanditiæ mali,
 Quas ut vitemus, versus subjecti monent.

¶ Canis parturiens, quum rogasset alteram,
 Ut

A D F A B. XIX.

1. HABENT] Continent in se.

BLANDITIÆ] Adulationes.

3. CANIS] Estat hæc Fabula apud Justum

num l. 43. c. 4.

ALTERAM] Hic ponitur pro *aliâ*.

24 PHÆDRI FABULARUM

Ut foetum in ejus tugurio deponeret,
 5Facile impetravit; dein reposcenti locum,
 Preces admovit, tempus exorans breve,
 Dum firmiores catulos posset ducere.
 Hoc quoque consumpto, flagitare validius
 Cubile coepit: Si mihi & turbæ meæ
 10Par, inquit, esse potueris, cedam loco.

4. FOETUM] *Onus nature* dixit fab. præcedent.

DEPONERET] Deponere liceret. Vid. fab. præced.

6. ADMOVIT] Sic & infra loquitur l. 3. f. 16. & l. 4. f. 25.

EXORANS] Orando impetrans.

7. DUM] *Dum* hic est donec. Sic Virg. 3. Æn. 16.

Dum fortuna fuit.

DUCERE] Abigere catulos robustiores, vel educere e tugurio.

8. CONSUMPTO] Finito, transacto.

9. CUBILE] *Tugurium*, ut vers. 4.

TURBÆ] Catulis meis, pullis.

10. PAR] Resistere potueris.

CEDAM] Faciam tibi locum.

F A B. X X.

C A N E S F A M E L I C I

STULTUM consilium non modo effectū caret,
 Sed ad perniciem quoque mortales devocat.

¶ Corium depressum in fluvio viderunt canes:
 Id ut comesse extractum possent facilius,
 5Aquam coepere bibere: sed rupti prius
 Periere, quam quod petierant, contingerent.

F A B.

A D F A B. X X.

1. EFFECTU CARET] Nequit effici: quomodo *culpa caret*, pro nequit culpam.

2. DEVOCAT] In ruinam homines ducit. Infra lib. 3. f. 5.

Successus ad perniciem multos devocat.

3. DEPRESSUM] Mersum. Sic *deprimere naves* apud Nepotem.

4. COMESSE] Comedere. Nam *esse* est edere.

5. RUPTI] Disrupti, nimio sc. aquæ potu.

A D

F A B. XXI.

LEO SENEX, APER, TAURUS ET ASINUS.

QUICUNQUE amisit dignitatem pristinam,
Ignavis etiam jocus est in casu gravi.

¶ Defectus annis & desertus viribus

Leo quum jaceret, spiritum extremum trahens,

Aper fulmineis ad eum venit dentibus,

Et vindicavit ictu veterem injuriam:

Infestis taurus mox confodit cornibus

Hostile corpus. Asinus ut vidit ferum

Impune lædi, calcibus frontem exterit.

At ille exspirans: Fortes indigne tuli

Mihi insultare: te, naturæ dedecus,

Quod ferre certe cogor, bis videor mori.

F A B.

A D F A B. XXI.

2. IGNAVIS] Imbellibus, timidis derisui est & contemptui. Sic notis est derisui Fab. xi.

3. DEFECTUS] Qui deficiebat propter annos. Legunt sic viri summi Schefferus, Hein-
sius, Faber, Rigaltius, Meursius, Gudius.
Quin & defecta corporis viribus Sibylla dicitur
Servio ad vi. Æn. 321. Al. confectus. Sed &
sic Florus, quem vide 3. 12. 6. Camerarius
quoque Fab. 197. Leo confectus senio, quem
vide.

VIRIBUS] Subintelligitur a.

4. TRAHENS] Significatur difficultas, &
quasi ultimi conatus vivendi.5. FULMINEIS] Qui instar fulminis ster-
nunt & proterunt obvia quæque; vel propter
candorem inter nigras setas. Ovid. l. 10. Me-

tam. vers. 550.

Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri.

6. ICTU] Morfu. Nam de dentibus locu-
tus est.

VETEREM] Olim illatam.

9. EXTERIT] Communit, terendo & cal-
citando confringit. Gudius, extudit.10. INDIGNE] Cum indignatione, memor
pristinarum virium.11. NATURÆ DEDECUS] Te, asine,
naturæ dedecus. Infra in fine lib. 2.

Sinsira quos in lucem natura extulit.

12. BIS] Semel per vim, iterum per infa-
miam ex auctore ejus, cum fama bona sit velut
altera vita, & ob id vitæ æquiparetur. Confer
And. Alciati Emblema LVIII.

F A B. XXII.

MUSTELA ET HOMO.

MUSTELA ab Homine presa, quum instantem necem

Effugere vellet: quæso, inquit, parcas mihi,

Quæ tibi molestis muribus purgo domum.

Respondit ille: Faceres si causa mea,

Gratum esset, & dedissem veniam supplici:

Nunc quia laboras ut fruaris reliquis,

Quæ sunt rosuri, simul & ipsos devores,

Noli imputare vanum beneficium mihi.

Atque ita locutus, improbam leto dedit.

Hoc in se dictum debent illi agnoscere,

Quo-

A D F A B U L A M XXII.

1. AB HOMINE] Ignoto & incerto.
INSTANTEM] Lib. 2. f. 8.

Ut venatorum fugeret instantem necem.

3. QUÆ TIBI] Ordo est: *Quæ purgo domum muribus molestis tibi: nisi tibi hic ornatus causa addatur orationi, ut saepe fit. Ter. Phorm.*
f. 8. 21.

Qui mi, ubi ad uxores ventum est, tum sunt senes.

Hor. l. 1. cp. 3.

Quid mihi Celsus agit?

MOLESTIS] A molestis.

4. FACERES] *Si hæc tua opera mihi daretur, ut habet Camerarius fab. 213.*

5. GRATUM] Acciperes pro ea opera vicem, si mea causa faceres.

SUPPLICI] Motus tuis precibus, & quia suppliciter oras.

6. LABORAS] Laboras propterea, ut &c. Laborare hic est, quoquo modo negotiosum esse, operam dare capiendis muribus, ut abusu-

mas semesa eorum frustra, eosque devores.

RELIQUIS] Coenarum, qualia decidunt ex pane aliisque cibis in terram, muribusque cedunt. Alii non admittunt vocem *reliquis*, quod putent sic laborare versum, & pro eo *reliquis* reponunt. Sed nihil periculi est. *Reliquis* enim vel est quadrisyllabum, vel *Reliquis* potest scribi, ut prima syllaba producat. Vide Gudium.

8. IMPUTARE] Noli iactare & venditare quod mihi pro beneficio dederis.

VANUM] Quod habet speciem exterioris, sed intus nihil est.

9. ATQUE ITA] Sic supra, fab. 1.

Atque ita correptum lacerat injusta nece.

IMPROBAM] Crudelem & avaram, ut liquet ex superioribus: Ad eundem modum l. 2. f. 1. *Et improbum reject.*

LETO] Sic infra l. 3. f. 16.

10. IN SE. Contra se. Ter Adelph. *Nolo in illum gravius dicere. Sup. iab. 7. Hoc illi dictum est.*

II. QUO-

LIBRI I. FABULA XXIII. 27

Quorum privata servit utilitas sibi,
Et meritum inane jactat imprudentibus.

11. QUORUM] Qui quicquid agunt, id sua causa agunt, & tamen venditant credulis & imperitis pro beneficiis.

12. JACTAT] *Jactare* est iterum atque iterum repetere. Virg. 2. *Æn.* 588. *Talia jactabam.*

IMPRUDENTIBUS] Apud imprudentes, id est, simplices, quibus volunt imponere pompa verborum. Contrario sensu vocat *peritos*, fab. sequenti; & *cantos* fab. 25.

F A B. XXIII.

CANIS FIDELIS.

REPENTE liberalis, stultis gratus est;
Verum peritis inritos tendit dolos.

¶ Nocturnus quum fur panem misisset Cani,
Objecto tentans an cibo posset capi:
Heus, si, inquit, linguam vis meam præcludere,
Ne latrem pro re domini: multum falleris.
Namque ista subita me jubet benignitas
Vigilare, facias ne mea culpa lucrum.

FAB.

A D F A B. XXIII.

1. REPENTE] Ex improvviso, & præter spem, quia præter consuetudinem ejus.

2. TENDIT] A venatione desumptum: nam tendi retia dicuntur feris, cum captantur. Sic *tendere insidias* dixit Salust. in Catil.

Dolos] Hinc Laocoön apud Virg. 2. *Æneidos* arguit, Danaos debere esse suspectos, quod dona ferant.

3. NOCTURNUS] Noctu furari solitus. Sic *nocturni advocati*, qui noctu vocantur. Vide

quomodo hæc Fabula se habeat apud Camera-rium, Fab. 203.

PANEM] Panem objecisset, proprie. Sic lib. 3. fab. 7. noster hoc vocat *frusta jactare*.

6. PRO RE] Custodienda scilicet & conservanda. Cæterum *rei* appellatio generalis est, & extenditur ad omnia bona, quæ quis possidet.

7. SUBITA] Repentina liberalitas. Nam in principio fabulæ est,

Repente liberalis stultis gratus est.

D 2

A D

F A B. XXIV.

R A N A R U P T A E T B O S.

INOPS, potentem dum vult imitari, perit.

¶ In prato quædam Rana conspexit Bovem,
 Et tacta invidia tantæ magnitudinis,
 Rugosam inflavit pellem: tum natos suos
 Interrogavit, an Bove esset latior.
 Illi negarunt. Rursus intendit cutem
 Majore nisu, & simili quæsit modo,
 Quis major esset. Illi dixerunt Bovem.
 Novissime indignata, dum vult validius
 Inflare sese, rupto jacuit corpore.

F A B.

A D F A B. X X I V.

1. POTENTEM] Divitem. Sed fab. 30. de proceribus dicitur.

3. TACTA] Correpta, commota, & incensa.

INVIDIA] Sensu activo, qua illi invidabat.

4. NATOS] *Nati* hic de ranis. De pullis apri lib. 2. fab. 4.

5. LATIOR] Major, altior.

6. NEGARUNT] Responderunt non esse tam latam.

7. NISU] Opera, labore, conatu.

8. QUIS] *Quis* hic valet *uter*. Virg. 12. *Æn.* vers. 657.*Missat Rex ipse Latinus
 Quos generos vocet, aut qua sese ad fœdera
 spectat.*Ubi Servius, *Quos* pro *utros*. Sic & Græci. Vid. Pricæus ad Matth. pag. 185.

9. NOVISSIME] Ultimo.

10. JACUIT] Hoc verbum addit, ut contentum Ranae superba exprimat. Fab. 27. *O canis, merito jaces.*

A D

Graci. Vol.

L
c
Con
Et
& Ca
A Cor
Igitur
Sic C
Pota
Noli
Nisi

3. Ca
um, Ze
Nile, Pa
no
a. Corcor
can mapp
e. dous
d. gram a
dous. Sze
comm. daz
T. d. d. d. d.

v
Nu
A
Moz

F A B. XXV.

CANIS ET CORCODILUS.

CONSILIA qui dant prava cautis hominibus,
Et perdunt operam, & deridentur turpiter.

¶ Canes currentes bibere in Nilo flumine,
A Corcodilis ne rapiantur, traditum est.
Igitur quum currens bibere cœpisset Canis,
Sic Corcodilus: Quam libet lambe, otio
Pota, atque accede Nilo temere, de dolo
Noli vereri. At ille: Facerem mehercule,
Nisi esse scirem carnis te cupidum meæ.

A D F A B. XXV.

3. CURRENTES] Hinc natum proverbium, *Tanquam canis e Nilo.*

NIL0] Fluvio Africæ maximo & notissimo.

4. CORCODILIS] Corcodilus Ægypti animal quadrupes.

5. CANIS] Canis guidam.

6. QUAM LIBET] Quantum libet.

OTIO] Sine metu. Belg. *Op nu gemak.*

Terentius dixit, *Otinus ad potandum habere.*

7. TEMERE] Audacter, sine periculi me-

tu. Ut enim hoc loco Corcodilus, sic plane l.

2. fab. 2. Leo viatorem invitat æque timidum,

Non est quod timeas, ait,

Et quæ debetur pars tuæ modestiæ,

Audacter tolle.

Ubi Leo dicit AUDACTER, quod Corcodilus TEMERE. Sic apud optimos scriptores *Temeritas* pro audacia sumitur.

8. MEHERCULE] Formula jurantis elliptica, ut fere fit in talibus. Tota est: *Ita me Hercule juva.*

F A B. XXVI.

VULPIS ET CICONIA.

NULLI nocendum: si quis vero læserit,
Mulcandum simili jure, fabella admonet.

¶ Vul-

A D F A B. XXVI.

2. MULCANDUM] Scilicet, eum esse. *Mulcandus* autem pro puniendus quovis modo.

D 3

3. VUL-

- ¶ Vulpes ad cœnam dicitur Ciconiam
Prior invitasse, & illi in patena liquidam
Posuisse sorbitionem, quam nullo modo
Gustare esuriens potuerit Ciconia:
Quæ vulpem quum revocasset, intrito cibo
Plenam lagonam posuit: huic rostrum inferens
Satiatur ipsa: torquet convivam fame:
10 Quæ quum lagonæ frustra collum lamberet:
Peregrinam sic locutam volucrem accepimus:
Sua quisque exempla debet æquo animo pati.

3. VULPES] Licet scribamur passim *Vulpes*, cum optimis libris: tamen revocandum hoc loco *Vulpes*, ne exitium sit versui. Qui tamen non inconcinnius sic poterat constitui,

Ad cœnam Vulpis dicitur Ciconiam.

Sed qua auctoritate id faciemus?

5. POSSUISSE] Proprie de ferculis, id est, apposuisse.

SORBITIONEM] Jusculum aliquod. Vide Camerar. fab. 209.

7. REVOCASSET] Vicissim vocasset, iterum vocasset.

INTRITO] Conminuto. Panis intritus &

frictus in aquam & vinum. Huc refer illud Ter. Phorm. 2. 1. 4.

Tute hoc intristi, tibi omne est exedendum.

9. TORQUET] Torquere hic est, ægre ali- cui facere.

10. COLLUM] Petronius Satyrico *amphorarum cervices* dixit.

11. PEREGRINAM] Ciconiam, quæ quotannis peregre abire ac reverti solet. Publius Syrus apud Petronium,

Ciconia etiam grata, peregrina hospita.

12. SUA QUISQUE] Active. Exempla, quæ quis statuit in alios, quæ aliis fecit.

F A B. X X V I I.

CANIS, ET THESAURUS ET VULTURIUS.

HÆC res avaris esse conveniens potest,
Et qui humiles nati dici locupletes student.

¶ Hu-

A D F A B. X X V I I.

Cum hac Fabula confer quod Horatius nar- rat de Opimio ægrotante, Sermon. lib. 2. Sat. 3.

1. RES] Fabulam, fabellam, narrationem, argumentum, & jocum alias vocat.

ESSE CONVENIENS] Convenire potest.

2. HUMILES] Humiles opponuntur hic lo- cupletibus, nati in humili & tenui fortuna, pau- peres.

STUDENT] Ter. Hec. 2. 1. *Ut omnes mu- lieres æque eadem studeant.*

3. Er-

LIBRI I. FABULA XXVIII. 31

¶ Humana effodiens ossa, thesaurum Canis

Invenit: & violarat quia Manes Deos,

Injecta est illi divitiarum cupiditas,

Poenas ut sanctæ religioni penderet.

Itaque aurum dum custodit, oblitus cibi

Fame est consumptus: quem stans Vulturius super

Fertur locutus: O Canis, merito jaces,

Qui concupisti subito regales opes,

Trivio conceptus, & educatus stercore.

3. EFFODIENS] Cibi sc. gratia: ossibus enim delectantur.

4. MANES] Per Deos Manes intelliguntur ossa & cineres. Hinc monumentis inscribi solitum D. M. vel D. M. S. *Dis Manibus Sacrum*.

5. INJECTA] Velut a diis, & in respectu ad ultionem.

6. RELIGIONI] Violatæ religioni sepulcrorum. Antiquitus enim grande erat piaculum violare religionem sepulcrorum, & sævire in mortuos. Ita Cic. de Leg. *Deorum Manium jura sancta sunt*. Et Virg. 3. *Æneid*.

Quid miserum, Ænea, laceras? jam parce sepulto.

Parce pias scelerare manus.

Ceterum *Religio* dicitur de omnibus iis, quæ religiose debent observari & custodiri. Sic etiam de jurejurando, de iudice, de sacris, & cere-

moniis, de portentis, prodigiis & testamentis.

8. VULTURIUS] Antiquæ pro *vultur*.

9. JACES] De contentu dicitur, ut supra f. 24. Hujus libri fabula ultima est, *Merito plectimur*. Et in Appendic. Fabular. *Merito qædimur*.

10. QUI CONCUPISTI] Vid. Muretus in Observationib. juris cap. 5.

REGALES] Majores quam privatas & tibi competentes, maximas. Just. 2. 15. *Castra referta regali opulentia*.

11. TRIVIO] In trivio. Sic inf. fab. seq. posuit *nido* pro in nido. *Trivium* hic significat viam in genere. Alias est, ubi tres viæ concurrunt.

EDUCATUS] Nutritus sordibus. In triviis enim omnes sordes & purgamenta abjiciebantur. Vid. lib. 4. f. 17.

F A B. XXVIII.

VULPIS ET AQUILA.

QUAMVIS sublimes debent humiles metuere,
Vindicta docili quia patet solertia.

¶ Vul-

A D F A B. XXVIII.

1. QUAMVIS] Licet sint sublimes aliqui, tamen debent humiles metuere.

2. VINDICTA] Quia solertes, quantumvis humiles, suo tempore sciunt vindictam sumere.

3 SUS-

¶ Vulpinos catulos Aquila quondam sustulit,
 Nidoque posuit pullis escam ut carperent.
 Hanc persecuta mater, orare incipit,
 Ne tantum miseræ luctum importaret sibi.
 Contempsit illa, tuta quippe ipso loco.
 Vulpes ab ara rapuit ardentem facem,
 Totamque flammis arborem circumdedit,
 Hosti dolorem damno miscens sanguinis.
 Aquila, ut periculo mortis eriperet suos,
 Incolumes natos supplex Vulpi tradidit.

FAB.

3. SUSTULIT] Secum vexit in sublime.

4. NIDOQUE] Pullis suis apposuit.

ESCAM] Ut illis catulis vescerentur. *Car-*
pere enim pro discerpere de cibis dicitur.5. PERSECUTA] Hoc verbum notat solli-
 citudinem & festinationem.6. IMPORTARET] Afferret. Ita Cicero
 dixit *agritudines importare*. Livius lib. xxiv.
Discordia civilis quas importet clades. Idem lib.
 xxxix. *Ne quid conjurationes fraudis occultæ aut*
periculi importarent. Ita Cæsar, & alii pas-
 sum.

7. LOCO] Sublimi arbore.

8. VULPES] Hic iterum retinendum *Vul-*
pes, non *Vulpis*, versus causa, ut fab. 26.ARDENTEM] Non otiosum est *ardentem*.
 Sic enim Virgilius locutus fuerat,*Ardentem dare visa facem.*

Neque aliter veteres. Homerus in fine lib. 1.

Odyss.

Τῷ δ' ἄρ' αἰὶ διδομένας δαΐδας Ὀδυσσεύς.

Fax enim proprie est frustum e disiecta arbore
 piceæ generis, quod alendo igni inserviebat.
 His facibus sive frustis piceæ ligni extruebatur
 vulgo & alebatur ignis, tam in aris deorum,
 quam in privatorum focis.10. DOLOREM] Et dolore hostem affecit
 & damno.SANGUINIS] Proles, pullorum. Ita An-
 chises apud Virgilium lib. 6. vocat *Æneam/san-*
guinem suum.*Projice tela manu sanguis meus.*

Uti & Horat. in carmine sæculari:

*Clarus Anchisæ Venerisque sanguis.*Aliter hanc Fabulam narrat Camerar. Vide eum
 fab. 1. & cum eo facientem Fæcrum p. 119.
 Vide & Æsop. fab. 1.

A D

F A B. X X I X.

ASINUS IRRIDENS APRUM.

PLERUMQUE stulti risum dum captant levem,
Gravi destringunt alios contumelia,
Et sibi nocivum concitant periculum.

¶ Afellus Apro quum fuisset obvius;

Salve, inquit, frater. Ille indignans, repudiat
Officium, & quærit cur sic mentiri velit.

Asinus demisso pene: Si similem negas

Tibi me esse, certe simile est hoc rostro tuo.

Aper quum vellet facere generosum impetum,

Repressit iram: &, Facilis vindicta est mihi: 10

Sed

A D F A B. X X I X.

1. LEVEM] Exiguum, parvum.

2. DESTRINGUNT] Sic lib. 4. fab. 6.
Nasute scripta destringis mea. Et Ovid. 2. Trist.

Non ego mordaci destringi carmine quengam.

3. NOCIVUM] Nocens, noxium, damnum.
Infra, *miserordiam nocivam.*

6. OFFICIUM] Humanitatem, civilitatem,
officium salutationis.

CUR SIC] Cur tam impudenter mentiat.
Veteris elegantiae locutio est a tironibus animadvertenda. Val. Max. lib. 7. 3. *Ne cum universa Romanorum acie configere vellent.*

7. DEMISSO] Demittere hic est promittere, exertum scil.

8. HOC] Hoc, id est, penis. *Rostro autem, propter eminentiam glandis. Illud hoc cum sono est pronunciatum, nam habet vim demonstrantis, & velut digitum intendentis: ut ap. Terent. Heut. Lucebat hoc jam.*

9. GENEROSUM] Dignum genere suo.

10. REPRESSIT] Sic Ter. Adolph. *Reprime iracundiam.*

FACILIS] Facillime possum vindictam de te sumere. Subaudiendum respondebat. Sic Fab. seq. *Est statio separata.* Et imprimis similis locus lib. 4. fab. 23.

*Quid horum simile tibi contingit, rustica?
Est gloriosus sane convictus Deum.*

Quorum priori versu adhuc interrogat musca, posteriori respondere incipit formica.

VINDICTA] Apposite Virgilius *Æneid.* lib. XI. 406. ubi Drances a Turno hoc responsum accipit:

*Numquam animam talem dextra hac
(absiste moveri)*

*Amittes: habet tecum & sit pectore
in isto.*

Ubi vide Servium. Vid. & Martial. Epigr. XXI. II. & alia ejusdem de Lepore & Leone.

E

II. IGNA-

Sed inquinari nolo ignavo sanguine.

II. IGNAVO] Ignavi animantis sanguine. hoc loco est Faïrnus, quem vide p. 107. Uti & Ignavus hic est imbellis, invalidus. Caistor Camer. f. 192.

F A B. X X X.

RANÆ METUENTES TAURORUM PRÆLIA.

HUMILES laborant, ubi potentes dissident.

¶ Rana in palude pugnam Taurorum intuens;
Heu quanta nobis instat perniciēs! ait.
Interrogata ab alia, cur hoc diceret,
De principatu quum decertarent gregis,
Longeque ab illis degerent vitam Boves:
Est statio separata, ac diversum genus.
Sed pulsus regno nemoris qui profugerit,
Paludis in secreta veniet latibula,
Et proculcatas obteret duro pede:
Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

F A B.

A D F A B. X X X.

I. HUMILES] Cives. Sic fab. 15. pauperes.
LABORANT] Adhiguntur, sunt in periculo.
POTENTES] Proceres, qui imperium habent in reliquis.

5. GREGIS] Grex hic pro armento, per catachresin.

7. EST] Sc. Respondere altera.

STATIO] Est statio separata, quasi dicat, illi quidem (nam hæc particula quidem sic supplenda est, Est statio quidem separata &c. cui respondet mox sed pulsus.) nemora & campos, nos stagna & paludes incolimus. Hinc sup. f. 6. Phædrus vocat lacus sedem ranarum. Scilicet unicuique animalium speciei sua sedes est & statio. Sic Virg. 5. Æneid.

Statio gratissima mergi.

Hinc quoque explicanda illa sapientis Graculi ad superbicentem fratrem suum responsio, quæ est Fab. 3.

Contentus nostris si fuisses sedibus.

8. PULSUS] Est hic pro expulsus.

NEMORIS] Nemus proprie silva pecori alendo.

10. PROCLATAS] Nos proculcatas.

II. CAPUT] Ab eorum pugna & certamine nostra salus pendet.

ITA] Hoc modo, hac ratione. Respicit priorem interrogationem, quare sc. ac quomodo ipsis tantum malum possit imminere.

A D

C

Ar

E

C

E

C

Q

Q

III

Q

Et

1.

urda

3.

vid

4.

nee

vi

5.

V

6.

7.

F A B. X X X I.

MILUUS ET COLUMBÆ.

QUI se committit homini tutandum improbo,

Auxilia dum requirit, exitium invenit.

¶ Columbæ sæpe cum fugissent Miluum,

Et celeritate pennæ vitassent necem,

Consilium raptor vertit ad fallaciam,

Et genus inerme tali deceptit dolo:

Quare sollicitum potius ævum ducitis,

Quam regem me creatis isto foedere,

Qui vos ab omni tutas præstem injuria?

Illæ credentes, tradunt sese Miluo,

Qui regnum adeptus, coëpit vesci singulas,

Et exercere imperium sævis unguibus.

De

A D F A B. X X X I.

1. TUTANDUM] Qui se hominis improbi in perpetua anxietate, sollicitudine & cura tutelæ committit. vivitis?

3. COLUMBÆ] Aliter Camerarius, quem vide fab. 202.

4. PENNÆ] Singularis pro plurali, per Synecdoch. Alas intelligit. Seneca Oedipo: *Levis penna secat alta celi.*

5. CONSILIUM] Vim ingenii.

VERTIT] Eo convertit, intendit; dirigit.

7. DUCITIS] Vitam degitis. Quare potius

8. ICTO] Inito foedere. *Icere* vero dicitur, ut *ferire foedus*, quia olim in confirmandis foederibus victimæ cadebantur, ut porca. de quo Virg.

Cæsa jungebant fœdera porca.

11. SINGULAS] Unam post alteram. Vulgo *vesci aliqua re*: sed & accusativus invenitur apud Tacitum, Virgilium, Terentium, aliosque.

E 2

13. DE

36 PHÆDRI FABULARUM
De reliquis tunc una : merito plectimur.

EXPLICIT LIB. I.

13. DE RELIQUIS] Columba ex reliquis
superstes.

MERITO] Vox est culpam agnoscentis.

PLECTIMUR] Punimur, penas damus.

EXPLICIT] Solebant veteres in fine libro-
rum scribere EXPLICIT, significare volentes,
perventum esse ad finem voluminis, quod plane
explicatum esset & evolutum. Hieronymus ad
Marcellam : Solemus completis opusculis ad di-

stinctionem rei alterius sequentis medium inter-
ponere EXPLICIT, aut FELICITER, aut
aliquid hujusmodi. Formula autem hæc vide-
tur esse decurtata ab explicitus vel explicatum.
Sic enim Martial. lib. XIV. Epigr. 1.

Versibus explicitum est omne duobus opus.

Quin imo veteres elegantioris notæ Codices
adscriptum habent. *Explicitus est liber &c.*

PHÆ-

P H Æ D R I
F A B U L A R U M
L I B E R S E C U N D U S.

A U C T O R.

XEMPLIS continetur Æsopi
genus,
Nec aliud quicquam per fabellas
quæritur,
Quam corrigatur error ut morta-
lium,

Acuatque sese diligens industria.

Quicunque fuerit ergo narrantis jocus,

Dum capiat aurem & servet propositum suum,

Re commendatur, non auctoris nomine.

Equidem omni cura morem servabo senis:

Sed

AD PHÆDRI FABUL. LIB. II.

PROLOG.

I. GENUS] Pro genere mortalium sumitur, tate præceptorum pertinentium ad vitam moref-
ut ordo talis sit: Genus mortalium que, non celebritate auctoris. Prol. lib. 3.
continetur exemplis Æsopi. Exempla vocat, Calumniamque sibi clausit jocus,
quæ mox fabulas. Continetur autem absolute, i. e. fabulis.
pro continetur in officio, coercetur, docetur: 6. CAPIAT] Delectet, teneat, admittatur
quod proprie est magistrorum. auribus.

4. ACUATQUE] Id est Exerceatque.

5. JOCUS] Hoc vult, Qualiscunque fuerit
jocus, qualiscunque fabula, a quocunque con-
ficta, commendatur ea bonitate rei ac salubri-

7. RE] Ipsa insita auctoritate.

8. MOREM] Consuetudinem.

SENIS] Æsopi, qui honoris causa sic no-
minatur, ut infra l. 3. f. 3. Narrat emuncte senex.

E 3

10. DIC-

Sed si libuerit aliquid interponere;

10. Dictorum sensus ut delectet varietas,
Bonas in partes, lector, accipias velim.
Sic ista tibi rependet breuitas gratiam,
Cujus verbosa ne sit commendatio.

10. DICTORUM] Facietiarum, jocosum, fabularum. Sensus est: velle se quidem eas perséquī, quas habet Æsopus, aliquando tamen etiam inferere, quas ipse inuenit.

UT DELECTET] Ut similitudo fastidium gignit, sic varietas delectationem affert in quouis rerum genere. Justinus præfatione, *Varietate & novitate operis delectatur.*

F A B. I.

JUVENCUS, LEO ET PRÆDATOR.

ATTENDE cur negare cupidis debeas:
Modestis etiam offerre quod non petierint.
Super Juvenum stabat dejectum Leo.
Prædator intervenit, partem postulans:
Darem, inquit, nisi soleres per te sumere:
Et improbum rejecit. Forte innoxius
Viator est deductus in eundem locum,
Feroque viso rettulit retro pedem.

Cui

A D F A B. I.

Festum est, quod ad hanc fabulam narrat Freinshemius de Ludouico XI. Galliarum Rege.

2. MODESTIS] Opponuntur hic modesti cupidis petacibusque, atque intelliguntur tales, qui modicis sunt contenti.

3. STABAT] Instat victoris.

DEJECTUM] Victum & prostratum. C. Nepos Thras. c. 3. *In secundo prelio cecidit Crizias. Hoc dejecto, Pausanias venit Atticis auxilio.*

6. REJECIT] Ei negavit, quod petierat,

cum contemptu & aspernatione.

INNOXIUS] Active sumitur pro eo, qui nemini nocet, ut opponatur *improbo*, id est, violento.

7. EST DEDUCTUS] Incidit forte fortuna in eundem locum.

8. FERQUE] Leone viso.

RETTULIT RETRO] Recessit. Geminatio hæc (nam *rettulit* sufficiebat) bonis auctoribus est familiaris. Virg. *Æn.* li. 9.

Hand aliter retro ambus vestigia Turnus Impro-

Cui placidus ille: Non est quod timeas, ait,
Et quæ debetur pars tuæ modestiæ,
Audacter tolle. Tunc diviso tergore,
Silvas petivit, homini ut accessum daret.

¶ Exemplum egregium prorsus & laudabile;
Verum est Aviditas dives, & pauper Pudor.

Improperata refert.
Idem 2. Æneid.

Ex illo fluere & retro sublapsa referri.

NON EST] Non est quicquam in causa,
propter quod. Ellipsis.

10. ET QUÆ] Sensus est: Non est quicquam quod timeas; potius hic ex præda pars est aliqua, quæ debetur modestiæ tuæ; eam tolle.

11. AUDACTER] Absque timore, aut perturbatione: confidenter, libere.

TERGORE] Corpore juveni diviso.

14. VERUM] Hoc vult: Licet sit laudabile præsens exemplum, pauci tamen id sequuntur, nempe quia paupertas cum pudore juncta est: at qui avidi sunt, divitias, & cum iis cætera consequuntur.

F A B. I I.

ANUS DILIGENS VIRUM ÆTATIS MEDLÆ, ITEM PUELLA

A Fœminis utcunque spoliari viros,
Ament, amentur, nempe exemplis discimus.

¶ Ætatis mediæ quendam mulier non rudis
Tenebat, annos celans elegantia;

Ani-

A D F A B. I I.

1. UTCUNQUE] Quovis modo, prout potest fieri. Ter. And. 4. 3. 20.

Tu ut subservias

Orationi, utcunque opus sit, verbis, vide.

SPOLIARI] Proprie. Sic vetula Terentiana hortatur & monet meretriculam,

Ne cujusquam misereat,

Quia spoliat, mutilet, laceret, quenquam nudata sit.

Hecyr. 1. 1. 7.

2. AMENT, AMENTUR] Omissa est præpositio *Sive*.

3. ÆTATIS MEDIÆ] Inter juvenilem & senilem.

4. TENEBAT] Tenere hoc loco est possidere, in sua potestate habere, ut apud Virg. Æneid.

Genitor tum Belus opimam

Vastabat Cyprum & victor ditione tenebat.

Nepos Miltiade c. 1. Nam tum Thraces eas regiones tenebant, cum quibus armis erat dimicandum. Eleganter vero & proprie illud verbum de meretriciis amoribus usurpatur. Sensus est: Mulier

40 PHÆDRI FABULARUM

5 Animosque ejusdem pulchra juvenis ceperat.

Ambæ videri dum volunt illi pares,

Capillos homini legere cœpere invicem.

Quum se putaret fingi cura mulierum,

Calvus repente factus est; nam funditus

10 Canos puella, nigros anus evellerat.

Mulier non rudis (sive ut Naso lib. 2. Amor. Eleg. 2.

Jucundo non rustica cognita furto)
tenebat quandam, se amore obstrictum sibi,
velut vinculis. Virg. Eccl. 1.

Cum me Galatea tenebat.

Plura exempla adferre nihil attinet, cum ubivis
sint in promptu.

ELEGANTIA] Cultus & ornatus.

5. ANIMOSQUE] Et ipse diligebat puellam.

JUVENIS] Juvenula, puella.

6. PARES] Similes. Refertur ad externam
speciem vel ætatem.

7. LEGERE] Ceperunt feligere una canos,
altera nigros evellendo.

8. FINGI] Ornari. Alii legunt *pingi*, & ex-

ponunt quoque *ornari*. Certe infra est *picte scribere*, id est ornate. Nec videtur multum abludere noster Belgice loquendi modus: *Het is zoo net, of 't geschildert was*. Et constat canos colorari solitos a veteribus. Quod præstant hoc etiam tempore pectines plumbei, quibus usus quoque esse dicitur, cum jam ad senium vergens novam sibi conditionem quæreretur, Musarum illud delictum, & ornamentum quondam Leidenis Academiæ Dominicus Baudius. Post sunt ea de re videri Epigrammata Petri Scriverii in *Amoribus Baudii*, ab Scriverio editis.

CURA] Cura eleganter dicitur de capillis, cum aliquis in iis ornandis diligens est. Uti contra de negligente *Incuria*. Apulej. in Apologia, *Capillus prorsus inenodabilis diutina incuria*.

F A B. I I I.

H O M O E T C A N I S.

LACERATUS quidam morfu vehementis Canis,
Tinctum cruore panem misit malefico;

Au-

A D F A B. I I I.

1. LACERATUS] Confer Æsopi Fab. 25.
VEHEMENTIS] Ira concitati. Miror Rittershusium, quem sequitur Petrus Danetus, hic advocare Synizcfin, id est, duarum syllabarum contractionem in unam, cum nihil sit necesse. Hic versus quarta sede recipit dactylum, qualis primus hujus libelli,

Æsopus auctor quam materiam repperit.

Nisi quis velit materiam facere trium syllabarum, quod ridiculum. Aliter res se habet in lo-

cis Horatii & Catulli, quæ adferuntur ab interpretibus. Quod sciunt qui callent artem metricam.

2. MISIT] Projecit ipsi. Ita sup. lib. 1. 23. 3. *Nocturnus quum fur panem misisset cani.*
Et lib. 3. 2. 5.

Perituræ quippe, quamvis nemo lederet, Misere panem, ut sustineret spiritum.

MALEFICO] Qui malum fecerat, qui morsu læserat.

6. TALE]

se foris
ablu-
et v. 22
ans co
tam hoc
bus an
um ve
Mala
monda
s. Pol
scribit

capituli
huc
ologia
la

is,

Au-

inter-
metri-

23 3
n.

,

nor-

LE]

G. B. 1791

Audierat esse quod remedium vulneris.
 Tunc sic Æsopus: Noli coram pluribus
 Hoc facere canibus, ne nos vivos devorent,
 Quum scierint esse tale culpæ præmium.
 ¶ Successus improborum plures allicit.

6. TALE] Tam bonum magnumque præ- *Quæ pessima ars nimis prosperis multorum succes-*
 mium culpæ esse. *sibus crevit.*

7. SUCCESSUS] Apposite Livius l. 22. 12.

F A B. I V.

AQUILA, FELES, ET APER.

AQUILA in sublimi quercu nidum fecerat:
 Feles cavernam nocturna in media pepererat:
 Sus nemoricultrix foetum ad imam posuerat.
 Tum fortuitum Feles contubernium

Frau-

A D F A B. I V.

1. IN SUBLIMI] In sublimitate quercus, in summo ejus. Sic & mox sequitur, *In media quercu*, quod similiter est, in medietate ejus. Mox etiam, *ad imam*, id est, ima arboris parte. Sic loquuntur auctores. Terent. Prol. Adelp. vers. 9. *prima fabula*. & Heaut. 5. 1. 29. *ultimæ adibus*. Plaut. Curc. 4. 1. 14. *in foro infimo*. & Cistell. Act. 5. in fine: *postrema comedia*.

2. CAVERNAM] Caverna arboris, cavum, rima, foramen.

3. NEMORICULTRIX] Cultrix nemoris. Sic est genus altivolantium apud Ennium. *Pietaticultrix*, *gracilipes* apud P. Syrum. Veteres enim in hujusmodi nominum compositione sibi mire placebant, imitati Græcorum libertatem. Sic invenias, *pennipotentum*, *caprigenum*, *noctivaga*, *vestimentubernium*, *putoricolorem*, & alia ejus generis.

4. FORTUITUM] Statuunt quidam tertiam hujus vocis syllabam esse ancipitem, alii etiam brevem. Sed falluntur. Horat. Odar. 1. 2. 15.

*Nec fortuitum cernere cespitem
 Leges sinebant.*

Cum eo faciunt duo excellentissima nostri temporis ingenia, quæ ipsi antiquitati liceat opponere (quod illis dictum sit, qui putant omnem Poeticæ venustatem & munditiem cum veteribus intercidisse) Dominicus Baudius & Jacobus Wallius. Baudius quidem Jambicorum lib. 1v.

*Ut fortuita voce proditum videt
 Suumque crimen, dedecusque virginis.*

Wallius autem Lyricorum. l. 2. Od. 1.

*Quid interest, ut frigus, & sparsas nives
 Solemque, & mores arceas,*

*Domine cespes fortuitus exstruat,
 In gentis alienæ lapin?*

F

Et

5 Fraude & scelestâ sic evertit malitia.

Ad nidum scandit volucris: perniciës, ait,

Tibi paratur, forsân & miserâ mihi.

Nam fodere terram quod vides quotidie

Aprum insidiosum, quercum vult evertere,

10 Ut nostram in plano facile progeniem opprimat.

Terrore offuso & perturbatis sensibus,

Derepît ad cubile setosâ suis;

Magno

Et quod videtur interdum esse brevis, id nihil est. In iustismodi enim locis attendendum est ad crasin, quâ hæc vox fit trium syllabarum. Idem observandum est in *gratuitus*. Statius quidem tertiam hujus vocis corripuit, atque ita quidem, ut contractio non possit admitti, in noto Phalacio, l. i. Silvar.

Largus gratuitum cadit rapinâ.

Sed ille multa sibi permisit, quæ non temere reperias in optimi avi poetis. Melius idem Baudius Jambicor. l. 3 ad Joannem Hotomanum:

*Landes profundunt gratuitas, sed meras
Landes.*

Vid. Jan. Douf. Præcid. ad Petron. l. 2. c. 16. Torrentium & Cruquium ad memoratum Horatii locum, & Gerard. Joann. Vossium in de Arte Gramin. l. 2. cap. 37.

6. VOLUCRIS] Id est, aquilæ.

7. MISERÆ] Infausta, infelici.

8. FODERE TERRAM] Dicitur hoc de animalibus terram rostro aut pedibus effodientibus. Sic lib. i. fab. 27. *Humana effodiens assa*. QUOTIDIE] Brevem esse ait Danetus secundam in hac voce syllabam, at aliquando produci. Hoc loco longam esse patet ex dimensione: uti & in fine lib. iv.

Nam vita mortis propior est quotidie.

Et lib. 3. fab. 8. vers. 14.

Quotidie, inquit, speculo vos uti volo.

Ceteroquin est anceps, ut patet in *quotidianum*, pro quo Catullus, ut primam produceret, dixit *cotidianus*, carm. LXIX. ad Malium vers. 139.

Conjugis in culpa flagravît cotidianâ.

Hic secunda est correpta, quam Martialis lon-

gam facit l. x. Epigr. 65.

Levis dropace tu quotidiano.

Et lib. xi. Ep. i.

Culus findone tu quotidiana.

9. APRUM INSIDIOSUM] Nescio cur hoc epitheton sollicitet Danetum, præferentem *insidiosam*, cum sermo sit de fœcæ femina. Hoc nomen est ex iis, quæ maribus & fœminis sine discrimine sexus convenientia, Epicœna vocantur, & unum tantum habent genus, quod cognoscitur ex regula de terminatione: ut *hic passer, hæc vulpus*. Talia sunt *liberi, catulus* & alia multa. Itaque de filiabus dicimus, *Liberos nostros*, non *nostras*: ac fœmellam catulum, *egregium catulum*, non *egregiam*. & sic in aliis.

QUERCUM] Elliptica oratio ex consuetudine metuentium. Integra sic haberet: Per id, quod vides fodere, vult evertere. id est, hoc est propositum ejus negotii, quod vides cum susceperis; per eam fœmellam vult quercum evertere.

10. IN PLANO] Humi dejectam progeniem. Nam in plano est, in solo.

PROGENIEM] Fœtum, catulos, pullos.

11. OFFUSO] Verba hæc non selem respiciunt, sed aquilam, ut sit sensus: Postquam ita Feles Aquilæ ostendisset terrorem, ejusque perturbasset sensus, derepît &c. *Offundere terrorem* elegantissime dicuntur, qui ex improvîso terrorem ingentem asserunt.

12. DEREPIÏ] Inde repit ab aquila deorsum. Sic *degreddi* pro descendere dicitur.

CUBILE] Cubile est pro lustris. Sic lib. i. 19.

Flagitare validius

Cubile

Magno, inquit, in periclo sunt nati tui:
 Nam simul exieris pastum cum tenero grege,
 Aquila est parata rapere porcellos tibi. 15
 Hunc quoque timore postquam complevit locum,
 Dolosa tuto condidit sese cavo.
 Inde evagata noctu suspensio pede,
 Ubi esca se replevit & prolem suam,
 Pavorem simulans prospicit toto die. 20
 Ruinam metuens Aquila ramis desidet:
 Aper rapinam vitans non prodit foras.
 Quid multa? inedia sunt consumpti cum suis.
 Felisque catulis largam præbuerunt dapem.
 ¶ Quantum homobilinguis sæpe concinnet mali, 25
 Documentum habere stulta credulitas potest.

F A B.

Cubile caepit.

& lib. 3. fab. 2. 11.

Et in cubile concito properat gradu.

13. NATI] Catuli. Sic & Virg. de iisdem dixit lib. 3.

Albi circum ubera nati.

14. SIMUL] Statim, simulatque exieris.
 TENERO GREGE] Teneris tuis catulis, porcellis, ut mox.

16. LOCUM] Cubile suis intelligit.

17. CONDIDIT] Abcondidit. Ita Fab. 6. huius libri vers. 6 condita, & Fab. 8. vers. 4. *Se cubili condidit.*

CAVO] Supra dixit cavernam.

18. SUSPENSO] Leni, tacito, ut ambulans non posset exaudiri. Sic *suspensio gradu pla-*

cide ire dixit Ter. Phorm. 5. 6.

20. PROSPICIT] Circumspectat, ac si & ipsa non auderet egredi, atque observaret molitiones serophæ.

21. DESIDET] Jugiter confidet. Metum notat hæc vox.

23. QUID MULTA?] Formula usurpari solita, cum rem in pauca conferimus. Sic & illa: *Quid verbis opus est? Quid multis opus est? Quid tibi multa dicam?* &c.

25. BILINGUIS] Fallax, duplex, fraudulentus. Virg. 1. Æn. *Tyriosque bilingues.* Plaut. Poen. 5. 2. *Bijulci lingua.*

26. CREDULITAS] Locutio nostro familiaris. Homines stulte creduli.

F A B. V.

CÆSAR AD ATRIENSEM.

EST ardelionum quædam Romæ natio,
 Trepide concursans, occupata in otio,
 Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
 Sibi molesta, & aliis odiosissima.
 Hanc emendare, si tamen possum, volo
 Vera fabella: pretium est operæ attendere.

¶ Cæsar Tiberius, quum petens Neapolim,
 In Misenensem villam venisset suam,
 Quæ monte summo posita Luculli manu,
 10 Prospektat Siculum & prospicit Tuscum mare,

Ex

A D F A B. V.

1. ARDELIONUM] Hi sunt, qui se omnibus negotiis immiscet, ab *ardendo* dicti, quod pro *festinando* usurpant veteres. Itaque cum sint avidi negotiorum inquietique, semperque cursitent festinentque, tanquam magni aliquid habeant agendum, ardeliones nominantur. Sunt qui dictos existimant ab Ardea avi, quia avis hujus instar huc & illuc volitant & circumcursant, dum omnibus se negotiis student immiscere. Vid. Voss. Etymologic.

NATIO] Genus quoddam hominum. Sic fere Terent Eun. 2. 2. 17.

2. TREPIDE] Cum dubitatione & incertitudine causæ ac propositi.

CONCURSANS] Huc illuc cursitans.

3. GRATIS ANHELANS] *Anhelans* hic negotiosum occupatumque denotat, qui ob discursationes crebras spiritum ægre ducit. *Gratis* autem *frustra* est, vel nullo cum fructu, nullo cum effectu, *nihil agens*, ut mox sequitur.

6. VERA FABELLA] Vide quid dictum sit ad præfat. Libri 1. ubi *fit fabella*.

ATTENDERE] Attendere ad eam animum.

7. PETENS] Proficiscens ad urbem Neapolim.

NEAPOLIM] Urbem Campaniæ maritimæ, regni Neapolitani caput, ac totius Italiæ clarissimam, prius Parthenopen dictam.

8. IN MISENENSEM] Domum suam rusticam, a Miseno Æneæ socio sic dictam. In hac Tiberius etiam mortuus est.

9. MONTE] In monte summo, in summa montis parte. Vid. Fab. iv.

POSITA] Exstructa, ædificata. Eleganter de ædificantibus. Sic l. 3. f. 9.

Quæso tam angustiam talis vir ponit domum?

LUCULLI] Summi & fortunatissimi Romanorum legati.

10. PROSPECTAT] Ex alto eminens nec totum spectat. Quædam frequentativa rei difficultatem exprimit.

SICULUM] Quod a Sicilia Cretam usque excurrit.

TUSCUM]

Ex alticinctis unus attriensibus,
 Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
 Erat destrieta, cirris dependentibus,
 Perambulante læta Domino viridia,
 Alveolo cœpit ligneo conspergere
 Humum æstuantem; come officium jactitans:
 Sed deridetur: inde notis flexibus
 Præcurrit alium in xystum, sedans pulverem.
 Agnoscit hominem Cæsar, remque intelligit.
 Id ut putavit esse nescio quid boni,
 Heus, inquit Dominus. Ille enimvero adsiluit:
 Donationis, alapæ certe, gaudio.
 Tum sic jocata est tanti majestas Ducis:

15

20

Non

TUSCUM] Vulgo, *Mer de Toscane*.

11. ALTICINCTIS] Negotiosos intelligit. Tales namque cingere vestes alte solent, ne impediantur inter discurrendum. Horat. lib. 2.

*Puer alte cinctus acerram**Gaulape purpureo mensam perterjit.*

Consule Ferrarium de re vestiaria. 3, 7. Pign. de Servis p. 271. & ad ea quæ sequuntur p. 461.

ATRIENSIBUS] Qui stabant in atrio domus, limenque custodiebant. Vid. T. Popma de operis fervor. p. 36.

12. PELUSIO] Pelusium erat ostium Nili & civitas Ægypti feracissima lini, ex quo conficiebantur lintea.

13. DESTRICTA] Colligata, & quasi confuta.

CIRRIS] Hos cirros sunt qui accipiant de plicis tunicæ. Alii putant esse fimbrias, oris extremi vestium solitas assui. Vid. Pignorium de servis p. 461. Sed vid. & Ferrar. de re vestiaria part. 2. l. 1. p. 39.

14. VIRIDIA] Loca arboribus virentibus, herbis, & graminibus confita.

15. ALVEOLO] Ligneo vase, ex uno caudice excavato.

16. OFFICIUM] Ministerium. Jactans officii sui elegantiam munditiamque.

17. FLEXIBUS] Compendiis viarum: notis divortiis. Virg. Æneid. 9.

*Obiiciunt equites sese ad divortia nota.*18. XYSTUM] Locum deambulationibus faciendis adornatum, confitis utrinque platanis. Dicitur & neutro genere *Xylum*.

SEDANS] Aqua conspersa, ne pulvere fœdaretur.

19. HOMINEM] Hominis vanitatem negotiosam perspicit.

REMQUE] Animum, consilium ardelionis, qui hoc facitabat gratiæ & libertatis obtinende causâ.

21. DOMINUS] Tiberius. Sic imperatores nominabant.

23. DUCIS] *Domini*, ut paulo ante.

F 3

24. OPE-

46 PHÆDRI FABULARUM
Non multum egisti, & opera nequicquam periit;
25 Multo majoris alapæ mecum veneunt.

24. OPERA] Laborem inutilem præstitisti, frustra sudasti.

PERIIT] Notum est illud de ave quadam ad Augustum Cæsarem: *Opera & impensa periit*. Cæterum ut metri ratio collocetur in tuto, contractio est adhibenda, quo *tò periit* sit dissyllabum. pro quo *perit* habent Meursius & Freinshemius. Melius scripsissent *perle*.

25. ALAPÆ] Alapæ pro libertate. Apud veteres enim, quando aliquem manu mittebant, alapa percussum circumagebant, & liberum confirmabant apud prætorem. Et sic patebit sensus versus 22.

Donationis, alapæ certe, gaudio.

ubi *alapæ* per Metonymiam libertatem designat. Certe vero, quod ibi sequitur, significat *ad minimum*, Belg. *ten minste, voor het minste*. Quomodo apud Terent. Andria 4. 1. 16.

Atque aliquis dicat, Nihil promoveri.

Multum, molestus certe ei fuero.

MECUM] Domi meæ. Hoc dicit: Meæ domus ea disciplina est, ut non tam facile, tamque parvo sc̄rvi manumittantur.

VENEUNT] Venduntur. Libertas tam exiguo pretio a me non venditur.

F A B. V I.

AQUILA, CORNIX, ET TESTUDO.

CONTRA potentes nemo est munitus satis:

Si vero accessit consiliator maleficus,

Vis & nequitia quicquid oppugnant, ruit.

¶ Aquila in sublime sustulit Testudinem,

5 Quæ quum abdidisset corneâ corpus domo,

Nec ullo pacto lædi posset condita,

Venit per auras cornix, & propter volans:

Opi-

A D F A B. V I.

2. SI VERO] Ter. Andria 1. 2. 18.

Si quis magistrum cepit ad eam rem improbum.

Quod idem est. Nam infra cornicem vocat etiam *Magistrum*.

ACCESSIT] Ad illos potentes.

3. VIS] Quicquid est, quod vis & nequitia oppugnant, id ruit, si accesserit ad potentem consiliator maleficus. Jungit auctor potentem, & consiliatorem maleficum. Huic nequitiam,

illi vim tribuit. Coniuncta ista ait si oppugnent, quicquid sit, quamvis tutum se putet, ruere.

4. AQUILA] Aliter refert Camerarius fab. 196.

5. DOMO] Ponitur domus pro testa cornea, qua testudines muniuntur.

6. CONDITA] Tuta, ut infra. Abscondita. sic libri hujus fab. 8. *condidit*.

7. PER AURAS] Per aëra.

PROPTER] Sc. aquilam, id est, juxta, in vicinia

Opimam fane prædam rapuisti unguibus,
 Sed nisi monstraro, quid sit faciendum tibi,
 Gravi nequicquam te lassabis pondere. 10
 Promissa parte, suadet ut scopulum super
 Altis ab astris duram inlidat corticem,
 Qua comminuta facile vescatur cibo.
 Inducta verbis Aquila, monitis paruit.
 Simul & magistræ large divisit dapem. 15
 Sic tuta quæ naturæ fuerat munere,
 Impar duabus occidit tristi nece.

vicinia, in propinquo. Sic uruntur melioris ævi poetæ. Virg. in Eclogis,

Propter aque rivum.

VOLANS] Scilicet, dixit: vel, sic aquilam allocuta est.

8. OPIMAM] Pinguem, delicatam.

10. NEQUICQUAM] Frustra, absque fructu. sic sup. fab. 5.

12. ALTIS AB ASTRIS] Poëtice, pro, e sublimi, ex summa parte æris.

CORTICEM] Abusive pro testa. Supra *corneam domum.*

14. INDUCTA] Sc. ad credendum. C. Nepos Conone c. 3. *Nec facile ad credendum inducebatur.*

15. MAGISTRÆ] Cornici, quæ tanquam magistra eam docuerat, qua ratione esca sua posset vesci. Vide notam ad versum 1.

DIVISIT] Partes promissas dedit. Vid. Gronov. ad Statii Silvas c. 13. p. 71.

16. SIC TUTA] Sic quæ nullo pacto laedi posset condita, ut est vers. 6.

TRISTI] Gravi. Sic fab. 2. lib. 1. & fab. 3. vers. 11.

F A B. V I I.

M U L I E T L A T R O N E S.

MULI gravati sarcinis ibant duo.
 Unus ferebat fiscos cum pecunia.

Alter

A D F A B U L A M V I I.

1. MULI] Muli antiquis temporibus frequenter adhibiti ad hoc opus, ut ferrent onera in dorso. Vid. Scheffer. de re vehiculari lib. 1. c. 8.

2. FISCOS] Corbes sparteos, in quibus condebant Romani pecuniam publicam & imperatoriam.

4. CEL-

48 PHÆDRI FABULARUM

Alter tumentes multo faccos hordeo.

Ille onere dives, celsa cervice eminens,

5 Clarumque collo jactans tintinnabulum:

Comes quieto sequitur & placido gradu.

Subito latrones ex insidiis advolant,

Interque cædem ferro mulum trusitant,

Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.

10 Spoliatus igitur casus quum fleret suos,

Equidem, inquit alter, me contemptum gaudeo.

Nam nihil amisi, nec sum læsus vulnere.

¶ Hoc argumento tuta est hominum tenuitas,
Magnæ periclo sunt opes obnoxia.

FAB.

4. CELSA] Sublata in altum, ut sit a superbiens.

5. COLLO] Solebant suspendere tintinnabula ex collis mulorum, ut occursum eorum evitare possent equi. Hic mulus unum habet tintinnabulum. Apulei ille plura, præter cætera ornamenta. Audi sic loquentem lib. 10. *Me phaleris aureis, & fucatis ephippiis, & purpureis iapetis, & frenis argenteis, & pichilibus baltheis & tintinnabulis perargutis exornat.*

6. COMES] Alter ille mulus, cum hordeo.

QUIETO] Sine agitatione multa pedum ac tumultu.

7. LATRONES] Fures pecorum, ita di-

cti quod a latere adoriuntur vel latenter insidiantur.

8. INTERQUE] Vult primum factam cædem eorum, qui ducebant mulos, velut resistentium.

TRUSITANT] Vox obsoleta. Vulnerant: quod patet ex versu 12.

Nam nihil amisi, nec sum læsus vulnere. Hoc trusitant minus probat Danctus, quod tamen in textum recepit, & præferre videtur tudent, Meursium secutus, repugnante metri ratione.

13. HOC ARGUMENTO] Hac fabula demonstratur pauperes vitam tutam agere.

A D

F A B. V I I I.

C E R V U S E T B O V E S.

CERVUS nemorosus excitatus latibulis,
 Ut venatorum fugeret instantem necem,

Cœco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se bubili condidit.

Heic Bos latenti : Quidnam voluisti tibi, 5
 Infelix, ultro qui ad necem cucurreris,
 Hominumque tecto spiritum commiseris ?

At ille supplex : Vos modo, inquit, parcite,
 Occasione rursus erumpam data.

Spatium diei noctis excipiunt vices. 10

Frondem bubulcus adfert, nec ideo videt.

Eunt subinde & redeunt omnes rustici,

Nemo

A D F A B. V I I I.

1. NEMOROSUS] In nemore.
 EXCITATUS] Proprie de venatione dicitur.

2. VENATORUM] Necem a venatoribus inferendam.

3. CŒCO] *Cæcum faciente*, per Metonymiam effecti, qua & Mors pallida dicitur, quia facit homines pallidos.

4. OPPORTUNO] Quod se commode offerebat.

BUBILI] Dicitur a *bubus*, contracte pro *bovibus* : estque Adjectivum, in quo subauditur *Stabulum*. Vid. Voss de Anal. I, 21.

5. QUIDNAM] Quidnam mali voluisti tibi parare? Arguendi aliquem formula. Ter. Eun. 3. 5. 11. *Quid tibi vis? Satin' sanus?* Virg. Ec-

log. 2. 58.

Eben quid volui misero mihi?

8. PARCITE] Vitam mihi servate, ne me prodite.

9. OCCASIONE] Cum occasio fuerit data.

10. SPATIUM] Nox venit, die exacto. EXCIPUNT] Succedunt diei.

11. FRONDEM] Pabulum bubus, quod apud veteres plerumque habebant ex frondibus. NEC IDEO] Dicit, etiamsi attulerit, dederitque frondem in stabulo bubus, tamen non vidisse.

12. OMNES] Colonos intelligit, & familiam ejus villæ.

G

13. ANIM-

50 PHÆDRI FABULARUM

Nemo animadvertit: transit etiam villicus,
Nec ille quicquam sentit. Tum gaudens ferus

15 Bubus quietis agere coepit gratias,
Hospitium aduerso quod præstiterint tempore.
Respondit unus: Salvum te cupimus quidem;
Sed ille, qui oculos centum habet, si venerit;
Magno in periculo vita versatur tua.

20 Hæc inter ipse dominus à coëna redit:
Et quia corruptos viderat nuper boves,
Accedit ad præsep: Cur frondis parum est?
Stramenta desunt. Tollere hæc aranea
Quanti est laboris? Dum scrutatur singula,
25 Cervi quoque alta est conspicatus cornua,
Quem convocata jubet occidi familia,
Prædamque tollit. ¶ Hæc significat fabula,
Dominum videre plurimum in rebus suis.

EPI-

13. ANIMADVERTIT] Cervum ibi latitantem.

VILLICUS] Qui totius villæ habet curam, caput rusticæ familiae. Vid. Figm. de servis p. 540. & Popm. de oper. serv. p. 33.

14. SENTIT] Animadvertit, ut versu præced.

15. QUIETIS] *Quietis* adjectivum est, non substantivum, conveniens cum bubus. *Quietos* vocat, quod non prodidissent latitantem.

16. HOSPITIUM] Quod securitatem hospitii præstiterint.

18. QUI OCULOS] Herum ipsū ea notat periphrasis, quæ eleganter curam ejus ac perspicaciam depingit, allusione ad Argum, cui centum erant oculi.

19. VERSATUR] Constituta erit.

21. CORRUPTOS] Male habitos, macie perditos.

23. ARANEA] Telas intelligit. Nempe *araneus*, a, um adjectivum est. Hinc *araneum* neutraliter & absolute, opus arancarum, subaudito *textum* vel *rete*. Sic Petronius dixit, *araneū oleo madentibus*, i. e. telis arancarum.

24. QUANTI] Quanta vestra negligentia est! minimo labore sustulissetis has arancarum sordes.

DUM SCRUTATUR] Camerarius fab. 223. *Inter hanc curam & attentionem apparent cornua cervi, & ipse latens intra stramenta a gaudente patrefamilias caditur.*

26. FAMILIA] Servis rusticis.

EPILOGUS.

ÆSOPi ingenio statuum posuere Attici,
 Servumque collocarunt æterna in basi,
 Patere honoris scirent ut cuncti viam,
 Nec generi tribui, sed virtuti, gloriam.
 Quoniam occuparat alter, ne primus forem,
 Ne solus esset, studui, quod superfuit.
 Neque hæc invidia, verum est æmulatio.
 Quod si labori faverit Latium meo,
 Plures habebit quos opponat Græciæ.

Si

AD EPILOGUM.

1. INGENIO] Præfat. lib. 3.

Æternam famam condere ingenio suo.

POSUERE] Erexere. Eleganter de statu.

ATTICI] Athenienses. Attica est regio Achajæ, in qua Athenæ.

2. SERVUMQUE] Licet foret servus: nempe quia his concessus iste honor non fuit.

ÆTERNA] Respectu voluntatis & propositi Atheniensium. Erant enim bases illæ ex saxo, forma quadrata, vel rotunda. *Æterna* ergo est, ægre destruenda aut solvenda, & sic quam diutissime duratura. Statius de basi statux Colossæ Domitiani l. 1. Silv. vers. 58.*Teneat quamvis æterna crepido,**Quæ superingressi portaret culmina montis.*

5. QUONIAM] Ordo est: Studui ne alter esset solus (sæbulator) quoniam occuparat (id est, antevertat me) ne forem primus: quod (unum mihi) superfuit, id est, relictum erat, vel proximum erat. Hæc enim est sententia: Quia Attici factis suis docuerunt, cunctis cussentque fortis aditum patere ad honorem, ego quoque consequi eum studui exemplo Æsopi. Suspicatur Nobiliss. Heinssius Phædram hic loqui de Cn. sine C. Melisso, Poeta ve-

tere. De quo vide quamam concesserit in notis ad Epist. Pont. Ovidii lib. 4. Ep. 16. vers. 30. Vide & eundem ejusdem operis Tomo 2. p. 465.

7. ÆMULATIO] Hæc vox proprie de discipulis dicitur, qui præceptorem imitantur. Ita quidem hic sumitur. Cæterum hæc vox duplicem habet significationem, alteram ad laudem, alteram ad culpam. Cicero de ea lib. IV. Tuscul. c. VIII. *Dupliciter illa quidem dicitur, ut & in laude, & in vitio nomen hoc sit: nam & imitatio virtutis, æmulatio dicitur: & est æmulatio ægritudo, si eo, quod quis concupierit, alius potiatur, ipse careat.* Æmulatio itaque degenerans nil nisi invidia est.

8. LATIUM] Latini. Meton. Subjecti. Latium porro regio Italix notissima inter Hetruriam & Campaniam, a latendo dicta, quod ibi Saturnus latitavit.

9. PLURES] Qui similia facient, incitavi exemplo meo.

OPPONAT] Tanquam tales, qui, quod ibi Græci alii, ipsi Latine composuerint, æquali ingenio præstantiaque.

- 10 Si Livor obtrectare curam voluerit,
 Non tamen eripiet laudis conscientiam.
 Si nostrum studium ad aures pervenit tuas :
 Et arte fictas animus sentit fabulas,
 Omnem querelam submovet felicitas.
- 15 Sin autem & illis doctus occurrit labor,
 Sinistra quos in lucem natura extulit,
 Nec quicquam possunt nisi meliores carpere,
 Fatale exitium corde durato feram,
 Donec fortunam criminis pudeat sui.

E X P L I C I T L I B. I I.

10. CURAM] Hoc opus, quod cum cura studioque elaboravi.

11. ERIPET] Mihi scilicet, quippe qui me ista sic scripsisse scio, ut promeritus sim laudem.

12. Pervenit] Cicero *accidere ad aures* dicere amat.

13. SENTIT] Si experiris, scriptas esse has fabulas non inepte, sed arte singulari.

14. SUBMOVET] Tam felix sum, ut nihil habeam quod querar.

FELICITAS] Qua talem inveni lectorem, qui & intelligit artem, & ex ea capit delectationem.

15. OCCURRIT] Ad aures, ad manus eorum pervenit, qui maligni sunt.

16. SINISTRA] Infausta, adversa, inimica, velut in pœnas & supplicia aliorum.

EXTULIT] Protulit, edidit.

17. NEC QUICQUAM] Deest qui; nam diversus casus præcessit.

18. FATALE] Malum, quod auctorem habet fatum, non culpam nostram.

EXITIUM] Calumniam, injuriam.

DURATO] Obfirmato a me atque obdurato adversus talia.

19. CRIMINIS] Quippe quæ sic affligerit innocentem. Ita sæpe veteres. Vide Barthium ad Statium T. 2. p. 68. Gevartium ad Statii Silv. l. 1. c. 31.

M

:

ere,

adversā, tūc
aliorum.

ut qui; in

et audiam

m.
ne obdura-

e. afflicti
Bartholom
Stati Sol.

A-

J. B. de la Roche

P H Æ D R I F A B U L A R U M L I B E R T E R T I U S.

PROLOGUS AD EUTYCHUM.

HAEDRI libellos legere si desideras,
Vaces oportet, Eutyche, à negotiis,
Ut liber animus sentiat vim carminis.

Verum, inquis, tanti non est ingenium tuum,
Momentum ut horæ pereat officii mei.

5

Non ergo caussa est manibus id tangi tuis,

Quod

AD PHÆDRI FABUL. LIB. III.

PROLOG.

1. PHÆDRI] Meos. Sic loquuntur inprimis poëta. Pyrrhus apud Virgil. 2. Æn. expresso suo ipsius nomine ad Priamum regem:

Illi mea tristitia facta

Degeneremque Neoptolemum narrare memento.

9. Æn. Mater Euryali,
Nec te, sub tanta pericula missum,
Adfari extremum misera data copia matri.
i. e. mihi.

Apud Terentium Hec. 5. 4. 37. Parmeno etiam de se,

An

*Temere quidquam Parmenonem pratercat,
quod factu usq' sit?*

Apud eundem Phorm. 5. 8. 33. Phormio:

Sic dabo: age nunc, Phormionem qui volet, lacescit.

2. NEGOTIIS] Curis publici officii: unde etiam *negotiosa vita*, quæ opponitur privatæ & otiosæ, & contemplationi literisq; dedita.

3. LIBER] Idem est, quod *vacans a negotiis*.

4. INGENIUM] Scripta tua. Metonymia.

5. MOMENTUM] Minimum temporis, horæ punctum, quæ hora, vel quod tempus officio est destinatum. Itaque *officium* de munere publico accipitur, quod sustinebat Eutycheus, forsitan in aula principali, audiens sollicitantium preces & ad principem deferens.

6. NON ERGO] Respondet poëta objectioni, quam ipse finxit.

54 PHÆDRI FABULARUM

Quod occupatis auribus non convenit.

Fortasse dices: Aliquæ venient feriæ,

Quæ me soluto pectore ad studium vocent.

10. Legesne, quæso, potius viles nenias,

Impendas curam quam rei domesticæ,

Reddas amicis tempora, uxori vaces,

Animum relaxes, otium des corpori,

Ut adfuetam fortius præstes vicem?

15. Mutandum tibi propositum est & vitæ genus,

Intrare si Musarum limen cogitas.

Ego, quem Pierio mater enixa est iugo,

In

7. QUOD OCCUPATIS] Quod minime deest aures impeditas, & negotiis distractas.

8. FORTASSE] Nova proleptis.

FERIÆ] Dies, quibus nihil agere erat licitum.

9. SOLUTO] Libero a curis. *Libero animo*, ut paulo ante.

10. LEGESNE] Responsio per interrogationem. q. d. Quidvis potius facturus es, quam lecturus fabulas meas.

NENIAS] Ineptias, fabulas inutiles. *Nenia*, carmen, quo mulcentur aures puorum.

11. IMPENDAS] Des operam rei familiaris.

12. REDDAS] Velut ex debito mutui officii. Nam reddere est tributum sibi suisque negotiis ab aliis, iisdem retribuere, ac pariter vacare aliis.

UXORI VACES] Fabuleris cum uxore, seria & jocos misceas, agas, quæ quoquo modo ei esse possunt grata & jucunda: quod nempe non potes diebus aliis, occupatus negotiis. Thomas Morus, æternum Angliæ decus, ad hanc rem convenienter in Præfat. Utopiæ ad Petrum Ægidium: *Dum foris totum ferme diem aliis im-*

partior, reliquum meum, relinquo mihi, hoc est, literis, nihil. Nempe reverso domum, cum uxore fabulandum est, garriendum cum liberis, colloquendum cum ministris. Quæ ego omnia inter negotia numero, quando fieri necesse est, (necesse est autem, nisi velis esse domi tuæ peregrinus) & danda omnino opera est, ut quos vitæ tuæ comites, aut natura providit, aut fecit casus, aut ipse delegisti, his ut te quam jucundissimum compares. & quæ ibi sequuntur.

13. OTIUM] Cures corpus, & reficias honesta remissione.

14. ADSUETAM] Quadrisyllabum est, exigente sic versu, ut supra.

PRÆSTES VICEM] Vicem pro munere. *Præstare* est peragere. Sic Cicero, *munus suum præstare*.

15. PROPOSITUM] Ratio, institutum. Ita hæc vox usurpatur auctoribus. Justinus l. vi. c. 8. de Epaminonda, *Neque ab hoc vitæ proposito mortis ratio discessit*. Seneca Epist. 68. *Aliud proposito tuo nomen impone*. Ubi *propositum* vocat institutum Lucili in secessu vivendi.

17. PIERIO] Pierius mons Thessaliæ, in Macedoniæ confinio, Musis sacer, quæ ex eo Pierides dictæ sunt.

LIBRI III. PROLOGUS. 55

In quo tonanti sancta Mnemofyne Jovi
Fœcunda novies Artium peperit chorum,
Quamvis in ipsa pene sim natus schola,
Curamque habendi penitus corde eraserim,
Et laude multa vitam in hanc incubuerim,

Fasti-

18. TONANTI] Epitheton est Jovis, qui
& absolute Tonans dicitur. Ovid. Epistola Deia-
niræ.

Velit hoc Germana Tonanti;
i. e. Juno.

MNEMOSYNE] Nympha Pieria, quæ ha-
bit ex Jove novem Musas. Vox Græca est
μνημοσύνη, quæ memoriam significat. Poëta
hanc Musarum matrem finxere, quia omnium
scientiarum thesaurus beneficio memoriæ acquir-
itur & conservatur. Habet vero nomen novem
litteras pro numero filiarum.

19. FœCUNDA NOVIES] Quæ novem
fœtus edidit uno partu.

ARTIUM] Musarum, quæ artes inveni-
runt.

CHORUM] Chorus proprie est cœvorum
cantus & saltatio in tragædiis aut comædiis.
Accipitur vero improprie pro quovis persona-
rum numero, & hic pro novem Musis, quæ di-
cuntur artes invenisse. Prima vocabatur Clio,
historiæ parens; Secunda Melpomene, Tragæ-
diæ; Tertia Thalia, Comædiæ; Quarta Eue-
terpe, fistularum. Quinta Terpsichore, Cy-
tharæ; Sexta Erato, Lyræ; Septima Calliope,
versuum heroïcorum; Octava Urania, Astro-
logiæ; Nona Polyhymnia, Eloquentiæ. Quæ
omnes hoc Ausonii carmine comprehendunt solent:

*CLIO gesta canens, transactis tempora
reddit.*

MELPOMENE tragico proclamat mœ-
sta boatu.

Comica lascivo gaudet sermone THALIA.
Dulciloquis calamos EUTERPE statibus
arget.

TERPSICHORE affectus citharis mo-
vet, imperat, arget.

Plectra gerens ERATO saltat pede, car-
mine, vultu.

Carmina CALLIOPE libris Heroïca
mandat.

URANIE cœli motus scrutatur & astra.

*Signat cuncta manu, loquitur POLY-
HYMNIA gestu.*

20. QUAMVIS] Ita est hujus versus lectio
constituenda, & sic metrum conservandum:
quod vidit primus Nobilissimus Heintius. Omnes
editiones præterunt,

Quamvis in ipsa natus sim pene schola.

Ad quæ tacent interpretes, securi scilicet posi-
tionis qualiscunque, qua ultima in pene, qua
brevis est, producat. Cujusmodi exempla,
fateor, & alibi in his libellis occurrunt. Sed
consulant aures suas, qui Musas nacti sunt fa-
ventes.

NATUS] De Epaminonda sic dixit Justinus
fuisse hominem inter literas natum.

21. HABENDI] Suppl. rem, pecunias. A-
mor habendi apud Ovidium, pro avaritia.

*Tempore crevit amor, qui nunc est summus
habendi.*

Et Horat. 1. Ep. 7.

Amore senescit habendi.

22. LAUDE MULTA] Hoc dicit poëta:
Quamvis ego in hoc studiorum genere multam
laudem sim assecutus, ægre tamen, & non nisi
quodam cum fastidio, recipior in Musarum cœ-
tum. *Laus multa* hic autem est, non quidem
magna, sed multa, sive multorum hominum:
quod modestius est, quam si dixisset, magna
laude. Multam enim laudem a multis mereri
facilius est, quam a magnis magnam. Sic Ho-
rat. de Arte Poëtica:

*Succellit vetus his Comædia non sine multa
Laude.*

Passim autem Phædrus fibi laudem tribuit. Sic
Epilogo libri præcedentis:

*Si livor obtectare curam voluerit,
Non tamen eripiet laudis conscientiam.*

Et in fine hujus prælationis:

Quoniam mihi solennis debetur gloria.

Iterum in prælatione libri 5.

Mibi parva hinc est.

VITAM] Sc. Scholasticam. Constituiamus
hanc

Fastidiose tamen in coetum recipior.

Quid credis illi accidere, qui magnas opes

25 Exaggerare quarit omni vigilia,

Docto labori dulce præponens lucrum?

Sed jam, quodcunque fuerit (ut dixit Sinon,

Ad regem quum Dardaniæ perductus foret)

Librum exarabo tertium Æsopi stilo,

30 Honori & meritis dedicans illum tuis:

Quem si leges, lætabor; sin autem minus,

Habebunt certe quo se oblectent posterī.

Nunc Fabularum cur sit inventum genus,

Brevi docebo. Servitus obnoxia

35 Quia quæ volebat non audebat dicere,

Affectus

hanc lectionem ex præscripto Præsicii, pro in hanc vitam reponentis vitam in banc. Quo fit ut opus non sit tam variis argumentis sollicitare rō incubuerim. Optime enim sic versus stat.

23. FASTIDIOSE] Ægre, difficulter, & quasi cum fastidio & dedignatione ejus, qui tantopere ambit.

IN COETUM] Musarum. Sensus est: Etiam si omnia posthabeam literis ac doctrinæ, ut opes & gloriam, tamen ad eam veram solidamque non nisi difficulter ac sero pervenio.

24. QUID CREDIS ILLI] Quomodo putas illum posse evadere doctum, qui opibus coarcevandis studet?

25. OMNI VIGILIA] Omni cura & sollicitudine.

26. DULCE] Jucundum, propter varias utilitates ex pecunia.

27. UT DIXIT] Sinonis oratio apud Virg.

2. Aneid. sic incipit:

Cuncta equidem tibi Rex, fuerit quodcumque, fatebor.

Cæterum hic Sinon fuit filius Sisyphi, neposque

Autolyce, Græcus versipellis & veterator, qui obfessa Troja a Trojanis se capiendum obtulit, & ad Priamum Regem deductus, ipsi persuasit abiisse Græcos, atque equum illum ingentem in urbem ducendum.

28. REGEM] Priamum Regem Trojanorum, qui vocati sunt Dardanii a Dardano filio Jovis & Electræ, qui Regnum Trojanum condidit, unde & ipsa regio Dardania dicta est. Postea urbs provinciæ caput dicta fuit Troja, & populus Trojani, a Troë atavo Priami.

29. EXARABO] Exarabo stilo. Hæ voces sunt conjungendæ. Exarabo stilo est scribere.

30. HONORI ET MERITIS] Ex veteri formula, quæ in Inscriptionibus frequens.

33. FABULARUM] Cur fabulæ sint inventæ. Sic piscium genus apud Horat. l. i. Od. 2. pro piscibus.

Piscium & summa genus besit ulmo.

34. SERVITUS] Ælopus servus. Servitus enim is Xantho Philosopho.

OBNOXIA] Arbitrio ac potestati alienæ subjecta.

Affectus proprios in fabellas transtulit,

Calumniamque fictis elusit jocis.

Æsopi illius semita feci viam,

Et cogitavi plura quam reliquerat,

In calamitatem deligens quædam meam.

40

Quod si accusator alius Sejano foret,

Si testis alius, judex alius denique,

Dignum faterer esse me tantis malis,

Nec his dolorem delenirem remediis.

Suspicionem si quis errabit sua,

45

Et rapiet ad se quod erit commune omnium,

Stulte nudabit animi conscientiam.

Huic

36. AFFECTUS] Non intelligit perturbationes, sed res, quæ accidebant ipsi, quæ eum afficiebant. Hoc vult, omnes casus, qui venerant, omnem injuriam, qua afficiebatur, ultimum esse fabulæ.

37. ELUSIT] Evitavit. Sic lib. 1. fab. 12.

JOCIS] Fabulis. Prolog. l. 2. *narrantis jocus*.

38. SEMITA] *Semitam & viam* conjunxit & Cicero Accus. 2. in Verr. c. 23. *Attendite. Jam intelligetis hanc pecuniam, qua via modo visa est exire ab isto, eadem semita revertisse. Semita autem est quid minus tritum quam via. Primus Æsopus materiam fabularum reperit, quam ego polivi versibus. Sic effeci ut illius semita, quam primus triverat, evaderet via. Semita enim fit via, cum a plurimis frequentatur, & sic vulgatur magis.*

39. COGITAVI] Excogitavi. Sic C. Nepos vita Datamis 6. *Quod ad suam perniciem fuerat cogitatum, id est, excogitatum.*

40. IN CALAMITATEM] In quibus fabulis allusi paucis ad fortunam meam adversam, quam passus sum sub Sejano.

41. ALIUS SEJANO] Præpositio omissa, pro a Sejano, hoc est, quam Sejanus. Vid. de

hac constructione Gerard. Jo. Vossium de Construct. c. 14. Sejanus pro arbitrio cuncta gessit sub Tiberio, suamque latissime exercuit potestatem. In ejus odium incidit Phædrus, qui ab eo variis criminibus accusatus vix evasit incolumis; cum ille esset & accusator & judex. Genus loquendi a Græcis sumtum.

42. JUDEX] *Vox Judicis* vim Sejani innuit.

44. NEC HIS] Nec hæc solatia mihi conquirerem.

45. SUSPICIONE] Si quis suspicabitur se his tangi. Cic. pro Lege Manilia c. 13. *Vestra admiraturatio facit, Quivites, ut agnoscere videamini, qui hæc fecerint. Ego autem neminem nomino. quare irasci mihi nemo poterit, nisi qui ante de se voluerit conspici.*

46. ET RAPIET AD SE] Dicit se tactum & exagitatum hæc illave fabulæ.

QUOD ERIT COMMUNE] Quod dicitur omnibus, quod tangit omnes.

47. NUDABIT] Nudabit ille conscientiam quidem, nihilominus tamen ego velim me excusatum ei, quia non propterea scripsi, ut sic hic & ille se nudaret. Cæterum nudare est hic, omnibus conspiciendam præbere.

H

49. No-

58 PHÆDRI FABULARUM

Huic excusatum me velim nihilominus.

Neque enim notare singulos mens est mihi,

50 Verum ipsam vitam & mores hominum ostendere.

Rem me professum dicet fors aliquis gravem:

Si Phryx Æsopus potuit, Anacharsis Scytha,

Æternam famam condere ingenio suo:

Ego literatæ qui sum propior Græciæ,

55 Cur somno inerti deseram patriæ decus?

Threissæ quum gens numeret auctores suos,

Linoque Apollo sit parens, Musæ Orpheo,

Qui saxa cantu movit & domuit feras,

Hebrique tenuit impetus dulci mora.

Ergo

49. NOTARE] Hujus vel illius vitam reprehendere.

50. OSTENDERE] Quales nempe sunt in vita communi.

51. FORS] Forsan, forsitan, adverbialiter.

52. PHRYX] In Phrygia natus, quæ est regio Asiæ minoris.

ANACHARSIS] Pro & Anacharsis. sic fab. 9. l. 1.

Oppressum ab Aquila, fletus edentem graver, pro & fletus edentem. Anacharsis fuit Philosophus Scythicus multa sapientia & doctrina præditus, qui summa usus est libertate in carpendis hominum moribus, multaque præclare dicta posteritati reliquit.

53. CONDERE] Extruere, parare famam.

54. LITERATÆ] Merito: vel ob solas Athenas, omnium artium inventrices, quas & doctas vocavit Propertius,

Magnam iter ad doctas proficisci cogor Atbenas.

55. SOMNO] Ignavia, pigris.

DESERAM] Omittam ornare ac promoveri, cum possim.

56. THREISSA] Thracia. Indicat vero Phædrus se gente Thracem esse, ideoque Græciæ, eruditionis parenti, propiorem quam erat vel Æsopus Phryx, vel Anacharsis Scytha.

NUMERET] Multos habeat auctores.

57. LINOQUE] Linus filius Apollinis & Terpsichoræ, aut, ut alii volunt, Mercurii & Uranie. Fuit Musicus & poëta Thebanus.

ORPHEO] Is fuit genere Thrax, filius Apollinis & Calliope, quem a Mercurio, aut a patre Apolline icturn accepisse lyram, qua tantum valuit, ut cantu silvas & saxa moveret, redderitque uxorem suam Euridicen ab inferis. Fuit occisus a Menadibus juxta Hebrum fluvium.

58. QUI SAXA] Horatius in de Arte Poëtica de eo & Amphione:

*Silvestres homines sacer, interpretesq; deorum,
Cadibus & vultu sacro deterruit Orpheus.
Dicitur ob hoc lenire tigres, rapidosque leones.
Dicitur & Amphion Thebane conditor archi
Saxa movere sono testudinum, & prece blanda
Ducere quo vellet.*

59. HEBRIQUE] Hebrus fluvius Thraciæ ex Hemo monte oriens, & in Ægeum mare exiens. TENUIT] Moratus est dulcedine carminis.

60. GEMAS

Ergo hinc abesto, Livor, ne frustra gemas: 60

Quoniam mihi solemnis debetur gloria.

Induxi te ad legendum: sincerum mihi
Candore noto reddas iudicium peto.

60. GEMAS] Ob felicitatem alienam. Proprie de livore.

61. SOLEMNIS] Solita. Respicit exempla Lini & Orphei, qui tametsi Thraces fuerint, tamen tantam obtinuerunt gloriam.

62. INDUXI] Hic sensus est: Scio, me his

compulisse te ut legas. Pro hac mea opera, si ex ea jucundum aliquid tibi accideret, hoc unum peto ut reddas iudicium.

63. NOTO] Quem constat in te esse situm. JUDICIUM] Iudices candide & sincere de his libellis.

F A B. I.

ANUS AD AMPHORAM.

ANUS jacere vidit epotam amphoram,
Adhuc Falerna fæce, e testa nobili

Odorem quæ jucundum late spargeret.

Hunc postquam totis avida traxit naribus:

O suavis anima, quale in te dicam bonum

Ante-

A D F A B. I.

1. ANUS] Proverbium vetus est, *Anus ad armillum redit*, id est, ad vas vinarium. Constructio talis est: Anus vidit amphoram epotam (id est, exhaustam) jacere, adhuc Falerna fæce, quæ late spargeret jucundum odorem e testa nobili.

AMPHORAM] Vinarium vas octo & quadraginta sextarios continens. In his vasis vinum Falernum servabatur.

2. FALERNA FÆCE] Falerni vini fæce. Falernus mons & ager erat Campaniæ: ager frumenti, mons vini generosissimi ferax. Horat. 2. Sat. 2.

Surventina vaser, qui miscet fæce Falerna Vina, columbino limum bene colligit ovo.
Apud Prudentium 1. hymn. 126. est *Mystum Falernum*.

NOBILI] Quia inscriptum habebat titulum tam celebrati vini. Solebant enim inscribere

istis amphoris nomen vini, ubi & quando esset natum, in quibus condebatur. Nobilis quoque dici potest ob materiam, e qua erat conflata.

4. TRAXIT] Quantum poterat attraxit. Videtur hoc verbum aviditatem aliquam significare, etiamsi non addidisset poeta *τὸ avida*. Horat. Epod. xiv.

Pocula Lethæos ut si ducentia somnos, Arente fauce traxerim.

5. ANIMA] Alloquitur amphoram, eamque anus vinolenta rerum omnium carissimam ducens, & delictum suum faciens, blande suavem animam appellat; scilicet ut Cicero carissimis suis scribens, *vos anime mee*, inquit. Sic devota vino vetula amphoram veluti corculum amplexa, o suave olens animula, inquit! quales delicias, quale in te bonum antehac fuisse dicam, in qua tales sunt reliquæ, & fæces ipsæ divinum quandam odorem spirant!

H 2

Vid.

60 PHÆDRI FABULARUM

Antehac fuisse, tales cum sint reliquiae?

¶ Hoc quo pertineat, dicet qui me noverit.

Vid. elegantem locum de muliere vini avida apud Plaut. Curcul. Act. 1. sc. 2.

6. TALES] Ex proverbio, quo boni vini etiam faeces bonae esse perhibentur.

7. HOC QUO PERTINEAT] Senectutem

suam consolatur Phædrus. Vult ex hoc ultimae senectutis, quæ est quasi saxis vitæ, opusculo fabularum posse colligi, qualis fuerit integra adhuc ætate. Meminit & alibi senectutis suæ, ut infra lib. 4. fab. 25. & lib. 5. fab. 10.

F A B. I I.

PANTHERA ET PASTORES.

SOLET à despectis par referri gratia.

¶ Panthera imprudens olim in foveam decidit;

Videre agrestes: alii fustes congerunt,

Alii onerant faxis; quidam contra miseriti,

Perituræ quippe, quamvis nemo læderet,

Misere panem, ut sustineret spiritum.

Nox insculta est, abeunt securi domum,

Quasi inventuri mortuam postridie.

At illa vires ut refecit languidas,

10 Veloci saltu fovea sese liberat,

Et

A D F A B. I I.

1. DESPECTIS] Qui despecti erant.

2. IMPRUDENS] Improvida, non providens.

IN FOVEAM] In fossam est delapsa, Camerar. quem vide Fab 226.

3. CONGERUNT] In eam, verberantes.

4. ALII] In dimittendo hoc versu Alii est pro alii; ut sæpe ingenii pro ingenii, aliaque ejusmodi. Nulla enim alia ratione constabit.

ONERANT] Petunt, mulcant lapidibus. Sic

est onerare injuriis apud Ter. Andr.

6. MISERE] Objecere illi panem.

SUSTINERET] Servaret vitam. Nam sustinere est tenere, ne sc. discedat.

9. REFECIT] Pane se. & quiere. Sic reficere jumenta dixit Nepos Eumene cap. 9.

10. FOVEA] A fovea. Ellipsis. In foveis feræ capiebantur. sup. l. i. fab. 17.

SESE LIBERAT] Sese liberat, id est, exsilit.

II. CON-

LIBRI III. FABULA III. 61

Et in cubile concito properat gradu.
 Paucis diebus interpositis, provolat,
 Pecus trucidat, ipsos pastores necat,
 Et cuncta vastans, sævit irato impetu.
 Tum sibi timentes, qui feræ pepercerant,
 Damnum haud recusant, tantum pro vita rogant.
 At illa, Memini qui me saxo petierint,
 Qui panem dederint; vos timere absistite,
 Illis revertor hostis, qui me læserant.

11. CONCITO] Festino, celeri.

12. PROVOLAT] Cubili sc. Vox communis hominibus, feris & avibus.

16. HAUD RECUSANT] *Haud recusare* non est velle, sed æquo animo subire, majoris boni gratia. C. Nepos Epam. c. 8. *Neque recusavit, quo minus legis poenam subiret.* Ergo hi calamitatem in pecore amittendo non deprecantur, sed suæ tamen vitæ ut parcat rogant. Vid. hic Græv. de Lactant. de Mortibus Persecutorum p. 133.

17. MEMINI] Subintellige *illorum*.

18. ABSISTITE] Desistite. Sic optimi auctores. Virg. 8 Æn. vers. 403.

Absiste precando

Viribus indubitare tui.

Idem lib. 6. *Absiste moveri.* Columell. 12, 19. *Nec absistat id facere.*

19. REVERTOR HOSTIS] Revertor ad eos hostiliter persequendos, qui in me confessere fustes & lapides.

F A B. I I I.

ÆSOPUS ET RUSTICUS.

USU peritus hariolo velocior
 Vulgo esse fertur, causa sed non dicitur:
 Notescet quæ nunc primum fabella mea.

¶ Ha-

A D F A B. I I I.

1. USU] Homo multæ experientiæ, ingeniosior & velocior ingenio est quam vates.

VELOCIOR] Ad conjectandum sc. *Velox* de ingenii acumine dicitur, & plane idem est, quod Belg. *gaeu*, quod aliquando celeritatem notat, plerumque vero de callidis & acuti ingenii hominibus intelligitur. Contrarium *veloci* est

tardus, quod stupidum denotat. Ter. Heautont. 4. *hui quam tardus es!*

2. CAUSA] Non, quare sit velocior, id enim in sequentibus non agitur, sed unde natum sit hoc vulgi dictum.

3. NOTESCET] Nota fiet, cum fuerit haecenus occultata.

H 3

6. HA-

¶ Habenti cuidam pecora pepererunt oves
 Agnos humano capite. monstro exterritus
 Ad consulendos currit mœrens hariosolos.
 Hic pertinere ad domini respondet caput,
 Et avertendum victima periculum.
 Ille autem affirmat conjugem esse adulteram,
 20 Et insitivos significari liberos:
 Sed expiari posse majori hostia.
 Quid multa? variis dissident sententiis,
 Hominisque curam cura majore aggravant.
 Æsopus ibi stans, naris emunctæ senex,
 25 Natura numquam verba cui potuit dare:
 Si procurare vis ostentum, Rustice,

Uxores,

6. HARIOLOS] Harioli futurorum conjectores dicebantur: quasi *farioli* a *fari*, vel *fando*, ut *hædus*, *fædus*. Sed vide Etymologicon magni Vossii.

7. HIC] Sc. hariosolos.

CAPUT] Vitam, salutem. Vid. lib. 1. fab. 14.

Qui capita vestra non dubitatis credere,

Cui calcandos nemo commisit pedes.

8. VICTIMA] Intelligitur taurus. Hoc enim proprie victima veteribus. Mox:

Expiari posse majori hostia.

Solebant enim monstra & prodigia hostiis procurari, idque ex consilio & præscripto augurum & aruspicum, Quindecimque virorum, qui libros Sibyllinos super hac re adibant & inspiciebant: ut sc. averruncaretur malum, quod illa minabantur. Neque tantum in portentis ac prodigiis, sed etiam in somniis paulo tristioribus procurandis expiandiisque mire superstitioni erant.

10. INSITIVOS] Alienæ familiæ per domum insitos, id est, nothos. Metaph.

11. EXPIARI] Victima piaculavi averti ac

declinari.

13. CURA MAJORE] Propter dissensum & incertitudinem interpretationis, ac propterea remedium quoque.

AGGRAVANT] Ex incerto ac sollicito dimittunt inulto incertiore ac sollicitiore. Simile est illud Terentii, Phorm. 2. 3.

Fecisti probe,

Incertior sum multo quam dudum.

14. NARIS EMUNCTÆ] Horatianum est de iis, qui rem possunt subodorari, hoc est, occultam indagare, atque intelligere.

SENEX] Honoris causa dictum. Sic *Lucilius senex* apud Horatium.

15. NATURA] Subaudi *rerum*, id est, Natura omnium rerum numquam Æsopum latuit.

VERBA] Quem natura non potuit externa specie decipere. Vult, intime scivisse rationem rerum naturalium.

16. PROCURARE] Solennis vox augurum est, significatque avertere, & a cervicibus nostris depellere. Vid. Hieron. Magii Miscellan. l. 1. c. 20. & Probus ad Virg. 1 Georgic. p. 134.

17. UXO.

Uxores, inquit, da tuis pastoribus.

17. UXORES] Abusive, pro contubernalibus, conjunctis, concubinis. Sic enim proprie dicebantur, quæ conjunctæ erant servis.

PASTORIBUS] Famulis tuis, qui pecus tuum curant.

F A B. I V.

S I M I I C A P U T.

PENDERE ad Lanium quidam vidit Simium
Inter reliquas merces atque opsonia.

Quæsitivit quidnam sciret; tum Lanius jocans:
Quale, inquit, caput est, talis præstatur sapor.

¶ Ridicule magis hoc dictum quam vere æstimo,
Quando & formosos sæpe inveni pessimos,
Et turpi facie multos cognovi optimos.

FAB.

A D F A B. I V.

1. PENDERE] Proprie de rebus venalibus. liquæ scilicet merces jam erant venditæ: remanserat cum aliis simius.

AD LANIUM] Apud Lanium. Plaut. *ad forum*, pro apud forum: *ad exercitum*; pro apud exercitum.

5. RIDICULE] In gratiam Æsopi hoc dicitur.

ÆSTIMO] Existimo, puto.

2. RELIQUAS] Si versus ratio habeatur, quatuor syllabarum erit hæc vox. Sed Heinsius bono sensu, & meliore versu scribit *relicta*. A-

7. OPTIMOS] Exemplo est ipse Æsopus, quem corpore deformem fuisse accepimus.

A D

F A B. V.

ÆSOPUS ET PETULANS.

SUCCESSUS ad perniciem multos devocat.

¶ Æsopo quidam petulans lapidem impegerat;
 Tanto, inquit, melior: assem deinde illi dedit.
 Sic prosecutus: Plus non habeo mehercule,
 5 Sed unde accipere possis, monstrabo tibi.
 Venit ecce dives & potens: huic similiter
 Impinge lapidem, & dignum accipies præmium.
 Persuasus ille, fecit quod monitus fuit:
 Sed spes fefellit impudentem audaciam,
 10 Comprehensus namque poenas persolvit cruce.

F A B.

A D F A B. V.

1. DEVOCAT] Pellicit ac trahit sensum, quoniam a bonis est decessus veluti ad mala.

2. PETULANS] Usurpatur de eo, qui gaudet lædere alios; idque sine causa.

TANTO MELIOR] Laudandi atque approbandi apud veteres formula: contra autem, *Tanto nequior.*

ASSEM] Intellige nummum æneum.

4. SIC PROSECUTUS] Sic pergens loqui.

6. POTENS] Qui potest melius quam ego dare.

9. IMPUDENTEM AUDACIAM] Terent. Heautontim. 2. 3.

O hominis impudentem audaciam!

10. CRUCE] Crux supplicii genus, quod in usu fuit ad tempora Constantini Imperatoris.

A D

M

s.

ocat.

egent

ledit.

e,

mium.

uce.

FAB.

ens loqu
quam q

Terent

mus, quod
Impetr

AD

Admon. del. et f.

F A B. V I.

M U S C A E T M U L A.

MUSCA in temone sedit, & Mulam increpans,

Quam tarda es, inquit: non vis citius progredi?
Vide, ne dolone collum compungam tibi.

Respondit illa: Verbis non moveor tuis,
Sed istum timeo, fella qui prima sedens,
Jugum flagello temperat lento meum,
Et lora frenis continet spumantibus.

Quapropter aufer frivolam insolentiam:
Namque ubi strigandum est, & ubi currendum,
scio.

¶ Hac

A D F A B. V I.

1. MUSCA IN TEMONE SEDIT] Faernus in Fabula de Musca & Quadrigis p. 89.

Musca advolans temoni earum infederat.

MULARUM] Mularum usus quondam fuit in vehiculis celeberrimus.

2. NON VIS] Notum schema interrogando jubere. Ter. Eun. 5. 1.

Non tu istuc distura aperte es quicquid est? Ita hic, *Non vis citius progredi?* Quod Belgice sic fere solet effertur, *Zult gy voortgaan of niet?*

3. DOLONE] Per saltum de aculeo suo sic loquitur. Nam *dolon* proprie gladius, aut cuspis ferrea in baculo recondita. Et solet musca suum aculeum sic abdere. Virg. Æn. 1. 7. vers. 664.

Pila manu, sevosque gerunt in bella dolones. Ubi vide interpretes.

5. QUI PRIMA] Aurigam intelligit. *Prima sella* est scamnum equis proximum, in quo proprie sedes aurigarum.

6. TEMPERAT] Regit, moderatur, ne tardius aut celerius incedam, quam oportet.

LENTO] Facto quippe ex loris. Sic *verbera lenta* apud Virg. *Lentum* est flexibile. Hinc apud eundem Maronem est & *lenta salix*, *lenta vimen*, & *lentum flagellum*, quod hic habemus.

7. SPUMANTIBUS] Ita tenet ut spument. Vult reddere rationem, quare non possit celerius incedere. Non tantum, ait, tenet, sed tenet tam valide, meque cohibet, ut & frena spument, hoc est, spuma ex labore oppleantur.

8. AUFER] Omitte insolentiam.

FRIVOLAM] Vanam, cui nullæ subsunt vires.

9. STRIGANDUM] Quando oporteat morari. *Strigare* enim est interquiescere, diciturque proprie de equis aut mulis in strigam collocatis. Sic usus auctor parodiæ in Ventidium

10 ¶ Hac derideri fabula merito potest,
Qui sine virtute vanas exercet minas.

Bassum mulionem, quæ extat in Catalectis Virgilianis :

*Et inde tot per orbitosa millia
Jugum tulisse, leva sive dextera*

Strigare mula, sive utrumque cooperat.
VIRTUTE] Viribus, fortitudine. Synecdoche.

F A B. V I I.

C A N I S E T L U P U S.

QUAM dulcis sit libertas, breviter proloquar.
¶ Cani perpasto, macie confectus Lupus,
Forte occurrit: salutantes dein invicem
Ut restiterunt, Unde sic, quæso, nites,
Aut quo cibo fecisti tantum corporis?
Ego, qui sum longe fortior, pereo fame.
Canis simpliciter: Eadem est conditio tibi,
Præstare domino si par officium potes.
Quod? inquit ille: Custos ut sis liminis,

A fu-

A D F A B U L A M V I I.

1. QUAM DULCIS] Camerarius Fab. 220.
BREVITER PROLOQUAR] Paucis ostendam.

2. PERPASTO] Valde pingui.
MACIE CONFECTUS] Cujus vires macie plane diminutæ erant.

4. UT RESTITERUNT] Sic sup. l. i. f. 12.

Ad fontem cervus cum bibisset restitit.

UNDE SIC] Verba Lupi ad Canem.

NITES] Eos proprie significat, quorum pellis ex sagina discentia splendet. Locus hic eleganter formatus ex illo parafiti Gnathonis apud Ter. Eun. 2. 2.

Qui color, nitor, vestitus, quæ habitudo est corporis?

Hinc equi nitidi apud Virg. i. e. pinguedine distenti. Nepos Eumene s. *Juncenta nitida dixit*, id est, bene habita. Sic *juvenca nitens* apud Ovid. Metam. l. i.

5. FECISTI TANTUM CORPORIS] Obesum te reddidisti. Contrarium est, *corpus amittere*, id est, macrum fieri.

7. SIMPLICITER] Aperte, absque dissimulatione.

EADEM EST CONDITIO] Tibi erit fortuna similis.

LIBRI III. FABULA VII. 67

A furibus tuearis & noctu domum.

10

Ego vero sum paratus: nunc patior nives,
Imbresque, in silvis asperam vitam trahens:
Quanto est facilius mihi sub tecto vivere,
Et otiosum largo satiari cibo?

Veni ergo mecum. Dum procedunt, aspicit
Lupus a catena collum detritum Canis.

15

Unde hoc, amice? nihil est. Dic, quæso, tamen.
Quia videor acer, alligant me interdiu,
Luce ut quiescam, & vigilem, nox quum venerit:
Crepusculo solutus, qua visum est, vagor.
Adfertur ultro panis; de mensa sua

20

Dat

10. ET NOCTU] Ordo verborum paulo hic turbator est. Sic autem se habet: *Ut sis castos liminis & tuearis domum noctu a furibus.*

11. EGO VERO] Particula elegantissima, quæ hic promittit indicat. Verba ipsa lupi sunt ad canem responsoria.

PATIOR] Expositus sum & nudus ad omnes cœli injurias, & duram admodum vitam ago. Florus poeta,

Scythicas pati pruinas.
Et Cicero II Catil. c. x. *Pruinas ac nives perferre.* Sic & Claudian.

Frigora seiva pati, gravibus non cedere nimbi.
12. VITAM TRAHENS] Virgiliana phras ex Æneid. 2.

Afflictus vitam in tenebris luctuque trabebam.
Æneid. 3.

*Quum vitam in silvis inter deserta ferarum
Lustra domosque traho.*

15. VENI ERGO] Verba canis ad lupum.

16. DETRITUM] Proprie de cane. Seneca Hippol. vers. 33.

*Es pugnaces tendant Cresse
Fortia trito vincula collo.*

17. NIHIL EST] Canis loquitur. Formu-

la est illorum, qui præcidunt sermonem de re sibi parum grata. Imitatur Terentium And. 2. 6.

SIMO. *Quidnam est?* DA. *Puerile est.* SI. *Quid est?* DA. *Nihil.* SI. *Quin dic, quid est?*

Et Phormione 5. 8.
PH. *Abi: tange: si non totus friget, me eneca.*
CHR. *Nihil est.*

DIC QUÆSO] Lupus loquitur, cui mox respondet Canis: *Quia videor acer &c.*

18. ACER] Lib. 2. f. 3. est *canis vehemens.* Sed quid *acer & vehemens* differant, docet Vavassor in libello de vi & usu quorundam verborum; ubi *acer* idem dicit esse quod *asperior*, *intractatus*, *ferocior*, *inquietus.* Vid. Cic. pro Rosc. Amerin. c. 20.

20. CREPUSCULO] Crepusculum est lux dubia, quæ fit ante solis ortum & occasum.

QUA VISUM EST] Errant Grammatici, qui hanc voculam *qua* inter adverbia numerant. Semper substantivum subauditur. Sic *hac*, *illac*, *istac*, subaudi *via*.

21. ULTRO] Me non rogante.

Dat ossa dominus, frustra jactat familia,
Et, quod fastidit quisque, pulmentarium:
Sic sine labore venter impletur meus.

25 Age, si quo abire est animus, est licentia?
Non plane est, inquit. Fruere, quæ laudas, Canis.
Regnare nolo, liber ut non sim mihi.

22. FRUSTA] Edulii cujuscunque.

JACTAT] Jacit, objicit. *Mittit* est f. 2.

23. QUOD FASTIDIT QUIQUE] Hinc
lib. IV. fab. XVII. Canum querelæ ad Jovem
orantium

Ut sese eripiat hominum contumeliis,

Furcibus sibi conspersum qui panem darent.

PULMENTARIUM] Quicquid ad panem
datur. Proprie tamen dicitur puls vel cibus in
modum pulsatis factus.

25. EST LICENTIA?] Licitumne tibi est?

Verba sunt Lupi ad Canem, quibus Canis re-
spondet mox: *Non plane est.*

26. FRUERE, QUÆ LAUDAS, CANIS]
Fruere iis, quæ laudas. Sunt autem hæc Lupi
verba. Est vox remittendi alteri, quod ipsi non
desideramus, quasi dicat, Habe tua bona sine
rivali. Sic fere Cæsar Augustus Pollioni apud
Senecam de ira lib. 3. cap. 23. *Fruere, inquit,*
mi Pollio, frue.

17. UT NON SIM] Hac lege & conditione
ut non sim liber mihi.

F A B. V I I I.

F R A T E R E T S O R O R.

PRÆCEPTO monitus, sæpe te considera.

¶ Habebat quidam filiam turpissimam,

Itidemque insigni & pulcra facie filium.

Hi speculum in cathedra matris ut positum fuit,

5 Pueriliter ludentes, forte inspexerant.

Hic

A D F A B. V I I I.

1. PRÆCEPTO] Ubi bona præcepta acce-
pisti, ubi monitus es.

TE CONSIDERA] Descende in te, exami-
na te.

2. TURPISSIMAM] Turpitude, ut & ho-
nestas, proprie quidem de animo hominis; sæ-
pe tamen etiam de corporis forma dicitur, ex
qua interdum cognoscitur animus, quamvis

admodum fallaci indicio. Sic infra lib. 4. fab. 4.
turpissimam vocat, quam mox *deformem*.

3. PULCRA FACIE] Honesta: nam op-
ponitur *turpissime*. Ter. Eun. 3. 2. 21.

Ila me Dii ament, honestus est.

4. CATHEDRA] Sellam gestatoriam intel-
ligit, qua vehabantur mulieres in publico. Vid.
Pignor. de serv. p. 434.

7. SU-

LIBRI III. FABULA VIII. 69

Hic se formosum jactat, illa irascitur,
 Nec gloriantis sustinet fratris jocos,
 Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.
 Ergo ad patrem cucurrit, læsura invicem,
 Magnaque invidia criminatur filium,
 Vir natus quod rem foeminarum tetigerit.
 Amplexus utrumque ille, & carpens oscula,
 Dulcemque in ambos caritatem partiens:
 Quotidie, inquit, speculo vos uti volo,
 Tu formam ne corrumpas nequitiae malis:
 Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

10

15

FAB.

7. SUSTINET] Sustinere vel ferre potest.
 8. ACCIPIENS] Sinistre omnia interpretans ad sui contentum. Ter. Adelph. 4. 3. 15.

Ad contumeliam omnia accipiant magn.

QUID ENIM?] Potest ita suppleri: Quid enim potius acciperet in contumeliam?

10. CRIMINATUR] Odiosa criminatione desert fratrem suum.

11. VIR NATUS] Cum vir sit natus, cum virilis sit sexus.

REM FOEMINARUM] Supellectilem muliebrem: id, quod ad foeminas pertinet.

12. CARPENS OSCULA] Ovid. Ep. 2. Heroid.

Non super incubui, non oscula frigida carpsi.

13. DULCEMQUE] Sic infra l. 3. fab. 15.

dulcem benevolentiam. Dicitur hic respectu liberorum, qui dulces passim vocantur. Lucret.

1. 3. Nec dulces occurrent oscula nati.
 Virg. 4. Æneid.

Nec dulces natos, Veneris nec præmia nôtis.
 Horat. Epod. 2.

Domum atque dulces liberos.

PARTIENS] Tribuens cuique partem amoris sui.

15. TU] Tu fili.

16. TU] Tu filia hoc agas, ut ne appareat ea turpitudine faciei præ morum pulcritudine.

Vide huic loco convenientia apud Piccart. Dec.

9. c. 5. Menag. ad Laertium edition. Weisthænanæ pag. 88. 89.

F A B. I X.

SOCRATES AD AMICOS.

VULGARE amici nomen, sed rara est fides.

¶ QUUM parvas ædes sibi fundasset Socrates,
(Cujus non fugio mortem, si famam adsequar,
Et cedo invidiæ, dum modo absolvar cinis.)

5 E populo sic nescio quis, ut fieri solet:

Quæso tam angustam talis vir ponis domum?

Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam!

F A B.

A D F A B. I X.

1. VULGARE] Vulgaris res est habere amicum, sed rarissima invenire fidelem.

2. QUUM] Hæc historia est, non fabula; ut & sequens narratio.

SIBI] Suos & privatos in usus.

SOCRATES] Philosophus Atheniensis, magni nominis.

3. NON FUGIO] Non recuso subire mortem Socratis, qui hausta cicuta periit.

4. ET CEDO INVIDIÆ] Facile patior me circumveniri, & vel damnari atque occidi ab invidis, ut ille, dum modo post mortem iudicer innocens fuisset. *Invidia* hic est pro invidis, ut Epil. 1. 2. *Livor*, pro lividis,

Si Livor obtrectare curam voluerit.

CINIS] Postquam cinis factus fuero: post mortem meam. Alludit ad morem antiquum, quo cadavera rogo injecta in cineres redigebantur. Ovid. 2. *Amor*.

Jamque cinis vivis fratribus Hector erat.

Vid. Kirchmann. de Funerib. l. 1. c. 1.

5. E POPULO SIC NESCIIO QUIS] Formula loquentium de ignotis. Cic. de Amicitia, *Qualem fuisse Athenis Timonem nescio quem accepimus.* Ovidius dixit, 1. *Trist*.

Si quis ut in populo.

Virg. *Ecl*og. 3.

Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

UT FIERI SOLET] Inter ædificandum. Nam de structura nova quilibet vult ferre censuram. Belgicum proverbium est, *Die aanders weg timmert, heeft veel berecht.*

6. TAM ANGUSTAM] Tam parvam, tam exiguam.

TALIS] In laudem Socratis dicitur, q. d. *Vir tante virtutis & fame.* Ter. *Eun*. 1. 2. 80.

Et istam nunc times

Que abducta est, ne illum talem præcipiat tibi. C. Nepos Alcibiade 6. *Itaque & Siciliæ amicum & Lacedæmoniorum victorias culpe sue tribuebant, quod talem virum e civitate expulissent.* Cic. *Epist*. Fam. 1. 16. 21. ad Tironem, *Quare da operam, ut hunc talem, tam jucundum, tam excellentem virum videas.* Sulla apud Salustium in Bello Jug. ad Bochem Regem: *Rex Bocche, magna letitia nobis est, cum te talem virum dii monuere, uti aliquando pacem, quam bellum, malles.*

7. INQUIT] Respondet nempe Socrates.

VERIS] Recte Plutarchus in Apophth. dixit, nullas divitias fidelibus amicis equiparari posse.

A D

F A B. X.

POETA DE CREDERE ET NON CREDERE.

PERICULOSUM est credere, & non credere.
Utriusque exemplum breviter exponam rei.

Hippolytus obiit, quia nōvercæ creditum est;
Cassandræ quia non creditum, ruit Ilium.

Ergo exploranda est veritas multum prius, 5
Quam

A D F A B. X.

3. HIPPOLYTUS] Theſei & Hippolytæ Amazonis filius, qui cum conſtanti animo ſperneret mulierum congreſſum, a Phædra nōverca, abſente patre, amatus eſt. Sed repulſam ſæpius paſſa impudica mulier inſimulavit ſupri Hippolytum apud Theſcum. Ille credulus, filio, qui jam domum impudicam fugerat, mortem imprecatur. Quod votum ratum fecit Neptuneus, emiſſo tauro marino, qui equos Hippolyti conſternavit, unde per vepres & ſaxa diſtractus periit. Quod ubi reſcivit male ſibi conſcia mulier, ſcelus ſuum conſeſſa apud maritum, gladio ſe conſecit.

QUIA NOVERCÆ] Occurrit hic bis vocula *quia*, e naturâ ſuâ correpta. Quod me monet eorum, quæ notata ſunt ad fab. 5. l. 1.

Ego primam tollo, nominor quia leo.

Certe omnibus locis excuſſis, in quibus occurrit, invenio nuſquam impegſſe præterea Phædrum. Tu ipſe vide, Lector, & commemora- tis jam l. 1. verſibus adde ſequentes. Lib. 1. fab. VIII.

Impune abire deinde quia jam non poteſt.

Lib. 1. fab. 27.

Invenit: Et violarat quia manes deos.

Ibid. fab. 28.

Vindicta docili quia patet ſolertia.

Lib. 3. Prolog.

Quia quæ volebat non audebat dicere.

Lib. 3. f. 7.

Quia videor acer, alligant me interdum.

Ibid. f. 11.

Integritatûs teſtes quia deſunt mihi.

Ibid. f. 16.

Dormire quia me non ſuunt cantus tui.

Lib. 4. f. 6.

Falloque dictum; longe quia vetuſtior.

Ibid. f. 11.

Quia dives arca veram laudem intercipit.

Et paulo poſt.

Odi, inquit, illum, quia malû amicus eſt.

Ibid. fab. 16.

Totam quia vitam miſcet dolor & gaudium.

Ibid. f. 21.

Quia plures onere degravati perierunt.

Lib. 5. f. 3.

Quia non fuiſſe mentem ledendi ſcio.

Ibid. f. 5.

Sed in priore quia nil compererat, latens.

Tamen produxit etiam Aufonius in Profeſſi Burdig. Carm. VIII.

Sed quia noſtro docuere in avo.

Verum hoc exemplum addendum eſt pluribus aliis, in quibus ſibi nimium indulſit Aufonius; quod ſciunt eruditi. Non dubitabat itaque Nobiliſſ. Broukhuiſius, a me rogatus ſententiam, quim iſtud nominor quia Leo eſſet corruptum, ut Phædro plane indignum; adeoque cenſebat, omnino reponendam fuiſſe Gudii lecti- onem.

4. CASSANDRÆ] Priami Regis Trojano- rum filiæ, quæ ſæpius exitum Trojæ prædixe- rat: ſed a Trojanis fides ei non fuit habita, diis ita volentibus.

ILIUM] Troja. Cujus ruinæ deſcriptio eſt apud Virgilium 2 Æneid.

5. MULTUM] Veritas multum ante eſt ex- ploranda.

6. SEN-

Quam stulta prave judicet sententia.

Sed fabulosa ne hæc vetustate elevem,

Narrabo tibi, memoria quod factum est mea.

¶ Maritus quidam quum diligeret conjugem,

10 Togamque puram jam pararet filio,

Seductus in secretum à liberto suo,

Sperante heredem suffici se proximum.

Qui dum de puero multa mentitus foret,

Et plura de flagitiis castæ mulieris,

15 Adjecit id, quod sentiebat maxime

Doliturum amanti, ventitare adulterum,

Stuproque turpi pollui famam domus.

Incensus ille falso uxoris crimine,

Simulavit iter ad villam, clamque in oppido

20 Subsedit: deinde noctu subito januam

Intravit, recta cubiculum uxoris petens;

In

6. SENTENTIA] Animus, judicium, id est, quasi homines stolide sententiam ferant.

7. ELEVEM] Hoc loco est, *minuam*. Sensus est: Ne id, quod proxime dixi de exploranda veritate, elevem allatis exemplis, quæ propter vetustatem suam possent videri fabulosa, propterea id narrabo, quod est factum meamemoria, id est, meo tempore.

10. TOGAMQUE PURAM] Qua utebantur viri, primumque inducebantur post expletos adolescentiæ annos. Erat autem dicta *pura*, quia nullam prætextam habebat purpuram, ut toga puerorum.

11. SEDUCTUS] Scorsum ductus in locum solitarium. Intellige *est*.

12. SUFFICI] Suffectum in vel sufficien-

dum esse.

PROXIMUM] A filio videlicet. Alias dicitur secundus, id est, substitutus.

14. MULIERIS] Uxoris, conjugis hujus mariti. Penultima merito corripitur in hac voce, ut semper. De quo consule Voss. de Art. Gramm. l. 2. c. 37. Quod non attendit iste Martialis, ut vocant, Britannicus Epigr. l. 4. 118.

Amisi costam, causa mulieris, Adamus. Sed nec attendit alia: quod non vident amore cæci, qui cum assidua manu versant.

16. DOLITURUM] Dolorem allaturum marito conjugem suam diligenti.

20. SUBSEDIR] Substitit, commoratus est.

JANUAM] Per januam in ædes.

23. ÆTA-

In quo dormire mater natum jusserat,
 Ætatem adultam fervans diligentius.
 Dum quærunt lumen, dum concurrant familia,
 Iræ furentis impetum non sustinens, 25
 Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput.
 Ut sentit tonsum, gladio pectus transigit,
 Nihil respiciens, dum dolorem vindicet.
 Lucerna adlata, simul adspexit filium,
 Sanctamque uxorem dormientem cubiculo, 30
 Sopita primo quæ nil somno senserat;
 Repræsentavit in se poenam facinoris,
 Et ferro incubuit, quod credulitas strinxerat.
 Accusatores postularunt mulierem,
 Romamque pertraxerunt ad centumviros. 35
 Maligna infontem deprimit suspicio,

Quod

23. ÆTATEM] Filium adultum. Metonymia.

SERVANS] Observans, custodiens.

24. FAMILIA] Multitudo servorum.

25. NON SUSTINENS] Non ferens. Sic *sustinere jocos* l. 2. fab. 8.

26. TENTAT] Explorat manu.

27. TONSUM] Nempe, sicut viri consueverant.

TRANSIGIT] Trajicit, transverberat pectus adolescentis.

28. RESPICIENS] Attendens, curans, omnia iræ suæ posthabens.

29. SIMUL] Simulac, simulat, simulatque. Hæc omnia enim in usu sunt.

30. SANCTAMQUE] Innocentem. *Castam* dixit ante.

31. PRIMO] Recens cæpto, qui arctissimus esse solet.

32. REPRÆSENTAVIT] Statim poenam de se ipse sumit.

33. FERRO] Gladio. Meton. materiæ.

CREDULITAS] Quia liberto temere crediderat.

34. POSTULARUNT] Accusarunt eam.

35. CENTUMVIROS] Centumviri judices erant apud Romanos, apud quos agebantur & disceptabantur causæ graviore, quæ & centumvirales inde appellatæ. Erant hi centum & quinque viri, ex trigintaquinque tribus selecti, ex singulis tres: sed ob numeri rotunditatem appellantur Centumviri.

36. SUSPICIO] Mavult Gudianus *Suspelia*, quod & probavit Salmasius, præcipue metri causa. Sed antepenultimam etiam in *Suspicio* produci, jam olim docuit Vossius, quem vide Art. Gr. l. 4. cap. 32.

Quod bona possideat. Stant patroni fortiter
Causam tuentes innocentis foemina.

A Divo Augusto tunc petiere iudices,

40 Ut adjuvaret jurisjurandi fidem,

Quod ipsos error implicuisset criminis.

Qui postquam tenebras dispulit calumniae,

Certumque fontem veritatis repperit,

Luat, inquit, poenas causa libertus mali:

45 Namque orbam nato simul & privatam viro,
Miserandam potius, quam damnandam existimo.

Quod si damnanda perscrutatus crimina

Paterfamilias esset, si mendacium

Subtiliter limasset, a radicibus

50 Non evertisset scelere funesto domum.

¶ Nil

37. QUOD BONA POSSIDEAT] Ob id quod. Sic ferme sensus est, suspicatos plerisque, commississe id facinus, ut post obitum mariti & filii sola possideret bona & hereditatem, idque ex eo, quia tenebat illa bona.

STANT] Fortiter teneant mulieris causam.

39. DIVO] Augusto Caesare, qui vivus nomen Divi consecutus est. Vid. pluribus locis Ovidium.

AUGUSTO] Ita dicti sunt omnes Imperatores Romani, non ab *augendo*, ut volunt quidam, ac si essent, ut Belgicus jam Imperatorum titulus est, *Vermeerderers des Ryx*, sed ab *augur*. Ut enim a *robur* est *robustus*, ita ab *augur*, *augustus*. Quod significat *sanctum*, Belg. *gebeiligt*, *geruyd*; velut *templum augustum*, & *loca augusta*, i. e. sacrosancta. Ovid. i. Trist.

Ignoscant augusta mihi loca, disque locorum.

40. JURISJURANDI FIDEM] Fidem est pro iis, qui cum dederant iurejurando, id est,

iudicibus. Quibus in causa obscura solenne fuit iuramentum, *Sibi non liquere*. Quo liberabantur, iudicio ad Imperatorem devoluto. Ita sensus erit: Petierunt ut juvaret se, atque a pronuntiatione sententiae liberaret, quia fecissent fidem iurejurando, se litis hujus decisionem non invenire.

41. ERROR] Ambiguitas, incertitudo, obscuritas.

IMPLICUISSET] Incertos & dubios fecisset.

42. QUI POSTQUAM] Postquam detexerat quae causa ipsos compulerat ad tantis calumniae erroribus fidem habendam.

44. LUAT POENAS] Vide notas l. i. fab. 13.

49. LIMASSET] Examinaisset, diligentius perspexisset. *Limare* est pro *climare*.

A RADICIBUS] Conjungendum cum *evertisset*, ut sit, radicibus, funditus. Nepos dixit Hannibale c. 7. *a fundamentis dissicere domum*.

51. NIL

LIBRI III. FABULA XI. 75

¶ Nil spernat auris, nec tamen credat statim,
Quandoquidem & illi peccant, quos minime putes:
Et qui non peccant, impugnantur fraudibus.

¶ Hoc admonere simplices etiam potest,
Opinione alterius ne quid ponderent: 55
Ambitio namque dissidens mortalium,
Aut gratiæ subscribit, aut odio suo.
Erit ille notus, quem per te cognoveris.

¶ Hæc executus sum propterea pluribus,
Brevitate nimia quoniam quosdam offendimus. 60

51. NIL SPERNAT AURIS] Vid. Interpretes C. Nepotis ad XIV, 9, 2. Cic. I ad Att. 19. & Piccart. Decad. 5. cap. 5.

52. QUOS MINIME PUTES] Quos sanctos & innocentes habemus.

56. OPINIONE] Ne res vel negotia æstimet ex opinione vel dictis aliorum.

57. DISSIDENS] Contraria, adversa semper aliis.

58. SUBSCRIBIT] Dicuntur subscribere,

qui sequuntur alios, eorumque sententiam acceptione sua firmant.

59. ERIT ILLE] Esse debet, sit.

PER TE] Tuo studio proprio, non ex relatione aliorum exploraveris.

60. EXECUTUS] Exposui, narraui, dixi prolixius & verbosius.

QUONIAM] Quoniam multis displicuit nos tam breves esse in enarrandis fabellis.

F A B. X I.

EUNUCHUS AD IMPROBUM.

EUNUCHUS litigabat cum quodam improbo,
Qui super obscœna dicta, & petulans jurgium,
Damnum insectatus est amissi corporis.

En

A D F A B. X I.

2. SUPER] Super hic valet *præter*.

DICTA] Jocos, facetias.

PETULANS] Alterius exagitandi causa institutum.

3. INSECTATUS] Per cavillationem traxit, ei objecit.

CORPORIS] Virilitatis. Totum pro parte.

K 2

4. LA-

76 PHÆDRI FABULARUM

En, ait, hoc unum est, cur laborem validius,

5 Integritatis testes quia desunt mihi.

Sed quid fortunæ stulte delictum arguis?

Id demum est homini turpe, quod meruit pati.

4. LABOREM] Ut hanc, si qua est, ignominiam virtute tegam atque superem.

7. TURPE] Flagitiosum. Ovid.
Quæ venit ex merito poena, dolenda venit.

F A B. X I I.
PULLUS AD MARGARITAM.

In sterquilinio pullus gallinaceus

Dum quærit escam, margaritam repperit.

Jaces indigno, quanta res, inquit, loco!

O si quis pretii cupidus vidisset tui!

5 Olim redisses ad splendorem maximum.

Ego qui te inveni, potior cui multo est cibus?

Nec tibi prodesse, nec mihi quicquam potes.

¶ Hoc

A D F A B. X I I.

3. JACES] Neglecta & contenta. Venuste hoc expressit, & longe quidem venustius, quam si in tertia persona dixisset: *Jacet indigno quanta res loco!* Eodem modo se res habet hujus lib. Fab. 9. vers. 6.

Quæso tam angustam talem vir ponit domum?
Et hinc puto lib. 1. fab. 7. legendum fuisse:

O quanta species, inquit, cerebrum non habes!

q. d. *Tu non habes cerebrum, cum tanta sis species?* quod vulpis ibi loquentis admirationem auget. Hanc lectionem parabam dicto loco in textum recipere. Sed cohibebant me Æsopi verba, ὡς εἶα κεφαλὴ, καὶ ἐν κέφαλον οὐκ ἔχει. Quæ Phædrus videtur expressisse. Imitatus quoque est And. Alcibiades Emb. 48.

Hoc quale caput est! sed cerebrum non habet.
Schæfferus alioqui tentabat,

O quantæ species, καὶ εἶα cerebrum non habes!

Et Broukhufius meus jam olim,
O quanta species, inquit! Cerebrum non habes.
QUANTA RES] Quanti pretii & dignationis.

5. REDISSES] Facta esses splendida, ut olim, quæ nunc sumo confuscata jaces tanto tempore.

6. EGO QUI TE INVENI] Oratio est cum admiratione interrogantis, Qui ego te inveni? Qui factum est, ut ego te invenerim? Nam qui est quomodo, ut l. i. fab. 2.

Qui possum, quæso, facere quod quereris, inquit?

q. d. Frustra te inveni: nam nec ego tibi possum, nec tu mihi potes prodesse. Tullius ad Autonium legit:

Ego quod te inveni, potior cui multo est cibus, Nec tibi prodesse, nec mihi quicquam potest.
Quod non improbandum.

8. Hoc

Ad hanc ad a. 1701

8
H

A

Li
Q
L
N
In
Se

I.
3.
riti.
bi, p
nos.
108 u
H
Hilod
Al p
Huc
Oli d
Añ d
Aristo
pulos
cane
Aristo
cuando
Dyreh
Tadara
c. 27.
m
m.

¶ Hoc illis narro, qui me non intelligunt.

8. HOC ILLIS NARRO] Hoc illis scribo. *Hoc illis dictum est*, ut supra.

QUI ME NON INTELLIGUNT] Qui ne-

sciunt quid lateat sub fabulis meis: quoniam sunt instar galli hujus, cui nihil profuit reperta margarita.

F A B. X I I I.

APES ET FUCI VESPA JUDICE.

APES in alta quercu fecerant favos:

Hos fuci inertes esse dicebant suos.

Lis ad forum deducta est, Vespà judice:

Quæ genus utrumque nosset cum pulcerrime,

Legem duabus hanc proposuit partibus:

Non inconveniens corpus, & par est color,

In dubium plane res ut merito venerit:

Sed ne religio peccet imprudens mea,

Alveos

A D F A B. X I I I.

1. FAVOS] Apum domos, seu cellulas.

2. INERTES] Proprie, *artis ejus imperiti*. Hoc vult, non potuisse ipsos facere sibi, propterea mendacio quærere voluisse alienos. *Fucos* vocat *ignavos* Virg. l. 4. Georg. vers. 168. ubi de apibus:

Ignavum fucos pecus a praesepibus arcent.

Hesiodus in Theog. de Apibus & Fucis,

Αἱ μὲν τε σφῆραι ἡμῶν ἐς ἥλιον καταδύντα
ἡμέτεροι σπένδουσι τιθεῖσι τε κηρία λευκά,
Οἱ δ' ἔντοδε μύθους ἐπηρεΐεαι καὶ σίμβλους,
ἀλλότῃν κάματος σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμύν-
ται.

Aristoteles docet: *Vespi tum eos, tum eorum pullos melle, quod Apes fecerint*. Cæterum inimiciæ Apum cum Fucis apud omnes celebrantur.

Aristoteles c. 40. de apibus, *Fucos intermunt, quando non satii loci operibus est*. In eodem, *Deprehensi a bonis apibus occiduntur*. Plin. c. 11.

Tardantes (fucos) sine clementia puniunt. Idem c. 17. *Certum est ab apibus fucos interfici*. Varro,

Insistētes a se ejiciunt fucos. Vid. porro Ælian. l. 1. c. 10.

3. AD FORUM] Ad judicium, ad judicem.

4. PULCERRIME] Optime. Phædrus extremo hoc opere:

Hoc cur, Philete, scripserim pulcre vides.

Et l. 4. fab. 20.

Quid judicare cogit livor, modo

Licet dissimulet, pulcre tamen intelligo.

Ibid. f. 25.

Dum sanitas constabit, pulcre meminero.

5. LEGEM] Conditionem, uti mos appellat.

PARTIBUS] Ita proprie, qui litigant inter se, vocantur.

6. NON INCONVENIENS] Non male convenit, si externam speciem spectes.

7. PLANE] Omnino: Vult, omnino ac plane fuisse causam justæ dubitationis, propter illam similitudinem.

3. RELIGIO] Judicibus religio tribuitur, propter jusjurandum, quo tenebantur. Vid. Fabul. 10.

PECCET] In judicando errorem committat.

IMPRUDENS] Per imprudentiam, si minus omnia providero.

K 3

g. AL.

78 PHÆDRI FABULARUM

Alveos accipite & ceris opus infundite,
 10 Ut ex sapore mellis & forma favi,
 De quis nunc agitur, auctor horum appareat.
 Fuci recusant, Apibus conditio placet.
 Tunc illa talem sustulit sententiam:
 Apertum est quis non possit, aut quis fecerit.
 15 Quapropter Apibus fructum restituo suum.
 ¶ Hanc præteriissem fabulam silentio,
 Si pactam Fuci non recusassent fidem.

9. ALVEOS] Domicilia apum.

OPUS] Per opus mel intelligit, & per ceras mellis receptacula.

11. AUCTOR] Ita debet scribi hoc vocabulum, non *autor*, vel *author*, ut plerique faciunt. Diciturque *auctor* proprie is, qui primus aliquid invenit, instituit, & fecit; qui conditor & quasi parens est alicujus rei, a verbo *augeo*, quod & ipsum creare & efficere notat; quo sensu usus est Lucretius & alii. Vid. Vorst. de Latin. merito susp. c. 25.

13. TUNC ILLA] Sc. Vespa. Sic fere l. i. f. 10.

Uterque causam cum perorassent suam, Dixisse fertur Simius sententiam.

14. APERTUM EST] Jam patet, constat.

15. APIBUS] Tanquam veris auctoribus.

17. FUCI] Vani homines, qui versus meos sibi vindicarunt. Vid. Freinshemium ad hanc fabulam de versibus Virgilii, quos fucus aliquis sibi arrogaverat.

F A B. X I V.

Æ S O P U S L U D E N S.

PUERORUM in turba quidam ludentem Atticus
 Æsopum nucibus quum vidisset, restitit,
 Et quasi delirum risit. Quod sensit simul

Derisor

A D F A B. X I V.

1. QUIDAM] Sic loquebantur de ignotis. C. Nepos Paulania, *Interim Argilius quidam* &c.

ATTICUS] Unus ex Atheniensibus.

2. RESTITIT] Substitit. Sic sup. l. i. f. 12.

3. SIMUL] Simulac: ut infra l. 3. f. 16. l. 4. 8. & 14. lib. 5. f. 5. & 7. exemplo Ciceronis, Horatii, aliorumque optimi ævi Scriptorum.

4. DE-

Derisor potius quam deridendus senex,

Arcum retensum posuit in media via:

Heus, inquit, sapiens, expedi quid fecerim.

Concurrit populus; ille se torquet diu,

Nec quæstionis positæ causam intelligit.

Novissime succumbit. Tum victor sôphus:

Cito rumpes arcum, semper si tensum habueris;

At si laxaris, quum voles, erit utilis.

¶ Sic ludus animo debet aliquando dari,

Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

F A B.

4. DERISOR] Qui ridere stultitiam hominum soleret. Sic sup. l. 3. fab. 3.

Naris emuncta senex,

Natura nunquam verba cui potuit dare.

5. RETENSUM] Brevitatis Phædri hoc est indicium. Pro eo enim dicere debuerat, arcum tendit retenditque.

6. SAPIENS] Philosophe, per ironiam.

EXPEDI] Expone, quid innuam hoc facto.

8. POSITÆ] Ab Æsopo proposita.

9. NOVISSIME] Ultimo, tandem.

SUCCUMBIT] Superatur, velut in certamine, dum causam dicere non potest. Belg. *Hy geeft het op*.

VICTOR] Æsopus, qui victor dicitur, quia quod ipse posuerat, alter interpretari non poterat.

SOPHUS] Vox Græca, Latinitate donata, significat *sapiens*.

10. CITO RUMPES] Ovid. Heroid. 4. 91.

Arcum & arma tue tibi sunt imitanda Diane.

Si nunquam cesses tendere, molis erit.

11. ERIT UTILIS] Eo uti poteris.

13. MELIOR] Promptior, aptior, utilior ad aliquid meditandum. Videtur hanc fabulam scripsisse Phædrus in defensionem Divi Augusti, patroni sui, contra quosdam austeros censors. Refert enim Suet. in ejus vita, cap. 13. *Animi laxandi causa modo piscabatur bamo, modo talis aut ocellatis nuchisque ludebat cum pueris.* Seneca de Tranq. Anim. c. xvi. *Nec in eadem intentione aequaliter retinenda mens est, sed ad Jocos revocanda. Cum pueris Socrates ludere non erubescerebat: & Cato vino laxabat animum, curis publicis fatigatum: & Scipio triumphale illud & militare corpus movit ad nuntios &c.*

A D

F A B. X V.

CANIS AD AGNUM.

INTER Capellas Agno balanti Canis,
 Stulte, inquit, erras, non est hic mater tua.
 Ovesque segregatas ostendit procul.
 Non illam quæro, quæ, quum libitum est, concipit,
 5 Dein portat onus ignotum certis mensibus,
 Novissime prolapsam effundit sarcinam:
 Verum illam, quæ me nutrit admoto ubere,
 Fraudatque natos lacte, ne desit mihi.
 Tamen illa est potior quæ te peperit. Non ita est.
 10 Unde illa scivit niger an albus nasceretur?
 Age porro scisset: quum crearer masculus,

Bene-

A D F A B. X V.

1. BALANTI] Matris desiderio.
 2. STULTE] Objurgantis est.
 HIC] Hoc loco, inter capras puta.
 3. SEGREGATAS] Ab grege capellarum
 sejunctas, separatas.
 4. NON ILLAM QUÆRO] Verba agni
 sunt ad canem.
 5. PORTAT ONUS] Sic supra in simili ne-
 gotio habuimus onus deponere l. i. f. 18.
 IGNOTUM] Reconditum, nec visum.
 6. PROLAPSAM] Cadere & labi verba sunt
 de portione usurpata.
 EFFUNDIT] Juvenalis Sat. 2.
Patruo similes effunderet ossa.
 SARCINAM] Vid. quæ notavimus l. i. ad
 f. 18.
 7. ADMOTO UBERE] Præbito, porrecto
 ubere. Florus, *uber admovit infantibus*. Et Vir-
 gilius,

- Hyrcanæque admovunt ubera tigres.*
 8. FRAUDATQUE] Subducit eis aliquid,
 privat eos lacte.
 NATOS] Pullos. Sic l. i. f. 28. & alibi.
 9. TAMEN] Incipit nunc canis rursus lo-
 qui.
 POTIOR] Juris respectu. Vult enim, plus
 deberi iis, a quibus nascimur, quam a quibus
 alimur.
 NON ITA EST] Verba agni resutantis sen-
 tentiam Canis.
 10. NIGER AN ALBUS] Catullus:
Nec scire utrum sis, albus an ater homo:
 ex proverbio, *albus an ater sis nescio*.
 11. SCISSET] Scivisset. Est Syncope. *Scis-*
set est concessivum. Demus, faciamus scivisse.
 Etiam si scivisset, quid ex eo ad me commodi?
 MASULUS] Masculos parare in cibum,
 feminas autem ad augendam prolem vivas fer-

vare

Beneficium magnum sane natali dedit,
 Ut expectarem lanium in horas singulas.
 Cujus potestas nulla in gignendo fuit,
 Cur hac sit potior, quæ jacentis miserita est,
 Dulcemque sponte præstat benevolentiam?
 Facit parentes bonitas, non necessitas.

¶ His demonstrare voluit auctor versibus
 Obistere homines legibus, meritis capi.

F A B.

vare solebant, sicut hodieque receptum est. Adde quod homines, qui deliciis student, in eligendis masculis etiam cujusunque generis animalibus, palato suo consulunt, nihil sibi rei esse cupientes cum sexu sequiore.

12. BENEFICIUM] Ironia. Nam quod mas genitus esset agnus, inde illi periculum a lanio.

13. LANIUM] Mortem a lanio singulis momentis mihi inferendam.

14. CUJUS POTESTAS] Ordo est: Cur ea, potestas cujus fuit nulla in gignendo, sit potior hac, quæ est miserita jacentis? Adhuc sunt agni verba. Potestas nulla in gignendo ejus esse dicitur hoc loco, quæ in gignendo potestatem nullam sibi habet relictam, sed cogitur simpliciter facere, quod id negotium requirit. Quæ non potest non gignere, quando semel partum concepit.

15. JACENTIS] Agni a matre deserti. Quasi diceret, Mater mea dedit mihi vitam, sed ut eriperet iterum per crudelissimam suam negligentiam, dum jacentem me ne respicit

quidem.

16. DULCEMQUE] Nimirum a mamma lac sugendo præbuit.

17. FACIT PARENTES] Illi vere dici possunt patres, qui non necessitate quadam naturæ procreant liberos, sed qui procreatis vitam sustinent alimentis, & consiliis juvant.

NECESSITAS] Ordo naturæ. Statius II Silv. I.

Natos genuisse necesse est,

At legisse juvat.

Ad quæ vid. Barthius. Porro hic commentarii loco esse potest Buchneri Orat. 10. T. 2. p. 268.

19. OBSISTERE] Repugnare, adversari. Leges jussa sunt & imperia qualiacunque, quæ quid exigunt a nobis fieri, vel non fieri; ut, sanguine junctos parentes & liberos amare se mutuo, non odio persequi debere.

MERITIS] Bene meritis, id est, beneficiis. Sic l. I. fab. 8.

CAP1] Trahi in obsequium & amorem.

F A B. X V I.

C I C A D A E T N O C T U A.

HUMANITATI qui se non accommodat,
Plerumque pœnas oppetit superbiæ.

¶ Cicada acerbum noctuæ convicium
Faciebat, solitæ victum in tenebris quærere,
Cavoque ramo capere somnum interdiu.
Rogata est, ut taceret: multo validius
Clamare coepit. Rursus admota prece,
Accensa magis est. Noctua ut vidit sibi
Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,
10 Hac est adgressa garrulam fallacia:
Dormire quia me non sinunt cantus tui,
Sonare cithara quos putes Apollinis,

Potare

A D F A B U L A M X V I.

1. HUMANITATI] Qui non facit quod omnes humanos & comes decet.

ACCOMMODAT] Accommodare se humanitati dictum, ut apud Ciceronem, accommodare orationem auribus multitudinis, pro ex voluntate humanitatis vitam moreque suos regere Humanitas est ea amabilitas, qua studemus ad societatem mutuam servandam alter alteri placere.

2. OPPETIT] Subit. quomodo oppetere mortem dicimus.

3. ACERBUM] Cohæret cum noctuæ: id est, quod acerbum fuit noctuæ. Acerbum, est molestum, ingratum, amarum. Sic Cic. dixit Lælio c. 16. Acerbus in aliquem invehi, infestarique vehementius.

CONVICIUM FACIEBAT] Infestabatur,

calumniabatur, clamore obstrepebat.

5. CAVOQUE RAMO] Repetendum in et præcedentibus. Cavo est in parte arboris excavata.

7. ADMOTA PRECE] Eadem phrasis est lib. 1. fab. 19 & lib. 4. f. 25.

8. ACCENSA MAGIS EST] Irritata, concitata ad cantandum.

SIBI NULLUM ESSE AUXILIUM] Nihil sibi esse subsidii in oratione sua, contra clamorem Cicadæ.

10. GARRULAM] Allocuta est cicadam sibi molestam.

12. SONARE] Qui sunt tam egregii, ut quis putet ab ipso Apolline cani.

PUTES] Est pro quis putet. Nec enim Cicada ipsa sic potuit putare de cantu proprio. Dicit,

Potare est animus nectar, quod Pallas mihi
Nuper donavit: si non fastidis, veni;
Una bibamus. Illa, quæ ardebat siti,
Simul cognovit vocem laudari suam,
Cupide advolavit. Noctua egressa e cavo
Trepidantem confectata est, & leto dedit.
Sic viva quod negarat, tribuit mortua.

Dicit, cantus ejus esse tam elegantes, ut possint componi cum cantibus Apollinis.

13. POTARE] Bibere largius, per hilaritatem animi ex cantu.

NECTAR] Potum deorum. Pallas dederat Noctuæ nectar, quia avis est ipsi sacra.

PALLAS] Dea sapientiæ, Jovis filia, nata ex ipsius cerebro, ut vulgatum est. Vid. Fab. seq.

14. SI NON FASTIDIS] Si non contemnis nectar illud. Formula humanitatis & civilis elegantiae.

15. UNA BIBAMUS] Horatius:

Una simus, ait.

ILLA, QUÆ ARDEBAT] *Quæ ardebat.*
Sic recte, non quia, ut nonnulla præferunt exemplaria; ut valcat, *Ille, ut quæ ardebat &c.*
Sic hujus lib. fab. 19.

Sensit profecto, se hominem non visum seni, Intempestive qui occupato adluserit.

ARDEBAT] Vehementer sitiebat.

16. SIMUL] Simulac, ut jam ante monuimus.

17. E CAVO] *E cavo ramo*, ut supra.

18. LETO DEDIT] Ita lib. I. f. 22.

Improbam leto dedit.

F A B. XVII.

ARBORES IN DEORUM TUTELA.

OLIM quas vellent esse in tutela sua,

Divi

A D F A B. XVII.

Extat hæc fabula totidem verbis apud Perottum Cornucop. p. 1042. quam ille dicit se adolescentem in tabellas suas ex Avieno transtulisse. Quo argumento motus Petrus Scriverius Not. in Martial. p. 88. eo inclinare videtur, ut arbitretur has omnes fabulas esse Perotto adscribendas, ipsūque adeo Phædrum auctorem esse supposititium. Malum vero Perotti dolum ac subleltam fidem merito infectatur, & Phædro suppetias venit Caisp. Barthius, l. 36. Adv. c. 21. ubi & de Came-

rarii & Fæcni Fabulis, quæ hodie quoque circumferuntur, nonnihil. Vid. Ludov. de la Cerda ad Virg. Eclog. VII. p. 142. (quem miror tacere ibi de Phædro, cum & Fæcni & Perotti fabulam ex Phædro desuntant enarraret; præcipue cum aliis in locis toties Phædrum citet) & de Fæcni quidem Thuanum ad A. CIO ID LXI. Gudium quoque in notis ad hunc auctorem p. 270.

1. QUAS VELLENT] Quas volebant sibi sacras esse.

L 2

2. LEGE-

84 PHÆDRI FABULARUM

Divi legerunt arbores. Quercus Jovi;

Et myrtus Veneri placuit, Phœbo laurea,

Pinus Cybebæ, populus celsa Herculi.

Minerva admirans, quare steriles fumerent,

Interrogavit. Causam dixit Jupiter:

Honore fructum ne videamur vendere.

At

2. LEGERUNT] Sibi elegerunt.

QUERCUS JOVI] Cum Saturni tempore ante Jovem homines carnibus humanis vescerentur, Jupiter vetuit, ne quis eo cibo uteretur, & a carnibus ad glandes convertit, quæ arbor ab eo primum monstrata, sacra idcirco illi creditur. And. Alcianus l. 2. Embl. xxxii.

Grata Jovi est quercus, qui nos servatque fovetque.

Servanti civem querna corona datur.

3. MYRTUS VENERI] Quia hæc arbor nascitur in litore maris, ubi Venus nata est. Quidam vero volunt idcirco Myrtum esse sacram Veneri, quod Venus Myrto esset ornata, cum Judicio Paridis discessit pulchrior Junone & Pallade. Virg. Ecl. vii.

Populus Alcide gratissima, vitis Iaccho, Formosa myrtus Veneri, sua laurea Phœbo.

Idem l. 2. Georg.

Solida Paphia de robore Myrtus, ubi vid. Servius. Rursus de Ænea l. 5. Æneid.

Sic satus velat materna tempora myrto.

Et Ovid. l. 4. Fast. vers. 15.

Mata Cytheriaca leviter mea tempora myrto Contigit.

LAUREA] Laurus. Placuit hæc arbor Phœbo, quia Daphnen ab eo amatam in hanc mutata fuit.

4. PINUS CYBEBÆ] Huic Dæx Pinus arbor sacra fuit, quod Atys, quem deperibat, fuerit in hanc mutatus, ut ait Ovid. l. 10. Metamorphos.

Et succincta comas hirsutaque vertice Pinus, Grata Deum matri. siquidem Cybeleius Atis

Exiit hac hominem, truncoque induruit illo.

Seneca Troad. Act. 1.

Secutus fretum pinus matri

Sacra Cybebe.

Nam sic ibi legendum esse, patet ex eo quod discit Gudianus ad hujus libri fab. ultimam. Confirmat & Ursinus ad Virg. Æneid. lib. x. vers. 220.

CYBEBÆ] Diæta est Deorum mater, & per eam terra intelligebatur.

POPULUS CELSA HERCULI] Quia Hercules populo erat ornatus, cum descendit ad inferos, educetur canem Cerberum. Virg. in Eclogis, ut jam vidimus,

Populus Alcide gratissima.

Idem in Georg. l. 2. vers. 66.

Herculeæque arbor umbrosa coronæ.

& lib. 8. Æn. vers. 276.

Herculeæ bicolor cum populus umbra.

Quod & imitatus est Alcianus l. 2. Embl. xli.

Herculeos crines bicolor quod populus ornet.

Ovid. Heroid. Ep. 9. vers. 64.

Aptior Herculeæ populus alba comæ.

Theocr. in Pharmac. λευκὰν, id est, populum, dicit esse Ἡρακλέους ἱερὸν ἔργον, Herculis sacram plantam. Quin nulla alia ratio est, cur magni Heroës populeas gestarent coronas, quam ad imitationem fortissimæ Herculis. Sic apud Horatium

Tenax Salamina patremque

Cum fugeret, tamen uda Lyæo

Tempora populeæ fortis cinxisse corona.

Alia tamen arbores & sacre Herculi. Tertullian. lib. de coronis: Hercules nunc Populum capite præfert, nunc Oleastrum, nunc Apium.

7. HONORE] Elegimus arbores nulos ferentes fructus, ne videamur, si quando homines nos colunt, vendere fructum illarum arborum pro honore nobis præbitis. Alii legunt, Honorem fructu &c. nempe dando hominibus fructum pro honore, quo nos afficiunt.

8. A r

U M

nt,

A

patet ex
libri fide
Virg. *Æneid.*

a mater, *Æneid.*

Æneid. Qui
cum descendit
erberum. *Virg.*

ona.

Æneid.
Embl. *Æneid.*
ulus ornet.

na.

Æneid.
Herculis
o est, cu
mas, quam
Sic apud

corona.

cult. *Æneid.*
sunt: *Æneid.*
s, *Æneid.*

malles de
undo homi-
nem arbo-
lli legunt,
dominus

S. A. T

L
At m
Oliv
Tunc
O nat
Nifi u
Nihil

I Ar m
eritanti
firmam
Minerv
Deos pur
mentu gen
colle et
n. 6. Ab
nus quide
diere, an
notarim
NARR
Proverbia
mag regge
9. Oti
vanti. Ann
va Liber
verum, an
nos hic. O
de notat
est
E. Tove
vms et

P
PAV
C

Confer
I. PAV
82

LIBRI III. FABULA XVII. 85

At mehercule narrabit, quod quis voluerit,
 Oliva nobis propter fructum est gratior.
 Tunc sic Deorum genitor atque hominum sator : 10
 O nata, merito sapiens dicere omnibus :
 Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.
 Nihil agere, quod non profit, fabella admonet.

8. AT MEHERCULE] Verba sunt Minervæ resutantis Jovem. Observandum est in hac affirmandi vel jurandi formula inductam hic Minervam humano more loquentem, quia per Deos jurare hominum est : præterea hoc juramenti genus, quod hic assignitur Minervæ, virile esse propriè, non fœmineum. Aul. Gell. xi. 6. *Nusquam scriptum invenire est apud idoneos quidem scriptores, aut Mehercule fœminam dicere, aut Mecaistor virum.* Vide autem quid notaverimus ad Fab. i. l. i. vers. 12.

NARRABIT] Quisque narret quod volet. Proverbialis locutio. Sic nos fere Belg. *Men mag zeggen, wat men wil.*

9. OLIVA] Pallas olivæ plantationem invenit. Arnobius adversus gentes l. i. *Si enim vos Liberum, quod usum divorperit vini, si Minervam, quod Olivæ, divorum retulisti in cœtum &c.* Oliva dicitur propriè de fructu, olea de arbore. Hic vero de arbore oliva dicitur.

10. TUNC SIC] Tum sic Deorum pater locutus est.

SATOR] Creator hominum Jupiter. Virg. l. i. *Æn.*

Olli subridens hominum sator atque Deorum Oscula habuit nata.

11. DICERE] Diceris, habetis ab omnibus. Minerva enim Dea sapientia.

12. NISI UTILE EST] Hanc sententiam

NISI. UTILE. EST. QUOD. FACIMUS
 STULTA. EST. GLORIA

iisdem verbis conceptam Zamoscius, narrante Gudio, in lapide invenit. Quam deinde Gruterus recepit in corpus Inscriptionum. Quod corpus ingenti studiorum emolumento jam de-nuo magnis sumptibus excudit a Francisco Halma, cui debes hanc elegantem, quam damus, Phædri editionem.

13. NIHIL AGERE] Ne faciamus quippiam quod non sit utile. Est & hic versus l. 4. f. 23. Sed cum dubitent eruditi, an Phædri sit, optimas editiones secuti cum omisimus.

F A B. X V I I I.

P A V O A D J U N O N E M.

P AVO ad Junonem venit, indigne ferens,
 Cantus lusciniæ quod sibi non tribuerit :

Illum

A D F A B. X V I I I.

Confer cum hac Fab. Camerarium fab. 225.
 1. PAVO] Avis Junoni sacra, & in ejus-tecta.

2. LUSCINI] Solius pœne Phædri est, quod *Luscinius* dicitur hic, quæ vulgo tantum *lusciniæ*. Sic supra f. 4. *Simius* est pro *Simia*.

L 3

3. AU-

Illum esse cunctis auribus admirabilem,

Se derideri, simul ac vocem miserit.

5 Tunc consolandi gratia dixit Dea :

Sed forma vincis, vincis magnitudine,

Nitor smaragdi collo præfulget tuo,

Pictisque plumis gemmeam caudam explicas.

Quo mi, inquit, mutam speciem, si vincor sono?

10 Fatorum arbitrio partes sunt vobis datæ :

Tibi forma, vires aquilæ, lusciniio melos,

Augurium corvo, læva cornici omina,

Omnisque propriis sunt contentæ dotibus.

¶ Noli

3. AURIBUS] Sic optime ex MSS. restituit Gudius, probante Heinio. Pro quo vulgo est *avibus*.

4. SIMUL AC] Schefferus dum putat *ad* hic posse deleri, ut salvo sensu nonnumquam sit, non videt certum exitum sic nasci versui. Sic enim tertia sede erit trochæus. quod respuunt hujus carminis leges. Quod miror in homine, tam egregie merito de hoc Auctore. Adco verum est neminem omnibus horis sapere.

MISERIT] Emiserit, ediderit.

5. CONSOLANDI GRATIA] Ut illam consolaretur.

6. SED FORMA VINCIS] Luscinius valet quidem cantu, sed tu forma & magnitudine eum vincis.

7. SMARAGDI] Qualis est in Smaragdo. Collum tuum instar Smaragdi fulget.

8. GEMMEAM CAUDAM] Quasi plenam gemmarum. Significat: Caudam quoties expandis, habes diversicoloribus plumis gemmantem, & quasi gemmis lucentem. Ovid. Metam.

l. i. vers. 723. de oculis Argi:

Excipit hoc, volucrisque suæ Saturnia penni Collocat; & gemmis caudam stellantibus implet.

9. QUO MI] Supple *tu dedisti*, vel *dii dederunt*. Illud quo integre est, quo sine, ad quod mihi, cui usui mihi? Hor. l. i. Ep. 5.

Quo mihi fortunam, si non conceditur uti?

10. FATORUM] Verba ista Junonis sunt. Ait, debere ipsam acquirere in voluntate factorum.

PARTES] Vult, cuilibet suam & peculiaris tributam esse partem. Locutio desumpta est a comicis, ubi partes cuique designantur: alter enim personam principis, alter patris agit, & ita porro.

VOBIS] Sc. avibus.

11. MELOS] Cantus, ut vers. 1. cum apta vocis modulatione & flexu.

12. LÆVA] Ut a læva sedens faciat bona omina. Cicer. de Divinatione 11. *A dextra corvus, a sinistra cornix facit rata*. Virg. in Ecl. *Sæpe sinistra cava prædixit ab illic cornix*.

Jussu enim Jovis canebat cornix a læva, corvus a dextra. Plautus Asinar. 2. 1. 12.

Impetratum, inauguratum est: quovis admittunt aves.

Picus & cornix est ab læva; corvus porro ab dextra.

13. DOTIBUS] Ita recte Heinsius. Ut enim vox recte dicatur de Lusciniio, Corvo, & Cornice, quid ea ad Aquilam, quam viribus præditam dicit? *Dos* est naturalis quædam bonitas, quæ huic illive est ingenta. Ovid. de Arte:

Si vox est cantu, si mollia brachia salta, Et quacunque potes dote placere, place.

14. NOLI

¶ Noli adfectare quod tibi non est datum,
Delusa ne spes ad querelam recidat.

15

14. NOLI ADFFECTARE] Quia, ut ait
Phædrus in Fabula Canis,

Amittit merito proprium qui alienum ad-
petit :

ut etiam Camelus in fabulis, qui poscens cor-
nua, auribus quoque privatus est.

ADFFECTARE] Ambire, quærere.

15. DELUSA] Quia, ut infra est l. 5. fab. 6.

Quem spes delusit, huc querela convenit.

Est itaque sensus : ne destituaris spe tua, & ita
redigaris ad querelas.

RECIDAT] Prima syllaba hic producitur.
Vid. Giffan. ad Lucr. ind. & Scal. Lect. Auson.
lib. 2. c. 21.

F A B. XIX.

ÆSOPUS AD GARRULUM.

ÆSOPUS domino solus cum esset familia,
Parare coenam iussus est maturius.

Ignem ergo quærens, aliquot lustravit domos ;
Tandemque invenit, ubi lucernam accenderet.
Tum circumeunti fuerat quod iter longius,
Effecit brevius : namque recta per forum
Coepit redire ; & quidam e turba garrulus,
Æsope, medio sole quid cum lumine ?

Homi-

A D F A B. XIX.

1. CUM ESSET] Cum ei esset unicus servus :
nam alias unicus servus non facit familiam,
ut Cicero inquit. videtur ergo Ironice hoc Phæ-
drus dixisse. Vid. Pignor. de servis p. 21.

FAMILIA] Familiæ appellations omnes,
qui in servitio sunt, continentur, inquit Ul-
pianus.

2. MATURIUS] Ocius, celerius scilicet,
quam pro consuetudine.

3. IGNEM] Ignem non semper veteres domi
sue excitabant, sed a vicinis plerumque pete-
bant : neque enim facile negare petenti licebat.
Videbatur enim hoc valde alienum esse ab ipsa

humanitate, & vita hominum atque natura,
quæ aqua & igni carere non potest.

6. EFFECIT BREVIUS] Per compendia
ivit.

7. COEPIT REDIRE] De hac formula
jam locuti sumus l. 1. fab. 2. & 12. & alibi.
C. Nepos IV. 4. *Tanto magis Pausanias orare*
cæpit. Petronius : *Cæsum Alcylton persequi cæpi.*
Et sic Græci quoque. Matth. Evangelista XXVI.

37. *Ἡ ἐξ αὐτοῦ λυπεῖσθαι καὶ ἀδυναμεῖν, cæpit*
contristari & molles esse. Et sic alii.

8. MEDIO SOLE] Meridie, medio die :
ut apud Stat. 5 Theb. Sic Horat. l. 1. Epit. 5.

Supremo

Hominem, inquit, quæro; & abiit festinans domum.

10 ¶ Hoc si molestus ille ad animum rettulit, Sensit profecto, se hominem non visum seni, Intempestive qui occupato adluserit.

Supremo sole, pro vespere.

QUID] *Quid facit?* elliptice.

9. HOMINEM, INQUIT, QUÆRO] Ita Diogenes olim Cynicus luce clara per forum turba confertum cum lumine discurrerat, aliquid requiriti similis. Interrogatus ergo, quid sibi vellet; Hominem, inquit, quæro. Significans plurimos occurrere, qui formam haberent hominis, mentem non haberent.

10. MOLESTUS] Garrulus ille.

RETTULIT] Consideravit, examinavit a-

nimo, intellexit, sibi applicuit.

11. SENI] Sic in aliis etiam locis Æsopum vocari vidimus. Neque enim semper decrepitum, annis gravem, vel ætate confectum significare videtur, sed nonnunquam blandius esse nomen, honoris & reverentiæ causa quod sit inditum. Sic *γέροντες* apud Græcos appellati viri graves.

12. ADLUSERIT] Jocari voluerit, & otiose garrire cum occupato. Terent. Eun. 3. 1. 34. *Forte habui sortum: cœpit ad id alludere.*

F A B. X X.

A S I N U S E T G A L L I.

QUI natus est infelix, non vitam modo Tristem decurrit, verum post obitum quoque Persequitur illum dura fati miseria.

Galli Cybebes circum in quæstus ducere

Asinum

A D F A B. X X.

2. TRISTEM] Propter varias calamitates, laboriosam, ærumnosam.

DECURRIT] Transigit miseram vitam. Terent. Adelph. 5. 4. *Prope jam decurso spatium.*

3. DURA] Ex sententia communi moratarum gentium, apud quas pœnæ ac supplicia habentur, quæ sunt in corporibus defunctorum contra consuetudinem.

4. GALLI] Sacerdotes castrati, Galli dicti a Gallo fluvio Phrygiæ.

CYBEBES] *Cybebe* est Isis, Terra Mater,

Mater magna Deum. Dicitur & *Cybele* media syllaba correpta, quæ semper producitur in *Cybebe*. Nam Græcis est *Κυβήθη* & *Κυβέλη*. Vid. huj. l. f. 17.

CIRCUM IN QUÆSTUS] *Circum in quæstus ducere* dicitur eleganti tmesi, pro circumducere ad quæstus faciendos. Sic fab. 1. lib. 1. male, ait, dixisti mihi. pro maledixisti mihi. Alii volunt esse circumducere quæstus, pro quæstus gratia, ellipti Græcissante. Gronovius pater præter circum cætus ducere, id est, oppida, fora, conciliabula.

Asinum solebant, bajulantem farcinas.

Is quum labore & plagis esset mortuus,

Detracta pelle sibi fecerunt tympana.

Rogati mox à quodam, delicio suo,

Quidnam fecissent, hoc locuti sunt modo:

Putabat se post mortem securum fore,

Ecce aliæ plagæ congeruntur mortuo.

EXPLICIT LIB. III.

5. ASINUM] Solennem ad talia eorum nihilum atque bajulum. Apul. Metam. l. ix. *Ad istum modum vitato duplici periculo, die sequenti rursus divinis exuviis onustus, cum crotalis, & cymbalis circumforaneum mendicabulum producor ad viam.*

7. TYMPANA] Quibus solenniter utebantur. Sic apud Schoonhovium Embl. lxx. fistulæ fiunt ex asini mortui ossibus.

8. DELICIO] *Delicium* vocabant puerum, quem in amoribus habebant. Adeo enim hoc usitatum erat Græcis, ut etiam turpe esset pueri, amatorem nullum reperire. Vid. C. Nepotis præfatio. Apulei. in Apologia,

Et Critias mea delicia & lux alma Chærine.

Græci παῖγνια vocabant. Plutarch. in Antonio, παιδάρεα παῖγνιων, & Γωμαῖος Δελινοῦ καλῶσι.

9. HOC LOCUTI SUNT MODO] Sup. l. 1. fab. 5.

Sic est locutus, partibus factis, leo.

Item Fab. 27.

Quem stans Vulturius super

Fertur locutus.

Et sic alibi.

10. SECURUM] Liberum ab omni labore

& plagis.

11. PLAGÆ] Plagarum meminit Phædrus, quia hæc tympana aliquando virgula percutiebantur, aliquando manu impellebantur. Ovid.

l. 4. Mct.

Femineæ voces, impulsæque tympana pal-

mis.

Sed vid. de istiusmodi tympanis Pignorium de

servis p. 172.

MORTUO] Dativus est, pro *in mor-*

tuum.

M

PHÆ-

P H Æ D R I
F A B U L A R U M
L I B E R Q U A R T U S.

F A B. I.

M U S T E L A E T M U R E S.

O C U L A R E tibi videtur : &
sane leve,
Dum nihil habemus majus , ca-
lamo ludimus ;
Sed diligenter intueri has ne-
nias.

Quantam sub illis utilitatem reperiēs ?
Non semper ea sunt , quæ videntur , decipit
Frons prima multos : rara mens intelligit ,
Quod interiore condidit cura angulo.

Hoc

A D L I B R. I V. F A B. I.

1. J O C U L A R E] Sic *jocari fabulis* hoc vo-
cat lib. 1. fabul. 1.

2. C A L A M O L U D I M U S] Scriptis
jocamur.

3. N E N I A S] Fabulas respicit. Vid. 1. 3.
prol. ad Eutychem.

4. U T I L I T A T E M] Poëta , ut ait Satyri-
cus ,

Et jucunda simul dicunt & idonea vite.

5. Q U Æ V I D E N T U R] Quæ videntur , non
semper ea sunt , videlicet quæ videntur , sæpe

meliora , sæpe deteriora , quam primo intuitu
comparent.

6. F R O N S P R I M A] Prima species multos
fallit. Idem Romanus Satyricus sat. 2.

Fronti nulla fides.

R A R A M E N S] Non obvia uniuscujusque
mens , sed provida & perspicax , qualis esse so-
let rara.

7. Q U O D I N T E R I O R E] Quod auctoris
industria occultavit , & quasi involvit fabularum
involucris.

S. SINE

Hoc ne locutus sine mercede existimer,
Fabellam adjiciam de mustela & muribus.

MUSTELA quum annis & senecta debilis

10

Mures veloces non valeret adsequi,
Involvit se farina, & obscuro loco

Abjecit negligenter. Mus, escam putans,
Adsiluit, & compressus occubuit neci:

Alter similiter, deinde periit tertius.

15

Aliquot secutis, venit & retorridus,

Qui saepe laqueos & muscipula effugerat,

Proculque insidias cernens hostis callidi:

Sic valeas, inquit, ut farina es, quæ jaces.

FAB.

8. SINE MERCEDE] Ne videar frustra & gratis dixisse, non intelligi a quovis, quid fabulis subfit eruditionis sapientiaque, en vobis aliquam de mustela & muribus, in qua potestis experiri vires vestras, & ostendere quid inuat.

16. MUSTELA] Sic fere orditur hanc fabulam Camerarius, Sed in fine facit mures ab ea devorari. Vid. ejus Fab. 279. Apud Faërum Mustela aut Feles alio dolo utitur, sed frustra, caventibus sibi, ut hic retorridus iste, muribus. Vid. eum pag. 117.

ANNIS ET SENECTA DEBILIS] Lib. I. fab. 21. de Leone,

Defectus annis & desertor viribus.

11. ADSEQUI] Attingere cursu.

12. INVOLVIT SE] Volvit se in farina, & volutando in ea, sic opplevit exterius, ut tota farina videtur.

13. ABJECIT] Sc. Se; velut rem vilem,

quam & idcirco abjectam appellamus.

14. COMPRESSUS] Oppressus. Al. *Compressus*.

OCCUBUIT NECI] Sic *occumbere morti* est apud Virg. 2. *Æn.*

16. RETORRIDUS] *Retorridus* idem est, quod *recoctus*, id est, exercitatus, & multarum rerum usu peritus.

19. SIC VALEAS] Formula, qua ostendit se non habere fidem jacenti. Sic mus ille apud Æsopum ad scēlem, se mortuam simulantem: *Heus tu, estis sacculus fieres, non te adibo*. Est itaque, Valeas velut intelligo te farinam non esse. Antonius apud Sueton. ad Augustum: *Ita valeas uti tu, hanc epistolam cum leget, non inieris &c.*

QUÆ JACES] Respicit superius *abjecit se*, quasi diceret: Simulas te jacere immobilem, farinæ instar; verum si accederem propius, fieres animata, mobilisque, meque arripes.

F A B. I I.

V U L P I S E T U V A.

FAME coacta Vulpis alta in vinea
 Uvam adpetebat summis saliens viribus:
 Quam tangere ut non potuit, discedens ait:
 Nondum matura est, nolo acerbam fumere.
 5 Qui facere quæ non possunt, verbis elevant,
 Adscribere hoc debebunt exemplum sibi.

A D F A B. I I.

1. FAME COACTA VULPIS] Vid. Faërum hexametris hanc fabulam complexum, pag. 37. & Camerar. fab. 159.

ALTA] Ad perticas ligata & erecta.

2. SUMMIS] Quantis poterat. *Totus viribus* est lib. i. fab. ii.

3. UT NON POTUIT] Postquam non potuit.

4. ACERBAM] Immaturam, nondum per-

coctam. Contrarium est *mitis*. Virg. Ecl. i.

Sunt nobis mitia poma.

5. ELEVANT] Levia & vilia esse dicunt, contemnunt.

6. ADSCRIBERE] Applicare, attribuire sibi: Sibi dictum putent. Sic lib. i. fab. 7.

EXEMPLUM] Fabulam, narrationem. Sic enim alibi.

F A B. I I I.

E Q U U S E T A P E R.

EQUUS sedare solitus quo fuerat sitim,
 Dum sese Aper volutat, turbavit vadum.
 Hinc orta lis est: sonipes iratus fero,

Auxi-

A D F A B. I I I.

1. QUO] Refertur ad sequens *vadum*, pro *in quo*, omissa præpositione. Ordo est: *Aper turbavit vadum, equus fuerat solitus sedare sitim quo, dum volutat sese.*

2. VOLUTAT] Porcus de luto, in quo volutabatur &c. Camerar. fab. 317.

VADUM] *Vadum* aqua, quæ potest vadari.
 3. SONIPES] Sic equus passim apud poetas. Virg. lib. iv. Æn.

Stat sonipes & frena ferox spumantia mandit.
 Statius lib. 9.

Turbatus sonipes.

& sæpe

L
Auxil
Reduc
Potqu
Lator
Nam p
Aque
Tum n
Dum
Ha
Impu

& fere al
quomodo
neat esse &
reis immo
quales sup
perant dca

Pras
No in re fil
at

Letras
non digne
e Huc
Expos
non quid ve
at

Post au
red
At huc
cu

Auxilium petiit hominis, quem dorso levans
 Rediit ad hostem. Jactis hunc telis eques 5
 Postquam interfecit, sic locutus traditur:
 Lætor tulisse auxilium me precibus tuis:
 Nam prædam cepi, & didici quam sis utilis.
 Atque ita coëgit frenos invitum pati.
 Tum mœstus ille: Parvæ vindictam rei 10
 Dum quæro demens, servitutem repperi.
 Hæc iracundos admonebit fabula,
 Impune potius lædi, quam dedi alteri.

FAB.

& sæpe alibi apud eundem. Sed vix intelligo, quomodo huic loco possit convenire, cum pateat esse sermonem de equo nondum soleis ferreis munito, unde pedes sonum solent edere. quales sunt, qui nondum jugum sunt passii. Expendant doctiores.

FERO] Adjective hic pro *apud* usurpatur. Sic lib. I. fab. 12. de Cervo. Quem locum adi.

4. LEVANS] Tollens e terra, dum in se recipit sessilem.

5. HUNC] Nempe aprum.

ÆQUES] Homo, qui sic fiebat eques. Non capio quid velit Gadius sic disponens hunc locum:

Petit auxilium hominis, quem dorso levans redit

Ad hostem latus: jactis hunc telis eques &c.

7. PRECIBUS TUIS] Tibi precanti, & auxilium meum petenti.

11. SERVITUTEM REPPERI] Incidi in servitutem. Horatius Epist. lib. I. 10. de Equo & Cervo:

*Cervus equum pugna melior communibus
 verbis*

*Pellebat, donec minor in certamine longo
 Imploravit opes hominum, frenumque recepit.
 Sed postquam victor violens discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frenum depulit
 ore.*

13. POTIUS LÆDI] Potius, id est, melius esse, lædi impune, hoc est nulla sequente poena læsionem eam, quam vindicandi causa in alterius potestatem venire.

LÆDI, QUAM DEDI] Παρονομασία & ἀντανάγκασις elegans.

F A B. I V.

P O E T A.

PLUS esse in uno sape, quam in turba boni,
 Narratione posteris tradam brevi.
 Quidam decedens tres reliquit filias,
 Unam formosam, & oculis venantem viros;
 At alteram lanificam, frugi & rusticam;
 Devotam vino tertiam, & turpissimam.
 Harum autem matrem fecit hæredem senex,
 Sub conditione, totam ut fortunam tribus
 Æqualiter distribuatur: sed tali modo,

Ne

A D F A B. I V.

1. IN UNO] Homine. Vid. Justin. 5. 4. 12. C. Nep. 2. 5. 3. & 15. 10. 4. & ibi interpretes. Cic. pro Leg. Manil. cap. 11. 12. His adde Mich. Piccart. Dec. 3. c. 7. & Dominicum Baudium in Trochaicis sic canentem:

*Sepe nam majora facta prestat unius viri
 Pectus acre, quam phalanges conglobata
 militum.*

TURBA] Hominum multitudine.

2. POSTERIS] Immortalitatem speravit suis scriptis Phædrus, ut non modo ex his verbis colligi potest, sed & aliunde intelligitur. Supra Prol. libr. 3.

Habebunt certe, quo se oblectent poster.
 Prol. lib. 5.

Longaque dignum judicatis memoria.

Infra lib. 5. fab. 5.

*Particula, chartæ nomen videtur mei,
 Latinis dum manebit pretium literæ.*

Sed hoc illi commune est cum antiquissimis etiam poetis, Ennio, Nævio, Horatio, Ovidio, & aliis, quos referre mora est.

TRADAM] Docebo. proprie dicitur de scriptoribus.

3. DECEDENS] Proprie dicitur de mortuis

lege naturali. Nepos Attic. 2. *Pater mature decessit.*

4. OCULIS VENANTEM VIROS] Venari dicitur mulier, quæ captat & vulnerat oculis. Ovid.

Oculis venatur amorem.

Plautus dixit, *Oculis venaturam facere.* Talem dixit Apul. Apol. *Juvenum circumspetricem.* Seneca Declam. 6. *puellari lenocinio oculos circumdare.* Prudentius, *vagari oculis.* D. Ambros. de Virg. 3. *Ludere oculis, rotare cervicem.* E Græcis Lucianus, *Ἰππάρχου τοῦ νέου τὸς ὀφθαλμοῖς.*

5. LANIFICAM] *Lana deditam*, infra. FRUGI] Antiquus nominativus hujus vocis est *frux*. Vid. de ea Sanctii Minerv. lib. 4. de Ellipsi, & ibi doctissimum Perizonium.

6. DEVOTAM] *Deditam*, ut paulo post *Lana deditam.*

8. SUB CONDITIONE] Hac lege, hac limitatione.

FORTUNAM] Rem familiarem, bona hæreditaria. Magis usu receptum est hoc sensu in plurali numero dicere *fortunas*.

10. AUT

Ne data possideant aut fruantur; tum simul 10

Habere res desierint, quas acceperint,

Centena matri conferant sestertia.

Athenas rumor implet; mater sedula

Jurisperitos consulit: nemo expedit

Quo pacto non possideant, quod fuerit datum, 15

Fructumve capiant; deinde, quæ tulerint nihil,

Quanam ratione conferant pecuniam.

Postquam consumpta est temporis longi mora,

Nec testamenti potuit sensus colligi,

Fidem advocavit, jure neglecto, parens: 20

Seponit Mœchæ vestem, mundum muliebrem,

Lavationem argenteam, eunuchos, glabros:

Lanificæ agellos, pecora, villam, operarios,

Boves, jumenta, & instrumentum rusticum:

Potrici,

10. AUT FRUANTUR] Aut iis fruatur. Casus enim hic est diversus, nisi antiquæ sumas, *frui data*, ut apud Ciceronem, *Mea bona nantur*.

12. CENTENA] Hoc est centum singulæ: duos mille & quingentos coronatos. Vid. Gron. de Sestertiis.

13. ATHENAS RUMOR IMPLET] Per rotam urbem rumor spargitur tale testamentum esse compositum.

14. CONSULIT] Proprie de peritis juris, unde & *consulti* nominantur.

EXPEDIT] Explicat, exponit rem.

16. FRUCTUMVE CAPIANT] Repetenda est negatio ex superiore versu.

TULERINT] Nihil acceperint.

19. COLLIGI] Percipi, intelligi, expediri.

20. FIDEM ADVOCAVIT] Eleganter & proprie. Advocantur enim, a quibus jus exquiratur. Cæterum quia, qui suggerere jus debuerant, non poterant id explicare, ideo hic *fidem* advocat. Intelligit autem fidem bonam, ex qua testamento studet satisfacere, quando ex jure non potest.

21. VESTEM, MUNDUM MULIEBREM] Conjunct & Terent. Heaut. 4. 4. *Aurum, atque vestem*. Nam aurum ibi est, quod hic *mundus muliebris*.

22. LAVATIONEM] Vas ingens lotioni destinatum.

GLABROS] Leves, imberbes, depiles propter ætatem, natura differentes ab Eunuchis.

24. JUMENTA] Equos intelligit, atque sic a bovis distinguit. Nepos Eumene, c. 5. *Ut jumenta aque nitida ex castello educeret*.

25. POTRI-

- 25 Potrici, plenam antiquis apothecam cadis,
 Domum politam & delicatos hortulos.
 Sic destinata dare cum vellet singulis,
 Et adprobaret populus, qui illas noverat,
 Æsopus media subito in turba constitit:
- 30 O si maneret condito sensus patri,
 Quam graviter ferret, quod voluntatem suam
 Interpretari non potuissent Attici!
 Rogatus deinde, solvit errorem omnium.
 Domum & ornamenta, cum venustis hortulis,
 35 Et vina vetera date lanificæ rusticæ:
 Vestem, uniones, pedisequos, & cætera
 Illi assignate, vitam quæ luxu trahit:

Agros,

25. POTRICI] Ter. And. 1. 4. *compotricem* dixit.

APOTHECAM] Cellam, ubi disponebant & custodiebant cados.

CADIS] Cadus est vas vinarium ingens, capiens vini libras centum. Addit *antiquus*, quia tales pretiosiores.

26. POLITAM] Perfectam absolutamque omni ratione.

DELICATOS] *Venustos*, ut mox. Martialis:

Ruris bibliotheca delicati.

Rur enim illic est hortus.

HORTULOS] Vid. Demster. ad Rosin. l. 1. c. 11. Lipf. de Constantia l. 2. cap. 1. 2. 3. & Antiq. Lection. lib. 3.

30. O SI MANERET] Subintellige, constitit & sic locutus est. Si posset conditus sepultusque nunc videre, quam male vos intelligatis suam voluntatem. Notandum veteres, quia dubitabant, an sensus rerum humanarum ad defunctos pertingeret, creberrime his usos esse & similibus formulis, *Si quis manium sensus est: si quis in morte sensus est: si quis etiam inferis sen-*

sus: si quis defuncti sensus est: si quid inferi sentiunt: si quis post funera sensus: si quid habet sensus umbra: si manes post fata aliquid sentiunt. Propertius lib. 4.

Nigras si quid sapis inter arenas. Nemesian. Ecl. 1.

Si sentire datur post fata quietis.

31. VOLUNTATEM SUAM] Testamentum: est enim voluntas ultima.

33. SOLVIT] Eleganter, quia eo tenebantur, velut vineti; quod apparet sup. vers. 14. *Nemo expedit.*

35. VINA VETERA] *Plenam antiquis apothecam cadis.*

36. VESTEM, UNIONES] Supra vers. 21. *vestem, mundum muliebre.*

PEDISEQUOS] Omnino sic scribendum est, ut versus stet, non *pedisequos*.

37. LUXU] Luxus, qui alias latius patet, hic triete accipitur pro ebrietate seu temulentia. Significat ergo, quæ tam luxuriose vivit, ut in convivium & computationes multos sumtus impendat & profundat.

TRAHIT] Velut reluctantem & invitam, quan-

Agros, villas, & pecora cum pastoribus

Donate mœchæ. Nulla poterit perpeti,

Ut moribus quid teneat alienum suis.

Deformis cultum vendet, ut vinum paret;

Agros abjiciet mœcha, ut ornatum paret:

At illa gaudens pecore, & lanæ dedita,

Quacumque summa tradet luxuriæ domum.

Sic nulla possidebit quod fuerit datum,

Et dictam matri conferent pecuniam,

Ex pretio rerum, quas vendiderint singulæ.

Ita quod multorum fugit imprudentiam,

Unius hominis repperit solertia.

FAB.

quando vita ebriosorum morti similior est quam vita.

39. PERPETI] Ferre, sustinere, pati. Ter. Heaut. 4. 4.

Non possum pati,

Quin tibi caput demulceam.

40. MORIBUS] Non regi hunc ablativum ab alienus, sed a subintellecta præpositione a docet Vossius de Construction. cap. 14.

TENEAT] Retineat quid, quod non conveniat cum moribus suis.

42. ABJICIET] Vili pretio vendet. Quod Belgice exprimimus; *Voor een leen en een zeer verkoopen*. Plaut. Mostell. 3. 3.

Numquam adepol me scio

Vidisse usquam abjectam aedes, nisi modo hæc. Quod recte exponit Lambinus, vili pretio ven-

ditas, & pro nihilo traditas. Sic Seneca *abjicere beneficium* pro cum contentu & fastidio dare l. i. de ben. c. i. Nec aliter Terentius.

PARET] Comparat sibi pecunia, emat. Sic Ter. Heaut. 4. 4. *Aurum atque vestem qui comparat.*

44. QUACUMQUE SUMMA] Vilissimo etiam pretio.

46. DICTAM] Præscriptam, constitutam. Sic *dotem dicere* apud Terent. Heaut. 5. 1.

48. FUGIT] Fugisse nos dicitur id, quod ignoramus, aut cujus obliti sumus.

49. SOLERTIA] Unus homo solers reperit id, quod multi aut, ut initio dixit, turba, reperire, id est, exponere non potuerunt. Confirmat enim his verbis id, quod ante dixerat.

Plus esse in uno sepe, quam in turba, boni.

F A B. V.

PUGNA MURIUM ET MUSTELARUM

QUUM victi Mares Mustelarum exercitu,
(Historia quorum in tabernis pingitur)

Fugerent, & artos circum trepidarent cavos;
Ægre recepti, tamen evaserunt necem.

5 Duces eorum, qui capitibus cornua
Suis ligarant, ut conspicuum in prælio
Haberent signum, quod sequerentur milites,
Hæsere in portis, suntque capti ab hostibus;
Quos immolatos victor avidis dentibus

10 Capacis alvi merfit tartareo specu.

Quemcumque populum tristis eventus premit,
Peri-

A D F A B U L A M V.

2. HISTORIA] Ita legi vult Gudius, neglecta elisione in secunda voce, & se aliis poetæ nostri exemplis tuctur. Heinsius, ne quid ver-
fui desit,

Historia quorum & in tabernis pingitur.

TABERNIS] *Tabernis* hoc loco intelliguntur omnes, quæ sunt popularis usus.

PINGITUR] Ex consuetudine.

3. ARTOS] Circa angustos introitus cubilium suorum tumultuarentur, dum quisque primus cupit erumpere.

CIRCUM TREPIDARENT] *Circum* ponitur hic casui suo, quod poetis familiare. Virg. 1 Æneid.

Errabant aſti fati maria omnia circum.

TREPIDARENT] Non est *expavescerent*, aut *paverent*, sed, per sollicitudinem resiliarent intrare. Qua significatione usurpatur quoque apud Terent. Hec. *Trepidari sentio*: & apud Virg. lib. 4 Æneid.

Dum trepidant alæ.

Et sic alibi.

CAVOS] Vel *cava*, quæ murium domicilia.

4. RECEPTI] Sc. *cavos*. Usurpatur hæc vox de loco tuto, unde quoque *receptaculorum* nomen.

6. LIGARANT] Pro *alligabant*, aut ligabant in capitibus.

7. SIGNUM] Notam, qua duces a gregariis discernentur.

8. HÆSERE] Obhæsere, ob amplitudinem cornuum.

9. IMMOLATOS] Mactatos, per Catachresin. Nam *immolandi* verbum ad sacrificia proprie pertinet. Fab. hujus libri 23.

Ubi immolatur, exta prægusto Deum.

10. MERSIT] Devoravit. Grandis & poetica locutio.

LIBRI IV. FABULA VI. 99

Periclitatur magnitudo principum,
Minuta plebes facili præsidio latet.

12. PERICLITATUR] Periclitari solent principes propter suam magnitudinem. Similis fere sententia fuit supra lib. 2. fab. 7.

Tuta est hominum tenuitas.

Magne periculo sunt opes obnoxie.

Contraria tamen huic præsentis est lib. 1. fab. 30.

Humiles laborant, ubi potentes dissident.

Quin & ita Horat. in Epist.

Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.

13. PLEBES] Plebs. Occurrit hæc vox apud optimos scriptores: sed dicitur & *plebs*, eodem nempe modo, ut *vulpes* & *vulpes*, *grues* & *grues*.

FACILI] Quia facile præsidium aliquod invenit.

LATET] Tuta est, libera a periculo, quod principibus imminet.

F A B. V I.

P O E T A.

Tu qui nasute scripta destringis mea,
Et hoc jocorum legere fastidis genus,
Parva libellum sustine patientia,
Severitatem frontis dum placo tuæ,
Et in cothurnis prodit Æsopus novis.

¶ Uti,

A D F A B. V I.

1. TU QUI] Poëta hic alloquitur harum fabularum censores. Ordo est, *O nasute*, qui &c. Nisi forte *nasute* sit adverbium. *Nasutus* est, qui flagitius aliis se putat hominum errores vitæque odorari. Talem & nos Belgæ vocamus *neursus*. Martialis lib. XIII. ad Leptorem:

Nasutus sis usque licet, sis denique nasus,

Quantum voluerit ferre rogatus Atlas;

Ei possis ipsum tu deridere Latium,

Non potes in nugis dicere plura meas.

DESTRINGIS] Carpis. Sic sup. lib. 1. fab.

29. *Gravi destringunt alios contumelia.*

2. JOCORUM] Vid. sup. prol. lib. 1.

3. SUSTINE] Tene, non abijce statim fastidio quodam tam minutæ descriptionis.

4 SEVERITATEM] Illam morositatem tuam, qua fit ut obducta fronte hos versus inspicias.

5. ET IN COTHURNIS] Exspecta, ait, nec abijce libellum, donec te placeam, & Æsopus prodeat in cothurnis, id est donec novo, & tragœdiæ convenienti sermone utentem eum audias; id quod vocat *novum*, quia inusitatum Æsopo fabulisque ejus. *Cothurnus* autem erat calcamentum genus, quo actores Tragœdiarum utebantur. Atque hinc pro sublimiori dicendi genere usurpatur. Ovid. 2 Trist.

Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnis,

Quæque gravis debet verba cothurnus habet.

- ¶ Utinam nec umquam Pelii nemoris jugo,
 Pinus bipenni concidisset Theffala:
 Nec ad professæ mortis audacem viam
 Fabricasset Argus opere Palladio ratem,
 10 Inhospitalis prima quæ Ponti sinus
 Patefecit, in perniciem Graiûm & Barbarûm.
 Namque & superbi luget Ætæ domus,
 Et regna Pelix scelere Medæe jacent,
 Quæ sævum ingenium variis involvens modis,
 15 Illic per artus fratris explicuit fugam,

Hic

6. UTINAM NEC UMQUAM] *Nec* hic idem ac non, ut sæpe apud Virgil. Simulat autem poetâ se scripturum tragediam, & joco hoc velut exordium facit, quomodo Ennius in translatione Euripidis Medæe. Vid. hic Cicer. lib. de Fato 15. Auct. ad Herenn. 11. 22. Donat. ad Phormionem l. 3. 5.

PELII NEMORIS] Silvæ, quæ erat in Pelione monte Theffaliæ incumbente in sinum Pelagicum.

7. PINUS] Quæ in Pelione reperitur frequens. Est nomen arboris; sed per Synecd. est hic singularis pro plurali.

8. PROFESSÆ] Certæ, indubitatæ. Horatius Od. 3.

Audax omnia perpeti

Gens humana vni per vetitum nefas.

9. FABRICASSET] C. Germanicus Cæsar de auro saculo,

Neque per dubios avidissima ventos

Spes procul amotas fabricata nave petebat.

ARGUS] Navis illius artifex, qua vectus est Jason in Colchidem, ad vellus aureum reportandum.

OPERE PALLADIO] Palladis consilio & arte, vel etiam opera. Fingitur enim ipsa decessisse arbores ad eam necessarias.

10. INHOSPITALIS] Proprie. Nam olim *Axenus* appellabatur. Ovidius de eo in Tristibus:

Dicitur ab antiquis Axenus ille fuit.

Deinde *Enxinus* est dictus, ominis boni causa, id est, hospitalis. Vide porro de ponti etymo Minervam Sanctii, & ibi doctissimas notas Jac. Perizonii p. 629.

11. BARBARUM.] Barbarorum, qui in Colchide habitabant.

12. SUPERBI] Magni, potentis. Sumitur enim hic in bonam partem.

LUGET] Propter hanc expeditionem. Æetas enim amiserat aureum vellus, filiam Medeam, & filium Abſyrtum.

ÆETÆ] Patris Medæe.

13. PELIÆ] Quia Pelias a Medea occisus, de quo vid. Ovid. Metam. l. 7.

JACENT] Everſa sc. nam multa mala in domum patriam intulit Medea, cum relicta patria Jasonem sequeretur; de quo videndi poetæ.

14. INVOLVENS] Occulens, tegens.

15. FRATRIS] Abſyrti. Vid. Ovid. Trist. l. 3. El. 9.

EXPLICUIT] Respectu ad oppositum *involvens*. Cum enim Medea fugeret, insequeretur eam cum Jasonem pater Æetas. Imminenti ergo & jam capturo, membra dissecti fratris objecit per partes, ut dum singula colligit, ipsa interea tempus haberet elabendi. Atque hoc est, *explicare fugam per artus fratris*.

Hic cæde patris Peliadum infecit manus.

Quid tibi videtur? Hoc quoque insulsum est, ais,
Falsoque dictum; longe quia vetustior
Ægea Minos classe perdomuit freta,
Iustoque vindicavit exemplo impetum. 26

Quid ergo possum facere tibi, lector Cato,
Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ?
Noli molestus esse omnino literis,
Majorem exhibeant ne tibi molestiam.

Hoc illis dictum est, si qui stulti nauseant, 25
Et, ut putentur sapere, cœlum vituperant.

FAB.

16. INFECIT] Dum persuadet ipsis, reddituras ita cum juvenem. Vid. Ovid. Metam. Ordo est: *Infecit manus Peliadum cæde patris.*

17. HOC QUOQUE] Respicit eos, qui Euripidem, ejusque imitatore Ennium, ob exordium tragædiæ, quæ Medea dicitur, carpebant.

18. LONGE QUIA VETUSTIOR] Lemniorum in Thraciam expeditionem describit Valer. Flaccus l. 2. vers. 108. Vid. Plin. l. 7. c. 56. Stat. Theb. l. 5. Vossium ad Catullum p. 162.

19. ÆGEA] Mare Ægeum. MINOS] Antè illa tempora Minos Rex Crætæ classè transiit mare Ægeum.

20. VINDICAVIT] Facto recti exempli vindicavit vim & injuriam sibi factam in Androgeo filio.

EXEMPLO] Supplicio, pœna. Terentius Eun. 5. 5. 4.

Quæ futura exempladucunt in eum indigna!

IMPETUM] Incursum piratarum. Alii accipiunt de injuria, per cædem Androgei filii Minoi ab Atheniensibus illata. Vid. interpretes, & in iis Heinsium in diversa abeuntem.

21. CATO] Proverbialiter de eo, qui morositate ingenii omnia carpit, quasi diceret, ô lector, Catoni similis!

22. FABELLÆ] Nec minora scripta, qualia fabulæ Æsopiæ, nec majora, qualia Tragædiæ, seu Tragica argumenta, quorum specimen nunc proposui.

23. NOLI MOLESTUS ESSE] Minatur adversariis, si sibi scribenti molesti sint, more poetarum.

25. HOC ILLIS DICTUM EST] Sic lib. I. fab. 7. lib. I. fab. 22. 10.

Hoc in se dictum debent illi agnoscere.

Lib. 4. f. 22.

Hoc scriptum est tibi.

Lib. 5. f. 22. eodem sensu,

illi assignari debet hæc narratio.

Lib. 3. f. 12.

Hoc illis narro.

Lib. 4. 19. 18.

Tibi dico avare.

Lib. 5. 9. 5.

Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

SI QUI STULTI NAUSEANT] Si qui sint, quos hæc non juvant.

26. COELUM VITUPERANT] Deo ipsi faciunt convicium, & imprudentiæ ipsum accusant. Proverbialis figura de iis, qui præ nimia sapientia, vel stultitia potius, pulcherrima etiam & absolutissima taxare insitunt. Græcis vitatam fuisse patet ex Suida & Zenodoto.

F A B. V I I.

V I P E R A E T L I M A.

MORDACIOREM qui improbo dente adpetit,
Hoc argumento se describi sentiat.

¶ In officinam Fabri venit vipera.

Hæc quum tentaret, si qua res esset cibi,
Limam momordit: illa contra contumax,
Quid me, inquit, stulta, dente captas lædere,
Omne adsuevi ferrum quæ corrodere?

F A B.

A D F A B. V I I.

1. IMPROBO] Sævo, violento, audaci, temerario, plus conanti quam decet.

2. HOC ARGUMENTO] Hac narratione, hac fabula. Cicero de invent. Rhetor. l. 19. *Argumentum est fissa res, quæ tamen fieri potuit.* Vid. Græv. in Cic. Orat. T. 1. part. 2. p. 276.

3. TENTARET] Quereret, circumspiceret.

SI QUA RES ESSET CIBI] Si quid esset, quod in cibum posset utile esse: si cibis quis esset. Sic *res voluptatum* pro voluptatibus dixit Plaut. Amphitr. Græca locutio est, ut jam supra ostendimus. Vid. Lib. 1. fab. 1. & fab. 8. & 13. & exemplis illic allatis, si lubet, adde hæc. Virgil. l. 8. *Æn. Caci mens effera dixit pro Caco effero.* Idem Ecl. 4. *decus avi pro avo decoro.* Aliibi & *ferris rigor pro ferro: robur aratri pro*

aratro. Lucretius quoque *robur saxi* pro *saxo: rigor auri* pro *auro.* Statius etiam l. 10. *gloria Nisi* pro *Niso glorioso.* His adde Oppiani *ἔργον ἔργου* pro *ἔργου*, & *ἔργα ὀνείρων*, pro *ὀνείρων*.

5. CONTUMAX] Non cedens, non admit- tens morsum. Dicitur & de eo, qui mandatis inobediens est.

6. STULTA] Vocativus est, & ad viperam refertur: ut sup. l. 2. *Stulte, inquit, erras.* Et lib. 1. *At ille stultus.*

DENTE] Dentibus tuis. Synecd. Speciei.

CAPTAS] Tentas, quæris, conaris.

7. ADSUEVI] Quadrisyllabum: ut jam pluries vidimus. Non multum ablu- dit responsum Rubi ad Vulpem apud Æsopum.

A D

F A B. V I I I.

V U L P I S E T H I R C U S.

HOMO in periculum simul ac venit, callidus
Reperire effugium alterius quærit malo.

¶ QUUM decidisset Vulpis in puteum inscia,
Et altiore clauderetur margine,

Devenit Hircus sitiens in eundem locum: 5

Simul rogavit, esset an dulcis liquor,

Et copiosus? Illa fraudem molians:

Descende, amice, tanta bonitas est aquæ,

Voluptas ut satiari non possit mea.

Immisit se barbatus; tum Vulpecula 16

Evasit puteo, nixa celsis cornibus:

Hircumque clauso liquit hærentem vado.

F A B.

A D F A B. V I I I.

2. ALTERIUS] Periculo alterius quærit opem, nec curat, licet ferentem eam opem sibi videat in malum incidere.

3. QUUM DECIDISSET] Paulo aliter Camerarius, quem vide fab. 4.

4. CLAUDETUR] Cohibetur propter altitudinem, quo minus possit egredi.

MARGINE] Quod *ripa* in flumine, id *marginis* in puteo.

5. SITIENS] *Siti compulsus*. Sic enim l. 1. f. 1.

6. LIQUOR] Aqua puteo contenta. Sic. l. 1. f. 1.

A te decurrit ad meos hausus liquor.

7. MOLIENS] Intenta in fraudem, quærens fallere.

8. DESCENDE] Subintelligi, *inquit*.

AMICE] Sic l. 3. fab. 7. Lupus ad canem, *Unde hoc, amice?*

10. BARBATUS] Eleganter animalibus ab ea parte corporis, qua maxime cognoscuntur, nomen imponitur; quod Phadro familiare. Sic *auritus* pro alino, *bideus* pro ove, *laniger* pro agno. Vid. Gudius, & Buchnerus de commutata ratione dicendi p. 77. & quæ annotavimus l. 1. fab. 1.

11. NIXA] Nixa hirci cornibus. *Nixa* est pro innixa.

12. CLAUSO] Propter clausum vadum egredi non valentem.

VADO] Fundo putei. Alioqui hæc vox dicitur de omni illa aqua, quæ potest vadari. Unde proverbium, *Res est in vado*, id est, falsa. Terent. Andr. 5. 2. 4.

A D

F A B. I X.

DE VITIIS HOMINUM.

PERAS imposuit Jupiter nobis duas;
 Propriis repletam vitiis post tergum dedit,
 Alienis ante pectus suspendit gravem.

¶ Hac re videre nostra mala non possumus:
 Alii simul delinquant, censores sumus.

A D F A B. I X.

1. PERAS] *Pera* est sacculus ex aluta e col-
 lo ad lumbos pendens.

3. GRAVEM] *Gravatam*, vel, ut ante, re-
 pletam.

4. HAC RE] *Hac ex re*, sicut dicimus qua-

re, pro qua ex re.

NOSTRA MALA] *Propria vitia*, ut an-

te.

5. SIMUL] Simulac alii peccant.

CENSORES] Vitiis reprehensores.

F A B. X.

FUR ARAM COMPILANS.

LUCERNAM fur accendit ex ara Jovis,
 Ipsumque compilavit ad lumen suum;
 Onustus qui sacrilegio quum discederet,
 Repente vocem sancta misit religio:

Malorum

A D F A B. X.

1. FUR] Fur quidam, uti solet de igno-
 tis.

ARA] In ara perpetuus ignis. Sic lib. 1.
 fab. 28.

Vulpes ab ara rapuit ardentem facem.

2. IPSUMQUE] Jovem, pro ipsius fano.

COMPILAVIT] Exspoliavit. Apulej. Apol.
 dixit, *compilare domum alicujus.*

SUM] Proprium ipsius Jovis, quod ab eo
 fur acceperat.

3. SACRILEGIO] Sacrilegium est sacra-
 rum rerum ablatio.

4. RELIGIO] Deus. Sic fere Virg. lib. 3
 Æneid.

*Namque omnem cursum mihi prospera dixit
 Religio.*

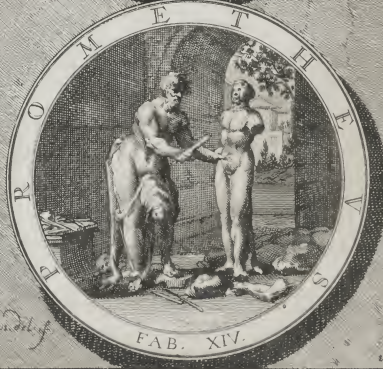
Supra lib. 1. fab. 27.

Pænas ut sancta religioni penderet.

*Vocem mittere pro loqui est etiam apud Cicero-
 nem.*

5. ISTA]

Del. J. B. Guadagnoli

Ma
Mil
Th
Oli
Sed
Per
Vet
Ita
Ne
No
Sig
Tit

5. 1.
Me
de an re
6. M
vili &
fubrip.
7. S
furgu
Lu
8.
to &
A
tus.
9.
ccat.
11
ruisse
igni in
mine
12.
rem f
et ign
m ex

Malorum quamvis ista fuerint munera, 5
 Mihique invisâ, ut non offendar subripi,
 Tamen, sceleste, spiritu culpam lues,
 Olim quum adscriptus venerit poenæ dies.
 Sed ne ignis noster facinori præluceat,
 Per quem verendos excolit pietas deos, 10
 Veto esse tale luminis commercium.
 Ita hodie nec lucernam de flamma Deûm,
 Nec de lucerna fas est accendi sacrum.

¶ Quot res contineat hoc argumentum utiles, 15
 Non explicabit alius, quam qui repperit.
 Significat primo, sæpe, quos ipse alueris,
 Tibi inveniri maxime contrarios.

Secun-

5. ISTA] Quæ tu abstulisti nunc furto.
 MUNERA] Donaria, quæ vulgo dari diis,
 & in templis eorum suspendi solebant.

6. MIHIQUE INVISÂ] Et adeo mihi invisâ & ingrata, ut nihil me moveat illa a te subripi.

7. SPIRITU] Sic *luere capite*, Curt. *Luere sanguine*, Vell. *luere morte*, Cicero.

LUES] Peribis, seu morte lues.

8. OLIM] Hæc vocula de tempore præterito & futuro dicitur.

ADSCRIPTUS] Scriptus a fatiis, definitus.

9. PRÆLUCEAT] Tibi male agentî præluceat.

11. COMMERCIIUM] Usûm. Vult, vetuisse Deum, accendi in posterum lumen de igni sacro, sicut sur fecerat, & contra, de lumine ignem sacrum.

12. ITA HODIE] Patet hinc antiquitas morem fuisse, ut ignis ad sacra non accenderetur ex igne profano: sic ut nec contra ignis profanus ex sacro. Sumit quippe Phædrus *lucernam*

pro vulgari igne & non sacro.

FLAMMA] Igne altaris.

13. SACRUM] Sacrificium, victimam. Scilicet non ex culina, sed cœlo petebant ignem, quo in hoc negotio utebantur.

14. ARGUMENTUM] Fabula. Sic supr. fab. 7.

15. NON EXPLICABIT] Non necesse erit ut explicet alius, quia ipse, qui excogitavi, nunc facturus sum.

QUI REPPERIT] Se ipsum intelligit. Unde dicimus primum fabulæ hujus auctorem esse Phædrum.

16. SIGNIFICAT] Nempe hoc argumentum.

QUOS IPSE] Illos nempe, quos alueris.

ALUERIS] Foveris, ad honores promoveris.

17. INVENIRI] Eleganter dicitur in respectu ad inopinatum eventum. Quomodo Belgæ: *Ik bevinde dit anders*. Sic Ter. Eun. 5. 9.

Scii Pamphilum meam inventam civem?

CONTRARIOS] Adversarios, hostes.

Secundo ostendit, scelera non ira Deum,
Fatorum dicto sed puniri tempore.

20 Novissime interdicat, ne cum malefico
Usum bonus confociet ullius rei.

19. DICTO] Constituto. Sic infra: *Rediit hora dicta*. Terent. And. *Hic nuptiis dictus est dies*.

20. NOVISSIME] Postremo, respicit enim primo & secundo, quod præcessit.

INTERDICAT] Nobis, vel bono: sequitur

enim mox *bonus*. Absolute sic usurpatur. Ter. Hec. 4. 1. 48.

Interdico, ne extulisse extra ades puerum usquam velis.

21. CONSOCIET] Commertium habeat cum malefico.

F A B. X I.

MALAS ESSE DIVITIAS.

OPES invisæ merito sunt forti viro,
Quia dives arca veram laudem intercipit.
Cœlo receptus propter virtutem Hercules,
Quum gratulantes persalutasset Deos,

Venien-

A D F A B. X I.

MALAS ESSE DIVITIAS] Vid. ad hoc temina Praschium.

1. OPES INVISÆ] Vide Meursium, Freinshemium, Schettierum, Praschium, Gudium.

2. DIVES ARCA] Summæ opes.

3. CŒLO RECEPTUS] *In cœlum*, figurata locutio. Sic. Virg.

It clamor cœlo

pro ad cœlum. Extat hæc fabula etiam apud Æsopum, fab. 194.

PROPTER VIRTUTEM] Bella & labores in iis exantlati viam ad cœlum adstruunt. Gloria enim laboris est filia. Seneca in Furente,

Non est ad astra mollis e terris via.

Lib. 4, Anthol. c. 8. Epigr. 5.

Δέρεο μολίμοχθε τέρς Η'ερκλεις άγώνας,

Ο'ς τλάς, άθανάων οίκον Ο'λυμπον έβης.

Ipsæ Hercules quoque de se Epigr. 7. post enumeratos suos labores,

Αυτός όλυμπον έχω.

Apollo apud Virgil. Æn. 11 ad Ascanium:

Macte nova virtute puer, sic itur ad astra.

HERCULES] Jovis & Alcmenæ filius, qui ob virtutem & gloriam gestorum creditur annumeratus esse diis.

4. GRATULANTES] Gratulantes ipsi nos istos honores. Sed advertendum hic est, cum quis *gratulari* amico dicitur de re, quæ ei prospere e venerit, non aliam esse ejus locutionis & syntaxeos rationem ac significationem, quam, pro amico & propter amicum gratias agere diis. Quo spectare potest & Terentianum istud Heaut. 5. 1. 6.

*Obe, jam desine Deos, amor, gratulando ob-
tundere,
Tuam esse inventam gnatum.*

Ubi

LIBRI IV. FABULA XII. 107

Veniente Pluto, qui fortunæ est filius,
Avertit oculos. Causam quæsitiv Pater.
Odi, inquit, illum, quia malis amicus est,
Simulque objecto cuncta corrumpit lucro.

Ubi idem videtur esse *gratulari*, quod gratias agere. Quod si ita sit, non tam attendit Phædrus rationi quam usui, qui ipsos Deos gratulantes induxit. Vid. Jac. Perizonium ad Sanctii Minervam pag. 5.

PERSALUTASSET] Ordine omnes salutasset.

5. PLUTO] Deo divitiarum, filio fortunæ. Dicitur, *Plutus*, *Pluti*, & *Plato*, *Platonis*.

6. AVERTIT OCULOS] Scilicet a *Pluto*. CAUSAM QUÆSITIV] Rogavit eum, cur

oculos averteret.

PATER] Jupiter, qui pater deorum dicitur: aut solo respectu ad Herculem, cujus pater erat, ut supra diximus.

7. AMICUS EST] Active, amans malos, eosque favore prosequens.

8. OBJECTO] Velut esca volueribus obijcitur, qua capiantur.

CORRUMPIT] Corrumpit omnia, dum pecunias & lucrum monstrat.

F A B. XII.

LEO REGNANS.

UTILIUS homini nihil est, quam recte loqui;
Probanda cunctis est quidem sententia,
Sed ad perniciem solet agi sinceritas.

Quum se ferarum regem fecisset Leo,

Et

A D F A B. XII.

1. RECTE] Aperte, sincere, directe, sine ambagibus; ideo enim sequitur de *sinceritate*. Oppositum hujus est *oblique loqui*, quod passim in usu est. Recte sic usurpavit Plaut. Amph. III. Recte loquere, & alibi.

2. QUIDEM] Particula hæc vim habet adfervationis majoris.

SENTENTIA] Hæc sententia, Nihil esse homini utilius quam recte loqui.

3. AGI] Adduci, trahi. Solet in exitum præcipitari: ad perniciem devocari, ut loquitur lib. 1. fab. 20.

SINCERITAS] Simplicitas & aperta veritas.

4. QUUM SE] Ex hac tabula argumentum sibi petit Illustrissimus Gadius, quo probet lib. 1. fab. 5. legendum esse,

Ego primam tollo, nominor quia Rex Leo. vel, quod verosimilius judicat, invitis etiam membranis,

Nominor quia Creon.

FERARUM REGEM] De majestate hujus animalis non inconvenienter huic loco audi sic canentem Sannazarium in divino opere de partu Virginis lib. 1. vers. 419.

It juxta nemorum terror, rexque ipse ferarum

Magnanimus nitet ore Leo: quem fusa per armos

Conversit juba: pectoribus generosa superbit Majestas, non jam ut ceden, aut praeliascivus

Adpetat.

O 2

5. FA-

Et æquitatis vellet famam consequi,
 A pristina deflexit consuetudine,
 Atque inter illas tenui contentus cibo,
 Sancta incorrupta jura reddebat fide:

* * * * *

5. FAMAM CONSEQUI] Vellet justî nomen ubique consequi.

6. DEFLEXIT] Mutavit antiquum feritatis morem, & vivendi rationem.

7. INTER ILLAS] Feras nempe, quarum Rex erat.

8. INCORRUPTA] Dabat leges fide sincerâ, nec patente munere illecebris.

F A B. XIII.

* * * * *

POSTQUAM lavare coepit poenitentia
 Affricione veretri linguam mulieris,
 Adfinitatem traxit inde obscœnitas.

A D F A B. XIII.

1. LAVARE] Al. labare, & pro poenitentia, penni tentio. Mutila hic omnia & laccra. Sed parva est jactura: Petrus Scriverius in Animadversionibus in Pervig. Ven. sub finem, Examina, inquit, POENITENTIAM Phædri fabulatoris, num quid elegantibus illis fabulis scelerare alicujus impostoris accesserit mangoni. Expendant cruditi.

F A B. XIV.

P R O M E T H E U S.

ROGAVIT alter, tribadas & molles mares
 Quæ ratio procreasset: exposuit Senex:

Idem

A D F A B. XIV.

1. ALTER] Quispiam, nescio quis.

TRIBADAS] Vide Vossii observationes ad Catullum p. 286.

2. SENEX] Æsopus. Ita sup. l. 3. fab. 3. Nani emunctæ senex & alibi.

3. IDEM]

LIBRI IV. FABULA XIV. 109

Idem Prometheus auctor vulgi fictilis;
 Qui simul offendit ad fortunam, frangitur;
 Naturæ partes, veste quas celat pudor,
 Quum separatim toto finxisset die,
 Aptare mox ut posset corporibus suis,
 Ad coenam est invitatus subito à Libero;
 Ubi inrigatus multo venas nectare,
 Sero domum est reversus titubanti pede;
 Tum semisomno corde, & errore ebrio,
 Adplicuit virginale generi masculo,
 Et masculina membra adplicuit foeminis.
 Ita nunc libido pravo fruitur gaudio.

FAB.

3. IDEM] Idem ille Prometheus, de quo in præcedenti fab. etiam videtur actum fuisse.

AUCTOR] Hominum formator.

VULGI] Turbæ hominum.

FICTILIS] Ex terra, luto ficti. Hoc enim verbo sic utebantur. Apul. Apolog. *Etenim quod luto fictum, vel are incisum* &c. Cicero Pisonianæ, *Homulus ex argilla & luto fictus*. Martial. 10. 39.

Ficta Prometheus diceris esse luto.

Hyginus Fab. cxlii. *Prometheus lapeti filius, primus homines ex luto finxit*. Ubi Jac. Gronovius emendat *primos homines*. Fulgent. 1x. *Prometheum ajunt hominem ex luto finxisse*. Juvenal. sat. xiv.

Forſitan hæc ſpernant Juvenes, quibus arte benigna

E meliore luto finxit præcordia Titan.

ubi vetus Scholiastes: *Prometheus filius lapeti, qui fuit unus e Titanibus*. Consule etiam Cl. Perizonium ad Sanctii Minervam p. 18.

4. SIMUL] Simulac offendit.

FORTUNAM] Fortuna hic velut res dura fingitur, ad quam vulgus (nam illud qui, quod ante simul est, ad vulgi, non ad Prometheus est

referendum) formatus ex luto, sicut testa frangitur.

5. NATURÆ PARTES] Membra, quibus sexus distinguitur. *Naturalia* apud Justinum.

7. CORPORIBUS SUIS] A se fictis.

8. LIBERO] Baccho, Deo vini.

9. INRIGATUS MULTO VENAS NECTARE] Constructio est Græca. Intelligitur præpositio κατὰ. Ad quem modum fere Virgil. Ecl. 6.

Inſtatum beſterno venas, ut ſemper, Iaccho.

NECTARE] Nectar est potus deorum, ut cibis ambrosia. Hic ponitur pro vino, quod *Bacchum nectar* in Silvis vocat Statius.

10. TITUBANTI PEDE] Titubantibus pedibus ex ebrietate.

11. CORDE] Unde alias intellectus & consilium.

EBRIO] Errore ebrietatis.

12. VIRGINALE] Sc. membrum, quod huc ex sequentibus trahendum. Licet quoque ita simpliciter usurpetur.

13. FOEMINIS] Generi foemineo, ut ante, generi masculo.

14. ITA NUNC] Inde factum est, ut nunc &c.

F A B. X V.

C A P E L L Æ E T H I R C I

BARBAM Capellæ quum impetrassent ab Jove,
 Hirci mœrentes indignari cœperant,
 Quod dignitatem fœminæ æquassent suam;
 Sinite, inquit, illas gloria vana frui:
 5 Et usurpare vestri ornatum muneris,
 Pares dum non sint vestræ fortitudinis.
 ¶ Hoc argumentum monet, ut sustineas tibi
 Habitu esse similes, qui sunt virtute impares.

F A B.

A D F A B. X V.

1. IMPETRASSENT] Summis precibus obtinuisent.

2. INDIGNARI] Ægre istud & graviter ferre.

CœPERANT] Præferunt Heinſius & Gudius MS. codicis lectionem, *cœperunt*: pari modo ac fab. 19. est in ultimo versus pede, *abierunt*, penultima brevi. Consule ad eum locum Tan. Fabrum. Sed non video, cur displiceat *tò cœperant*.

3. DIGNITATEM] Auctoritatem, quam præ ipsis antea habebant ex barba.

ÆQUASSENT] Æqualem haberent. Sic Virg. 6 Æneid.

Æquatque Sicæus amorem.

5. USURPARE] Vid. de significatione hujus vocis Sanæti in Minerva, & doctissimum ejus Interpretem Jac. Perizonium p. 639.

ORNATUM] Quem putatis illas gerere non debere.

MUNERIS] Quod est, gravem esse; quò barba pertinet.

6. PARES DUM NON SINT] Dum non æquent fortitudinem vestram. Nam ita, paulo ante.

7. ARGUMENTUM] Fabula, ut supra plus semel.

SUSTINEAS] Patiaris, perferas æquo animo.

8. IMPARES] Te minores.

Johnson fecit et del.

Q

Inte

Ferr

Ni

Fac

Fac

Pa

To

1.
celli
pro fu
tatis
2.
hanc
Co
reun
3.
rati
sta.
4.
bant
5.
6.

F A B. X V I.

G U B E R N A T O R E T N A U T Æ.

Q U U M de fortunis quidam quereretur suis,
Æsopus finxit consolandi gratia.

¶ Vexata sævis navis tempestatibus,
Inter vectorum lacrymas & mortis metum,
Ferri secundis tuta coepit flatibus,
Nimisque nautas hilaritate extollere,
Faciem ad serenam subito ut mutatur dies.
Factus periclo tum gubernator sophus;
Parce gaudere oportet, & sensim queri:
Totam quia vitam miscet dolor & gaudium.

F A B.

A D F A B. X V I.

1. DE FORTUNIS] De improspero successu rerum suarum. *Fortuna* igitur hic in plur. pro *fortuna*. Sic Ter. And. I. I. *Laudare fortunas meas*.

2. FINXIT] Absolute, pro *finxit hoc*, vel *hanc fabulam*.

CONSOLANDI] Illum : ut illum consolaretur.

3. VEXATA] Sic apud Virg. est *vexata ratis*, id est, raptata, huc atque illuc distracta.

4. VECTORUM] Eorum, qui navi vehantur.

5. FLATIBUS] Proveni ventis secundis.

6. EXTOLLERE] Elatos quasi & superbos

reddere, tanquam nihil mali amplius posset accidere.

7. FACIEM] Speciem, habitum.

UT MUTATUR DIES] Postquam sedata tempestate serenitas rediit.

8. PERICLO] In quo fuerat.

GUBERNATOR] Nauta. *Dominus navis* apud Nepotem: *Auriga* apud Ovidium

SOPHUS] Sapiens, prudens. Græce, σοφός.

9. PARCE GAUDERE] Subintellige, *inquit*.

SENSIM] Parce, moderate.

10. TOTAM QUIA VITAM] Quia tota vita est permixta dolore & gaudio.

A D

F A B. X V I I.

CANUM LEGATI AD JOVEM.

CANES legatos olim misere ad Jovem,
 Melioris vitæ tempus oratum suæ,
 Ut sese eriperet hominum contumeliis,
 Furfuribus sibi conspersum quod panem darent,
 Fimoque turpi maximam explerent famem.
 Profecti sunt legati non celeri pede,
 Dum naribus scrutantur escam in stercore.
 Citati non respondent: vix tandem invenit
 Eos Mercurius & turbatos adtrahit.
 Tum vero vultum magni ut viderunt Jovis,
 Totam timentes concacarunt regiam.

Pro-

A D F A B. X V I I.

1. CANES] Non dissimilem huic refert fabulam de asinis Camerarius. Vid. cum fab. III. & Faën. pag. 101.

2. MELIORIS VITÆ TEMPUS] Tempus, quo meliorem vitam possent vivere, quam ea esset, quam hæcenus vixerant.

ORATUM] Proprie. Nam & legati vocantur Oratores. Virg. 7. Æneid.

Centum Oratores angusta ad mœnia Regis Ire jubet.

Eodem modo Camerarius dicta fabula: *Asini ad Jovem legatos quodam tempore misere oratum ut ille sibi succurreret.*

3. SESE] Sese sæpe est apud Phædrum lib. 2. fab. 5.

Dolosa tuto condidit sese cavo;
 & sic alibi.

ERIPERET HOMINUM CONTUMELIIS] *Eripere contumeliis* est rapere e contumeliis. Sic

lib. 1. fab. 28.

Aquila ut periculo mortis eriperet suos.

4. CONSPERSUM] Commixtum. Vid. de hoc pane Pignorum de servis pag. 525.

5. MAXIMAM] Apud Plautum est, *multo maximam & gravissimam.*

EXPLERENT] Explere cogerentur.

6. NON CELERI] Tardo gradu.

7. SCRUTANTUR] Olfaciunt sterces, si lateat ibi esca.

8. CITATI] Vocati solenni voce Mercurii. Vox est a iudiciis petita. Vid. Aconius in l. 1. Accusat. in Verrem cap. 1.

9. TURBATOS] Quod tam negligentes fuissent officii, nec expectassent, aut attendissent tempus idoneum, sed requiri debuissent a Mercurio.

10. MAGNI] Proprium Jovis cognomen. Sic & Juno dicitur magna. Quin alii

etiam

Propulsi vero fustibus, vadunt foras:
 Vetat dimitti magnus illos Jupiter.
 Mirati, sibi legatos non revertier,
 Turpe æstimantes aliquid commissum a suis, 15
 Post aliquod tempus alios adscribi jubent.
 Rumor legatos superiores prodidit:
 Timentes rursus aliquid ne simile accidat,
 Odore canibus anum, sed multo replent.
 Abeunt. Rogantes aditum, continuo impetrant. 20
 Consedit genitor tum Deorum maximus,
 Quassatque fulmen: tremere cœpere omnia.
 Canes confusi, subito quod fuerat fragor,
 Repente odorem mixtum cum merdis cacant.

Recla-

etiam dii. Quod non necesse habuit tanto molimine nos docere ferox ille Juvenis, qui & ipse ingentibus ausis nomen magni meruit. Sic enim de eo Poeta non ignobilis,

Gerardus ille magnus Haverkampius.

12. VADUNT FORAS] Sic & Martial.

Uxor vade foras.

13. VETAT DIMITTI] Vetat eos dimitti, & jubet in custodia teneri.

14. REVERTIER] Reverti per Paragogen.

15. ÆSTIMANTES] Existimantes. Sic sup. l. 3. fab. 4.

Ridicule magis hoc dictum quam vere astimmo.

ALIQUID] Aliquid turpis flagitii.

16. POST ALIQUOD TEMPUS] Evangelista Matthæus cap. xxi. 36. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους ὄχλους. Curtius: Altera legatione amixigari possit experiamur.

ADSCRIBI] Superioribus illis, antea a se missis ad Jovem, pro associari, adjungi.

17. SUPERIORES] Priores illos, fustibus exceptos.

PRODIDIT] Aperuit, notumque fecit, quam turpiter se in Jovis regia gessissent.

18. TIMENTES] Quapropter timentes ne eandem fortunam experiantur novi legati.

19. ODORE] Aromatibus odoratis. Sic mox infra. Usitatus tamen odores. Lampridius Heliogab. *Odores Indicos jubebat incendi.*

SED MULTO] Eleganter pro, & eo quidem multo.

20. ABEUNT] Ad Jovem, iter eo suscipiunt.

21. CONSEDIT] Tanquam Rex & Judex. Sic Ovid. l. 13. Met. 1.

Confedere Duces.

22. FULMEN] Quod Jovi pro sceptro est.

TREMERE COEPERE] Imitatur Virg. 3 Æn.

Tremere omnia visa repente.

23. CONFUSI] Turbati, ut vers. 9.

24. ODOREM] Quo repleti fuerant.

P

25. RE-

- 25 Reclamant omnes vindicandam injuriam.
 Sic est locutus ante poenam Jupiter:
 Legatos non est Regis non dimittere,
 Nec est difficile, poenas culpæ imponere:
 Stet hoc (feretis pro justitia præmium)
 30 Non cito dimitti, verum cruciari fame,
 Ne ventrem continere non possint suum:
 Illi autem, qui miserunt hos tam futiles,
 Numquam carebunt hominis contumelia.
 Mandantur antro, non dimittuntur statim.
 35 Ita nunc legatos expectans & posteros,
 Novum venire cum videt, culum olfacit.

FAB.

25. RECLAMANT] Iterum clamant omnes dii, ut nuper fecerant, cum priores legati sic se gessissent.

VINDICANDAM] Animadvertendum in illos legatos.

26. ANTE POENAM] Ante quam præceret, quam poenam iis vellet infligi.

27. LEGATOS] Hæc sequentia, antea confusa, sic constituimus & expeditimus ex Gudio: quem vide.

NON EST REGIS] Non dimittere legatos non est Regis, id est, non decet Regem non dimittere legatos: ne jus gentium ipsis detentis violeetur.

29. STET HOC] Sc. decretum. Cic. lib. 9. Ep. 2. *Modo stet nobis illud, una vivere in studiis nostris.* Jupiter apud Statium lib. xi Theb.

Stat parcere mundo.

PRO JUSTITIA] Secundum justitiam.

PRÆMIUM] Sermo est Jovis ad Deos, qui reclamaverant vindicandam hanc injuriam. Dii enim ferunt præmia bonis bona, malis mala & exitalia. Ita Virgilius, quem imitatus est Phædrus, i Æn.

Di tibi, si qua pios respiciant Numina, si quid

Usquam justitiæ est, & mens sibi conscia recti, Præmia digna ferant.

30. NON CITO DIMITTI] Sic mox, non dimittuntur statim.

31. NE VENTREM CONTINERE NON POSSINT] Repetita negatio affirmat, ut sit, Ut possint continere ventrem vel alvum. Oppositum est superiori *cacare*.

32. FUTILES] Proprie dictum, tanquam qui nil possent continere, sed commissum odorem statim effunderent. Sic homines, qui commissa non retinent, *futiles* dicuntur.

33. NUMQUAM CAREBUNT] Omni tempore contumelia afficiuntur.

34. ANTRO] Vinculis. Sic Virg. usus est hac voce in carceris significatione, i Æn. 52.

Hic vasto Rex Æolus antro

Luctantes ventos tempestatesque sonant

Imperio premit, ac vinculis & carcere frenat.

35. EXPECTANS] Sc. canis.

36. NOVUM] Novum legatum. Sensus est: Canis nostri temporis, legatos, non tantum priores illos, sed & posteros expectans, quorum culus repletus erat odore; quoties novum & incognitum venire videt, culum ejus olfacit, an ille adveniens sit ex odoriferis illis.

A D

F A B. XVIII.

H O M O E T C O L U B R A.

QUI fert malis auxilium, post tempus dolet.
 Gelu rigentem quidam Colubram sustulit,
 Sinuque fovit contra se ipse misericors.
 Namque ut resecta est, necuit hominem protinus.
 Hanc alia quum rogaret causam facinoris,
 Respondit: Ne quis discat prodesse improbis.

A D F A B. XVIII.

1. QUI FERT] Qui malis fert opem, potius damnum & interitum sentit, quam gratias. Vid. aliquid cum hac fabula conveniens in Camer. fab. 238.

POST TEMPUS] Sic fab. superiori, *Post aliquod tempus alios adscribi jubent.*
 2. RIGENTEM] Frigescentem. Justinus lib. 2. cap. 1. de Scythia ait, *eam perpetuis frigoribus rigere.*

3. FOVIT] Calefecit. Hinc *focus*.
 CONTRA SE] In perniciem suam. Non absimili modo Ovidius Amor. 3. 8.

Contra se solers hominum natura fuisse.
 4. RESECTA] Recreata, cum paulo ante poene mortua esset.

5. ALIA] Alia colubra.
 6. NE QUIS DISCAT] Imo vero, ut quis discat non prodesse improbis; sed subintelligendum: Ne quis ab exemplo hominis, qui colubram sinu fovit, discat prodesse improbis. Vide hic Gudium adferentem Jambos ex Andrea Chiocco, quibus hæc eadem fabula est expressa.

F A B. XIX.

V U L P I S E T D R A C O.

VULPIS cubile fodiens, dum terram eruit,
 Agitque plures altius cuniculos,

Pervenit

A D F A B. XIX.

2. CUNICULOS] *Cuniculi* sunt fossæ subterraneæ. Hinc *cuniculis oppugnare*, pro, latenti fraude oppugnare.

P 2

3. DRA-

Pervenit ad Draconis speluncam ultimum,
Custodiebat qui thesauros abditos.

- 5 Hunc simul aspexit; Oro ut imprudentiæ
Des primum veniam: deinde, si pulcre vides,
Quam non conveniens aurum sit vitæ meæ,
Respondeas clementer. Quem fructum capis
Hoc ex labore, quodve tantum est præmium,
10 Ut careas somno & ævum in tenebris exigas?
Nullum, inquit ille; verum hoc a summo mihi
Jove adtributum est. Ergo nec sumis tibi,

Nec

3. DRACONIS] Dracones olim habitus cufodes deoflarum aut reconditarum opum. Sic de vellere aureo, fic de pomis aureis Atlantis traditum.

ULTIMUM] Ultimo, tandem. Al. ultimam, pro ultima speluncæ parte. Quale quid in Ter. Phormione, 1. 4. 38.

Sed quis hic est fenex, quem video in ultima platea?

Idem Heautont. 5. 1. 29.

Est mihi ultimis conclave in adibus quoddam retro.

4. ABDITOS] Defoflos, reconditos.

5. HUNC] Id est, draconem.

ORO] Simul adspexit, inquit, *Oro ut des primum* &c. Loquitur fic, veluti timens. Terent. Heaut. 4. 1. 10.

Primum te hoc oro, ne quid credas me adversum edictum tuum

Facere ausum.

IMPRUDENTIÆ] Mihi, si forte nimis sum imprudens.

6. DES VENIAM] Ignofcas, non ægre feras.

S1] Si confitentis est, ut Ter. Andr. 1. 5. 58.

Si te in germani fratris dilexi loco.

Virgil. Æn. 4. 317.

Si bene quid de te merui, fuit aut tibi quicquam

Dulce meum.

Ovidius 1. 7. Metam. 852.

Per nostri judera lecti;

Perque Deos supplex oro, superofque, meoque;

Per si quid merui de te bene.

PULCRE] Recte assequeris, recte intelligis. Sic fab. 20. pulcre intelligo. & alibi.

7. QUAM NON CONVENIENS] Quam inconveniens, quam parum conveniens.

VITÆ] Id est, mihi. Nam de se vulpis loquitur, & hæc veluti amoliendæ suspitionis gratia, & benevolentiae captandæ præmittit. Notit, inquit, satis, non esse hoc meum institutum, ut cumulem mihi opes, quæ raptò vivo, & carne animantium vescor. Itaque quod quæsitura sum, non ideo facio, tanquam tibi invideam hoc aurum, ipsaque velim habere. Dic tamen, si placeat, quare hoc facias, & opibus sic incumbas.

10. ÆVUM IN TENEBRIS EXIGAS] Ætatem aut vitam tuam in speluncis exigas.

11. NULLUM] Nullum est præmium, nullum inde fructum capio.

SUMMO] *Magno, maximo*, ut fab. 17. Jupiter est deorum summus.

12. ATTRIBUTUM] Injunctum, inpositum est, velut munus peculiare.

ERGO] Verba sunt Vulpis, quibus Draco respondet, *Sic satis placet.*

SUMIS

LIBRI IV. FABULA XIX. 117

Nec ulli donas quicquam? Sic fatis placet.

Nolo irascaris, libere si dixerō:

Diis est iratis natus, qui est similis tibi.

A Biturus illuc, quo priores abierunt,
Quid mente cœca miserum torques spiritum?
Tibi dico, avare, gaudium hæredis tui,
Qui thure superos, ipse te fraudas cibo?

Qui

SUMIS TIBI] Nec fumis tibi quicquam, hoc est, capis in tuos usus, impendis.

13. SIC FATIS PLACET] Diis sic visum est, qui mihi hoc attribuerunt. Quasi diceret, ut fab. XVIII.

Fatorum arbitrio hæc partes sunt mihi datæ.

14. NOLO IRASCARIS] Vulpis verba. Formula est excusantis libertatem. Tiber. ap. Sueton. Ignoscas, rogo, si quid adversus te liberius, sicut senator dixerō.

15. DIIS EST IRATIS NATUS] Inimicis, advertantibus diis. Sic dicebant veteres, gnari nimirum Deum illis, quos punire vult, sanam mentem & consilium eripere. Nam si dii hominibus opes dant, nihil inde fructus percipitur, nisi & dent mentem & artem illis fruendi. Hoc enim donum deorum putabant. Quem in sensum Horatius,

Di tibi divitias dederunt artemque fruendi.

Tales formulæ sunt & apud Terentium. Phorm.

4. 3. *Satin' illi dii sunt propitii?*

Et Andr. 4. 1. 40.

Nescio, nisi mihi deos satn

Scio fuisse iratos, qui auscultaverim.

Juvenal. Sat. 1.

Fruitur dii

Iratis.

& Sat. 9.

Di ille adversus genitus.

Et sic alii passim. Quin & noster supra lib. 2. f. 9.

Sinistra quos in lucem natura extulit.

QUI EST SIMILIS TIBI] Qui sic sine ullo usu bona multa possidet.

16. ABITURUS ILLUC] Phædrus hic facit idem, quod solebant veteres in conviviis, ubi hortanturi, ut fruere rebus lætis, convi-

vas admonebant brevitatis vitæ & impendentis mortis. Abire hic est pro mori. Sic enim simpliciter loquebantur veteres ad vitandam inauspicatam mortis vocem. Plaut. dixit prol. Cælin. 19. *Abire in communem locum.* Idem alibi, *Ad plures se penetrare.* Catullus, *ire*

Illuc, unde negant redire quengquam.

PRIORES] Qui fuerunt ante te, & excedere tamen vita coacti sunt.

17. MENTE COECA] Mente occæcata aut obnubilata ab avaritia.

TORQUES] Crucias, vexas.

18. TIBI DICO] Formula indignationis. Sic Terentius Andr. 4. 5. 23.

Tibi ego dico, an non?

Idem Adelp. 1. 2. 16.

hæc cum illi Micia

Dico, tibi dico.

Simile quid vid. infra lib. 5. fab. 9.

GAUDIUM HÆREDIS TUI] Quo mortuo gaudebant tui hæredes, quod sibi tot bona reliqueris.

19. QUI THURE SUPEROS] Qui fraudas Deos thure, quod scilicet pecunia effert emendum.

IPSE TE] Ita legimus. Venustius enim sic constituitur versus, & oratio. *Ipsæ te fraudas cibo* certe Tullianæ est elegantia, non *ipsum te*. Omnes tamen codices, *ipsum te*.

TE FRAUDAS CIBO] Ipse defraudas genium tuum. Sic enim Terent. Phormione, 1. 9.

Quod ille inciatim vix demerso de suo, suum defraudans genium, comperisse miser.

Sic est fraudare natos lacte sup. 1. 3. fab. 15.

118 PHÆDRI FABULARUM

- 20 Qui tristis audis musicum citharæ sonum,
 Quem tibiarum macerat jocunditas,
 Opsoniorum pretia cui gemitum exprimunt;
 Qui dum quadrantes aggeras patriimonio,
 Cœlum fatigas sordido perjurio,
 25 Qui circumcidis omnem impensam funeris,
 Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

FAB.

20. QUI TRISTIS AUDIS] Qui doles citharæ sonis aliquid impendi.

21. MACERAT] Macilentum facit jucunditas illa, quæ in cantu tibiarum est, quia illis aliquid impendi debebat. Nam in funere veteres tibiis utebantur. Ovid. Tristib.

Tibia funeribus convenit ista meis.

22. OPSONIORUM] Opsonia proprie sunt, quæ ad panem vescenda dantur.

PRETIA] Illis impendenda. Nimia eorum caritas tibi gemitum exprimit.

GEMITUM EXPRIMUNT] Phrasis Lucretiana, 3. 494.

Exprimitur porro gemitus, quia membra dolore

Adficiuntur, & omnino quod semina vocis Ejiciuntur, & ore foras glomerata seruntur.

23. QUADRANTES] Nummos minimos, ut sit sensus, talem vel oboli gratia perjurium committere.

AGGERAS] Accumulas, adjungis. Sic Belgice dicimus, *by duijtes opleggen*. Supra Prol. 1. 3.

Qui magnas opes

Exaggerare quarit omni vigilia.

Terentius, ut modo vidimus, dixit, *Unciatim comparcere*.

PATRIMONIO] Proprie illa bona, quæ a parentibus hereditate ad nos redierunt, patri-monium dici merentur, sed & quodcumque ex quæstu & opere nostro vel aliunde obvenit, eo nomine denotatur.

24. COELUM] Deos. Diis ipsis te invifum facis.

FATIGAS] Sensus est, talem non curare, licet Deos ipsos ita sibi faciat iratos.

SORDIDO] Ob rem levem, vilem, & sordidam, id est, avaritiam. Solent nempe avari etiam minimæ pecuniolæ causa pejorare.

25. CIRCUMCIDIS] Removes, nullam impensam facis.

26. LIBITINA] Seu ii, qui in templo ejus (est enim Dea funerum) quæ ad funus essent necessaria, vendebant.

DE TUO] Ex re tua, bonis tuis, impensis. Sic Ter Adelph. 1. 2. 37.

Opsonat? potat? olet unguenta? de meo. Plaut. Bacch. 1. 1.

Facere suntum de tuo.

A D

M

t;

s,

FAR

et, Unia

ona, qua
runt, per
dumque et
breuit, in

te iudic

on curae,

lem, &
nempe
ia peje-

nullam

plo eius
ffentio-

impentis.

me.

A D

F A B. X X.

P H Æ D R U S.

Q U I D judicare cogitet livor, modo
 Licet dissimulet, pulcre tamen intelligo.
 Quicquid putabit esse dignum memoriæ,
 Æsopi dicet: si quid minus adriserit,
 A me contendet fictum quovis pignore.
 Quem volo refelli jam nunc responso meo:
 Sive hoc ineptum, sive laudandum est opus;
 Invenit ille, nostra perfecit manus.
 Sed exequamur cœptum propositi ordinem.

F A B.

A D F A B. X X.

1. COGITET] Velit, constituat.

LIVOR] Homines lividi & maligni.

MODO] Licet modo, sive nunc dissimulet, etiam si non statim indicet; dum vivo & scribo, faciet olim.

3 MEMORIÆ] Sic plures veterum locuti sunt. Infra tamen prol. 1. 5. *Dignum longamemoria.*

4. ÆSOPI DICET] Dicet esse Æsopi.

ADRISERIT] Minus placuerit, minus dignum memoria visum fuerit.

5. CONTENDET] Constanter dicet. Studium summum persuadendi notat hæc vox.

QUOVIS PIGNORE] Quovis pignore posito.

6. JAM NUNC] Statim. *Jam nunc* elegans est particula, pro quo barbari dicunt, *ex nunc*. Cic. 1 Verr. *Quæ cum cogito, jam nunc timeo*. Vid. Tursell. de partic. cap. 69.

7. OPUS] Opus fabularum, quod scribo.

8. INVENIT ILLE] Æsopus. Idem dicit prol. libri 1.

Æsopus auctor quam materiam repperit, Hanc ego poltræ versibus scenariis.

NOSTRA] Mea. Synecdoche generis.

PERFECIT] Consuminavit, absolvit.

9. SED EXEQUAMUR] Sed pergamus in proposito nostro, & ad exemplum talis fabulæ feramur.

A D

120 PHÆDRI FABULARUM
F A B. X X I.

NAUFRAGIUM SIMONIDIS

HOMO doctus in se semper divitias habet.
¶ Simonides, qui scripsit egregium melos,
Quo paupertatem sustineret facilius,
Circumire coepit urbes Asiae nobiles,
Mercede pacta laudem victorum canens.
Hoc genere quaestus postquam locuples factus est,
Venire in patriam voluit cursu pelagio;
(Erat autem natus, ut ajunt, in Ceo insula)

Ascen-

A D F A B. X X I.

1. **HOMO DOCTUS**] Vid. non dissimilia huic Fabulae de Aristippo Philosopho, in Erasmi Apophtegmi lib. 3.

2. **SIMONIDES**] Poeta fuit Lyricus, qui quaestui pocum habuit, & hac arte vitam sustentavit.

MELIOS] Carmen, versus lyricos. *Pegaseum melos* apud Persium in prologo.

3. **QUO PAUPERTATEM SUSTINET**] Quo facilius victum quareret.

4. **CIRCUMIRE COEPIT**] Circumit. Sic solet Phædrus loqui, ut non uno loco jam vidimus. *Circumire* dicitur proprie de iis, qui incerto & instabili vivendi genere utuntur, ut fere mendici.

5. **MERCEDE PACTA**] Sic optime Heinsius, quem vide. pro quo vulgo *accepta*. Idem est *premium pactum* l. 1. 8.

LAUDEM] Vel simpliciter, *victores canens*. Sic enim simpliciter *canere* in usu est apud poetas. Hor. Epod. Od. 9.

Galli canentes Casarem.

Et in odorum libris,

Dum meam canto Lalagen.

Virg. Ecl. 6. 3.

Cana canerem reges & praelia.

& initio *Aeneidos*,

Arma virumque cano.

VICTORUM] In ludis olympiis Graecorum. C. Nepos, Praefat. *Magnus in laudibus tota fuit Graecia, victorem Olympiae citari.*

6. **POSTQUAM LOCUPLES FACTUS EST**] Horatius de eo,

Paupertas impulit audax

Simonidem ut versus faceret.

Quod ei melius cessit, quam videbatur patri Nafonis, filium ab hac arte deterrenti his verbis,

Studium quid inutile tentas?

Maenides nullas ipse reliquit opes.

7. **VENIRE**] Redire voluit in patriam.

CURSU] *Cursus* hic dicitur de navigatione in mari; licet quoque de vehiculo dicatur. quomodo Virgil. 3. *Aeneid.*

Namque omnem cursum mihi prospera dixit Religio.

PELAGIO] Pelagi, aequoreo. Valerius Flaccus l. Argonaut.

Et dedit agnoscere caelo duce tendere cursus.

Pub. Syrus apud Petronium,

Matrona ornata phaleris pelagiis.

8. **CEO**] Insula maris Aegaei. Ovid.

Cingitur Aegeo nomine Cea mari.

Unde illud est Horatii:

Cea retrahes munera necne,

id est, Simoniden.

Ascendit navem, quam tempestas horrida,

Simul & vetustas medio dissolvit mari.

10

Hi zonas, illi res pretiosas colligunt,

Subsidium vitæ. Quidam curiosior,

Simonide, tu ex opibus nil sumis tuis?

Mecum, inquit, mea sunt cuncta. Tunc pauci enatant,

Quia plures onere degravati perierunt.

15

Prædones adfunt, rapiunt quod quisque extulit,

Nudos relinquunt. Forte Clazomene prope

Antiqua fuit urbs, quam petierunt naufragi.

Hic literarum quidam studio deditus,

Simonidis qui sæpe versus legerat,

20

Eratque absentis admirator maximus,

Sermone ab ipso cognitum, cupidissime

Ad

10. DISSOLVIT] Fregit. Ovid. Trist.

Ne temere in mediū dissolvantur aquis.

Dissolvere proprie dicitur de navibus, quia & contexti dicuntur, cujus hoc est oppositum.

11. ZONAS] In quibus repositam habebant olim pecuniam.

12. SUBSIDIIUM VITÆ] In subsidium vitæ, ut subsidium aliquid haberent.

QUIDAM] Ita lib. 3.

Quidam e turba garrulus.

CURIOSIOR] Supple, conversus ad Simonidem ait. *Curiosi* vocantur, qui solliciti sunt de aliis.

14. MECUM] Apud me. Similis est historia Biantis, quæ omnibus nota est.

ENATANT] Natando sibi consulunt. Virg. de naufragio Ænæ, divini operis lib. 1.

Apparent rari nantes in gurgite vasto.

15. PERIERUNT] Sic recte Heinzius & alii viri docti, penultima correpta.

16. EXTULIT] E mari scilicet & naufragio.

17. CLAZOMENE] Urbs Ionie maritima.

18. ANTIQUA FUIT URBS] Verba sunt Virgilii 1 Æneid.

Urbs antiqua fuit.

QUAM PETIERUNT] Quo se contulerunt.

19. HIC LITERARUM QUIDAM] Sic fere lib. 5. fab. 1.

In quæ Menander, nobilis comediæ,

Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius,

Et admiratus fuerat ingenium viri.

21. ERATQUE] Et admiratus fuerat ingenium hominis, quem numquam viderat.

22. SERMONE AB IPSO] Vulgo ex sermone. Sed & sic Virg. lib. 2 Æneid.

Crimine ab uno

Disce omnes.

Q

23. FA-

122 PHÆDRI FABULARUM

Ad se recepit; veste, nummis, familia
Hominem exornavit: cæteri tabulam suam

25 Portant, rogantes victum; quos casu obvius
Simonides ut vidit: Dixi, inquit, mea
Mecum esse cuncta; vos quod rapuistis, perIt.

23. **FAMILIA]** Servis. Ita supra l. 3. f. 19.
Ægops domino solus cum esset familia.

24. **HOMINEM]** Significat hæc vox, quasi
commiserationem infortunii, ut sup. l. 2. fab. 2.
Capillos homini legere cæpere invicem.

TABULAM SUAM] Naufragii. Naufragi
enim stipem ostiatum corrogare solebant, in ta-
bula quadam depictum habentes naufragii sui
casum ad commiserationem commovendam.
Vid. Horat. l. od. 5. & ibi interpretes.

25. **QUOS CASU OBVIUS]** Quibus ob-
viam factus Simonides.

26. **UT VIDIT]** Postquam vidit.

DIXI] Idem est, quod Belgice solet dici,
*Ik zeide bet u wel, dat ik al myn goet by my
had.* Alii interrogative volunt exprimi, ut sit,
nonne dixi? Zeide ik bet u niet wel? Sed eodem
recidit.

27. **RAPUISTIS]** Cum tanta festinatione
collegistis.

PERIT] Pro periit, metri causa. Quod
rapuistis periit vobis, perdidistis quod extule-
ratis.

F A B. XXII.

M O N S P A R T U R I E N S.

MONS parturibat, gemitus immanes ciens;
Eratque in terris maxima expectatio.
At ille murem peperit. ¶ Hoc scriptum est tibi,
Qui, magna quum minaris, extricas nihil.

FAB.

A D F A B. XXII.

1. **MONS]** Camerarius fab. 205.

PARTURIBAT] E dolore partus laborabat.

CIENS] Edens. Virg. Georg. 3.

Extremosque ciens gemitus.

2. **IN TERRIS]** Inter homines.

MAXIMA EXPECTATIO] Expectaba-
tur aliquid grande & magni eventus.

3. **MUREM]** Horat. de Arte poetica,

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

MINARIS] Promittis. Catachresis. Ho-
ratius:

*Atqui vultus erat multa & præclara mi-
nantis.*

EXTRICAS NIHIL] Absolvīs, perficīs,
expedis. Notat hoc verbum producendi mole-
stias, velut e vinculis. Ideoque Metaphorica
hic est locutio.

A D

F A B. X X I I I.

F O R M I C A E T M U S C A.

F O R M I C A & Musca contendebant acriter,

Quæ pluris esset. Musca sic cœpit prior :

Conferre nostris tu potes te laudibus ?

Ubi immolatur, exta prægusto Deûm.

Moror inter aras, templa, perlustro omnia ;

In capite regis sedeo, quum visum est mihi,

Et matronarum casta delibo oscula ;

Laboro nihil, atque optimis rebus fruor.

Quid horum simile tibi contingit, rustica ?

Est gloriosus fane convictus Deûm,

Sed

A D F A B. X X I I I.

1. FORMICA] Vid. Camerar. fab. 211.

CONTENDEBANT] Certabant inter se.

2. PLURIS] Quæ pluris esset pretii.

Cœpit] Incepit prior loqui.

4. IMMOLATUR] Ubi victima molâ falsâ conspergitur. Hoc enim est, *immolare*.

DEUM] Diis dicata.

5. MOROR] Commoror, habito, vivo.

INTER ARAS] In aris. Sic Plaut. Aulul.

2. 5. *Inter vias*, id est, in via.7. MATRONARUM CASTA OSCULA] Hypallage, pro, *matronarum castarum oscula*.

OScula] Parva ora. Ovid. Metam. l. i. de Daphne,

*Videt igne micantes**Sideribus similes oculos. videt oscula; quæ**non**Est vidisse sat.*

Et propius Virg. i. Æneid.

Oscula libavit nata.

8. LABORO NIHIL] Nullam rem laboro, ab omni labore sum libera. Malim cum Heinio, *Nihil laboro*; quod reddit versum ornatorem. Præterea sequitur statim, *Nihil laboras*.OPTIMIS REBUS] Delicatissimis, lautissimis. Bonæ res sunt, quæ faciunt ad bene & laute vivendum. C. Nepos Agefilao, cap. ultim. *Quo facto, cum Barbari magnæ etiam contemserunt, quod cum ignorantia bonarum rerum illa potissimum sumis arbitrabantur.*

9. RUSTICA] Quæ ruri agis, dum ego verfor in oppidis & templis.

10. EST GLORIOSUS] Respondet Formica.

CONVICTUS DEUM] Convictus usurpatur de iis, qui eadem mensa nobiscum edunt. Cum ergo aræ dicantur mensæ deorum, possunt illi, qui ex illis vescuntur, dici esse convictores deorum.

Q 2

II. QUI

Sed illi, qui invitatur, non qui invisus est.
Reges commemoras & matronarum oscula;
Ego granum in hiemem quum studiose congero,
Te circa murum video pasci stercore.

15 Aras frequentas; nempe abigeris, quo venis:
Nihil laboras, ideo quum opus est, nil habes:
Superba jactas, tegere quod debet pudor;
Æstate me laceffis; quum bruma est, files.
Mori contractam quum te cogunt frigora,
20 Me copiosa recipit incolumem domus.
Satis profecto retudi superbiam.

¶ Fabella talis hominum discernit notas
Eorum, qui se falsis ornant laudibus,
Et quorum virtus exhibet solidum decus.

F A B.

11. QUI INVITATUR] Ἀντανακλασις hic est venula in *invitatur*, *invisus*.

13. IN HIEMEM] Hiemis causa. Ea significatio hujus particulae est apud Terent. Andr.

2. 2. *Pisiculus minutos ferre in cenam*.

14. MURUM] Domum in plateis.

15. ARAS FREQUENTAS] *Morari inter aras*, ut supra.

QUO VENIS] Quoquo, quocunque, in quemcunque locum venis.

17. SUPERBA JACTAS] Sc. quod sedes in capite Regis, & delibes matronarum oscula.

18. QUUM BRUMA EST] Cum hiems advenit. *Bruma* dicitur dies solstitii hiemalis, quod accidit die 20 aut 21 Decembris.

19. CONTRACTAM] Inertem, & inhabilem ad volandum a frigore; complicatam, convolutam.

20. COPIOSA] Omni rerum copia instructa.

21. RETUDI] Refutavi. MS. Gudii habet *Profector & tudi*, quod recte dispositis literis est, *profecto rettudi*, ut prima syllaba producat.

22. FABELLA TALIS] Hæc nimirum. NOTAS] Signa, indicia, characteres.

24. SOLIDUM DECUS] Decus sincerum, firmum, infucatum. Opponitur falsis laudibus.

A D

F A B. XXIV.

SIMONIDES A DIIS SERVATUS.

QUANTUM valerent inter homines literæ,
Dixi superius: quantus nunc illis honos
A superis sit tributus, tradam memoriæ.

¶ Simonides idem ille, de quo rettuli,
Victoris laudem cuidam pyctæ ut scriberet,
Certo condixit pretio: secretum petiit.
Exigua quum frenaret materia impetum,
Ufus poëtæ, ut moris est, licentia,
Atque interposuit gemina Ledaë sidera,

Aucto-

A D F A B. XXIV.

1. QUANTUM VALERENT] Quantas divitias scilicet homo doctus in se semper haberet, ut dixit superius.

2. SUPERIUS] Fabula 21. in qua retulit Simonidem naufragum invenisse Clazomenæ virum, qui hunc exceperit, ornaveritque rebus omnibus, ob illius penitiam, singularemque eruditionem.

NUNC] Nunc conjungendum cum tradam.

3. TRIBUTUS] Sic tribuere honorem lib. 1. f. 7. Quem locum adi.

TRADAM MEMORIÆ] Prodam, posteritati relinquam.

5. LAUDEM] Talem, qualis victoribus tribui solebat, qui vixissent in spectaculo solenni.

PYCTÆ] Pugili victori, coronato. Vox est Græcæ πυκτός.

6. CONDIXIT] Promisit petenti.

PRETIO] Nam, ut vidimus, quæstui artem suam habuit.

Mercede pacta laudem victorum canens.

SECRETUM] Locum solitarium, medita-

tioni & versibus faciendis aptum. Ovidius Trist. lib. 1.

Carmina secessum scribentis & otia quarunt.

PETIT] Petis pro petiit, ut in priore fabula de Simonide perit.

7. FRENARET] Metaphora. cohiberet, propter suam exiguitatem, ut libero impetu non posset evagari.

8. LICENTIA] Poëtica libertate usus est, quam veniam dixit Horatius in libro de Arte poëtica.

Pictoribus atque poetis

Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.

Scimus, & hanc veniam petimusque, damusque vicissim.

9. INTERPOSUIT] Inter ea, quæ proprie argumentum postulabat.

SIDERA] Pertinet ad gemina. Non enim erant Ledaë sidera, sed filii, qui simul fuerunt sidera, Gemini, itemque Castor & Pollux vocata. De his Horatius Odarum lib. 1.

Sic fratres Helena lucida sidera,

Pentorumque regat Pater.

Q 3

10. Aucto-

10 Auctoritatem similis referens gloriæ.

Opus adprobavit: sed mercedis tertiam
 Accepit partem. Quum reliquum posceret:
 Illi, inquit, reddent, quorum sunt laudis duæ.
 Verum ne irate dimissum te sentiam,

15 Ad cœnam mihi promitte, cognatos volo
 Hodie invitare, quorum es in numero mihi.
 Fraudatus quamvis, & dolens injuria,
 Ne male dimissam gratiam corrumpere,
 Promisit. rediit hora dicta, recubuit.

20 Splendebat hilare poculis convivium.
 Magno apparatu læta resonabat domus:

Repente

10. AUCTORITATEM] Significat retulisse Simonidem, quæ de simili Castoris & Pollucis victoria memorantur, ac per comparisonem istam cum hac victoria, auctoritatem fuisse maiorem illi.

REFERENS] Commemorans. Sup. lib. I. fab. 2.

Æsopum talem cum fabellam rettulit.
 & in fabulæ hujus initio,

Simonides idem ille, de quo rettuli.

11. APPROBAVIT] Simonides illi, qui sub certa mercede id ab eo exegerat.

12. RELIQUUM] Vox quadrisyllaba per diæresin ob versum.

13. REDDENT] Remittit Simonidem ad eos, velut debitores ad solvendum paratos.

DUÆ] Sc. *Partes*. ut sensus sit: Illi, quorum sunt duæ reliquæ partes laudationis, reddant tibi, quod postulas, ego enim quod pactus sum pro mea parte, solvi. Faber legit non ita male

Illi, inquit, reddent, quorum sunt laudes, duo.

14. NE IRATE] Ut sciam, ut certus sim te non irate dimissum. Nam si non promitteret, iratum inde colligeret Simonidem. Heinsius,

Verum ne ingratis te dimissum sentiam.

15. PROMITTE] Formula est invitantium Plinius Epist. 15. lib. I. *Hæu tu promittis ad cœnam nec venis.*

16. QUORUM ES IN NUMERO] Ego te pro tali habeo, ego te inter cognatos meos numero: adeo non debes de ira quadam mea in te suspicari. Olim cum alicui adblandiebantur, eum patrem, fratrem &c. vocabant. Inde ille adolescens apud Terentium Phormione 3. 2. 11.

Tu mihi cognatus, tu parens, tu amicus.

Nec multum abit a more nostratum.

17. FRAUDATUS QUAMVIS] Quamvis iusta mercede destitutus.

18. MALE] Refertur ad *corrumpere*. Male corrumpere est imprudenter & cum suo detrimento corrumpere, vel perdere. Sensus est, ne male corrumpere gratiam, si eam dimitteret, ac recusaret oblatam

19. REDIIT] Accessit, venit denuo.

DICTA] Constituta. Sic supra.

RECUBUIT. Accubuit. Horat. I. Epistol. 1.

Si potes Archaiôn conviva recumbere lætâ.

21. RESONABAT] Virg. Æneide,

Resonant late clangoribus aedes.

Iterum:

Fit

Repente duo quum juvenes sparsi pulvere,
Sudore multo diffuentes corpora,
Humanam supra formam, cuidam servulo
Mandant, ut ad se provocet Simonidem,
Illius interesse ne faciat moram.

Homo perturbatus excitat Simonidem.
Unum promorat vix pedem triclinio,
Ruina camaræ subito oppressit cæteros;
Nec ulli juvenes sunt reperti ad januam.
Ut est vulgatus ordo narratæ rei,
Omnes scierunt, numinum præsentiam
Vati dedisse vitam mercedis loco.

F A B.

*Fistrepisus tectū, vocemque per ampla volutant
Atria.*

22. REPENTE DUO QUUM] Sic legendum cum Gudio, vel cum eodem,

Repente quum juvenes duo sparsi pulvere;
vel ut nos olim conjiciebamus,

Quum duo repente Juvenes sparsi pulvere.
In vulgatis est,

Repente quum duo juvenes sparsi pulvere.
quem quidem versum ego nullo modo dimittiri possum, nisi duo vox sit monosyllaba; quo nihil durius.

DUO JUVENES] Justinus lib. 20. 3. *Pugnantibus* Locris, aquila ab acie nunquam recessit, eosque tandem circumvolavit quoad vincerent. In cornibus quoque duo Juvenes diverso a ceteris armorum habitu, eximia magnitudine & albis equis & coccineis paludamentis, pugnare visi sunt, nec ultra appaerunt, quam pugnatum est.

SPARSI] Decoro pulvere sordidi, ut phraisi Horatiana utamur.

HUMANAM SUPRA FORMAM] *Eximia magnitudine*, ut modo in Justino. Sic fere de diis loquuntur, ubi se conspiciendos præbent hominibus.

25. PROVOCET] Vocet et convivia.

26. FACIAT MORAM] Moretur, cesset.

27. EXCITAT SIMONIDEM] Extra cum vocat. Nam *citare* est *vocare*.

28. PROMORAT] Promoverat, vix posuerat pedem et triclinio.

TRICLINIO] *Triclinium* hic sumitur pro conclavi & cœnatione ipsa.

29. CAMARÆ] *Camara* fornix est, sive tectum fornicatum, Belg. *Gewelf*, a Græco *Καυδæg*.

SUBITO] Vir clarissimus Petrus Francius, grande eloquentiæ decus, malebat *subita*.

30. AD JANUAM] *Ad loci* designat propinquitatem. Vid. l. i. fab. 13.

31. VULGATUS] Rumore cognitus.

ORDO NARRATÆ REI] Series rei. Notat maxima minimeque distincte exposita. Ter. Adelph. 3. 4. 1.

*Omnem rem modo seni,
Quo pacto haberet, enarramus ordine.*

32. NUMINUM] Deorum, Castoris & Pollicis.

33. VATI] Simonidæ poetæ.

DEDISSE VITAM] Incolumem cum servile, cum reliqui perirent.

MERCEDIS] Quam convivator noluerat solvere, sed dixerat reddituros, quorum laudes in carmine celebraverat Simonides.

F A B. X X V.

P O E T A.

SUPERsUNT mihi quæ scribam, sed parco
sciens;

Primum tibi esse ne videar molestior,
Distringit quem multarum rerum varietas:
Dein si quis eadem forte conari velit,
Habere ut possit aliquid operis residui:
Quamvis materiæ tanta abundet copia,
Lavori faber ut desit, non fabro labor.
Brevitati nostræ præmium ut reddas, peto,
Quod es pollicitus. Exhibe vocis fidem:
10 Nam vita morti propior est quotidie:
Et hoc minus usu veniet ad me muneris,

Quo

A D F A B. X X V.

1. QUÆ SCRIBAM] Quæ possim scribere.

3. DISTRINGIT QUEM] Quem occupatum habent multa diversi generis negotia.

5. RESIDUI] A me relict.

7. LABORI FABER UT DESIT] Ut potius artifex opus, quam opus artificem deficiat.

9. QUOD ES POLLICITUS] Nullam video rationem cur Rittershusius hic metri causa velit substitui *pollicitus*.

EXHIBE VOCIS FIDEM] Præsta ipso opere, quod voce ac sermone promissisti.

11. ET HOC MINUS] Ita restitutus hic versus ex emendatione Gudii, cum antea legeretur,

Et hoc minus veniet ad me muneris,

reclamante metri ratione. Danæus censet posse legi,

Et hoc minus & minus veniet ad me muneris.

Nimirum ut altius vulnus versui infligatur. At ille pessime exscripsit Fabrum sic emendantem,

Et hoc minus & minus ad me veniet muneris.

Quod patet ex altera emendatione, quam ex eodem adjecit,

Et hoc minus tui ad me veniet muneris.

Consultat lector ipsum Fabrum.

USU] De usu muneris loquitur, & ob brevitate vite cito expediendum esse promissum beneficium monet, ut eo uti possit longius.

12. QUO

Quo plus consumet temporis dilatio.

Si cito rem perages, usus fiet longior:

Fruar diutius, si celerius cœpero.

Languentis ævi dum sunt aliquæ reliquæ, 15

Auxilio locus est: olim senio debilem

Frustra adjuvare bonitas nitetur tua,

Quum jam desierit esse beneficio utilis,

Et mors vicina flagitabit debitum.

Stultum admoveere tibi preces sexcenties, 20

Proclivis ultro quum sit misericordia.

Sæpe impetravit veniam confessus reus,

Quanto innocenti justius debet dari?

Tuæ sunt partes, fuerunt aliorum prius,

Dein simili gyro venient aliorum vices. 25

Decerne

12. QUO PLUS] Quo diutius hæc differe-

res. TEMPORIS] Respicit plus, quod præcedit.

15. ÆVI DUM SINT] Valer. Maxim. lib. 6. cap. 2. *Robustus senectutis reliquias.*

18. BENEFICIO UTILIS] Sic Martialis. *Nec inutilis annis.* Cicero, *Et suis & publicis rationibus utilis.*

19. FLAGITABIT DEBITUM] Exposcet vitam, quam illi omnes debemus. Scilicet

Debemus morti nos nostraque.

20. SEXCENTIES] Jam scmel atque iterum opem tuam imploravi. Quid stultius certe est quam sexcenties id te rogare? *Sexcenties pro pluries* passim invenitur apud auctores. Plaut. Menechm. 5. 4.

Quin suspirabo plus sexcenties in die.

21. PROCLIVIS ULTRO] Schefferus su-

spicatur scripsisse Phædrum,

Proclivis ultro quum sis misericordiae, sensu, si ita liceat, plano.

22. CONFESSUS REUS] Delictum suum confessus. Cicero pro Ligario, c. 1. *Habes igitur Tullero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum.*

23. QUANTO INNOCENTI] Quanto majori jure venia debet dari innocenti?

24. TUÆ SUNT PARTES] Locutio petita a scenicis, quorum cuique suæ sunt partes datae. Terentius prologo Phormion.

Primas partes qui aget, n̄ erit Phormio

Parasitus.

Hoc vult: Te decet exemplum dare aliis bene de opere meo judicandi.

25. SIMILI GYRO] Inde sequentur alii suo loco & tempore & ordine.

130 PHÆDRI FABULARUM

Decerne quod religio, quod patitur fides,

Et gratulari me fac iudicio tuo.

Excedit animus, quem proposuit terminum,

Sed difficulter continetur spiritus,

30 Integritatis qui sinceræ conscius,

A noxiorum premitur insolentiis.

Qui sint requires; apparebunt tempore.

Ego quondam legi quam puer sententiam:

Palam mutire plebeio periculum est,

35 Dum sanitas constabit, pulcre meminero.

EXPLICIT LIB. IV.

26. DECERNE] Fer eam sententiam, quam salva fide boni iudicis ferre potes.

27. FAC] Fac me gaudere, & mihi ipsi gratulari ob tam faventem tuam in causa mea sententiam.

JUDICIO TUO] Potest etiam esse dativus, ut sensus sit: Fac me gratulari, id est, gratias agere iudicio tuo. Nam sic *rô gratulari* usurpari monuimus jam hujus libri fab. II.

28. QUEM PROPOSUIT] Quem sibi proposuit animus meus.

29. DIFFICULTER CONTINETUR] Egre a querelis sibi temperat innocens afflictus. Recte Apulej. in Apologia: *Quippe natura vox innocentie, silentium maleficio distributa.* Plaut. Amph.

Quæ non deliquit, decet Audacem esse, confidenter pro se, & proterve loqui.

Cæcilius Statius, *Innocentia eloquentia est.*

30. INTEGRITATIS] Apud Horatium in odis,

Integer vitæ scelerisque purus.

31. NOXIORUM] Eorum, qui nocere possunt. Sic supra *innoxius*. Respicit forte Seja-

num, quem sibi accusatorem, testem ac iudicem simul fuisse, conquestus est & supra Prol. 1. 3.

INSOLENTIIS] Plurali numero est usus, ut augeat mali magnitudinem, & sic miserationem facilius inveniat.

32. QUI SINT REQUIRES] Rogabis forte, qui sint, qui mihi tam male velint: sed scies id suo tempore, cum ipsi se prodent.

33. SENTENTIAM] Juvenal. VIII. 125.

Quod modo proposui, non est sententia: verum

Credite me vobis folium recitare Sibyllæ.

34. MUTIRE] Festus: MUTIRE, loqui. quem vide.

35. DUM SANITAS CONSTABIT] Dum sanitas constabit mihi, dum ero sana mente præditus, caute ac prudenter revocabo in memoriam, hanc sententiam.

MEMINERO] Ita legendum. Futurum est Indicativi. Cicero Accus. 3. in Verrem. c. 70. *Sed ego habeo rationem auctoritatis meæ: meminero, quo animo, quo consilio ad causam publicam accesserim: non agam tecum accusatorie: nihil fingam.*

M

n,

en ac pū
ipra Prot

est usis,
iferatio-

bis for-
ed Scien

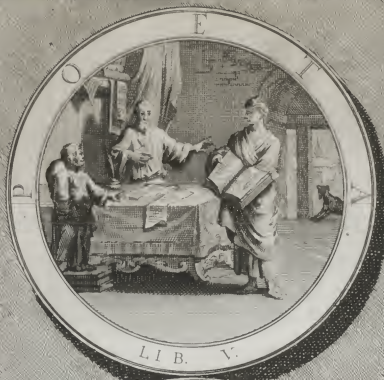
. 125.
ia : 28

bylla.
E, hūi

17] Den
na ment
oo in m

turum d
em. c. 70
me: me
anſum p
caſſatū:

HE.

P H Æ D R I
F A B U L A R U M
L I B E R Q U I N T U S.

P O E T A.

U M destinasssem operis habere
terminum,
In hoc, ut aliis esset materiæ
fatis,
Consilium tacito corde damna-
vi meum.

Nam si quis talis etiam est tituli *artifex*,
Quo pacto divinabit quidnam omiserim,
Ut illud ipsum cupiam famæ tradere;

Sua

A D L I B R. V.

P R O L O G.

1. Q U M DESTINASSEM] Citat Gudianus hunc versum inter eos, in quibus *m* non eliditur. Nimirum ita dimensus est, opinor, ut tertia sede sit tribrachys, quarta anapaustus. Sed fallitur. M hic commode absorbetur cum præcedente vocali. Tota res patet, si tribrachys sit tertio loco, quarto vero Jambus. Adeoque accenseri debet hic versus iis, in quibus leges carminis Jambici accuratius, quam in his libellis solet fieri, sunt servatæ. Margini codicis mei a manu viri docti adscriptum est, sive sit conjectura, sive emendatio alibi reperta,

Quum destinasssem operis facere terminum.

quod admitti potest, si *τὸ m*, ut nonnunquam fit, sustineat syllabam. Quomodo hos priores

versus constituat Barthius, vide in ejus Advers. 1. 30. c. 22.

2. IN HOC] Ad hoc, hoc fine.

3. CONSILIUM] *Repudiavi consilium, quod primum intenderam*; ut cum Terentio loquamur.

4. TALIS ETIAM] Titulum intelligit poetæ, qui fabulas scribit, quasi diceret: Nam etiam si est poeta quispiam, qui & ipse scribere fabellas volet, quomodo divinare poterit eas, quas ego omisi, ut non alias scribat potius, quas ipse fingat, diversas longe ab his, quas omitto. Sed de loco tam mendoso & mutilo videantur interpretes.

6. UT ILLUD IPSUM] Ita Faber. Schef-ferus:
R 2

Sua cuique quum sit animi cogitatio,
Colorque proprius? ergo non levitas mihi,
Sed certa ratio causam scribendi dedit.

- 10 Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis,
Quas Æsopæas, non Æsopi nomino,
Paucas ostendit ille, ego plures differam,
Ufus vetusto genere, sed rebus novis.
Quarum libellum dum tu varie perleges,
15 Hunc obtrectare si volet malignitas,
Imitari dum non possit, obtrectet licet.

Mihi

ferus:

Ut illum ipsum cupiam fame tradere.

8. COLORQUE PROPRIUS] Sensus est: Habet quisque suam indolem, suum ingenium, suam scribendi rationem, nec bene supplet quæ alii omiserunt.

LEVITAS] Resiliendo a proposito & mutando consilium. *Levitas* est, cum repentino impetu & sine ratione certa, veluti vento, rapitur animus atque impellitur in aliquid.

CERTA RATIO] Eadem significatione ferre Ovidius in Fastis l. 3. vers. 621.

*At tu, seu ratio te nostris appulit oris,
Sive Deus.*

Certa ratio Belgice valet, *Goed overleg.*

10. PARTICULO] Nonius: PARTICULONES dicti sunt coheredes, quod partes patrimonii sumant. id quod firmat auctoritate Pomponii.

11. ÆSOPEAS] Sic potius legimus cum Gudius, quam *Æsopias*. Nam licet & hoc queat defendi, venustior tamen sit versus.

12. PAUCAS OSTENDIT ILLE] Sic de eadem re supra lib. 4. fab. 20.

Invenit ille, nostra perfecit manus.

13. USUS VETUSTO] Usus antiquo more scribendi.

14. QUARUM] Sic recte Gudius emendavit, & emendationis rationes attulit. *Quarum*, id est, fabularum, quæ proxime procedunt.

Antea vitiose editum fuit,

Quartum libellum dum tu vacive perleges.

Cui sectioni obstat ratio metrica.

LIBELLUM] *Libellum* vocat totum hoc opusculum suum, ut lib. 1. prolog.

Duplex libelli dos est.

Et lib. 4. fab. 6:

Parva libellum sustine patientia.

Sic est sensus: Mi Particulo, quoniam fabulæ te delectant, quas Æsopi ad exemplum a me confictas, rectius Æsopæas quam Æsopi nomino, quoniam ille paucas tantum ostendit, ego tuæ in spem gratiæ vetusto illo scribendi genere, sed rebus fabulisque novis usus, plures ejusmodi fingo disseroque; quarum libellum dummodo tu, ut hosculos apicula, late & varie perleges, nunc his, nunc illis ex floribus, omnia libans, sic verba mea in tuas chartas transferes.

TU] Opponitur tu maligno obtrectatori, de quo statim.

VARIE] *Varie* ita intellige, ut superiori nota declaratum est, ut tanquam apes ex floribus delibando omnia, mea verba in chartas transferas, licet malignus eas obtrectet.

15. MALIGNITAS] Sic ante *livor* pro livido. Epil. lib. 2.

Si livor obtrectare curam voluerit.

17. QUOD

LIBRI V. PROLOGUS. 133

Mihi parta laus est, quod tu, quod similes tui
Vestras in chartas verba transfertis mea,
Dignumque longa judicatis memoria.
In literarum ire plausum desidero.

20

17. QUOD TU, QUOD SIMILES TUI] Cicero VIII ad Attic. 9. *Quanto autem ferocius ille casus sive confidet, cum vos, cum vestri similes non modo frequentes, sed lato vultu gratulantes viderit?*

18. TRANSFERTIS] Excerptis e scriptis meis sententias, quas imitemini, & ad exemplum nostrum in chartis vestris exprimat.

20. IN LITERARUM] Sic emendavit Gudianus. Alii

In literarum plausum non desidero.

Vulgatæ habent,

In literarum plausum ire desidero.

quam lectionem tamen retinet Parisinus Inter-

pres, frustra monentibus viris doctis, versum sic non posse constitui. Levi ergo mutatione medicina fit huic loco,

In literarum ire plausum desidero.

Literarum est literatorum. Val. Maxim. 1. 2.

c. 9. *Ipsæ medius sapius mihi literæ sæculi nostri obstupescere videntur.* Noster lib. 4. fab. 6.

Noli molestus esse omnino literis,

id est, literatis.

PLAUSUM] Nihil moror obtristentium malignitatem, neque desidero imperitorum hominum laudes & applausus, sed approbationem literatorum hominum promereri cupio.

I D E M P O E T A.

ÆSOPi nomen sicubi interposuero,
Cui reddidi jampridem quicquid debui.

Auctoritatis esse scito gratia;
Ut quidam artifices nostro faciunt sæculo,
Qui pretium operibus majus inveniunt, novo

Si

AD ALTERUM PROLOG

1. SICUBI INTERPOSUERO] Si dixerò, Æsopum hoc aut illud fecisse, hanc recitasse fabulam.

2. QUICQUID DEBUI] Fabulas ab Æsopo acceptas intelligit: eas ait reddidisse, quia sub ipsius nomine in præcedentibus proposuit.

3. AUCTORITATIS] Ut mihi major inde nascereur auctoritas.

GRATIA] Causa. id est, ob auctoritatem majorem.

4. NOSTRO] Quo ego jam vivo.

5. NOVO] Si marmorî novo, vel argento suo, id est, iconibus ex marmore vel argento a se factis, adscribunt nomen veterum artificum, quales fuere Praxiteles & Myron, ac si illi ipsi veteres artifices has statuas manibus suis fecissent; idque ut majus lucrum faciant: quia in talibus antiqua novis solent præferri. *Invenire pretium operibus*, Belgice effertur: *Gelt van zyn werk maken*.

R 3.

6. PRÆ

Si marmori adscripserunt Praxitelem suo,
Myronem argento. Plus vetustis nam favet
Invidia mordax, quam bonis præsentibus.
Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

6. PRAXITELEM] Praxitelis nomen. Statuarius fuit multi nominis, marmoreis signis faciendis nobilis.

7. MYRONEM] Antea editum fuit sædissime,

Detrito Myronem argento. Fabule exaudiant Adeo fugate;

obscuro sensu, & metro corrupto. Quicquid autem sudent interpretes in his conciliandis, nihil est planius, quam si temere, ut videtur, intrusa amoveantur; quomodo jam variæ editiones habent,

Myronem argento. Plus vetustis nam favet Invidia mordax.

ARGENTO] Argenteis signis, ex quibus, ut & æreis faciendis, illustre nomen consecutus est Myron.

FAVET] Minus nocet.

8. INVIDIA MORDAX] Invidi homines. Vidimus jam passim. Terent. Eun. 3. l. 20.

Invidere omnes mihi,

Mordere clanculum.

9. TALIS EXEMPLI] Quod probare possit sententiam de invidia dictam.

F A B I.

DEMETRIUS ET MENANDER.

DEMETRIUS, qui dictus est Phalereus,
Athenas occupavit imperio improbo.
Ut mos est vulgi, passim & certatim ruunt:
FELICITER, subclamant. Ipsi principes

Illam

A D F A B I.

1. DEMETRIUS] Orator fuit & Philosophus eximius.

PHALEREUS] Mavult Nobiliss. Heinsius, *Phalerius*, quod alterum penultimam producat. Certe nusquam Phædrus Spondæum in sexta sede admittit; quicquid alii clamitent de ejus negligentia.

2. IMPROBO] Injusto, contra leges, hoc est, factus tyrannus.

3. RUUNT] Intellige homines. Quam male Grammatici negent, verba non ad famam pertinentia (ad famam vero pertinent, *aje, fero, pre-*

dico, perhibeo) posse usurpari sine supposito, multis exemplis docet Sanctius in Minerva, & ad eum Cl. Perizonius p. 431. Certe id quoque sollicitum videtur habuisse Meursium reponentem,

Ut mos est vulgi, passim & certatim ruit,
FELICITER, subclamat.

Ruit tamen agnoscit & MS. de quo Gudius.

4. FELICITER] Solennis acclamationis formula.

IPSI PRINCIPES] Præcipui cives, quomodo *principes Atheniensium* apud Nepotem in Cimone.

Illam osculantur, qua sunt oppressi, manum, 5

Tacite gementes tristem fortunæ vicem.

Quin etiam resides & sequentes otium,

Ne defuisse noceat, reptant ultimi;

In quis Menander, nobilis comoediis,

Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius, 10

Et admiratus fuerat ingenium viri;

Unguento delibutus, vestitu adfluens,

Veniebat gressu delicato & languido.

Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:

Quinam cinoedus ille in conspectu meo 15

Audet

6. TACITE GEMENTES] Tacite gementes ob tristem fortunam. Non enim ausi sunt palam queri de misera rerum suarum imutatione. Ita fere de iisdem Atheniensibus, cum ibi rerum potiretur Pisistratus, lib. 1. f. 2.

*Hinc conspiratis factionum partibus
Arcem tyrannus occupat Pisistratus.
Cum tristem servitatem flectent Attici,
Non quia crudelis ille; sed quoniam grave
Omne insueti onus, & cepissent queri &c.*

7. RESIDES] Desides, nihil publice agentes, sequentes otium, ut ipse exponit.

8. NE DEFUISSE NOCEAT] Nempe sibi; hoc est, periculum adferat, tanquam contemnerent novum regem. Alii in defuisse suppleri volunt officio, ut sit, non fecisse officium.

REPTANT] Lento gradu accedunt. Terent. Adelph. 4. 6. 3.

*Perreptavi usque omne oppidum, ad portam,
ad lacum.*

9. IN QUIS] Inter quos ultimos.

MENANDER] Atheniensis poeta, comitorum princeps.

NOBILIS COMOEDIIS] Comoediis a scriptis clarus.

10. IPSUM IGNORANS] De facie cum non noscens. C. Nepos Aristide 1. Respondit se ignorare Aristidem.

11. ET ADMIRATUS] Vid. lib. 4. fab. 21.

VIRI] Dignitatem hic notat hæc vox.

12. VESTITU ADFLUENS] Similis locutio est in Propertio lib. 2. El. 22.

Ostrina cum fuit in tunica.

Est autem adfluens vestitu, qui vestitu fluxiore incedit, quod divitum erat.

13. DELICATO ET LANGUIDO] Molli, effeminato. Huc illud reptare potest pertinere. Francius meus malebat delicato, languido, omissa conjunctione.

15. QUINAM] Quo pacto, qua fronte? CINOEDUS] Ille mollis & effeminatus.

IN CONSPECTU MEO] Pro in conspectu meum. Cicero, Veni in Senatu. Sic & alii boni scriptores nonnumquam loquuntur. Et contra in verbis non significantibus motum accusativus subinde usurpatur. Ter. Eun. 2. 2. 29.

Ille ubi miser famelicus videt me esse in tantum honorem.

Ita enim optimi habent codices, non tanto honore.

Audet venire? Responderunt proximi:
Hic est Menander scriptor. Mutatus statim

* * * * *

16. PROXIMI] Qui ex amicis vel ministris circa Demetrium crant.

17. HIC EST MENANDER] Formula demonstrative usurpari solita in laudem alicujus. Martial. lib. 5. Epig. 13.

Sed toto legor orbe frequens, & dicitur
HIC EST.
Persius satyra 1. 28.

At pulcrum est digito monstrari, & dicier,
HIC EST.

Horatius lib. 4. od. 3. ad Melpomenem,
Totum muneris hoc tui est,
Quod monstror digito prætereuntiam
Romane fidicen lyra.

Græci ita, ἐπεὶ ἐστὶ. Sensus igitur est: *Hic est*
eximius ille Poëta Menander, qui tot comædiarum
est auctor.

F A B. I I.

V I A T O R E S E T L A T R O.

VIAM expediti pariter carpebant duo;
Imbellis alter, alter at promptus manu.
Occurrit illis latro, & intentans necem
Aurum poposcit. Audax confestim irruens
5 Vim vi repellit, ac ferro incautum occupat,
Et vindicavit sese forti dextera.
Latrone occiso, timidus accurrit comes,
Stringitque gladium, dein rejecta penula:

Cedo,

A D F A B. I I.

Quia Fabula hæc caret principio, visum est
quinque hos versus, licet aliunde suppletos,
in gratiam adolescentiæ præmittere.

6. ET VINDICAVIT] Malim, si liceat,
hoc pacto,

Seseque forti vindicavit dextera.
Sic enim gratus fluat versus.

7. TIMIDUS ACCURRIT] Qui timidus
erat ante, & flabat e longinquo, nunc accurrit,

8. REJECTA] Remota ad tergum, ne libertatem brachii manufve impediret. Est enim
gestus parantium se ad pugnam. Virg. Æn.
lib. 5.

Duplicem ex humeris rejecit amictum,
Et magnos membrorum artus, magna ossa,
lacertosque

Exiit, atque ingens media consistit arena.
Ovidius Metam. l. 9. vers. 32.

Rejici

Cedo, inquit, illum, jam curabo sentiat,
 Quos adtentarit. Tunc qui depugnaverat: 10
 Vellem istis verbis saltem adjuvisses modo,
 Constantior fuisset, vera existimans:
 Nunc conde ferrum & linguam pariter futilem,
 Ut possis alios ignorantes fallere.
 Ego qui sum expertus, quantis fugias viribus, 15
 Scio quod virtuti non sit credendum tuæ.

¶ Illi adsignari debet hæc narratio,
 Qui re secunda fortis est, dubia fugax.

FAB.

*Rejeci viridem de corpore vestem,
 Brachiaque opposui.*

PENULA] Velte peculiari eorum, qui faciebant iter, ex corio, vel coacta lana, pluviis arcendis, cum pileo a tergo, forma cuculli.

9. CEDO] Da illum. q. d. Ubi est ille?

CURABO SENTIAT] Ut sentiat. Curabo ut sentiat me nil frustra minari, & qua virtute sint, quos aggressus est. Seneca i Controv. *Vis illum veras pœnas dare? Sentiat quam injuriam fecerit bono patri.* Cicero Ep 22. lib. 12. *At etiam de te concionatur, nec impune. nam sentiet quos laceraverit.* Ovid. l. i. Tristium:

Nunc te prole tua juvenem Germania sentiet. Propert. El. x. lib. 2.

Sentit & illa tuas postmodo capta manus.
 Terent. Eunuch. i. i. 21.

Sentiet qui vir siem.

& princeps poetarum Virgilius Æn. l. 7. 433.

Ni dare conjugium & dicto parere fatetur,
 Sentiat.

10. QUOS ADTENTARIT] Quales & quantos aggressus sit.

QUI DEPUGNAVERAT] Qui ex pugna victor existerat.

11. VELLEM] Subintellige, *inquit.* Familiaris Phædro Ellipsis.

12. CONSTANTIOR FUISSEM] Multo animosior fuisset, si dixisses modo, cum mihi negotium fuit cum latrone illo.

13. NUNC CONDE FERRUM] Conde gladium tuum. Contrarium *stringere* paulo ante habuimus.

FUTILEM] Tam vana jactantem. Refert & Schefferus ad ferrum.

14. IGNORANTES] Homines qui te ignorant.

16. SCIO QUOD] Hanc locutionem, ab aliis impugnata, probat Faber, & cum eo Vossius, Scioppius, & ad Sanctii Minervam Jacobus Perizonius.

VIRTUTI] Viribus, fortitudini; quam præstas scilicet in fugiendo, non in pugnando.

18. RE SECUNDA] Prospera.

DUBIA] Incerta, adversa, iniqua.

F A B. I I I.

C A L V U S E T M U S C A.

CALVI momordit Musca nudatum caput,
Quam opprimere captans, alapam sibi duxit
gravem;

Tunc illa irridens: Punctum volucris parvulæ
Voluisti morte ulcisci: quid facies tibi,

5 Injuriam qui addideris contumeliam?

Respondit: Mecum facile redeo in gratiam,
Quia non fuisse mentem lædendi scio:

Sed te, contempti generis animal improbum,
Quæ delectaris bibere humanum sanguinem,

10 Optem necare vel majore incommodo.

¶ Hoc argumento veniam tam dari decet

Qui

A D F A B. I I I.

2. OPPRIMERE] Camerarius Fab. 208.
*Pungebat sepe calvum musca, nota est enim bu-
jus improbitas. Itaque ille palmam calvæ inflige-
re, ut illam opprimeret &c.*

CAPTANS] Querens, studens, volens.

ALAPAM SIBI INFLIXIT] Sibi infixit
magnum colaphum. *Alapa* Latine, Græce cola-
phus, pro quovis ictu sumitur, inflicto manu,
sive capiti, sive genis, sive palma, sive pugno.
Hic certe patet percussione capitis intelligi de-
bere, non os verberatum manus palma. Agi-
tur enim de nudato capite calvi, quod musca
momordit.

3. IRRIDENS] Schefferus olim *ridens*.
Quod non improbandum. Mollius fuit versus,

& *ridens*, ut sape, est pro *irridens*.

VOLUCRIS] Musca, licet insecti genus,
recte volucris dicitur a volando.

6. MECUM FACILE] Mihi facile igno-
sco.

7. LÆDENDI] Me injuria afficiendi.

10. MAJORE] Majore, quam id erat,
cum mihi alapam ducerem.

11. HOC ARGUMENTO] *Hæc fabula*, pla-
ne ut l. 2. f. 8.

Hoc argumento tanta est hominum tenuitas.
Et lib. 4. fab. 7.

Hoc argumento se describi sentiat.
Sed jam monuimus superius. Alibi dicit: *Hæc
significat fabula*; ut lib. 2. fab. 8.

12. QUI

LIBRI V. FABULA IV. 139

Qui casu peccat, quam qui consilio est nocens;
Illum esse quamvis poena dignum iudico.

12. QUI CASU PECCAT] Tam ei quicquam peccat, quam alteri, qui consilio, id est, data opera, est nocens, ignoscere sapientem decet.

13. ILLUM ESSE QUAMVIS] Quamquam illum, qui animo deliberato nocet, dignum esse poena iudico.

F A B. I V.

H O M O E T A S I N U S.

QUIDAM immolasset verrem quum sancto
Herculi,

Cui pro salute votum debebat sua,

Afello iussit reliquias poni hordei.

Quas aspernatus ille, sic locutus est:

Tuum libenter prorsus adpeterem cibum,

Nisi qui nutritus illo est, jugulatus foret.

Hujus respectu fabulae deterritus

Peri-

A D F A B. I V.

1. VERREM] Sacrificabatur aper Herculi, ob devictum ab ipso aprum Erymanthæum, quem vivum humeris sustulisse dicitur.

SANCTO HERCULI] Ita recte legitur. *Sanctum* vocant Herculeum, Ovidius, Propertius, Cicero, & alii. Gruterus pag. XLVIII. Inscr. 1. & 2.

SANCTISSIMO. HERCVLI
INVICTO.

Item Inscr. II.

HERCVLI. SANCTISS
INVICTO. SACR

& sic alibi.

2. VOTUM] Cui debebat id, quod volebat, si salutem redderet.

3. PONI] Apponi in cibum.

HORDEI] Quo saginaverat verrem illum.

7. RESPECTU] Intuitu, consideratione. Hanc vocem, ut parum Latinam, a nonnullis improbatam descendit Vossius in lib. de vitiiis sermonis, eamque firmat auctoritate Liviana. Firmat & Gudius contra Hadrian. Cardinalem. Vide eum ad hunc locum. Certe hanc eandem sibi etiam vitio datam fuisse, conqueritur Jacobus Wallius, homo purissimæ Latinitatis, & in versibus ad normam veterum faciendis, omnibus sui sæculi scriptoribus anteponendus. Nesciebant enim, qui peregrinam hanc vocem putabant, sic locutum fuisse ipsum Ovidium. Sic enim ille Tristium lib. 1. Eleg. 3. de uxore sibi vinum allatura, nisi mariti causa sustinuis-

140 PHÆDRI FABULARUM

Periculosum semper vitavi lucrum.

Sed dices: Qui rapuere divitias, habent.

10 Numeremus agendum, qui deprensi perierunt;

Majorem turbam punitorum reperies.

Paucis temeritas est bono, multis malo.

set vivere.

Et voluisse mori; moriendo ponere sensus:

Respectuque tamen non posuisse mei.

Iterum Epistolar. ex Ponto lib. 4. Ep. 9. de Tomitis, qui cum malebant e Ponto discedere, quod videbant illum id vehementer velle, respectu tamen sui hominem retinere cupiebant.

Illi me, quia velle vident, discedere malunt,

Respectu cupiunt hic tamen esse sui.

Vide ejusmodi querelam in Wallii Heroicor. lib. 2. Sed ita solent vitio creati censorum. Quæ res mihi in memoriam redigit clariore imperitorum hominum, qui satis mirari non poterant in carnine quodam a Jano Broukhufio Belgas trepidos dici, quod scilicet illi formidolosos interpretabantur: cum contrarium vel ex hoc nostro Phædro evinci queat; ne de aliis jam dicam aurei ævi scriptoribus. Operæ pretium ferret lector, si locum inspiciat, qui occurrit in

divina Oda, scripta in funere Britanniarum Reginæ. Sed quo relabor?

8. LUCRUM] Congestas opes lucro, tantam rem, quæ possitiores suos in varia pericula inducat.

9. QUI RAPUERUNT DIVITIAS] Nempe ut Juvenalis ait Sat. 14.

Unde habeas querit nemo, sed oportet habere.

HABENT] Divites sunt, bona possident. Sic ἐχρειν apud Græcos pro bona possidere.

10. QUI DEPRENSI PERIERUNT] Qui ob opes variis accusationibus circumventi, & supplicii affecti fuerunt.

11. MAJOREM TURBAM] Bene subdola ratione patebit plures fuisse punitos, quam impune divitias rapuisse.

12. PAUCIS TEMERITAS EST BONO] Temeritas ista prodest paucis, multis vero magnum adfert damnum & incommodum.

F A B. V.

S C U R R A E T R U S T I C U S.

PRAVO favore labi mortales solent,
Et pro judicio dum stant erroris sui,

Ad

A D F A B. V.

1. PRAVO FAVORE] Per pravam & cœcum favorem.

LABI] Errare. Sic mox, erroris.

2. PRO JUDICIO] Pro errore judicii sui, id est, secundum Phædri consuetum loquendi modum, pro erroneo judicio suo. Talia exempla jam ante vidimus.

DUM STANT] Dum tuentur ac defendunt

judicium suum. Sic apud Terentium est stare pro aliquo, pro tueri partes alicujus, defendere aliquem. Stare & sedere sunt verba forensia, hoc judicium, illud advocatorum. Sic supra l. 3. fab. 10.

Stant patroni fortiter

Causam tuentes innocentis fœmina.

Et lib. 1. fab. 10.

Tunc iudex inter illos sedit Simius.

3. RE-

Plinius in de fac

Ac

Pro

Qu

Ve

Qu

Hal

Qu

Di

Pa

In

Si

Sil

Ill

3.

argu

4.

fab. 7.

4.

set ce

5.

1.

Valer

propy

nea,

6.

Us q

Ni

tem l

7.

ucent

Ad poenitendum rebus manifestis agi.

¶ Facturus ludos quidam dives nobiles,
Proposito cunctos invitavit præmio,
Quam quisque posset, ut novitatem ostenderet.
Venere artifices laudis ad certamina;
Quos inter scurra notus urbano sale,
Habere dixit se genus spectaculi,
Quod in theatro numquam prolatum foret.
Dispersus rumor civitatem concitat:
Paulo ante vacua turbam deficiunt loca.
In scena vero postquam solus constitit,
Sine apparatu, nullis adiutoribus,
Silentium ipsa fecit expectatio.
Ille in sinum repente demisit caput,

Et

3. REBUS MANIFESTIS] Rationibus & argumentis invictis.

4. FACTURUS LUDOS] Idem infra fab. 7.

Erat facturus ludos quidam nobiles.

4 NOBILES] Non obvios & quotidianos, sed celebres, qui passim noscerentur.

5. PROPOSITO] Ita lib. 1. fab. 14.

Hoc bibere jussit ipsum posito premio.

Valer. Max. 6. 8. 2. *Cum magna sibi premia proposita videret.* Virg. 5. *Æneid.* 291. de *Æneia*,

Hic, qui forte velint rapido contendere cursu, invitât pretiis animos, & præmia ponit.

6. QUAM QUISQUE POSSET] Ordo est: *Ut quisque ostenderet novitatem, quam posset.*

NOVITATEM] Nova inventa, novam artem ludicram.

7. LAUDIS AD CERTAMINA] Ut certarent de laude & præmio proposito.

8. SCURRA] Ex eorum genere, qui risum movent auditoribus, nulla habita ratione verecundiæ & dignitatis.

URBANO SALE] *Sal* hic est pro eo, quod jocosum est. *Urbanus* vero *sal*, cui inest elegantia & eruditio quædam ex conversatione politorum & eruditorum hominum.

9. HABERE] Sic fere de re inventa hoc verbum usurpatur.

10. NUMQUAM PROLATUM] Ex sententia scilicet divitis, facere volentis ludos novo spectaculo nobiles.

11. DISPERSUS RUMOR] Terentius in prolog. *Hecyr.* in re simili, *Rumor venit.*

CONCITAT] Convocat in locum unum, sc. theatrum.

12. DEFICIUNT LOCA] Defiunt turbæ loca.

13. EXPECTATIO] Expectatio scurræ, cum ille moraretur, apud populum silentium facit.

S 3

17. POR-

- Et sic porcelli vocem est imitatus sua,
 Verum ut subesse pallio contenderent,
 Et excuti juberent: quo facto, simul
- 20 Nihil est repertum, multis onerant laudibus,
 Hominemque plausu prosequuntur maximo.
 Hoc vidit fieri Rusticus; Non mehercule
 Me vincet, inquit: & statim professus est
 Idem facturum melius se postridie.
- 25 Fit turba major; jam favor mentes tenet,
 Et derisuri, non spectaturi, sedent.

Uter-

17. PORCELLI VOCEM EST IMITATUS] Lusi Aufonius in hominem animantium variorum voces experimentem hoc epigrammate:

*Latratus catulorum, hinnitus fingit equorum,
 Caprigenumque pecus, lanigerosque greges
 Balatu adsimulas, asinos quoque rudere dicas,
 Quum vis Arcadicum fingere, Marce, pecus.
 Gallorum cantus, & ovariantes gutture corvos,
 Et quicquid vocum bellua talis habet.*

Omnia quum similes, ita vere, ut flecta negentur,

Non potes humane vocis habere sonum.

18. VERUM] Nobilissimus Heinſius legit *Verrem* ut &c.

PALLIO] Pro toga positum ait Gudius, cum in pallio sinus non sit.

19. ET EXCUTI] Pallium videlicet aut sinum. Planiore sensu legit Heinſius, *Idque excuti juberent.*

QUO FACTO] Postquam excusso pallio non est repertus porcellus.

20. ONERANT LAUDIBUS] Abunde laudibus prosequuntur. Justin. lib. 5. cap. 4. *ſequitur omnibus non humanis tantum, verum & divinis eum honoribus onerant.*

21. HOMINEMQUE PLAUSU PROSEQUUNTUR] Cicero pro Roscio comædo c. 10. *Sic est vulgus: ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. Quid sciret ille, perpauci animadvertabant: ubi didicisset, omnes querebant. nihil ab hoc pravum, & perversum produci*

posse arbitrabantur. Si veniret ab Statilio, tamen si artificio Roscium superaret, adſpicere nemo posset. Quia veniebat a Roscio, plus etiam scire, quam sciebat, videbatur.

22. RUSTICUS] Rusticus quidam, qui ibi aderat.

25. FIT TURBA MAJOR] Concurſus omnis generis hominum.

FAVOR] De spectatoribus applaudentibus in theatro vel scena dicitur, ut infra fab. 7.

Tibicen gratulari fautores putat.

MENTES TENET] Favor erga scurram ita occupatas habuit multitudinis mentes, ut adempta eſſet iis omnis libertas judicandi.

26. ET DERISURI] Heinſius, *Ut derisuros, non spectaturos ſcias.*

Forte,

Et derisores, non spectatores ſedent.

Quam conjecturam mihi ſuppeditat locus ex lib. 3. fab. 14. ubi ſic noſter de Æſopo:

Quod ſenſit ſimul

*Derisor potius quam deridendus ſenex,
 Arcum retentiſum poſuit in media via.*

ubi derisor oppoſitum τῶν deridendus idem valet, quod derisurus; ut ſenſus ſit, Quod ubi ſenſit ſenex Æſopus, qui potius eum eſſet derisurus, (ſolebat nempe hic Fabulator ſtultitiam hominum deridere, & ſic eorum errores corrigere) quam ab eo deridendus.

NON SPECTATURI] Non tam ad eum ſpectandum, quam deridendum.

27. UTER-

Uterque prodit: Scurra digrunnit prior,
 Movetque plausus, & clamores suscitât.
 Tunc simulans sese vestimentis Rusticus
 Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet, 30
 Sed in priore quia nil compererant, latens,
 Pervellit aurem vero, quem celaverat,
 Et cum dolore vocem naturæ exprimit.
 Adclamat populus: Scurram multo similis
 Imitatum; & cogit Rusticum trudi foras. 35
 At ille profert ipsum porcellum è sinu,
 Turpemque aperto pignore errorem probans;
 En hic declarat, quales sitis iudices.

27. UTERQUE] Scurra & Rusticus prodeunt in scenam. *Prodire in scenam* est & apud Nepotem in præfatione.

DIGRUNNIT] In sinum, ut ante fecerat.

28. MOVETQUE PLAUSUS] Commovet multitudinem ad edendos plausus manibus. Sic enim solebant, cum quid approbarent.

CLAMORES SUSCITAT] *Tollere clamorem* dixit I, II. & I, 6. Cicero in Bruto c. 95. *clamores facere*.

30. SCILICET] Confirmantis hic est particula.

31. SED IN PRIORE] Toti sunt in assen-

rendo hoc versu Freinshemius & Schefferus, *Malim cum Heinio delere*.

COMPERERANT] Nempe spectatores.

32. VERO] Vero porcello in vestibus latenti.

33. VOCEM NATURÆ] Vocem suis, naturalem grunnitum.

35. TRUDI FORAS] Ejici contumeliose. Sic Ter. Eun. 4. 5. II.

Nam me extrahit foras.

37. APERTO PIGNORE] Claro ac manifeste. *Pignus* notat argumentum certissimum.

38. HIC DECLARAT] Hic porcellus ostendit errorem vestri iudicii.

P O E T A.

ADHUC supersunt multa, quæ possim loqui;
 Et copiosa abundat rerum varietas; 40

Sed

P O E T A.

39. ADHUC SUPERSUNT MULTA]
 Lib. 4. fab. 25.

Supersunt mihi quæ scribam, sed parco sciens.
 LOQUI] *Scribere*, ut loco laudato.

41. TEM-

Sed temperatæ suaves sunt argutiæ:

Immodicæ offendunt. Quare, vir sanctissime

Particulo, chartis nomen victurum meis,

Latinis dum manebit pretium literis,

45 Si non ingenium, certe brevitatem adproba,

Quæ commendari tanto debet iustius,

Quanto poetæ sunt molesti validius.

41. TEMPERATÆ SUAVES SUNT ARGUTIÆ] Ter. Andr. 1.

Id arbitror

Adprime in vita esse utile, ut ne quid nimis.

42. IMMODICÆ OFFENDUNT] Nimis sunt molestæ ac tædiosæ.

VIR SANCTISSIME] Integerrime. Sic lib. 3. fab. 10. *Sancta uxor*, de integra vitæ & innocente.

43. NOMEN VICTURUM] Cujus nomen in scriptis meis vivet. *Vivere* est hic immortalis gloria & memoria vigere. Et ita usurpatur passim apud Scriptores.

45. CERTE] Certe hic est minimum, sal-

tem. Sic supra lib. 2. fab. 5.

Donationis, alape certe, gaudio.

BREVITATEM] Brevitatem magni beneficii loco imputat, cum alias tolerent poetæ enecare & macerare homines suis verbosis commentationibus. Docent id loca, quæ congeste viri docti.

46. TANTO JUSTIUS] Tanto majori jure.

47. POETÆ] Qui justa opera conscribunt, quos recitantes non possis sine maxima molestia audire. Ovidius:

*Ut nos nulla tibi jam sit legisse voluptas:
At brevior demum pœna duobus erit.*

F A B. V I.

D U O C A L V I.

INVENIT Calvus forte in trivio pectinem,
Accessit alter, æque defectus pilis;

Heia, inquit, in commune quodcunque est lucri.

Osten-

A D F A B. V I.

1. CALVUS] Quidam homo calvus, ut solet Phædrus de ignotis.

2. ÆQUE DEFECTUS PILIS] Quem defecerant pilis, qui amiserat pilos. Sic sup. *defectus annis*.

3. IN COMMUNE] Formula solennis, qua utebantur, qui quid alium invenisse viderant in publico. Integra locutio est, *Confer in commune*. Sed *confer* brevitatis causa omittitur.

5. S U-

Ostendit ille prædam, & adjecit simul:
 Superum voluntas favit, sed fato invido:
 Carbonem, ut ajunt, pro thesauro invenimus.
 ¶ Quem spes delusit, huic querela convenit.

5. SUPERUM VOLUNTAS FAVIT] Hoc quoque solenne erat. Dicebant talia a diis dari. Quid si versus ita constituitur,

Superum voluntas favit, at fato invido?

INVIDO] Iniquo, non favente.

6. CARBONEM] Remi nobis non profutu-

ram, nec ullius pretii. Carbores scilicet olim propter limites defodiebant. Confer l. 3. f. 12.

UT AJUNT] Cessit enim in proverbium. Vid. Erasmi Chiliad.

7. QUEM SPES DELUSIT] Qui spe sua frustratus est.

F A B. V I I.

P R I N C E P S T I B I C E N.

U B I vanus animus, aura captus frivola,
 Arripuit insolentem sibi fiduciam,
 Facile ad derisum stulta levitas ducitur.
 ¶ Princeps tibicen notior paulo fuit,
 Operam Bathyllo solitus in scena dare.

A D F A B. V I I.

1. UBI VANUS ANIMUS] Plerumque contingit, ut homines nec certa proposita habentes, inflati parvulo successu audeant sperare majora solitis. Sed huic consequens est, ut illorum levitas agnita ludibrium debeat.

AURA] Vulgi gratia & favore. Horat. od. 2. lib. 3.

Arbitrio populari auræ.

Virg. 6. Æneid.

Nunc quoque jam nimium gaudens popularibus auræ.

Ubi Servius exponit, Favoribus. Unde & AURARIJ dicuntur favoritores. Cicero dixit, ventus populari, venti concionum.

FRIVOLA] Fragili, quæ cito perit.

2. SIBI] Eleganter abundat hæc vocula, ut sæpe apud scriptores.

3. AD DERISUM] Ad derisionem, ut de-

rideatur.

STULTA LEVITAS] Vanus animus, vel vanitas illa animi.

4. PRINCEPS] Nomen proprium. Principis Grammatici meminit Suetonius lib. de Illustribus Grammaticis cap. 4. his verbis: Me quidem adolescentulo, repeto quandam Principem nomine, alternis diebus declamare, alternis disputare, nonnullis vero mane disserere, post meridiem, remoto pulpito, declamare solitum. Vid. Gruter. Inscription. DCCCXXXIII. 10. Ita nomina propria sunt, Rex, Regulus, Tyrannus, Tyrannio, Creon, Creusa, & alia id genus.

NOTIOR PAULO] Quam alii ejusdem generis homines.

5. OPERAM BATHYLLO SOLITUS] Inflare tibias solitus, ad quas Bathyllus mimus saltaret. Vixit hic Bathyllus tempore Augusti.

T

7. PEGMA]

Is

Is forte ludis, non fatis memini quibus,
 Dum pegma rapitur, concidit casu gravi
 Nec opinans, & sinistram fregit tibiam,
 Duas quum dextras maluisset perdere.

- 10 Inter manus sublatus, & multum gemens,
 Domum refertur. Aliquot menses transeunt:
 Ad sanitatem dum venit curatio.
 Ut spectatorum mos est, & lepidum genus,
 Desiderari coepit, cujus flatibus
 15 Solebat excitari saltantis vigor.
 Erat facturus ludos quidam nobiles,
 Et incipiebat Princeps ingredier. Eum

Addu-

7. PEGMA] Machina fuit artificiosa, pro diversitate argumenti adornata, in qua vel in sublimi attollere, vel e sublimi in præceps dare, ac velut dehiscente terra absumere solebant sive homines, sive res, quas esset libitum.

RAPITUR] Indicat hæc vox celeritatem, qua dehiscebat aut surgebat motum ponderibus latitantibus. Claudianus:

Mobile ponderibus descendat pegma reductum.

8. NEC OPINANS] *Nec valet non.* Ter. Andria, *Nec opinans.* Noster lib. 1. c. 9. *Accipiter nec opinum rapit.* Virgil. dixit pro eo incantans Æneid. 1.

Et ferro incantum superat.

9. DUAS QUUM DEXTRAS] Fregit tibiam, sive crus sinistram, sed maluisset duas dextas tibias (quas sc. in comœdiis adhibebat) frangere, quam unicam illam sinistram. Lusus elegans est in voce tibias.

10. INTER MANUS SUBLATUS] Manibus latus e theatro. Cicero Accus. 5. in Verrem cap. 11. *Itaque erant exitus ejusmodi, ut alius inter manus e convivio, tanquam e prælio auferretur.* Livius l. 3. de Q. Cæsone: *Inter manus domum ablatum.* Lucretius lib. 1. vers. 96. de Iphigenia Dianæ inmolanda,

Nam sublata virum manibus tremebundaque ad aras

Deducta est.

11. ALIQUOT MENSES TRANSEUNT] Lapsi sunt aliquot menses, antequam plene esset curatus. *Ire & transire* de tempore usurpat. Ovid. Metamorph. l. 2. vers. 330.

Si modo credimus, unum

Ipse diem sine sole ferunt.

13. LEPIDUM GENUS] Ut spectatorum genus solet esse lepidum, & a tibicine se vult exhilarari. *Lepidum spectatorum genus*, id est, lepidi spectatores, formula Phædro solenni. Sic *Grajum genus* pro ipsis Græcis est apud Ennium. Et eodem modo ab Euripide dictum est, Περσέων γένος, pro ipsis senibus.

14. FLATIBUS] Cantibus. q. d. quo tibia cante.

15. SALTANTIS] Bathylli, cui operam in scena dabat.

16. ERAT FACTURUS] Vid. sup. fab. 5.

17. ET INCIPIEBAT PRINCEPS] Ita Heinsius:

Ut incipiebat Princeps ingredier, eum Inducit pretio & precibus, ut tantummodo Ipso ludorum ostenderet sese die.

Adducit pretio, precibus, ut tantummodo
Ipso ludorum ostenderet sese die.

Qui simul advenit rumor de tibicine, 20

Fremet in theatro: quidam affirmant mortuum,

Quidam in conspectum proditurum sine mora.

Aulæo misso, devolutis tonitrubus,

Dii sunt locuti more translatitio.

Chorus reducto tunc, & notum canticum 25

Imposuit, cujus hæc fuit sententia:

LÆTARE INCOLUMIS ROMA SALVO PRINCIPE.

In plausus consurrectum est; jactat basia

Tibicen

18. PRETIO, PRECIBUS] Terentius Eun.
5. 9. 24.

Perfice hoc

*Precibus, pretio ut hercam aliqua in parte
tamen apud Thaidem.*

Horatius etiam:

Nunc prece, nunc pretio.

Nos Belgæ: *Hy brengt 'er hem toe met gelt en
goede woorden.*

20. QUI SIMUL ADVENIT RUMOR] Qui rumor simulac dispergeretur, venturum nempe Principem, fremitum excitat in theatro.

23. AULÆO MISSO] Cum dimitteretur aulæum, post quod stabant actores. Heinsius:

Aulæo misso, devolutis tonitrubus,

Dii collocuti more translatitio,

Chorus reducto &c.

DEVOLUTIS TONITRUBUS] Fiebant hæc faxis dejectis post scenam, magno cum fragore.

24. MORE TRANSLATITIO] Quo transferebantur in scenam, ornati magnifice, cum intervenire difficilius negotiis deberent, machinæ alicujus subsidio. Quanquam per *translatitium* intelligi potest pridem usurpatum, consuetum & vulgare.

25. REDUCTO] Tibicini nempe una cum

cæteris, ex quibus chorus constabat. Positum est pro *introducto*, denuo ducto in theatrum, quia promiserat se ostensurum se.

27. LÆTARE INCOLUMIS ROMA] Respicit morem acclamandi Principibus. Ita Romæ, acceptis de recuperata Germanici valetudine nunciis, exclamatum, SALVA ROMA, SALVA PATRIA, SALVUS EST GERMANICUS. Et similiter de Alexandro Severo, SALVA ROMA, QUIA SALVUS ALEXANDER.

28. IN FLAUSUS CONSURRECTUM EST] Simul ab omnibus surrectum est, ut plausus ederet. Stantes enim fere edebant, præsertim si hoc Principis causâ facerent. Suetonius Augusto, *Assurrectum ei ab universis & astantibus plausum.* Auctor Dialogi de claris Oratorib. *Testis ipse populus, qui auditus ejus (Virgillii) versibus surrexit universus.* Apul. Apolog. *Ibi ego comperior, omnes judices tanto poëte adsurrexisse.* i. e. in plausum. Arnobius lib. 4. *Conclamant, & adfurgunt theatra.* Græci vocant *ἀνὰ πρὸς αὐτὸν* & *ὁρᾶν αὐτὸν*.

JACTAT BASIA] Ori adnota manu, spargit in vulgus, gratiarum agendarum causâ. Sic enim solebant, quoties declarare animum gratum, aut quoquo modo deditum aliis vellent. Fiebat autem manu primum adnota ori, dein-

Tibicen, gratulari fautores putat.

- 30 Equeſter ordo ſtultum errorem intelligit;
 Magnoque riſu canticum repeti jubet.
 Iteratur illud; homo meus ſe in pulpito
 Totum proſternit; plaudit inludens eques:
 Rogare populus hunc coronam exiſtimat.
- 31 Ut vero cuneis notuit res omnibus,
 Princeps ligato crure nivea faſcia,
 Niveiſque tunicis, niveis etiam calceis,
 Superbiens honore divina Domus,
 Ab univerſis capite eſt protruſus foras.

FAB.

de porrecta ad eos, quorum amoris vel honori hoc dabatur, & ſic oſculum ipſum porrigebatur vel ac jactabatur. In plerisque codicibus eſt,

Jactant baſia,

Tibicen gratulari fautores putat.

quomodo emendat & diſtinguit Petrus Scri-verius Notis ad Martialem p. 38. probante etiam Nicolao Heinfio. Sed ſequens verſus vi-detur repugnare.

29. GRATULARI] Abſolute, gratulari, pro gratulari ſibi. Ita lib. 4. fab. 11.

Quem gratulantes perſuadeſſet Deos.

30. EQUESTER ORDO] Equites in thea-tro ſedentes.

STULTUM ERROREM] Errorem ex ſtul-titia, & judicii infirmitate natum.

32. HOMO MEUS] Tibicen Princeps, de quo loquor. Additur illud *meus*, velut per commiſerationem tantæ ſtultitiæ.

IN PULPITO] Ubi canere fabulamque a-gere ſolebant perſonæ.

33. PLAUDIT INLUDENS EQUES] *E-ques* hic eſt pro *equites*, vel *equeſter ordo*, ut ante. *Plaudit* vel *plauſus dat*. Horat. l. 1. Od 20.

datus in theatro

Cum tibi plauſus.

34. ROGARE POPULUS] Populus putat

cum rogare ut coronetur tanquam victor. Non male forte legereetur,

Rogare populus hinc coronam exiſtimat: ut ſenſus ſit, Ex eo, quod tibicen ſe in pulpito proſterneret, & tantos plauſus darent Equites, ex eo, inquam, populus credit eum rogare coronam. Sed nihil immutandum.

CORONAM] Præmium certaminis in ludo illo.

35. UT VERO] Ut vero per omnes partes theatri intellecta eſt hominis vanitas.

CUNEIS] Sedilibus in theatro, ubi ſedebat populus.

36. NIVEA FASCIA] Alba, candida; qui color olim relatus eſt inter regales.

37. NIVEISQUE TUNICIS] Præſert illu-ſtriſſimus Gadius *Niveæque tunica*: quem vide omnino ad hunc locum.

38. HONORE DIVINÆ DOMUS] Hono-re, quo non ipſe, ſed divina domus afficieba-tur, id eſt, Auguſta, Cæſarea, Imperatoria, Principalis. Rigatius hunc locum dum emen-dare vult, corrumpit. Ipſe cum vide.

39. CAPITE EST PROTRUSUS FORAS] Cum contumelia præceps eſt datus. Sic ſereſ. 5.

35. Terentius Eunuch. 4. 5. 11.

Correxit miles, quod intellexi minus: nam me extruſit foras.

F A B. V I I I.

O C C A S I O D E P I C T A.

CURSU volucris pendens in novacula,
 Calvus, comosa fronte, nudo corpore,
 Quem si occuparis, teneas; elapsum semel
 Non ipse possit Jupiter reprehendere;
 Occasionem rerum significat brevem.

¶ Effectus impediret ne seignis mora,
 Finxere Antiqui talem effigiem Temporis.

F A B.

A D F A B. V I I I.

1. CURSU VOLUCRI] Alatis pedibus.
 PENDENS] Tam celer, ut terram non attingat. Sic enim de volantibus. Ovidius de Perseo lib. 4. Metamorph.

Cumque super Lybicas victor penderet arenas. Et sic alii.

IN NOVACULA] Vide præter alia, quæ passim occurrunt, Andræ Alciati Emblem. XVI. lib. 1. In novacula autem valet hic cum novacula, vel novaculam manu tenens. Virgilius 5 Æneid.

Horridus in jaculis.
 hoc est, jaculis instructus. Idem lib. XI.

Rapidum super amnem
 Infelix fugit in jaculo stridente Camilla.
 Florus l. 1. Juvenius in equis & armis, h. e. armata & equis insidens. Aufonius Epigramm. CXXXI,

Lando Timomachum, matrem quod pinxit
 in ense
 Cunctantem.

h. e. quod pinxerit cunctantem, cum manu jam teneret gladium ad interficiendos liberos. Manilius lib. 2. vers. 241.

Et qui contento fulget Centaurus in arcu.
 Danetus exponit male, tanta velocitate, ut posset incidere in novacula.

2. CALVUS] Muliebris specie quoque ita pingitur.

Fronte capillata, post est Occasio calva.
 COMOSA FRONTE] Comis abundante.
 NUDO CORPORE] Quo nempe sit expeditior ad avolandum.

3. QUEM SI OCCUPARIS] Quem si prævenias inopinatum quasi ac non sentientem.

TENEAS] Ne patiaris a te abire, quia semel elapsus non redit.

4. NON IPSE POSSIT JUPITER] Non ipse Jupiter, quamvis sit maximus deorum, & omnipotens dicatur.

REPREHENDERE] Retrahere e fuga. Livius: Adeo turbati erant dextre alie equites peditesque, ut quosdam Consul Cato manu ipse rependerit veriterque in hostem. Lucretius lib. VI. vers. 507.

Quod nisi respirent venti, non ulla refrænet
 Res neque ab exitio possit reprehendere enutes.

Propertius,
 Quam possit quisquam nostros reprehendere cursus.

6. EFFECTUS IMPEDIRET] Ne per nimiam cunctationem effectus rerum destituatur. Optime legit Nob. Heinsius,

Effectus impediatur ne seigni mora.
 7. TEMPORIS] Non simpliciter, sed ejus, quod ante dixit occasionem, h. e. opportunitatem.

F A B. I X.

T A U R U S E T V I T U L U S.

ANGUSTO in aditu Taurus luctans cornibus,
 Quum vix intrare posset ad præsepia,
 Monstrabat vitulus quo se pacto plecteret:
 Tace, inquit, antè hoc novi, quàm tu natus es.
 ¶ Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

A D F A B. I X.

5

1. LUCTANS CORNIBUS] Difficulter
 permeans.

3. VITULUS] Qui forte adstabat.
 PLECTERET] Alii *fletheret*. Eodem reci-
 dit. Docet Schæfferus in libris de re vehicula-
 ri, l. 4.

4. QUAM TU NATUS ES] Præfens, pro
 præterito perfectò, *natus fuisti*. Proverbium con-
 veniens senì reprehendenti hominem adolescen-

tem & sciolum, a quo lacesitur.

5. QUI DOCTIOREM EMENDAT] Sus
 scilicet Minervam docens, ut in alio est pro-
 verbio.

SIBI DICI PUTET] Sic fere supra. Tere-
 ntius Ad. 1. 2. 16.

Hæc cum illi, Micio,
Dico, tibi dico.

F A B. X.

V E N A T O R E T C A N I S.

ADVERSUS omnes fortis veloces feras
 Canis quum domino semper fecisset satis,
 Languere coepit annis ingravantibus.

Ali-

A D F A B. X.

1. ADVERSUS OMNES] Aliam fabulam
 de Cane sene refert Camerarius fab. 278. Con-
 fer Statium sic loquentem de Leone jam sene
 Thebaid. l. xi.

*Qualis leo rupe sub alta,
 Quem virides quondam silvæ montesque treme-
 bant,*

*Jam piger & longo jacet exarmatus ab ævo.
 Magna tamen facies, & non adeunda senectus:
 Et si demissus veniat mugitus ad aures
 Erigitur, meminitque sui, viresque peractas*

Ingemit, & campis alios regnare leones.

FORTIS VELOCES] Malim certe cum
 Heinio:

Adversus omnes fortis & velox feras.
 Vid. cum ad hunc locum.

2. SEMPER FECISSET SATIS] Tmesis,
 pro *satis fecisset*.

3. ANNIS INGRAVANTIBUS] Cum an-
 ni cum gravarent, id est, molestiam adferrent:
 vel, annis ingravescantibus. Sic Horatius dixit
gravii annis, de milite sene. Ovidius quoque,

Quoniam

Alio
Adri
Pro
Can
Non

Qu
Eius
+ Al
his quod
Milia
cum Ep
renatic
durpan
esse per
di loco
ris can
quam qu
tar an
His
g. C
de carie
6. V
gram sic
bus, ex
7. Li
dubium
nos comp
mari in
do. Pro
aliquo
et. Ade
cum scri
Per

Quod non
nam Pl
vatis he
Toll de
Pradi v
veritum
co. Effi
itur, q
ultimo
cratit
quem r
pas in
l'apio
Ca

Aliquando objectus hispidi pugnae suis,
 Adripiuit aurem: sed cariosis dentibus,
 Prædam dimisit. Hic tum Venator dolens,
 Canem objurgabat. Cui latrans contra senex:
 Non te destituit animus, sed vires meæ.

Quod

Quoniam gravis ipsa senectus est.

Ennius apud Cicronem, *senio confectus*.

4. ALIQUANDO OBJECTUS] Commis-
 fus quodam tempore cum sic in pugnam.
 Multa congerit exempla Torrentius ad Hora-
 tium Epod. lib. od. 2. quo probet, ubi de re
 venatica sermo est, *canes* feminino genere us-
 surpari. Fateretur tamen hanc observationem non
 esse perpetuam. Patet certe etiam ex hoc Phæ-
 dri loco. Quin & ex Columell. 7. 12. *Pecua-
 rius canis neque tam strigosus & pernix esse debet,
 quam qui damas cervosque & velocissima secta-
 tur animalia.*

HISPIDI] Setosi apri.

5. CARIOSIS DENTIBUS] Invalidis jam
 & carie adefis.

6. VENATOR DOLENS] Prædam jam cap-
 tam sic sibi iterum, tanquam bolum e faucibus,
 cripit.

7. LATRANS CONTRA SENEX] Non
 dubitavimus ita restituere hunc versum hæc-
 nus corruptum: hortante imprimis, cui pluri-
 mum in his studiis tribuimus, Jano Broukhuf-
 fio. Prima in *latrare* a nemine veterum, qui
 alicuius esset auctoritatis, umquam correpta
 est. Adeo ut cum aliis erraverit Guntherus,
 dum scriberet,

*Portavit scapulis passus plus mille latran-
 tem.*

Quod non vidit cum laudans Rittershusius, qui
 tamen Phædrum nimis negligentiae in obser-
 vandis hujus carminis legibus accusat. Vid.
 Voss. de Arte Gramm. l. 2. p. 75. ubi hunc
 Phædri versum improbat. Ultima enim horum
 versuum sedes necessario recipit lambum. Hinc
 doctissimus Barthius merito in Perottum inve-
 hitur, qui tam indoctus fuerit poetæ, ut etiam
 ultimo senarii pedi spondæum apposuerit. Ac-
 curatius hac voce est usus Jacobus Sannazarius,
 quem non veretur Ludovicus de la Cerda, elegans
 ingeniorum spectator, anteponeere Statio-
 Papinio. Sic ille Epigr. lib. 1. 19.

Cum prope latrantes sensit adesse canes.

Et lib. 2. 46.

Quod noctu latras, quod sellas obseci unus.

Par ratio est in *migrare*, in qua voce primam
 male corripuit Manilius. Et eadem porne in
Nigrare, cujus prima, ut bene observavit
 Taubmannus, a Virgilio semper extenditur,
 excepto uno loco in lib. VIII Æneid.

*Credunt se vidisse Jovem, cum sape ni-
 grantem.*

Itaque re bene perpensa puto nihil melius esse,
 quam hanc in Phædro emendationem admitti,
 urgente etiam, ut mihi videtur, ipso sensu.
 Nam *senex contra latrans* videtur esse, *senex
 contra respondit latrans*, id est, latrando. Unde
 nihil periculi, si verba ita, ut monuimus,
 transponantur. *Latrans contra senex* significat
 igitur, Canis contra senex & gravatus annis
 domino suo hoc pacto respondit. *Latrans*, ut
 jam ante monuimus, ponitur pro *latratore*, ut
amans apud Terentium & Ovidium pro *amato-
 re*; *Medentes* pro *medicis* apud Lucretium;
Hinniens pro *equo* apud Apulejum; *Mugientes*
 pro *hubs* apud Horatium; *laniger* quoque a-
 pud nostrum pro *agno*; & *Auritus* pro *asino*.
 Quod tamen summo opere miror non admitti a
 doctissimo Cellario, statuerente cum Gebhardo,
 dicto loco retineri debere *auriculas* pro *auri-
 culis*. Vide cum in Thesaurio Fabri in voce *Au-
 ricula*.

8. NON TE DESTITUIT ANIMUS] Ani-
 mus meus non destituit te, non fallit, non facere
 negligit, aut curat quod imperas. Vir celeberrimus
 mihiq. amicissimus Petrus Francius, repon-
 cebat, *Non me destituit animus*; quod non
 displicet. Apud Virgilium lib. 5 Æneid. 394.
 sic fere Alectæ, a quo dictis castigabatur, &
 impellebatur ad pugnam, respondet Entel-
 lus:

*Non laudis amor, nec gloria cessit
 Pula metu: sed enim gelidus tardante se-
 necia*

*Sanguis bebet, frigentque effusa in corpore
 vires*

9. QUOD

Quod fuimus laudas, jam damnas quod non
sumus.

10 ¶ Hoc cur, Philete, scripserim, pulcre vides.

EXPLICIT LIB. V.

9. QUOD NON SUMUS] Damnas quod non sumus amplius. i. e. Ægre fers, quod non semper retineamus, & sic etiamnum habeamus illas vires, quas habuimus olim. Ex conjectura Heinſii legi poſſit,

Quod fuimus, lauda, non damna, quod jam sumus.

vel,

Quod fuimus laudas, dum damnas quod nunc sumus.

Barthius Adverſ. l. 44. c. 6. legit,

Quod fuimus laudas? jam dedamnas quod sumus.

Ita ille, ſed non favente Delio.

10. HOC CUR, PHILETE, SCRIPSERIM] Sic fabellas aliquando finit auctor. lib. 3. fab. 12.

Hoc illi narra, qui me non intelligunt.

Et ejuſd. libr. fab. 1.

Hoc quo pertineat, dicet qui me noverit.

Vult ſe excuſare Phileto, quod non ea ſcribat alacritate ſenex, qua ſcripſit olim, cum adhuc ætate viriſque eſſet integris.

APPEN-

APPENDIX FABULARUM,

A

MARQUARDO GUDIO

E MANUSCRIPTO VETERI DESCRIPTARUM.

F A B I.

MILUUS ÆGROTANS.

ULTOS quum menses ægrotas-
set Miluus;

Nec jam videret esse vitæ spem
suæ;

Matrem rogabat, sancta circum-
iret loca,

Et pro salute vota faceret maxima.

Faciam,

A D A P P E N D.

F A B I.

I. **M**ULTOS CUM MENSES] Non
abfimilis extat fabula apud Æso-
pum de Corvo ægrotante. Expreflit & Came-
rarius fab. 131. Facnus quoque fabulam suam
de corvo ægrotante ex hac Phædri sic videtur
contextuiffe, ut felici variatione fenariis in Thro-
chaicos converfis eadem fere dixerit. Opera
pretium est fic narrantem audire:

*Definitus Corvus æger mortis in periculo,
Anxius Matrem rogabat, ut salute pro sua
Vota Diu concepta supplex & preces effun-
deret.*

*Nate mi, quid vota pro te, Mater, inquit,
proderunt,*

*Qui tibi omnes reddidisti semper infensos Deos?
Nam quis, obsecro, est eorum, cuius ex alta-
ribus*

Extæ tu non involârî, sacra non turbaveris?

3. SANCTA CIRCUMIRET LOCA] Ut
circumiret templa, aras &c. Sic in periculis
constituti solebant etiam privatorum domos cir-
cumire.

4. PRO SALUTE] Ut salutem recupera-
ret. Lib. 3. fab. 2. pro vita rogant.

V

VOTA

5 Faciam, inquit, fili; sed opem ne non impetrem,
 Vehementer vereor; tu, qui delubra omnia
 Vastando, cuncta polluisti altaria,
 Sacrificiis nullis parcens, nunc quid vis rogem?

VOTA FACERET] Voveret Diis multa, si
 filius suus a morbo liberaretur.

5. NE NON IMPETREM] Vereor me non
 impetraturam quod peto.

6. TU QUI DELUBRA] Editum fuit, *sed*
qui delubra &c. Non assequor quid sibi velit
 istud *sed* hic denuo repetitum. Conjicio scri-

psisse Phædrum cum emphasi, *Tu qui delubra*
 &c. q. d. Quomodo audes tu, qui tot flagitiis
 Deos offendisti, me rogare ut pro te apud eos
 intercedam.

7. SACRIFICIIS] Vox hoc loco quadri-
 syllaba.

F A B. II.

LEPORES VITÆ PERTÆSI.

QUI sustinere non potest suum malum,
 Alios inspiciat, & discat tolerantiam.

¶ Aliquando in silvis strepitu magno conciti
 Lepores

A D F A B. II.

1. QUI SUSTINERE NON POTEST] Qui
 non potest ferre. Terent. Andr. 5. 4.

Non tu tuum malum equo animo feres?

Sed hoc modo & supra lib. 1. fab. 2. locutus est
 Phædrus:

Hoc sustinete, majus ne eveniat malum.

Ubi & dixerat perferre:

*Quia noluisse vestrum ferre, inquit, bonum,
 Malum perferre.*

Quo loco, quod hic obiter addo, memini cla-
 riss.

Quia noluisse regem ferre, inquit, bonum,

non male, si tanta mutatio, nulla codicum
 auctoritate suffulta, possit admitti.

2. ALIOS INSPICIAT] Aliorum homi-
 num inspiciat vitam. Sic Ter. Adelph. 3. 3. 62.

*Inspicere, tanquam in speculum, in vitas
 omnium*

Jubeo, atque ex aliis sumere exemplum sibi.

Plinius Junior etiam: *Inspicere hominem pro-
 prius.*

DISCAT TOLERANTIAM] Discat *susti-
 nere suum malum*, quod idem est. Illustriss. Gu-
 dius, cui has Phædri reliquias debemus, conji-
 cit ita legendum:

Aliorum exemplo toleranter discat pati;
 id quod firmat auctoritate Ciceronis, apud quem
 est, *Toleranter dolores pati.*

3. ALIQUANDO] Aliquando hic valet *quo-
 dam tempore*. Vide de vi & usu hujus voculae
 Hor. Turfelinum de particulis.

IN SILVIS STREPITU] Adi Camerarium
 fab. 56.

CONCITI] Perturbati, metu percussi. Edi-
 tum est *conati* in priore editione, nec erratis ad-
 scriptum. Non dubito tamen quin sit vitium
 typographicum, quod sic correximus, mon-
 strante ipso Gudio, qui fabulam hanc hoc pa-
 cto constituit:

*In silva quondam strepitu magno conciti
 Lepores, assiduos velle se propter metus
 Finire vitam clamitant. Sic proximum
 Venero*

APPENDICE FABULA. III. 155

Lepores clamant, se propter assiduos metus
Finire velle vitam. Sic quendam ad lacum
Venerunt, miseri quo se præcipites darent.
Adventu quorum postquam ranae territa
Virides in algas misere fugientes ruunt:
Heu, inquit unus, sunt & alii, quos timor
Vexat malorum. Ferte vitam ut cæteri.

10

*Venere ad stagnum, quo se præcipites darent.
Adventu quorum postquam ranae territa,
Consectum in imos trepidantes fugiant lacus:
Heu, inquit unus, similis illarum est timor;
Sequamur & feramus vitam ut cæteri.*

4. PROPTER ASSIDUOS METUS] In quibus viverent ob insidias venatorum.

5. FINIRE VELLE VITAM] *Finire vitam est Mori.* Sic Nepos Paulania, cap. ultim. ubi vitam finierat: nisi quod illic legi volunt posuerat. Est tamen & Plinii *finire vitam*; & Ovidii in Tristibus,

Quilibet hanc sevo vitam mihi finiat ense.

Et sic fere in peroratione Metam.

Incerti spatium mihi finiat ævi.

6. QUO SE PRÆCIPITES DARENT] Quo se præcipitarent. Terent. Andr. 3. 4. 27.

Utinam esset aliquid hic, quo nunc me præcipitem darem!

8. VIRIDES IN ALGAS] Ulvas. Nam algam volunt esse maris, ulvam stagnorum.

9. HEU, INQUIT] Lib. I. f. 31.

Heu, quanta nobis instat perniciēs, ait.

UNUS] Unus nempe fugientium leporum.

10. MALORUM] Miseriarum, calamitatum. Sic initio, *sustinere suum malum.*

F A B. I I I.

V U L P I S E T J U P I T E R.

NATURAM turpem nulla fortuna obtegit.

Humanam in speciem quum vertisset Jupiter

Vulpem, regali pellex ut sedet throno,

Scara-

A D F A B. I I I.

1. FORTUNA] Dignitas, honor.

2. HUMANAM IN SPECIEM] In hominis formam.

3. REGALI] Regis. Cum Jupiter eam collocasset in folio regali. Rex autem a poetis

Græcis & Latinis vocatur Jupiter, ut Juno regina. Virg. Æn. lib. 10. 621. de Jove,

Rex aetherei breviser sic fatur Olympi.

Et lib. 1. Juno ipsa de se,

Ast ego, quæ divum incedo Regina.

V 2

Sed

156 APPENDICIS FABULA. IV.

Scarabeum vidit prorepentem ex angulo;
 5 Notamque ad prædam celeri profiluit gradu.
 Superi risere, magnus erubuit pater,
 Repudiatam turpemque pellicem expulit;
 His prosequutus: Vive quo digna es modo,
 Quæ nostris uti meritis digne non potes.

Sed nec hi solum, sed multo minores etiam, ut Pan, & si quid eo vilius, Reges dicebantur. Quod Græci & Latini exemplis passim docent.

PELLEX] Nam in humanam speciem versa, & jam regina facta, & sic Jovi dilecta, pellex erat Junonis. De pellicibus, quas Jupiter adamavit, ubique Ovidius in Metamorph.

5. PRÆDAM] Qua scilicet solebat delectari, cum adhuc vulpis esset.

CELERI PROFILUIT GRADU] De throno profiluit *veloci saltu*, ut est lib. 3. fab. 2.

6. MAGNUS ERUBUIT PATER] Erubuit Jupiter: nam *magnus* est ejus cognomen. Vid. lib. 4. fab. 17.

7. TURPEMQUE PELLICEM] Quia rem turpem commississet. Nam repudiari olim solitæ uxores ob rem pudendam.

8. HIS PROSEQUUTUS] Hæc verba adjiciens. Attende ad varietatem hujus formulæ.

Lib. 1. f. 6.

Sic est locutus.

Ibid. f. 10.

Dixisse fertur.

Ibid. f. 12.

Vocem hanc edidisse dicitur.

Ibid. f. 14.

Hæc edidit.

Ibid. f. 27.

Fertur locutus.

Lib. 3. f. 5.

Sic prosequutus.

Ibid. f. 20.

Hoc locutus est modo. &c.

9. MERITIS] Beneficiis, quibus te prosequimur.

DIGNE] Uti decebat ad id dignitatis fastigium evectam.

F A B. I V.

L E O E T M U S.

NE quis minores lædat, fabula hæc monet.
 Leone in silva dormiente, rustici
 Luxuriabant mures, & unus ex iis

Super

A D F A B. I V.

1. MINORES] Qui sunt minores, quam ipse est. Tale quid docuit supra l. 1. f. 28.

Quamvis sublimes debent humiles metuere.

LÆDAT] Injuria aliqua afficiat.

2. RUSTICI] *Rustici* idem est Ciceroni, quod *agrarii* vel *agrestes*.

3. LUXURIABANT MURES, ET UNUS EX IIS] Ita ex conjectura hunc versum restituiamus;

APPENDICIS FABULA IV. 157

Super cubantem casu quodam transiit.
 Expergefactus miserum Leo celeri impetu
 Arripuit; ille veniam sibi dari rogat,
 Crimen fatetur, peccatum imprudentiæ.
 Hoc Rex ulcisci gloriosum non putans,
 Ignovit & dimisit. Post paucos dies
 Leo dum vagatur noctu, in foveam decidit.
 Captum ut se agnovit laqueis, voce maxima
 Rugire cœpit; cujus immanem ad sonum
 Mus subito accurrens: non est quod timeas, ait,
 Bene-

tuimus; cum antea editum esset

*Luxuriantes mures, unus ex iis
 Super cubantem &c.*

contra omnem analogiam, & regulas artis metricæ. Nobilissimus Broukhufius malebat,

Lasciviebant mures: unus ex iis,
 præcipue quod *lascivire* huic loco magis convenire videretur, quam *luxuriare*. Quicquid sit, prior lectio tota cubat in mendo.

5. CELERI IMPETU] Sic præced. fab.
Celeri gradu.

6. VENIAM SIBI DARI ROGAT] Sic
 l. 1. f. 22.

Dedissem veniam supplici.

Lib. 4. fab. 19. *Oro ut imprudentiæ
 Des primum veniam.*

7. CRIMEN FATETUR] Editum fuit
Crimen supplex fatetur, peccatum imprudentiæ,

sed respuente versu. Inducendum est, si versus constabit, vel *crimen*, vel *supplex*, sensu tamen integro.

Supplex fatetur, peccatum imprudentiæ.
 Sc. esse. vel

Crimen fatetur, peccatum imprudentiæ.

Fatetur crimen a se commissum, quod nempe sit non mali animi, sed imprudentiæ peccatum. Nisi malis imprudentiâ, id est, a se peccatum

esse per imprudentiam, suffragante Petro Francio.

8. REX] Leo, qui Rex dicitur ferarum.
 Lib. 4. fab. 12.

Quam se ferarum Regem fecisset leo.
 Adi illum locum, & cum eo confer quæ late commentatus est Gudian ad lib. 1. fab. 5.

GLORIOSUM NON PUTANS] Non putans convenite cum gloria magnanimi leonis.

9. DIMISIT] Dimisit murem incolorem.

POST PAUCOS DIES] Sic & l. 1. fab. 17.
Paucis diebus interpositis. l. 3. f. 2.

10. DUM VAGATUR] Dum pervagatur nemora, dum huc illuc discurrit.

IN FOVEAM] Factam ad capiendas feras.
 Vid. lib. 3. fab. 2.

11. CAPTUM UT SE AGNOVIT LAQUEIS] Imitatur more suo Virgilium, qui Georg. 1.

Tum laqueis captare feras.

VOCE MAXIMA] Lib. 1. fab. 11. de Asino venante,

Clamorem subitum tollit toti viribus.

Rugire autem vox est leonum.

13. NON EST QUOD TIMEAS, AIT]
 Idem habes lib. 2. f. 1. & lib. 3. fab. 2. *Timere abesse.*

158 APPENDICIS FABULA V.

Beneficio magno gratiam reddam parem.

15 Mox omnes artus, artuum & ligamina
Lustrare cœpit, cognitosque dentibus
Nervos rodendo laxat ingenia artuum.
Sic captum mus leonem filvis reddidit.

14. BENEFICIO MAGNO] Quod mihi nuper præstitisti, cum me incolumem dimitteres. Nempe verum est, quod dixit lib. 3. fab. 2.

Solet a despectu par referri gratia.

15. ARTUS] Nodos & juncturas. Sic articuli sunt noduli, parvula juncturae. Sic apud Plinium *articuli segetum*, pro nodis. Eleganter autem Phædrus nervis conjunxit artus. Quemadmodum enim in humani corporis fabrica incisus nervis laxantur artus: ita in laqueis e nervo ferino contextis, artus sive nodi, quibus feræ mirifico quodam artificio constringuntur, laxantur, si nervos seces.

16. LUSTRARE] Diligenter inspicere, ubi facillime possent divelli.

COGNITOSQUE] Post diligentem lustrationem inventos.

17. LAXAT INGENIA ARTUUM] Artificiosum & ingeniosum apparatus nodorum concurrentium, quibus statim implicabatur fera, atque in latentes illos gladios incidebat. Sic Plinius dixit in Epist. *Ingenium canis*, pro artificioso convivii apparatu.

SIC CAPTUM] De Leone plagis liberato vide aliquid in Camer. f. 319.

F A B. V.

H O M O E T A R B O R E S.

PEREUNT suis auxilium qui dant hostibus.
¶ Facta bipenni quidam ab arboribus petit,
Manu-

A D F A B. V.

1. AUXILIUM QUI DANT] Sic lib. 1.

f. 25.

Consilia qui dant prava cantis hominibus.

Et lib. 4. fab. 18.

Qui fert malis auxilium, post tempus dolet.

Auxilium dare est Virgilii Æneid. lib. 2. vers. 691.

Da deinde auxilium, pater, atque hæc omnia firma.

2. BIPENNI] Securi sic dicta, quia ab utraque parte habet aciem.

QUIDAM] Hac particula solet in fabulis uti Phædrus. Lib. 2. f. 3.

Laceratus quidam morfu vehementis canis. Lib. 3. f. 4.

Pendere ad lanium quidam vidit simium. Ibid. f. 5.

Æsopo quidam petulans lapidem impegerat. Ibid. f. 8.

Habebat quidam filiam turpissimam.

Ibid. f. 14.

Puerorum in turba quidam ludentem Atticus Æso-

Manubrium ut darent, è ligno; quod foret
Firmum: jusserunt omnes oleastrum dari.

Accepit munus, aptans & manubrium

Coepit securi magna excidere robora.

Dumque

Aëopum nucibus quum vidisset, restitit.

Lib. 4. f. 4.

Quidam decedens tres reliquit filias.

Ibid. f. 18.

Gela rigentem quidam colubram susculit.

Lib. 5. f. 4.

*Quidam immolasset verrem quum sancto
Herculi.*

Ibid. f. 5.

Facturus ludos dives quidam nobiles.

Ibid. f. 7.

Erat facturus ludos quidam nobiles. &c.

Sic enim, ut ante dictum est, loquebantur de
ignotis.

3. E LIGNO] Sic Plautus dixit, e ferro fa-
bricationem est. Virg. Loricæ ex ære.

4. FIRMUM] Firmum proprie dicitur de
ligno durissimo, ad imitationem Virgilii lib. 2.
Æncid.

Firma cavavit

Robora,
id est dura, quæ Plinius vocat inflexibilia.

OLEASTRUM] Lignum ex oleastro, id est
Olea silvestri. Synecdoche.

5. APTANS ET MANUBRIUM] Nempe
securi. Aptare facta manubria est apud Columellam lib. xi. Aptare trabes apud Virg. i
Æncid.

6. COEPIT SECURI MAGNA EXCIDERE
ROBORA] Elegans formula, quam Phædrus
videtur habuisse in deliciis, quod passim in his
fabulis videre est. Age, loca, in quibus ea oc-
currit, oculis tuis subiciantur. Lib. i. fab. 2.

Cum capisset queri.

Ibid. ead. fab.

Corripere caput singulas.

Ibid. f. 3.

Redire marens caput ad proprium genus.

Ibid. f. 6.

Continuo narrare incipit.

Ibid. f. 8.

Capit singulos

Illiciter pretio.

Ibid. f. 12.

Per campum fugere caput.

Ibid. f. 13.

Hunc vidit Vulpis, dehinc sic occæpit loqui.

Ib. f. 14.

Malus quum sator inopia deperditus

Medicinam ignoto facere cæpisset loco.

Ib. f. 19.

Flagitare validius

Cabile caput.

Ibid. f. 20. de canibus,

Aquam capere bibere.

Ibid. f. 25.

Quum currens bibere cæpisset canis.

Ib. f. 28.

Hanc persecuta mater orare incipit.

Ib. f. 31.

Qui regnum adeptus caput vesi singula.

Libr. 2. f. 2.

Capillos homini legere capere invicem.

Ibid. f. 5.

Alveolo caput ligneo conspergere

Humum æstuantem.

Ib. f. 8.

Tum gaudens ferus

Babui quietis agere caput gratias.

Lib. 3. f. 16.

Multo validius

Clamare caput.

Ibid. f. 19.

Namque recta per forum

Capit redire.

Lib. 4. f. 13.

Postquam lavare caput penitentia.

Ibid. f. 15.

Hirci macrentes indignari cæperant

Ibid. f. 16.

Vexata sævis navis tempestatibus,

Ferri secundis tuta caput statibus.

Ib. f. 17.

Tremere cæpere omnia.

Ib. f. 21.

Circumire caput urbes Asie nobiles.

Ib. f. 23.

Musea sic caput prior.

Lib. 5. f. 7.

Desiderari caput, cuius statibus

Sole.

160 APPENDICIS FABULA V.

Dumque eligebat quæ vellet, sic Fraxino
Dixisse fertur Quercus, Merito cædimur.

EXPLICIT FELICITER.

Solebat excitari saltantis vigor.
Ibid. fab. 10.

Languere cepit annis ingravantibus.
Deinde & in Appendic. fab. 4.

Rugire cepit:
& mox,

Lustrare cepit.
EXCIDERE ROBORA] Securi cedere est
apud Ovidium. Cedere arbores apud Virgilium.

Qui robur illic cecidit, apud Ciceronem.

ROBORA] Durissimas quercus, cæterasque
arbores.

7. DUMQUE ELIGEBAT] Dum eligeret
sibi quæ vellet robora truncare vel excidere.

8. MERITO CÆDIMUR] Sic plane noster
l. fab. 31.

De reliquis tunc una, Merito plectimur.

I N D E X

OMNIUM VOCABULORUM.

*Prior numerus Fabulæ Librum. Alter Fabulam. Tertius Fabulæ
cujusque Versum. App. Fabularum Appendicem denotat.*

A

A Catena, 3.7.16
 A cœna, 2.8.20
 A corcodilis, 1.25.4
 A despectis, 3.2.1
 A divo Augusto, 3.10.39
 A feminis, 2.2.1
 A furibus, 3.7.10
 A Jove, 1.2.11
 A Libero, 4.14.8
 A liberto, 3.10.11
 A me, 4.20.5
 A negotiis, 3. prolog. 2
 A noxiorum insolentis, 4.25.31
 A pristina consuetudine, 4.12.6
 A quo, 1.3.11
 A quodam, 3.20.8
 A radicibus, 3.10.49
 A suis, 4.17.15
 A summo Jove, 4.19.11
 A Superis, 1.17.9
 A te, 1.1.8
 Ab alia, 1.30.4

Ab alio, 1.4.4
 Ab aquila, 1.9.3
 Ab ara, 1.28.8
 Ab arboribus, app. 5.2
 Ab astris, 2.6.12
 Ab homine, 1.22.1
 Ab hostibus, 4.5.8
 Ab humeris, 2.5.12
 Ab illis, 1.30.6
 Ab improbis, 1.8.1
 Ab ipso, 4.21.22
 Ab omni injuria, 1.31.9
 Ab ove, 1.17.2
 Ab univerſis, 5.7.39
 Abdidisset, 2.6.5
 Abditos, 4.19.4
 Abesto, 3. prolog. 60.
 Abeunt, 3.2.7: 4.17.20
 Abjecit, 4.1.13
 Abierunt, 4.19.16
 Abigeris, 4.23.15
 Abjiciet, 4.4.42

X

Abiit,

I N D E X

Abiit, 3.19.9.
 Abire, 1.8.3:1.16.5:3.7.25
 Abiturus, 4.19.16
 Absentis, 4.21.21
 Absistite, 3.2.18
 Absolvere, 3.9.4
 Abstuleris, 1.8.12
 Abstulit, 1.5.11
 Abundat, 5.5.40
 Abundet, 4.25.6
 Accedit, 2.8.22
 Accedit ad lectum, 3.10.26
 Accenderet, 3.19.4
 Accendi, 4.10.13
 Accendit, 4.10.1
 Accensa magis est, 3.16.8
 Acceperint, 4.4.11
 Accepimus, 1.26.11
 Accepit, 4.22.12
 Accepit, 4.24.12. app.5.5
 Accepta, 4.21.5
 Accessit, 2.6.2
 Accessit alter, 5.6.2
 Accessum, 2.1.12
 Accidat, 4.17.18
 Accidere, 3. prolog.24
 Accipere, 3.5.5
 Accipias, 2. prolog.11
 Accipiens, 3.8.8
 Accipies, 3.5.7
 Accipite, 3.13.9
 Accipiter, 1.9.6
 Accommodat, 3.16.1
 Accurrens, app.4.13
 Accurrit, 5.2.7
 Accusator, 3. prolog.41
 Accusatores, 3.10.34
 Acer, 3.7.18
 Acerbam, 4.2.4
 Acerbum, 3.16.3
 Acquisivit, 1.14.4
 Acriter, 4.23.1
 Acuatque, 2. prolog.4

Ad animus, 3.19.10
 Ad aures, 2. epilog. 12
 Ad Centumviros, 3.10.35
 Ad certamina, 5.5.7
 Ad cœnam, 1.26.3:4.14.8
 Ad cœnam promitte, 4.24.15
 Ad cogitandum, 3.14.13
 Ad consulendos, 3.3.6
 Ad cubile, 2.4.12
 Ad derisum, 5.7.3
 Ad eum, 1.21.5
 Ad fabellam, 5. prol. altero.9
 Ad faciem, 4.16.7
 Ad fallaciam, 1.31.5
 Ad fontem, 1.12.3
 Ad fortunam, 4.14.4
 Ad forum, 3.13.3
 Ad hostem, 4.3.5
 Ad januam, 4.24.30
 Ad illos, 1.14.17
 Ad imam, 2.4.3
 Ad Jovem, 1.2.22:4.17.1
 Ad Junonem, 3.18.1
 Ad lanium, 3.4.1
 Ad lectum, 3.10.16
 Ad legendum, 3. prolog.62
 Ad lumen, 4.10.2
 Ad me, 4.25.11
 Ad meos haustus, 1.1.8
 Ad necem, 2.8.6
 Ad nidum, 2.4.6
 Ad nostrum caput, 1.30.11
 Ad patrem, 3.8.9
 Ad perniciem, 1.20.2
 Ad perniciem multos, 3.5.1
 Ad poenitendum, 5.5.3
 Ad prædam, app.3.5
 Ad præsepe, 2.8.22
 Ad præsepia, 5.9.2
 Ad proprium genus, 1.3.10
 Ad querelam, 3.18.15
 Ad regem, 3. prolog.28

Ad

I N D E X

Ad rivum, 1. 1. 1
 Ad sanitatem, 5. 7. 12
 Ad se, 3. prolog. 46
 Ad se recepit, 4. 21. 23
 Ad sidera, 1. 6. 4
 Ad sonum, app. 4. 12
 Ad speluncam, 4. 19. 3
 Ad splendorem, 3. 12. 5
 Ad studium, 3. prolog. 9
 Ad villam, 3. 10. 19
 Adclamat, 5. 5. 34
 Addideris, 5. 3. 5
 Addidit, 1. 14. 13
 Adducit, 5. 7. 18
 Adeo, 1. 4. 7
 Adeptus, 1. 31. 11
 Adfectare, 3. 18. 14
 Adfert, 2. 8. 11
 Adfertur, 3. 7. 21
 Adficietur, 1. 5. 10
 Adficiuntur, 1. 11. 10
 Adfinitatem, 4. 13. 3
 Adfluens, 5. 1. 20
 Adgressa est, 3. 16. 10
 Adhuc, 3. 1. 2
 Adhuc supersunt, 5. 5. 39
 Adjecit, 3. 10. 15
 Adjiciam, 4. 1. 9
 Aditu, 5. 9. 1
 Aditum, 4. 17. 22
 Adjutoribus, 5. 5. 14
 Adjuvare, 4. 25. 17
 Adjuvaret, 3. 10. 40
 Adjuvat, 1. 8. 2
 Adjuvisses, 5. 2. 11
 Adlata, 3. 10. 29
 Adluserit, 3. 19. 12
 Admirabilem, 3. 18. 3
 Admirans, 3. 17. 5
 Admirator, 4. 21. 21
 Admiratus fuerat, 5. 1. 20
 Admonebit, 4. 3. 12
 Admonere, 3. 10. 54

Admonet, 3. 17. 13
 Admonuit, 1. 11. 4
 Admota prece, 3. 15. 7
 Admoto ubere, 3. 15. 7
 Admovere preces, 4. 25. 20
 Admovit preces, 1. 19. 6
 Adnatant, 1. 2. 19
 Adpetebat, 4. 2. 2
 Adpeterem, 5. 4. 5
 Adpetit, 1. 4. 1
 Adpetit dente, 4. 7. 1
 Adplicuit, 4. 14. 12, 13
 Adproba, 5. 5. 45
 Adprobaret, 4. 4. 28
 Adprobavit, 4. 24. 11
 Adripuit aurem, 5. 10. 5
 Adriserit, 4. 20. 4
 Adscribere, 4. 2. 6
 Adscribi, 4. 17. 16
 Adscripserunt, 5. prolog. altero. 6
 Adscriptus, 4. 10. 8
 Adsequar, 3. 9. 3
 Adsequi, 4. 1. 11
 Adsignari, 5. 2. 17
 Adsignate, 4. 4. 37
 Adfilit, 2. 5. 21
 Adfiluit, 4. 1. 14
 Adfuetam, 3. prolog. 14
 Adfuevi, 4. 7. 7
 Adfuevit, 1. 16. 5
 Adfunt, 4. 21. 16
 Adtentarit, 5. 2. 10
 Adtrahit, 4. 17. 9
 Adtributum est, 4. 19. 12
 Advenerit, 1. 16. 7
 Advenit, 5. 7. 20
 Adventu, app. 2. 7
 Adverso, 2. 8. 16
 Adversus, 5. 10. 1
 Advocata, 1. 14. 13
 Advocavit fidem, 4. 4. 20
 Advolant, 2. 7. 7

I N D E X

- Advolavit, 3. 16. 17
 Adultam, 3. 10. 23
 Adulteram, 3. 3. 9
 Adulterum, 3. 10. 16
 Aedes, 3. 9. 2
 Aetæ, 4. 6. 12
 Aëra, 4. 6. 19
 Aëgre, 4. 5. 4
 Agrotasset, app. 1. 1
 Emulatio, 2. 9. 7
 Equaliter, 4. 4. 9
 Equassent, 4. 15. 3
 Eque, 5. 6. 2
 Equis, 1. 2. 1
 Equitatis, 4. 12. 5
 Equo animo, 1. 26. 12
 Elope, 3. 19. 8
 Elopeas, 5. prolog. 11
 Elopi, 2. epilog. 1: 3. prolog. 38:
     4. 20. 4: 5. prolog. 11: 5. prolog.
     altero, 1
 Elopi fabula, 1. 10. 3
 Elopi genus, 2. prolog. 1
 Elopi nomen, 5. prol. altero, 1
 Elopi stylo, 3. prolog. 29
 Elopo quidam, 3. 5. 2
 Elopum, 3. 14. 2
 Elopus, 1. 2. 9: 1. 3. 3: 1. 6. 2: 2.
     2. 4: 3. 19. 1: 4. 4. 29: 4. 6. 5: 4.
     16. 2
 Elopus auctor, 1. prolog. 1
 Elopus ibi, 3. 3. 14
 Estate, 4. 23. 18
 Estimantes, 4. 17. 16
 Estimo, 3. 4. 5
 Estuantem, 2. 5. 16
 Etatem, 3. 10. 24
 Etatis, 2. 2. 3
 Eterna in basi, 2. epilog. 2
 Eternam famam, 3. prolog. 53.
 Evi, 4. 25. 15
 Evum, 4. 19. 10
 Evum sollicitum, 1. 31. 7
 Affectus, 3. prolog. 36
 Affirmant, 5. 7. 21
 Affirmat, 3. 3. 9
 Affirmavit, 1. 17. 5
 Afflictis, 1. 2. 28
 Afflictione, 4. 13. 2
 Age, 3. 7. 25
 Age porro, 3. 15. 11
 Agedum, 5. 4. 10
 Agellos, 4. 4. 23
 Agendo, 2. 5. 3
 Agens, 2. 5. 3
 Agere, 3. 17. 13
 Agere gratias, 2. 8. 15
 Aggeras, 4. 19. 23
 Aggravant, 3. 3. 13
 Aggressa est, 3. 16. 10
 Agi, 4. 12. 3
 Agi ad poenitendum, 5. 5. 3
 Agitque, 4. 19. 2
 Agitur, 3. 13. 11
 Agmine, 5. 1. 14
 Agno, 3. 15. 1
 Agnos, 3. 3. 5
 Agnoscere, 1. 22. 10
 Agnoscit, 2. 5. 19
 Agnovit, app. 4. 11
 Agnus, 1. 1. 1. & 3. & 11
 Agrestes, 3. 2. 3
 Agros, 4. 4. 38. & 42
 Ais, 4. 6. 17
 Ait, 1. 1. 10: 1. 30. 3: 2. 1. 9: 2. 4.
     6: app. 4. 13
 Ajunt, 5. 6. 6
 Alapæ, 2. 5. 22: 2. 5. 25
 Alapam, 5. 3. 2
 Albus, 3. 15. 10
 Ales, 1. 13. 8
 Algas, app. 2. 8
 Aliæ plagæ, 3. 20. 11
 Aliamque, 1. 4. 4
 Alienis, 1. 3. 1
 Alienum, 1. 4. 1

I N D E X

Alienum moribus, 4. 4. 40
 Alii, 3. 2. 3. 4: app. 2. 9
 Alii simul, 4. 9. 5
 Aliis, 1. 9. 1
 Aliis, 2. 5. 4
 Alio, 1. 4. 4
 Aliorum, 4. 25. 24
 Aliorum vices, 4. 25. 25
 Alios, 1. 29. 2: app. 2. 2
 Alios fallere, 5. 2. 14
 Aliquæ, 3. prolog. 8
 Aliquando, 3. 14. 12.
 Aliquando, app. 2. 3
 Aliquid, 4. 17. 16. & 19
 Aliquot, 5. 7. 11
 Aliquot domos, 3. 19. 3
 Aliquot secutis, 4. 1. 7
 Aliud quicquam, 2. prolog. 2
 Alium, 1. 2. 22
 Alius, 3. prolog. 41. 42
 Allicit, 2. 3. 7
 Alligant, 3. 7. 18.
 Alta, 2. 8. 25
 Alta in vinea, 4. 2. 1
 Alta quercu, 3. 13. 1
 Altaria, app. 1. 7
 Alter, 2. 7. 3: 4. 14. 1
 Alter occupat, 2. epil. 5
 Alteram, 4. 4. 5
 Alteri, 4. 3. 13
 Alterius, 3. 10. 55
 Alterius malo, 4. 8. 2
 Alticinctis, 2. 5. 11
 Altiore, 4. 8. 4
 Altis, 2. 6. 12
 Altiùs, 4. 19. 2
 Alveolo, 2. 5. 15
 Alveos, 3. 13. 9
 Alueris, 4. 10. 16
 Alvi, 4. 5. 10
 Amanti. 3. 10. 16
 Ambæ, 2. 2. 6
 Ambitio, 3. 10. 56

Ambos, 3. 8. 13
 Ament, 2. 2. 2
 Amentur, 2. 2. 2
 Amice, 3. 7. 17: 4. 8. 8
 Amici, 3. 9. 1
 Amicis, 3. prolog. 13: 3. 9. 7
 Amicus, 4. 11. 7
 Amisi, 2. 7. 12
 Amisit, 1. 21. 1
 Amissi, 3. 11. 3
 Amittit, 1. 4. 1: 1. 10. 2
 Amphoram, 3. 1. 1
 Amplexus, 3. 8. 12
 An, 1. 23. 4: 3. 15. 10: 4. 8. 6.
 Anacharxis, 3. prolog. 53
 Angulo, 4. 1. 7: app. 3. 4
 Angustam, 3. 9. 6
 Angusto, 5. 9. 1
 Anhelans, 2. 5. 3
 Anima, 3. 1. 5
 Animadvertit, 2. 8. 13
 Animal, 5. 3. 8
 Animi, 3. prolog. 47: 5. prolog. 7
 Animo, 1. 26. 12: 3. 14. 12
 Animos, 2. 2. 5
 Animum, 1. 11. 15: 3. prolog. 13
 Animus, 2. epil. 13: 3. prolog. 3:
 3. 7. 25: 5. 7. 1
 Annis, 1. 21. 3: 4. 1. 1: 5. 10. 3
 Annos, 2. 2. 4
 Ante, 1. 1. 10: 4. 9. 3: 4. 17. 26
 Antehac, 3. 1. 6
 Antequam, 5. 9. 4
 Antidoto, 1. 14. 8
 Antidotum, 1. 14. 3
 Antiqua, 4. 21. 18
 Antiqui, 5. 8. 7
 Antiquis, 4. 4. 25
 Antro, 4. 17: 33
 Anum, 4. 17. 20
 Anus, 2. 2. 9: 3. 1: 1
 Aper, 1. 21. 5: 1. 29. 10: 2. 4. 22:
 1. 29. 9: 4. 3. 2
 X 3
 Aperto,

I N D E X

- Aperto, 5. 5. 37
 Apertum est, 3. 13. 14
 Apes, 3. 13. 1
 Apibus, 3. 13. 12
 Apollinis, 3. 16. 12
 Apollo, 3. prolog. 58
 Apothecam, 4. 4. 25
 Apparatu, 4. 24. 21. 5. 5. 14
 Apparebunt, 4. 25. 32
 Apro, 1. 29. 4
 Aprum, 2. 4. 9
 Aptans, app. 5. 5
 Aptare, 4. 14. 7
 Aquâ, 1. 14. 7
 Aquæ, 4. 8. 8
 Aquam, 1. 1. 6
 Aquila, 1. 28. 3, 11: 2. 4. 1, 15, 21
 Aquilâ, 1. 9. 3
 Aquilæ, 3. 18. 11
 Arâ, 1. 28. 8: 4. 10. 1
 Aranea, 2. 8. 23
 Aras, 4. 23. 5
 Arbitrio, 3. 18. 10
 Arbore, 1. 13. 4
 Arborem, 1. 28. 9
 Arbores, 1. prolog. 6: 3. 17. 2
 Arboribus, app. 5. 2
 Arca, 4. 11. 2
 Arcem, 1. 2. 5
 Arcum, 3. 14. 5, 10
 Ardebat, 3. 16. 15
 Ardelionum, 2. 2. 1
 Ardentem, 1. 28. 8
 Argenteam, 4. 4. 22
 Argento, 5. 1. 7
 Arguebat, 1. 10. 4
 Arguis, 3. 11. 6
 Argumento, 4. 6. 2
 Argumentum, 4. 15. 7
 Argus, 4. 6. 9
 Argutiæ, 5. 5. 41
 Arida, 1. 6. 8
 Arripuit, 5. 7. 2: 5. 10. 5. app. 4. 6
 Arte, 2. epil. 13
 Artis, 1. 14. 11
 Artifex, 5. prolog. 4
 Artifices, 5. 5. 7
 Artium, 3. prolog. 20
 Artos, 4. 5. 2
 Artus, 4. 6. 15: app. 4. 15
 Artuum, app. 4. 15: 4. 17
 Ascendit, 4. 21. 9
 Asello, 5. 4. 3
 Asello comite, 1. 11. 3
 Asellum, 1. 15. 4
 Asellus, 1. 29. 4
 Asia, 4. 21. 4
 Asino, 1. 15. 6
 Asinum, 1. 11. 11
 Asinus, 1. 21. 8: 1. 29. 7
 Asperam, 3. 7. 12
 Aspernatus, 5. 4. 4
 Aspero, 1. 2. 24
 Aspexit, 3. 10. 29
 Aspicit, 3. 7. 15
 Assens, 3. 5. 3
 Assiduos, app. 2. 4
 Astris, 2. 6. 12
 At, 1. 15. 7: 1. 21. 10: 3. 17. 8: 4. 43
 Athenæ, 1. 2. 1
 Athenas, 4. 4. 13: 5. 1. 2
 Atque, 1. 2. 12: 1. 16. 5: 4. 23. 8: 4. 24. 9
 Atque ita, 1. 1. 13: 1. 22. 9: 4. 3. 9: 4. 12. 7
 Atrienſibus, 2. 5. 11
 Attende, 2. 1. 1
 Attendere, 2. 5. 6
 Attestatur, 1. 10. 3
 Attici, 2. epil. 1
 Attici, 4. 4. 32
 Atticus, 3. 14. 1
 Attingere, 1. 4. 7
 Avare, 4. 19. 4
 Avaris, 1. 27. 1
 Auctor, 3. 13. 11: 3. 15. 18: 4. 14. 3
 Auctor Æſopus, 1. prolog. 1
 Aucto-

I N D E X

Auctores, 3. prolog. 56
 Auctoris, 2. prolog. 7
 Auctoritatem, 4. 24. 10
 Auctoritatis, 5. prol. alt. 3
 Audacem, 4. 6. 8
 Audaciam, 3. 5. 9
 Audacter, 2. 1. 9
 Audebat, 3. prolog. 36
 Audet, 5. 1. 16
 Audierat, 2. 3. 3
 Audis, 4. 19. 20
 Avertendum, 3. 3. 8
 Avertit, 4. 11. 6
 Aufer, 3. 6. 8
 Augurium, 3. 18. 12
 Augusto, 3. 10. 39
 Avi, 1. 3. 8
 Avida, 2. 1. 4
 Avidis, 1. 13. 11
 Aviditas, 1. 4. 5
 Aviditas dives, 2. 1. 14
 Aulæo, 5. 7. 23
 Aura, 5. 7. 1
 Auras, 2. 6. 7
 Aurem, 2. prolog. 6
 Aurem pervellit, 5. 5. 32
 Aures, 2. epilog. 12
 Auribus, 3. prolog. 7. 3. 18. 3
 Auris, 3. 10. 51
 Auriculus, 1. 11. 6
 Aurum, 1. 27. 7. 4. 19. 7
 Aut, 3. 10. 57
 Autem, 1. prol. 5: 2. epil. 15: 3. prol.
 31: 3. 3. 9: 4. 4. 7: 4. 21. 8
 Auxilia, 1. 31. 2
 Auxilio, 4. 25. 16
 Auxilium, 3. 16. 9: app. 5. 1
 Auxilium me, 4. 3. 7
 Auxilium petiit, 4. 3. 4

B.

B Ajulantem, 3. 20. 5
 Balanti, 3. 15. 1

Barbam, 4. 15. 1
 Barbarum, 4. 6. 11
 Barbatus, 4. 8. 10
 Basi, 2. epilog. 2
 Basia, 5. 7. 28
 Bathyllo, 5. 7. 5
 Beneficio, 4. 25. 18: app. 4. 14
 Beneficium vanum, 1. 22. 8
 Benevolentiam, 3. 15. 16
 Benignitas, 1. 23. 7
 Bestias, 1. 11. 8
 Bibamus, 3. 16. 15
 Bibenti, 1. 1. 6
 Bibere, 1. 14. 9
 Bibere, 1. 20. 5
 Bibere in Nilo, 1. 25. 3
 Bibisset, 1. 12. 3
 Bidens, 1. 17. 8
 Bilinguis, 2. 4. 25
 Binas, 1. 15. 7
 Bipenni, 4. 6. 7: app. 5. 2
 Bis, 1. 8. 2
 Bis mori, 1. 21. 12
 Blanditiæ, 1. 19. 1
 Bona, 3. 10. 37
 Bonas, 2. prolog. 11
 Boni, 4. 4. 1
 Bonis, 1. 3. 1
 Bonis præsentibus, 5. prolog. al-
 tero. 8
 Bonitas, 3. 15. 17: 4. 25. 17
 Bonitas aquæ, 4. 8. 8
 Bono, 5. 4. 12
 Bonum, 1. 2. 29: 3. 1. 5
 Bonus, 4. 10. 21
 Bos, 2. 8. 5
 Bove, 1. 24. 5
 Bovem, 1. 24. 8
 Boves, 2. 8. 21
 Breve, 1. 19. 6
 Brevem, 5. 8. 5
 Brevi, 3. 4. 2
 Brevi docebo, 3. prolog. 34

Bre-

I N D E X

Brevitas, 2. prolog. 12
 Brevitate, 3. 10. 60
 Brevitatem, 5. 5. 45
 Brevitati, 4. 25. 8
 Breviter, 3. 7. 1
 Brevius, 3. 19. 6
 Bruma, 4. 23. 18
 Bubili, 2. 8. 4
 Bubulcus, 2. 8. 11
 Bubus, 2. 8. 15

C.

CAcant, 4. 17. 24
 Cadis, 4. 4. 25
 Cæcâ, 4. 19. 17.
 Cæco, 2. 8. 3
 Cæde, 1. 11. 11
 Cæde patris, 4. 6. 16
 Cædem, 2. 7. 8
 Cædimur, app. 5. 8
 Cæo, 4. 21. 8
 Cæsar, 2. 5. 19
 Cæsar Tiberius, 2. 5. 7
 Cæteri, app. 2. 10
 Calamitas, 1. 3. 16
 Calamitatem, 3. prolog. 40
 Calamo, 4. 1. 2
 Calceandos. 1. 14. 16
 Calceis, 5. 7. 42
 Calcibus, 1. 21. 9
 Callidi, 4. 1. 18
 Calvi, 5. 3. 1
 Calumniæ, 3. 10. 42
 Calumniamque, 3. prolog. 37
 Calumniari, 1. prolog. 5
 Calumniator, 1. 17. 2
 Calvus, 2. 2. 8
 Calvus, 5. 8. 2
 Calvus fortè, 5. 6. 1
 Camaræ, 4. 24. 29
 Campum, 1. 12. 8
 Candore noto, 3. prolog. 63

Canem, 5. 10. 7
 Canens, 4. 21. 5
 Canes, 1. 25. 3
 Canes currentes, 1. 25. 3
 Canes elusit, 1. 12. 9
 Cani, 1. 23. 3
 Canibus, 2. 3. 5
 Canibus anum, 4. 17. 19
 Canis, 1. 4. 2
 Canis, 1. 17. 2
 Canis, 1. 25. 5
 Canis parturiens, 1. 19. 3
 Canis vehementis, 2. 3. 1
 Canos, 2. 2. 10
 Canticum, 5. 7. 25, 31
 Cantu saxa, 3. prolog. 58
 Cantus, 3. 16. 11
 Cantus lusciniæ, 3. 18. 2
 Canum, 1. 12. 11
 Capacis, 4. 5. 10
 Capella, 1. 5. 3
 Capellæ barbam, 4. 15. 1
 Capellas, 3. 15. 1
 Capere, 3. 16. 5
 Caperis, 5. prolog. 10
 Capi, 1. 15. 6
 Capi cibo, 1. 23. 4
 Capi meritis, 3. 15. 19
 Capiant, 4. 4. 16
 Capiat, 2. prolog. 6
 Capillos, 2. 2. 7
 Capis, 4. 19. 8
 Capita, 1. 14. 15
 Capite, 4. 23. 6
 Capite est protrufus, 5. 7. 39
 Capite humano, 3. 3. 5
 Captans, 5. 3. 2
 Captant, 1. 29. 1
 Captas, 4. 7. 6
 Capti, 4. 5. 8
 Captum, app. 4. 11. 18
 Captus, 5. 7. 1
 Caput, 1. 2. 17

Caput,

I N D E X

Caput, 1. 8. 11
 Caput, 3. 3. 7
 Caput, 5. 3. 1
 Caput ita, 1. 30. 11
 Carbonem, 5. 6. 6
 Careas, 4. 19. 10
 Carebunt, 4. 17. 33
 Caret, 1. 20. 1
 Cariosis, 5. 10. 5
 Carminis, 3. prolog. 3
 Carnem, 1. 4. 2
 Carnis meæ, 1. 25. 9
 Carpens, 3. 8. 12
 Carpere, 2. epilog. 17
 Carperent, 1. 28. 4
 Caseum, 1. 13. 3
 Caseum emisit ore, 1. 13. 10
 Cassandra, 3. 10. 4
 Casta oscula, 4. 23. 7
 Castæ mulieris, 3. 10. 14
 Casu, 4. 21. 25. 5. 7. 7. app. 4. 4
 Casu gravi, 1. 21. 2. 5. 7. 7
 Casu peccat, 5. 3. 12
 Casus, 2. 7. 10
 Catenâ, 3. 7. 16
 Cathedra, 3. 8. 4
 Cato, 4. 6. 21
 Catulis, 2. 4. 24
 Catulos, 1. 19. 7
 Catulos Vulpinos, 1. 28. 3
 Caudam, 3. 18. 8
 Cavere, 1. 9. 1
 Cavernam, 2. 4. 2
 Causâ, 3. prolog. 6
 Causa mali, 3. 10. 44
 Causâ meâ, 1. 22. 4
 Causâ sed, 3. 3. 2
 Causam, 1. 6. 6
 Causam cum perorassent, 1. 10. 7
 Causam dixit, 3. 17. 6
 Causam intelligit, 3. 14. 8
 Causam jurgii, 1. 1. 4
 Causam scribendi, 5. prolog. 9

Causam tuentes, 3. 10. 38
 Causis, 1. 1. 15
 Cautis, 1. 25. 1
 Cavo, 2. 4. 17. 3. 16. 17
 Cavoque ramo, 3. 16. 5
 Cavos, 4. 5. 3
 Cedam loco, 1. 19. 10
 Cedo, 5. 2. 9
 Cedo invidiæ, 3. 9. 4
 Celans, 2. 2. 4
 Celat, 4. 14. 5
 Celaverat, 5. 5. 32
 Celebres nuptias, 1. 6. 1
 Celeri, 4. 17. 6. app. 3. 5. 4. 5
 Celeritate pennæ, 1. 31. 4
 Celeriter, 1. 13. 10
 Celerius, 4. 25. 14
 Celsâ arbore, 1. 13. 4
 Celsâ cervice, 2. 7. 4
 Celsâ populus, 3. 17. 4
 Celsis cornibus, 4. 8. 11
 Cenfores, 4. 9. 5
 Centena, 4. 4. 12
 Centum, 2. 8. 18
 Centumviro, 3. 10. 35
 Ceperat animos, 2. 2. 5
 Cepero, 4. 25. 14
 Cepi prædam, 4. 3. 8
 Cepissent, 1. 5. 5
 Cerebrum, 1. 7. 2
 Ceris, 3. 13. 9
 Cernens, 4. 1. 18
 Certa ratio, 5. prolog. 9
 Certamina, 5. 5. 7
 Certatim, 1. 2. 18
 Certatim ruunt, 5. 1. 3
 Certè, 1. 21. 12. 1. 29. 8. 2. 5. 22
 Certè brevitatem, 5. 5. 45
 Certè quo, 3. prolog. 32
 Certis mensibus, 3. 15. 5
 Certo pretio, 4. 24. 6
 Certumque, 3. 10. 43
 Cervi, 2. 8. 25

Y

Cer-

I N D E X

Cervice, 2. 7. 4
 Cervum, 1. 5. 5
 Cervus, 1. 12. 3: 1. 16. 3
 Cessarunt, 1. 9. 5
 Cetera, 4. 5. 36
 Ceteri, 4. 21. 24
 Ceteros, 4. 24. 29
 Charitatem, 3. 8. 13
 Chartas, 5. prolog. 18
 Chartis, 5. 5. 43
 Chorum, 3. prolog. 19
 Chorus, 5. 7. 25
 Cibi, 1. 27. 7
 Cibi res, 4. 7. 4
 Cibo, 1. 23. 4
 Cibo intrito, 1. 26. 7.
 Cibo largo, 3. 7. 14
 Cibo tenui, 4. 12. 7
 Cibo vescatur, 2. 6. 13
 Cibum, 1. 4. 6
 Cibum appeterem, 5. 4. 5
 Cibus, 3. 12. 6
 Cicada, 3. 16. 3
 Ciconia, 1. 26. 6
 Ciconiam, 1. 26. 3
 Ciens gemitus, 1. 18. 3: 4. 22. 1
 Cinis, 3. 9. 4
 Circa, 4. 23. 14
 Circum, 3. 20. 4: 4. 5. 3
 Circumcidis, 4. 19. 25
 Circumdedit, 1. 28. 9
 Circumeunti, 3. 19. 5
 Circumire, 4. 21. 4
 Circumiret, app. 1. 3
 Cirris, 2. 5. 13
 Citati, 4. 17. 8
 Citatus, 1. 17. 4
 Cithara, 3. 16. 12
 Citharæ, 4. 19. 20
 Citius, 3. 6. 2
 Cito, 3. 14. 10: 4. 25. 13
 Cives, 1. 2. 30
 Civitatem, 1. 2. 2: 5. 5. 11

Clamant, app. 2. 4
 Clamare, 3. 16. 7
 Clamitantem, 1. 9. 7
 Clamore, 1. 15. 5
 Clamorem, 1. 6. 4: 1. 11. 7
 Clamores, 5. 5. 28
 Clamque, 3. 10. 19
 Clarum, 2. 7. 5
 Classe, 4. 6. 19
 Clauderetur, 4. 8. 4
 Clauso, 4. 8. 12
 Clazomenæ, 4. 21. 17
 Clementer, 4. 19. 8
 Clitellas, 1. 15. 8. 10
 Coacta fame, 4. 2. 1
 Coëgit, 4. 3. 9
 Coelo, 4. 11. 3
 Coelum, 4. 6. 26: 4. 19. 24
 Coenâ, 2. 8. 20.
 Coenam, 1. 26. 3: 3. 19. 2: 4. 24.
 15
 Coeperant, 4. 15. 2
 Coepere, 2. 2. 7
 Coepere, 4. 17. 22
 Coepere bibere, 1. 20. 5
 Coepissent, 1. 2. 8
 Coepisset bibere, 1. 25. 5
 Coepisset facere, 1. 14. 2
 Coepit, 1. 2. 25: app. 4. 12: 4. 16:
 5. 6
 Coepit, 1. 3. 10
 Coepit, 1. 8. 5
 Coepit, 2. 5. 15
 Coepit, 2. 8. 15
 Coepit, 3. 16. 7
 Coepit, 4. 13. 1: 4. 16. 5
 Coepit, 4. 21. 4.
 Coepit, 4. 23. 2
 Coepit desiderari, 5. 7. 14
 Coepit flagitare, 1. 19. 9
 Coepit fugere, 1. 12. 8
 Coepit lacerari, 1. 12. 11
 Coepit languere, 5. 10. 3

I N D E X

Cœpit redire, 3. 19. 7
 Cœpit velci, 1. 31. 11
 Cœptum ordinem, 4. 20. 9
 Cœtum, 3. prolog. 23
 Cogit, 5. 5. 35
 Cogitandum, 3. 14. 13
 Cogitas, 3. prolog. 16
 Cogitatio animi, 5. prolog. 7
 Cogitavi plura, 3. prolog. 39
 Cogitet, 4. 20. 1
 Cogitque, 1. 6. 8
 Cognatos, 4. 24. 15
 Cognitosque, app. 4. 16
 Cognitum, 4. 21. 22
 Cognoveris, 3. 10. 58
 Cognovi, 3. 4. 7
 Cognovit, 3. 16. 16
 Cogor ferre, 1. 21. 12
 Cogunt, 4. 23. 19
 Colli, 1. 8. 8
 Colligi sensus, 4. 4. 19
 Colligunt, 4. 21. 11
 Collo, 2. 7. 5. 3. 18. 7
 Collocarunt, 2. epilog. 2
 Collum, 3. 6. 3
 Collum lagonæ, 1. 26. 10
 Color, 3. 13. 6
 Colorque, 5. prolog. 8
 Colubram, 4. 18. 2
 Columbæ, 3. 31. 3
 Come officium, 2. 5. 15
 Comes, 2. 7. 6
 Comes, 5. 2. 7
 Comeſſe, 1. 13. 4
 Comeſſe, 1. 20. 3
 Comite aſello, 1. 11. 3
 Commemoras, 4. 23. 12
 Commendari, 5. 5. 46
 Commendatio, 2. prolog. 13
 Commendatur, 2. prolog. 7
 Commercium, 4. 10. 11
 Comminuta, 2. 6. 13
 Commiſiſis, 2. 8. 7

Commiſit, 1. 14. 16
 Commiſſum, 4. 17. 15
 Commodaſſe, 1. 17. 3
 Commune, 5. 6. 3
 Commune omnium, 3. prolog.
 46
 Communem, 1. 7. 4
 Commutando, 1. 15. 1
 Comcediis, 5. 1. 9
 Comola fronte, 5. 8. 2
 Compererant, 5. 5. 31
 Compeſceret, 1. 2. 22
 Compilavit, 4. 10. 2
 Complevit, 2. 4. 16
 Comprehenſus, 3. 5. 10
 Compreſſus, 4. 1. 14
 Compulſi ſiti, 1. 1. 2
 Compungam, 3. 6. 3
 Conari, 4. 25. 4
 Concacarunt, 4. 17. 11
 Conceptum, 1. 18. 7
 Conceptus trivio, 1. 27. 11
 Concidiſſet, 4. 6. 7
 Concidit, 5. 7. 7
 Concinnet mali, 2. 4. 25
 Concione advocata, 1. 14. 13
 Concipit, 3. 15. 4
 Concitant periculum, 1. 29. 3
 Concitat civitatem, 5. 5. 10
 Conciti, app. 2. 3
 Concito gradu, 3. 2. 11
 Concupiſti, 1. 27. 10
 Concurrit populus, 3. 14. 7
 Concuſſans, 2. 5. 2
 Concuſſant, 3. 10. 24
 Conde ferrum, 5. 2. 13
 Condere famam, 3. prolog. 53
 Condidit, 4. 1. 7
 Condidit ſeſe, 2. 4. 17
 Condidit ſe bubili, 2. 8. 4
 Conditæ, 2. 6. 6
 Conditio, 3. 7. 7
 Conditio placet, 3. 13. 12
 Y 2

Con-

I N D E X

Conditione, 4. 4. 8
 Condito patri, 4. 4. 30
 Condixit pretio, 4. 24. 6
 Confectus macie, 3. 7. 2
 Confectus morbo, 1. 14. 5
 Conferant, 4. 4. 12
 Conferant pecuniam, 4. 4. 17
 Conferent pecuniam, 4. 4. 46
 Conferre, 4. 23. 3
 Confessus, 1. 14. 10
 Confessus reus, 4. 25. 22
 Confido, 1. 18. 6
 Confodit, 1. 21. 7
 Confusus fragor, 4. 17. 23
 Congero, 4. 23. 13
 Congerunt, 3. 2. 3
 Congeruntur, 3. 20. 11
 Conjugem, 3. 3. 9: 3. 10. 9
 Conrodere, 4. 7. 6
 Conscientiam, 3. prolog. 47
 Conscientiam laudis, 2. epil. 11
 Consciens, 4. 25. 30
 Consectata est, 3. 16. 18
 Consedit, 4. 17. 22
 Consequi, 4. 12. 5
 Considera, 3. 8. 1
 Consilia prava, 1. 25. 1
 Consiliator maleficus, 2. 6. 2
 Consilio, 5. 3. 12
 Consilio monet, 1. prolog. 4
 Consilium, 1. 31. 5: 5. prolog. 3
 Consilium dare, 1. 9. 1
 Consilium stultum, 1. 20. 1
 Consociet usum, 4. 10. 21
 Consolandi, 3. 18. 5: 4. 16. 2
 Conspargere, 2. 5. 14
 Consparium, 4. 17. 4
 Conspetu, 1. 16. 6: 5. 1. 15
 Conspetum, 5. 7. 22
 Conspectus, 1. 24. 2
 Conspicatus, 2. 8. 25
 Conspicuum, 4. 5. 6
 Conspiratis, 1. 2. 4

Constabit, 4. 25. 35
 Constantior, 5. 2. 7
 Constat, 4. 4. 29: 5. 5. 13
 Consuetudine, 4. 12. 6
 Consulendos, 3. 3. 6
 Consulit, 4. 4. 14
 Consumet, 4. 25. 12
 Consumpta est, 4. 4. 18
 Consumpti, 2. 4. 23
 Consumpto, 1. 19. 8
 Consumptus, 1. 27. 8
 Consurrectum est, 5. 7. 27
 Contemnens, 1. 3. 6
 Contemni, 3. 16. 9
 Contempseris, 1. 12. 1
 Contempsit, 1. 28. 7
 Contempti generis, 5. 3. 8
 Contemptum, 2. 7. 11
 Contendebant, 4. 23. 1
 Contenderent, 5. 5. 18
 Contenderet, 1. 17. 3
 Contendet, 4. 20. 5
 Contentæ, 3. 18. 13
 Contentus, 1. 3. 18: 4. 12. 7
 Contreritus, 1. 12. 7
 Contextit, 1. 11. 4
 Contineat, 4. 10. 14
 Continere, 4. 17. 32
 Continet frenis, 3. 6. 7
 Continetur, 2. prolog. 1
 Continetur, 4. 25. 29
 Contingerent, 1. 20. 6
 Contingit, 4. 23. 10
 Continuo, 1. 6. 2: 4. 17. 21
 Contra, 1. 1. 6: 1. 2. 28: 3. 2. 4: 4. 7. 5:
 5. 10. 7
 Contra potentes, 2. 6. 1
 Contra se, 4. 18. 3
 Contractam, 4. 23. 19
 Contrarios, 4. 10. 17
 Contrubernium fortuitum, 2. 4. 4
 Contumax, 4. 7. 5
 Contumelia, 1. 2. 20: 1. 29. 2: 4. 17. 34
 Contu-

I N D E X

- Contumeliam, 1. 3. 15: 3. 8. 8:
     5. 3. 5
 Contumeliis, 4. 17. 3
 Conveniens, 4. 19. 7
 Conveniens avaris, 1. 27. 1
 Convenit, 5. 6. 7
 Convicio, 1. 6. 5
 Convicium acerbum, 3. 16. 3
 Convictus Deum, 4. 23. 10
 Convivam, 1. 26. 9
 Convivium, 4. 24. 20
 Convocata familia, 2. 8. 26
 Copia, 4. 25. 6
 Copiosa domus, 4. 23. 20
 Copiosa varietas, 5. 5. 40
 Copiosus, 4. 8. 7
 Coram pluribus, 2. 3. 4
 Corcodilis, 1. 25. 4
 Corcodilus, 1. 25. 6
 Corde durato, 2. epil. 18
 Corde eraserim, 3. prolog. 21
 Corde semisomno, 4. 14. 11
 Corde tacito, 5. prolog. 3
 Corium, 1. 20. 3
 Cornea domo, 2. 6. 5
 Cornibus, 1. 12. 10: 1. 21. 7: 4. 8. 11:
     5. 9. 1
 Cornici, 3. 18. 12
 Cornix, 2. 6. 7
 Cornua, 2. 8. 25: 4. 5. 5
 Cornua ramosa, 1. 12. 5
 Coronam, 5. 7. 34
 Corpora, 4. 24. 23
 Corpore, 1. 13. 7
 Corpore nudo, 5. 8. 2
 Corpori, 3. prolog. 13
 Corporibus, 4. 14. 7
 Corporis, 1. 5. 5: 3. 7. 5
 Corporis amissi, 3. 11. 3
 Corpus, 1. 18. 4: 2. 6. 5: 3. 13. 6
 Corpus hostile, 1. 21. 8
 Corruptum, 1. 1. 13
 Corrigatur, 2. prolog. 3
 Corripere, 1. 2. 25
 Corrumplas, 3. 8. 15
 Corrumperet, 4. 24. 18
 Corruptit, 4. 11. 8
 Corruptos boves, 2. 8. 21
 Corticem duram, 2. 6. 12
 Corve, 1. 13. 6
 Corvi stupor, 1. 13. 12
 Corvo, 3. 18. 12
 Corvus, 1. 13. 3
 Cothurnis, 4. 6. 5
 Crearer, 3. 15. 11
 Crearit, 1. 6. 9
 Creatis regem, 1. 31. 8
 Credat, 3. 10. 51
 Credendum virtuti, 5. 2. 10
 Credens, 1. 8. 8
 Credentes, 1. 31. 10
 Credere, 1. 14. 15: 3. 10. 1
 Credis, 3. prolog. 24
 Creditum, 3. 10. 4
 Creditum est, 3. 10. 3
 Credo, 1. 10. 10
 Credulitas stulta, 2. 4. 26
 Crepusculo, 3. 7. 20
 Crimen, app. 4. 7
 Crimina, 3. 10. 47
 Criminatur, 3. 8. 10
 Crimine, 3. 10. 18
 Crimine furti, 1. 10. 4
 Criminis, 2. epil. 19: 3. 10. 41
 Cruce, 3. 5. 10
 Cruciani, 4. 17. 31
 Crudelis, 1. 2. 7
 Cruore, 2. 3. 2
 Crure ligato, 5. 7. 36
 Crurumque, 1. 12. 6
 Cubantem, app. 4. 4
 Cubiculo, 3. 10. 30
 Cubiculum, 3. 10. 21
 Cubile, 1. 19. 9: 4. 19. 1
 Cubile fetore suis, 2. 4. 12
 Cucurreris, 2. 8. 6

I N D E X

- Cucurrit, 3. 8. 9
 Cui, 1. 14. 16: 1. 15. 10: 2. 1. 9:
     2. 5. 12: 5. prol. alter. 2: 5. 4. 2:
     5. 10. 7
 Cuidam, 3. 3. 4: 4. 24. 5
 Cuique, 5. prolog. 7
 Cujus, 2. prolog. 13: 3. 9. 3: 3. 15.
     14: 5. 7. 26: app. 4. 12
 Culpa mea, 1. 23. 8
 Culpæ, 4. 17. 28
 Culpæ præmium, 2. 3. 6
 Culpæ proximam, 1. 10. 5
 Culpam lues, 4. 10. 7
 Cultum vendet, 4. 4. 4¹
 Culum, 4. 17. 36
 Cum, 1. 2. 1: 1. 10. 7: 1. 13. 3: 1.
     31. 3
 Cuncta, 3. 8. 8: app. 1. 7
 Cunctas, 1. 2. 18
 Cuncti, 2. epil. 3
 Cunctis, 3. 18. 3
 Cunctos, 5. 5. 5
 Cuneis, 5. 7. 35
 Cuniculos, 4. 19. 2
 Cupiam, 4. prolog. 6
 Cupide, 3. 16. 17
 Cupidis, 2. 1. 1
 Cupidissime, 4. 21. 22
 Cupiditas, 1. 27. 5
 Cupidum, 1. 25. 9
 Cupidus, 3. 12. 4
 Cupimus, 2. 8. 17
 Cur, 1. 1. 5: 1. 29. 6: 1. 30. 4: 2. 1.
     11: 3. prol. 33: 3. prol. 55: 3. 15.
     15
 Curâ, 2. prolog. 8: 3. 3. 13
 Curabo, 5. 2. 9
 Curam, 2. epil. 10
 Curam, 3. 3. 13
 Curam habendi, 3. prolog. 22.
 Curam impendas, 3. prolog. 12
 Curatio, 5. 7. 12
 Curiosior, 4. 21. 12
 Currendum, 3. 6. 9
 Currens, 1. 25. 5
 Currentes, 1. 25. 3
 Currit, 3. 3. 6
 Cursu, 1. 12. 8: 5. 8. 2
 Cursu pelagio, 4. 21. 7
 Custodiebat, 4. 19. 4
 Custodit, 1. 27. 7
 Custos, 3. 7. 9:
 Cutem, 1. 24. 6
 Cybebæ, 3. 17. 4
 Cybebes, 3. 20. 4
 D.
Damnanda, 3. 10. 47
 Dammandam, 3. 10. 46
 Damnas, 5. 10. 9
 Damnata, 1. 17. 6
 Damnavi, 5. prolog. 3
 Damno, 1. 28. 10
 Damnum, 3. 2. 16: 3. 11. 3
 Da uxores, 3. 3. 17
 Dant, 1. 2. 27: app. 5. 1
 Dant consilia, 1. 25. 1
 Dant mandata, 4. 17. 21
 Dant poenas, 1. 13. 2
 Dapem, 2. 6. 15
 Dapem largam, 2. 4. 24
 Dardaniæ, 3. prolog. 29
 Dare, 4. 4. 27
 Dare consilium, 1. 9. 1
 Dare operam, 5. 7. 5
 Dare vellet, 4. 4. 27
 Dare verba, 3. 3. 15
 Darem, 2. 1. 5
 Darent, 4. 17. 4: app. 2. 6. ibid.
     5. 3
 Daret, 2. 1. 12
 Dari, 4. 25. 23: 3. 14. 12: app. 5. 4
 Dari veniam, 5. 3. 11: app. 4. 6
 Dat, 3. 7. 22.
 Data, 4. 4. 10
 Data

I N D E X

- Data occasione, 2. 8. 9
 Datæ, 3. 18. 10
 Date, 4. 4. 35
 Datum, 4. 4. 15, 45
 Datum est, 3. 18. 14
 Datur, 1. 17. 9
 Datus, 1. 2. 23
 De, 1. 16. 6. 1. 30. 5. 1. 31. 13. 3.
     7. 21. 3. 10. 13. 3. 13. 11. 4. 16. 1.
     4. 19. 26. 4. 24. 4
 Dea, 3. 18. 5
 Debeas, 2. 1. 1
 Debebat, 1. 17. 7
 Debebat votum, 5. 4. 2
 Debebunt, 4. 2. 6
 Debent, 1. 28. 1
 Debent dari, 3. 14. 12
 Deberi, 1. 17. 5
 Debet, 1. 26. 12. 3. 14. 12. 5. 2.
     17
 Debetur, 2. 1. 10
 Debetur gloria, 3. prolog. 61
 Debilem, 4. 25. 16
 Debilis, 4. 1. 10
 Debitum *sc.* naturæ, 4. 25. 19
 Debui, 5. prol. altero. 2
 Decedens, 4. 4. 3
 Decem, 1. 17. 5
 Decepit dolo, 1. 31. 6
 Decepta, 1. 4. 5
 Deceptus, 1. 13. 12
 Decerne, 4. 25. 26
 Decertarent, 1. 30. 5
 Deciderant, 1. 3. 5
 Decidisset, 4. 8. 3
 Decidit, 3. 2. 2: app. 4. 10
 Decipit, 4. 1. 5
 Declarat, 5. 5. 39
 Decoris, 1. 13. 7
 Decurrit, 1. 1. 8
 Decurrit, 4. 20. 2
 Decus patriæ, 3. prolog. 55
 Decus solidum, 4. 23. 24
 Dedecus, 1. 21. 11
 Dederat, 1. 3. 14
 Dederint, 3. 2. 18
 Dedi, 4. 3. 13
 Dedicans, 3. prolog. 30
 Dedisse, 4. 24. 33
 Dedissem, 1. 22. 5
 Dedit, 1. 22. 9. 3. 5. 3. 3. 15. 12.
     3. 16. 18. 4. 9. 2. 5. prolog. 9
 Dedita, 4. 4. 43
 Deditus, 4. 21. 19
 Deducta est, 3. 13. 3
 Deductus, 2. 1. 7
 Defectus annis, 1. 21. 3
 Defectus pilis, 5. 6. 2
 Deficiunt, 5. 5. 12
 Deflexit, 4. 12. 6
 Defluentes, 4. 24. 23
 Deformis, 4. 4. 41
 Defuisse, 5. 1. 17
 Degere, 1. 3. 2
 Degerent, 1. 30. 6
 Degravati, 4. 21. 15
 Dehinc, 1. 13. 5
 Dejectum, 2. 1. 3
 Dein, 1. 14. 7. 1. 19. 5. 4. 25. 4.
     4. 25. 25. 5. 2. 8
 Dein invicem, 3. 7. 3
 Deinde, 1. 3. 6. 3. 10. 20. 4. 1. 15.
     4. 4. 16. 4. 4. 33. 4. 19. 6
 Deinde quia, 1. 8. 3
 Delectaris, 5. 3. 9
 Delectet, 2. prolog. 10
 Delibo, 4. 23. 7
 Deliburus, 5. 1. 12
 Delicato, 5. 1. 13
 Delicatos, 4. 4. 26
 Delicio suo, 3. 20. 8
 Delictum, 3. 11. 6
 Deligens, 3. prolog. 40
 Delinirem, 3. prolog. 44
 Delinquant, 4. 9. 5
 Delirum, 3. 14. 3

Delu-

I N D E X

- Delubra, app. 1. 6
 Delusa, 3. 18. 15
 Delusit, 5. 6. 7
 Demens, 4. 3. 11
 Dementiæ, 1. 14. 14
 Demetrius, 5. 1. 19
 Demetrius Phalereus, 5. 1. 10
 Demisit, 5. 5. 16
 Demisit ore cibum, 1. 4. 6
 Demissio, 1. 29. 7
 Demonstrare, 3. 15. 18
 Demum, 1. 12. 13
 Demum ingemit, 1. 13. 12
 Denique, prolog. 42
 Dente improbo, 4. 7. 1
 Dente lædere, 4. 7. 6
 Dentibus, 4. 5. 9: 5. 10. 5: app. 4.
     16
 Dentibus avidis, 1. 13. 11
 Dentibus fulmineis, 1. 21. 5
 Deorum, 1. 2. 13: 3. 17. 10: 4. 17.
     21
 Deos, 4. 11. 4
 Deos Manes, 1. 27. 4
 Deos verendos, 4. 10. 10
 Dependentes, 2. 5. 13
 Deperditus inopia, 1. 14. 1
 Deploras, 1. 9. 10
 Deponeret foetum, 1. 19. 4
 Deponeret onus, 1. 18. 5
 Depressi, 5. 4. 10
 Depressum, 1. 20. 3
 Deprimi, 3. 10. 36
 Depugnaverat, 5. 2. 10
 Deridendus, 3. 14. 4
 Deridentur, 1. 25. 2
 Derideri, 3. 6. 10
 Derideri simul, 3. 18. 4
 Deridetur, 2. 5. 17
 Derisor, 3. 14. 4
 Derisui, 1. 11. 2
 Derisum, 5. 7. 3
 Derisuri, 5. 5. 26
 Des, 3. prolog. 13
 Descende, 4. 8. 8
 Describi, 4. 7. 2
 Deseram, 3. prolog. 55
 Desertus, 1. 21. 3
 Desiderari, 5. 7. 14
 Desideras, 3. prolog. 1
 Desiderat, 1. 8. 1
 Desidero ire, 5. prolog. 20
 Desierint, 4. 4. 11
 Desierit, 4. 25. 18
 Despectis, 3. 2. 1
 Despexeram, 1. 12. 14
 Despexerat, 1. 3. 12
 Destinasset, 5. prolog. 1
 Destinata, 4. 4. 27
 Destituit, 5. 10. 8
 Destricta, 2. 5. 13
 Destringunt, 1. 29. 2
 Desit, 4. 2. 7
 Desit mihi, 3. 15. 8
 Desunt mihi, 3. 11. 5
 Desunt stramenta, 2. 8. 23
 Deterritus, 5. 4. 7
 Detracta pelle, 3. 20. 7
 Detritum, 3. 7. 16
 Devenit, 4. 8. 5
 Deum, 4. 10. 12. 18: 4. 23. 4. 10
 Devocat, 1. 20. 2
 Devolutis, 5. 7. 23
 Devoratum, 1. 8. 4
 Devorent, 2. 3. 5
 Devores, 1. 22. 7
 Devotam, 4. 4. 6
 Deus, 1. 2. 28
 Dextera, 5. 2. 6
 Dextras, 5. 7. 9
 Dic, 3. 7. 17
 Dicam, 3. 1. 5
 Dicebant, 3. 13. 2
 Dicere, 3. prolog. 35: 3. 17. 11
 Diceret, 1. 30. 4
 Dices, 3. prolog. 8

Dicet,

I N D E X

Dices, 5. 4. 9
 Dicet, 3. 1. 7: 4. 20. 4
 Dici, 1. 27. 2: 5. 9. 5
 Dicitur, 1. 26. 3
 Dicitur, 3. 3. 2
 Dico tibi, 4. 19. 18
 Dicta, 3. 11. 2
 Dicta hora, 4. 24. 19
 Dictam, 4. 4. 46
 Dicto, 4. 10. 19
 Dictorum, 2. prolog. 10
 Dictum, 3. 4. 5
 Dictum est, 1. 7. 3
 Dictum falso, 4. 6. 18
 Dictum in se, 1. 22. 10
 Dictus, 5. 1. 1
 Didici, 4. 3. 8
 Die, 2. 4. 20
 Die ludorum, 5. 7. 19
 Diebus, 3. 2. 12
 Diei, 2. 8. 10
 Dies, 1. 17. 7
 Dies advenerit, 1. 16. 7
 Dies mutatur, 4. 16. 7
 Dies poenæ, 4. 10. 8
 Difficile, 4. 17. 28
 Difficulter, 4. 25. 30
 Digna, app. 3. 8
 Digne, app. 3. 9
 Dignitatem, 4. 15. 3
 Dignitatem pristinam, 1. 21. 1
 Dignum, 3. prolog. 43
 Dignum memoriæ, 4. 20. 3
 Dignum poena, 5. 3. 13
 Dignum præmium, 3. 5. 7
 Dignumque, 5. prolog. 19
 Digrunnit, 5. 5. 27
 Dii, 5. 7. 24
 Diis iratis, 4. 19. 5
 Dilatio, 4. 25. 12
 Diligens, 2. prolog. 4
 Diligenter, 4. 1. 3
 Diligentius, 3. 10. 23

Diligeret, 3. 10. 9
 Dimisit, 5. 10. 6: app. 4. 9
 Dimissam, 4. 24. 18
 Dimissum, 4. 24. 14
 Dimittere, 4. 17. 27
 Dimitti, 4. 17. 30
 Dimittuntur, 4. 17. 34
 Direpit ad cubile, 2. 4. 12
 Diripiunt, 2. 7. 9
 Discat, 4. 18. 6: app. 2. 2
 Discedens, 4. 2. 3
 Discederet, 4. 10. 3
 Discernit, 4. 23. 22
 Discimus, 2. 2. 2
 Dispersus rumor, 5. 5. 11
 Dispulit tenebras, 3. 10. 42
 Disseram, 5. prolog. 12
 Dissidens, 3. 10. 56
 Dissident, 1. 30. 1
 Dissident variis, 3. 3. 12
 Dissimulet, 4. 20. 2
 Dissolvit, 4. 21. 10
 Dissolutos mores, 1. 2. 22
 Distribuat, 4. 4. 9
 Distringis, 4. 6. 1
 Distringit, 4. 25. 3
 Distringunt, 1. 29. 2
 Diversum, 1. 30. 7
 Dives arca, 4. 11. 2
 Dives aviditas, 2. 1. 14
 Dives nobiles, 5. 5. 4
 Dives onere, 2. 7. 4
 Dives & potens, 3. 5. 6
 Divi, 3. 17. 2
 Divinabit, 5. prolog. 5
 Divinæ domus, 5. 7. 43
 Divisit, 2. 6. 15
 Diviso, 2. 1. 11
 Diu, 3. 14. 7
 Diutius, 1. 2. 16: 4. 25. 14
 Divitiarum, 1. 27. 5
 Divitias, 4. 21. 1: 5. 4. 9
 Divo Augusto, 3. 10. 39

Z

Dixe-

I N D E X

- Dixerim, 1. 14. 17
 Dixero, 4. 19. 14
 Dixerunt, 1. 24. 8
 Dixi, 4. 21. 26: 4. 24. 2
 Dixisse, 1. 10. 8: app. 5. 8
 Dixit, 3. 17. 6: 5. 5. 9
 Docebo, 3. prolog. 34
 Docet, 5. 3. 11
 Docili, 1. 28. 2
 Doctiorem, 5. 9. 5
 Docto labori, 3. prolog. 26
 Doctus, 4. 21. 1
 Doctus labor, 2. epil. 15
 Documentum, 2. 4. 26
 Dolens, 5. 10. 6
 Dolens injuria, 4. 24. 17
 Dolet, 4. 18. 1
 Doli, 1. 16. 4
 Doliturum, 3. 10. 16
 Dolo, 1. 25. 7: 1. 31. 6
 Dolone, 3. 6. 3
 Dolor, 4. 16. 10
 Dolore, 1. 8. 5: 5. 5. 33
 Dolorem, 1. 28. 10
 Dolorem, 3. prolog. 44
 Dolorem vindicet, 3. 10. 28
 Dolos irritos, 1. 23. 2
 Dolosa, 2. 4. 17
 Dolosa vulpis, 1. 13. 11
 Domestica, 3. prolog. 11
 Domini caput, 3. 3. 7
 Domini nomen, 1. 15. 2
 Domini re, 1. 23. 6
 Domino, 2. 5. 14: 5. 10. 2
 Domino cum, 3. 19. 1
 Domino par, 3. 7. 8
 Dominum, 2. 8. 28
 Dominus, 2. 5. 21: 2. 8. 20
 Domo cornea, 2. 6. 5
 Domos aliquot, 3. 19. 3
 Domuit, 3. prolog. 58
 Domum, 1. 22. 3
 Domum, 3. 2. 7
 Domum, 3. 7. 10
 Domum, 3. 9. 6: 4. 14. 10
 Domum abiit, 3. 19. 9
 Domum luxuriæ, 4. 4. 44
 Domum politam, 4. 4. 26
 Domum refertur, 5. 7. 11
 Domus, 3. 10. 17
 Domus Ætæ, 4. 6. 12
 Domus copiosa, 4. 23. 20
 Domus divinæ, 5. 7. 43
 Donas, 4. 19. 13
 Donate, 4. 4. 39
 Donavit, 3. 16. 14
 Donec, 2. epil. 19
 Dormiente, app. 4. 2
 Dormientem, 3. 10. 30
 Dormire, 3. 10. 22
 Dormire, 3. 16. 11
 Dorso levans, 4. 3. 4
 Dos, 1. prolog. 3
 Dotibus, 3. 18. 13
 Draconis, 4. 19. 3
 Duabus impar, 2. 6. 17
 Duabus partibus, 3. 13. 5
 Duæ laudis, 4. 24. 13
 Duas, 4. 9. 1: 5. 7. 9
 Dubiâ, 5. 2. 18
 Dubitatis, 1. 14. 15
 Dubium, 3. 13. 7
 Ducere, 1. 6. 3
 Ducere, 1. 19. 7
 Ducere asinum, 3. 20. 4
 Duces, 4. 5. 5
 Ducis, 2. 5. 21
 Ducitis ævum, 1. 31. 7
 Ducitur, 5. 7. 3
 Dulce, 3. prolog. 26
 Dulcem benevolentiam, 3. 15.
 16
 Dulcemque, 3. 8. 13: 3. 15. 16
 Dulci mora, 3. prolog. 59
 Dulcis, 3. 7. 1: 4. 8. 6
 Dum, 1. 9. 6: 1. 11. 9: 1. 13. 9: 1.
 15. 10:

I N D E X

15. 10. 1. 19. 7. 1. 24. 1. 1. 24. 9.
 1. 27. 7. 1. 29. 1. 1. 31. 2. 2. prol.
 6. 2. 2. 6. 2. 8. 24. 3. 7. 15. 3. 10.
 13. 3. 10. 24. 3. 10. 28. 3. 12. 2.
 4. 1. 2. 4. 3. 2. 4. 3. 11. 4. 15. 6.
 4. 17. 7. 4. 19. 23. 4. 25. 15. 4. 25.
 35. 5. 5. 44. 5. 7. 7. app. 4.
 10
 Dummodo, 3. 9. 4
 Dumque, app. 5. 7
 Duo, 2. 7. 1
 Duplex, 1. prolog. 3
 Dura miseria, 3. 20. 3
 Duram, 2. 6. 12
 Durato corde, 2. epilog. 18
 Duro, 1. 30. 10
 Duxit, 5. 3. 2

E.

E Cavo, 3. 16. 17
 E ligno, app. 5. 3
 E sinu, 5. 5. 36
 E stagno, 1. 2. 17
 E turba, 3. 19. 7
 Ea sunt, 4. 1. 5
 Eadem, 3. 7. 7
 Ebrio, 4. 14. 11
 Ecce, 3. 5. 6. 3. 20. 11
 Edentem, 1. 9. 3
 Edidisse, 1. 12. 12
 Educatus, 1. 27. 11
 Effecit, 3. 19. 6
 Effectu, 1. 20. 1
 Effectus, 5. 8. 6
 Effigiem, 1. 12. 4
 Effigiem temporis, 5. 8. 7
 Effodiens, 1. 27. 3
 Effugerat, 4. 1. 17
 Effugere necem, 1. 22. 2
 Effugeret, 2. 8. 2
 Effugium, 4. 8. 2

Effundit, 3. 15. 6
 Ego, 1. prolog. 2. 1. 5. 7. 3. prol. 17.
 ibid. 54. 3. 7. 11. 3. 12. 6. 4. 23.
 13. 4. 25. 33. 5. 2. 15
 Egregium, 2. 1. 13
 Egregium melos, 4. 21. 2
 Egressa, 3. 16. 17
 Ejus, 1. 14. 6. 1. 19. 4
 Ejusdem, 2. 2. 4
 Elapsum, 5. 8. 3
 Elegantia, 2. 2. 4
 Elevant verbis, 4. 2. 5
 Elevem, 3. 10. 7
 Eligebat, app. 5. 7
 Elusit, 3. prolog. 37
 Elusit canes, 1. 12. 9
 Emendare, 2. 5. 5
 Emendat, 5. 9. 5
 Eminens, 2. 7. 4
 Emisit, 1. 13. 10
 Emori, 1. 6. 8
 Emunctæ, 3. 3. 14
 En, 3. 11. 4. 5. 5. 37
 Enatant, 4. 21. 14
 Enim, 3. prolog. 49
 Enimvero, 2. 5. 20
 Enixa, 3. prolog. 17
 Eorum, 4. 5. 5. 4. 23. 23
 Eos, 4. 17. 9
 Epotam, 3. 1. 1
 Eques, 4. 3. 5. 5. 7. 33
 Equester, 5. 7. 30
 Equidem, 2. prol. 8. 2. 7. 11
 Equus, 4. 3. 1
 Eram, 1. 1. 11
 Eraferim, 3. prolog. 21
 Erat, 2. 5. 13. 5. 7. 16
 Eratque, 4. 21. 21
 Ergo, 1. 15. 9. 3. 7. 15. 3. 8. 9. 3.
 10. 5. 3. 19. 3. 4. 6. 21. 4. 19.
 12
 Eripere, 1. 4. 5
 Eriperet, 1. 28. 11. 4. 17. 3
 Z 2

Eri-

I N D E X

Eripiet, 2. epil. 11
 Eripiunt, 1. 3. 8
 Erit, 3. 10. 58
 Erit utilis, 3. 14. 11
 Errabit, 3. prolog. 45
 Erras, 3. 15. 2
 Error, 3. 10. 41
 Error mortalium, 2. prolog. 3
 Errore, 4. 14. 11
 Errorem, 4. 4. 33: 5. 5. 37: 5. 7.
     30
 Erroris, 5. 5. 2
 Erubuit, app. 3. 6
 Eruit, 4. 19. 1
 Erumpam, 2. 8. 9
 Es, 1. 8. 11: 3. 6. 2: 5. 9. 4: app.
     3. 8
 Es farina, 4. 1. 19
 Es in numero, 4. 24. 16
 Es pollicitus, 4. 25. 9
 Esca se replevit, 2. 4. 19
 Escam, 4. 1. 4
 Escam carperent, 1. 28. 4
 Esse, 1. 9. 2: 1. 10. 5: 1. 25. 9: 1.
     27. 1: 1. 29. 8: 2. 3. 6: 2. 5. 20:
     3. prol. 43: 3. 3. 2: 3. 13. 2: 3.
     17. 1: 4. 4. 1: 4. 6. 23: 4. 10. 11:
     4. 15. 8: 4. 20. 3: 4. 25. 18: 5. prol.
     altero. 3: 5. 3. 13: app. 1. 2
 Essēs expertus, 1. 3. 15
 Esset, 1. 2. 23: 1. 22. 5: 1. 24. 8: 2. epil.
     6: 3. 10. 48: 3. 19. 1: 3. 20. 6: 4.
     7. 4: 4. 8. 6: 4. 23. 2: 5. prol. 2
 Effect mortuus, 3. 20. 6
 Est, 1. prol. 3: 1. 1. 14: 1. 5. 1, 6:
     1. 6. 9: 1. 7. 3: 1. 8. 7: 1. 9. 5: 1.
     11. 2, 11: 1. 14. 10, 18: 1. 18. 4,
     7: 1. 21. 2: 1. 23. 1: 1. 25. 4: 1.
     27. 5, 8: 1. 29. 8, 10: 1. 30. 7: 2.
     1. 7, 9: 2. 1. 14: 2. 2. 9: 2. 4. 15:
     2. 5. 1, 6: 2. 7. 13: 2. 8. 22, 24,
     25: 2. epil. 7: 3. prol. 4, 6, 15, 17,
     49: 3. 2. 7: 3. 4. 4: 3. 6. 9: 3. 7-

7, 13, 17, 20, 25, 26: 3. 9. 1: 3.
 10. 1, 3, 5, 8: 3. 11. 3, 4, 7: 3. 12.
 6: 3. 13. 3, 6, 14: 3. 15. 2, 4, 9:
 3. 16. 6, 8, 10, 13, 18: 3. 17. 9,
 12: 3. 18. 14: 3. 19. 2: 3. 20. 1:
 4. 2. 4: 4. 3. 3: 4. 4. 18: 4. 6. 17,
 25: 4. 8. 8: 4. 10. 13: 4. 11. 5, 7:
 4. 12. 1, 2: 4. 14. 8, 10: 4. 17. 26,
 27, 28: 4. 18. 4: 4. 19. 9, 12, 15:
 4. 20. 7: 4. 21. 6: 4. 22. 3: 4. 23.
 6, 10, 11, 16, 18: 4. 24. 8, 32: 4.
 25. 10, 16: 5. prol. 4, 17: 5. 1. 1:
 5. 2. 18: 5. 3. 12: 5. 4. 4, 6, 12:
 5. 5. 17, 20, 23: 5. 6. 3: 5. 7. 13,
 30, 41: app. 4. 13
 Esuriens, 1. 26. 6
 Et, 1. prolog. 4: 1. 1. 1: 1. 2. 8: 1.
     2. 17: 1. 3. 14: 1. 4. 6: 1. 5. 3: 1.
     6. 2: 1. 7. 3: 1. 8. 12: 1. 9. 1: 1.
     11. 4: 1. 12. 4: 1. 12. 8: 1. 12. 15:
     1. 14. 3: 1. 19. 9: 1. 21. 3: 1. 21. 6:
     1. 22. 5: 1. 22. 7: 1. 22. 12: 1. 24. 3:
     1. 24. 7: 1. 25. 2: 1. 26. 4: 1. 27. 2:
     1. 27. 4: 1. 27. 11: 1. 29. 3: 1. 29. 6:
     1. 29. 10: 1. 30. 10: 1. 31. 4: 1. 31.
     6: 1. 31. 12: 2. prol. 6: 2. 1. 6: 2. 1.
     10: 2. 1. 14: 2. 4. 19: 2. 5. 4: 2. 5. 10:
     2. 5. 24: 2. 6. 3: 2. 6. 7: 2. 6. 15: 2. 7.
     6: 2. 8. 4: 2. 8. 12: 2. 8. 21: 2. epil.
     13: 2. epil. 15: 3. prol. 22: 3. prol. 30:
     3. prol. 39: 2. prol. 46: 3. prol. 50: 3.
     2. 11: 3. 2. 14: 3. 3. 8: 3. 3. 10: 3. 4.
     6: 3. 4. 7: 3. 6. 1: 3. 6. 7: 3. 6. 9: 3. 7.
     10: 3. 7. 14: 3. 7. 19: 3. 7. 23: 3. 8. 3:
     3. 10. 1: 3. 10. 14: 3. 10. 33: 3. 10.
     52: 3. 10. 53: 3. 11. 2: 3. 13. 6: 3. 13.
     9: 3. 13. 10: 3. 14. 3: 3. 16. 9: 3. 16.
     18: 3. 17. 3: 3. 19. 9: 3. 20. 6: 4. 1. 1:
     4. 1. 9: 4. 1. 10: 4. 1. 12: 4. 1. 14: 4. 1.
     16: 4. 1. 17: 4. 3. 8: 4. 4. 4: 4. 4. 5: 4.
     4. 6: 4. 4. 24: 4. 4. 26: 4. 4. 28: 4. 4.
     34: 4. 4. 35: 4. 4. 36: 4. 4. 38: 4. 4. 46:
     4. 5. 3: 4. 6. 2: 4. 6. 11: 4. 6. 12: 4.
     6. 13:

I N D E X

6. 13: 4. 6. 26: 4. 8. 4: 4. 12. 5: 4. 14.
 1: 4. 14. 11: 4. 15. 5: 4. 16. 4: 4. 16.
 9: 4. 16. 10: 4. 17. 9: 4. 19. 10: 4. 23.
 1: 4. 23. 7: 4. 23. 12: 4. 23. 24: 4. 24.
 18: 4. 25. 11: 4. 25. 19: 4. 25. 27: 5.
 1. 7: 5. 1. 11: 5. 1. 13: 5. 2. 6: 5. 2. 13:
 5. 5. 2: 5. 5. 17: 5. 5. 19: 5. 5. 23: 5. 5.
 28: 5. 5. 33: 5. 5. 35: 5. 5. 40: 5. 6. 4:
 5. 7. 8: 5. 7. 10: 5. 7. 13: 5. 7. 17: 5. 7.
 25: append. 1. 4: app. 2. 2: app. 2. 9:
 app. 4. 3: app. 4. 9: app. 4. 15:
 app. 5. 5
 Etiam, 3. 10. 55: 5. 1. 7. 37
 Etiamfi, 1. 10. 2
 Evagata, 2. 4. 18
 Evaferunt, 4. 5. 4
 Evafit, 4. 8. 11
 Evellerat, 2. 2. 9
 Eveniat, 1. 2. 31
 Eventus, 4. 5. 11
 Evertere, 2. 4. 9
 Evertiffet, 3. 10. 50
 Evertit, 2. 4. 5
 Eum, 1. 21. 5: 5. 7. 17
 Eundem, 1. 1. 1: 2. 1. 7: 4. 8. 5
 Eunt, 2. 8. 12
 Eunuchos glabros, 4. 4. 22
 Eunuchus, 3. 11. 1
 Evocat, 1. 2. 17: 1. 11. 11
 Eutyche, 3. prolog. 2
 Ex, 2. 7. 7: app. 3. 4: 4. 3
 Ex Ara Jovis, 4. 10. 1
 Ex illis, 3. 3. 12
 Ex infidiis, 2. 7. 7
 Ex labore, 4. 19. 9
 Ex opibus, 4. 21. 13
 Ex pretio, 4. 4. 47
 Ex fapore, 3. 13. 10
 Exaggerare, 3. prolog. 25
 Exarabo, 3. prolog. 29
 Excedit, 4. 25. 28
 Excidere, app. 5. 6
 Excepit, 1. 12. 9
 Exciperet, 1. 11. 6
 Excipiunt, 2. 8. 10
 Excitari, 5. 7. 15
 Excitat, 4. 24. 27
 Excitatus, 2. 8. 1
 Excolit, 4. 10. 10
 Excusatum, 3. prolog. 48
 Excuti, 5. 5. 19
 Exempla, 1. 26. 12
 Exempli, 5. prolog. altero. 9
 Exemplis, 2. prolog. 1
 Exemplis difcimus, 2. 2. 2
 Exemplo, 4. 6. 20
 Exemplum, 1. 3. 3: 4. 2. 6
 Exemplum egregium, 2. 1. 11
 Exequamur, 4. 20. 9
 Exercere, 1. 31. 12
 Exercet, 3. 6. 11
 Exercitu, 4. 5. 1
 Exerit, 1. 12. 2
 Exhibe, 4. 25. 9
 Exhibeant, 4. 6. 24
 Exhibet, 4. 23. 24
 Exieris, 2. 4. 14
 Exigas, 4. 19. 10
 Exigua materia, 4. 24. 7
 Exiftimans, 5. 2. 12
 Exiftimat, 5. 7. 39
 Exiftimer, 4. 1. 8
 Exiftimo, 3. 10. 48
 Exitium, 1. 31. 2
 Exitium fatale, 2. epil. 18
 Exitus, 1. 11. 9
 Exorans, 1. 19. 6
 Exornavit, 1. 3. 6: 4. 21. 24
 Expectans, 4. 17. 35
 Expectarem, 3. 15. 13
 Expectatio, 4. 22. 2: 5. 5. 15
 Expedi, 3. 14. 6
 Expedire, 1. 16. 2
 Expedit, 4. 4. 14
 Expergefactus, app. 4. 5
 Experiundi, 1. 14. 6

I N D E X

Expers, 1. 11. 1
 Expertus, 1. 3. 15
 Expertus sum, 5. 2. 15
 Expetit, 1. 16. 2
 Expiari, 3. 3. 11
 Explerent, 4. 17. 5
 Explicabit, 4. 10. 15
 Explicas, 3. 18. 8
 Explicuit, 4. 6. 15
 Exploranda, 3. 10. 5
 Explorato, 1. 2. 18
 Exponam, 3. 10. 2
 Exposuit, 4. 14. 2
 Exprimit, 5. 5. 33
 Exprimunt, 4. 19. 22
 Expulit, app. 3. 7
 Exspirans, 1. 21. 10
 Extā Deum, 4. 23. 4
 Exterit, 1. 21. 9
 Exterritus, 3. 3. 5
 Extollere, 4. 16. 6
 Extractum, 1. 20. 4
 Extraherent, 1. 8. 6
 Extremum, 1. 21. 4
 Extremo agmine, 5. 1. 23
 Extricas, 4. 22. 4
 Extulit, 2. epil. 16: 4. 21. 16
 Exurit, 1. 6. 7

F.

Fabella, 1. 5. 2: 1. 15. 3: 1. 26.
 2. 2. 5. 5: 3. 3. 3: 3. 17. 13
 Fabellæ, 4. 6. 22
 Fabellam, 1. 2. 9: 5. prolog. altero.
 9
 Fabellam adjiciam, 4. 1. 9
 Fabellas, 3. prolog. 36
 Faber, 4. 25. 7
 Fabri, 4. 7. 3
 Fabricassēt, 4. 6. 9
 Fabro, 4. 25. 7

Fabula, 1. 1. 14: 4. 3. 12: 2. 8. 27:
 3. 16. 10: app. 4. 1
 Fabula Æsopi, 1. 10. 3
 Fabulæ, 4. 6. 22
 Fabulam, 3. 13. 16
 Fabularum, 3. prolog. 33
 Fabulas, 2. epil. 13
 Fabulis, 1. prolog. 7: 5. prolog. 10
 Fabulosa, 3. 10. 7
 Fac, 4. 25. 27
 Facem, 1. 28. 8
 Facere, 1. 1. 7: 1. 29. 9: 4. 2. 5
 Facere generosum impetum, 1. 29. 9
 Facere medicinam, 1. 14. 2
 Facerem, 1. 25. 8
 Faceres, 1. 22. 4
 Faceret, app. 1. 4
 Faciam, app. 1. 5
 Facias, 1. 23. 8
 Faciat moram. 4. 24. 6
 Facie, 3. 4. 7: 3. 8. 3
 Faciebat, 5. 5. 30
 Faciebat conviciū, 3. 16. 4
 Faciem, 3. 8. 16
 Faciem ferenam, 4. 16. 5
 Faciendum, 2. 6. 9
 Facies, 5. 3. 4
 Facile, 1. 19. 5: 5. 3. 6: 5. 7. 3
 Facili, 4. 5. 13
 Facilis, 1. 29. 10
 Facilius, 1. 20. 4: 3. 7. 13
 Facimus, 3. 17. 12
 Facinori, 4. 10. 9
 Facinoris, 3. 10. 32: 4. 18. 5
 Facit, 3. 15. 17
 Faciunt, 5. prol. alter. 4
 Facta, app. 5. 2
 Factiōnum, 1. 2. 4
 Factis, 1. 5. 6
 Facto, 5. 5. 19
 Factum, 1. 14. 12
 Factum est, 3. 10. 8
 Facturum, 5. 5. 24

Factu-

I N D E X

Facturus, 5. 5. 4
 Factus, 4. 21. 6
 Factus est, 2. 2. 9
 Factus sophus, 4. 16. 8
 Falerna, 3. 1. 2
 Fallacia, 3. 16. 10
 Fallaciam, 1. 31. 5
 Fallere, 5. 2. 14
 Falleris, 1. 23. 6
 Fallit, 1. 11. 2
 Falsis laudibus, 4. 23. 23
 Falso crimine, 3. 10. 18
 Falso dictum, 4. 6. 18
 Falso nomine, 1. 14. 3
 Falso testimonio, 1. 17. 6
 Famæ tradere, 5. prolog. 6
 Famam, 1. 14. 4
 Famam, 3. 9. 3
 Famam æternam, 3. prolog. 53
 Famam domus, 3. 10. 17
 Fame, 1. 26. 9: 3. 7. 6: 4. 17. 31
 Fame, 4. 2. 1
 Fame consumptus, 1. 27. 8
 Famem, 4. 17. 5
 Familia, 2. 8. 26: 3. 10. 24: 3.
     19. 1
 Farina, 4. 1. 12, 19
 Fas est, 4. 10. 13
 Fascia nivea, 5. 7. 41
 Fastidiose, 3. prolog. 23
 Fastidis, 3. 16. 14: 4. 6. 2
 Fastidit, 3. 7. 23
 Fata, 1. 9. 10
 Fatale, 2. epil. 18
 Faterer, 3. prolog. 43
 Fatetur, app. 4. 7
 Fati miseria, 3. 20. 2
 Fatigas, 4. 19. 24
 Fatis placet, 4. 19. 13
 Fato invido, 5. 6. 5
 Fatorum, 3. 18. 10
 Fatorum dicto tempore, 4. 10.
     19

Fauce, 1. 1. 3
 Faverit, 2. epil. 8
 Favet, 5. prol. altero. 7
 Favi, 3. 13. 10
 Favit, 5. 6. 5
 Favor, 5. 5. 25
 Favore, 5. 5. 11
 Favos, 3. 13. 1
 Fautores, 5. 7. 29
 Fece Falerna, 3. 1. 1
 Fecerant favos, 3. 13. 1
 Fecerat nidum, 2. 4. 1
 Fecerim, 3. 14. 6
 Fecerit, 3. 13. 14
 Fecerunt, 3. 20. 7
 Feci viam, 3. prolog. 38
 Fecisse, 3. 10. 12
 Fecissent, 3. 20. 9
 Fecisset satis, 5. 10. 2
 Fecisset se regem, 4. 12. 5
 Fecisti, 1. 1. 5
 Fecisti tantum corporis, 3. 7. 5
 Fecit, 1. 8. 9
 Fecit heredem, 4. 4. 7
 Fecit medicinam, 1. 8. 9
 Fecit silentium, 5. 5. 15
 Fefellit, 3. 5. 9
 Feles, 2. 4. 2: 2. 4. 4
 Felicitas, 2. epil. 14
 FELICITER, 5. 1. 4
 Felisque, 2. 4. 24
 Femina, 3. 10. 34: 4. 15. 3
 Feminarum, 3. 8. 11
 Feminis, 2. 2. 1: 4. 14. 13
 Fenestra, 1. 13. 3
 Feræ, 1. prolog. 6: 3. 2. 15
 Feram, 2. epil. 18
 Ferarum, 4. 12. 4
 Feras, 1. 11. 5
 Feras domuit, 3. prolog. 58
 Feras veloces, 5. 10. 1
 Ferebat, 2. 7. 2
 Ferens indigne, 3. 18. 1

Fere-

I N D E X

- Feretis præmium, 4. 17. 28
 Feriæ, 3. prolog. 8
 Ferro, id est, Apro, 4. 3. 3
 Feroque, 2. 1. 8
 Feror ad fabellam, 5. prol. altero. 9
 Ferre, 1. 2. 29
 Ferre cogor, 1. 21. 12
 Ferret, 1. 4. 2
 Ferret graviter, 4. 4. 31
 Ferri, 1. 4. 4
 Ferri secundis flatibus, 4. 16. 5
 Ferro, 3. 10. 33
 Ferro trusitant, 2. 7. 8
 Ferrum, 4. 7. 7: 5. 2. 8
 Ferte auxilium, 4. 18. 1
 Ferte, app. 2. 10
 Fertur, 1. 10. 8: 1. 27. 9: 3. 3. 2:
     app. 5. 8
 Fertur locutus, 1. 27. 9
 Ferum, 1. 13. 9: 1. 21. 8
 Ferus, 2. 8. 14
 Fessus cæde, 1. 11. 11
 Festinans, 3. 19. 9
 Fictas arte, 2. epil. 13
 Fictilis, 4. 14. 3
 Fictis causis, 1. 1. 15
 Fictis fabulis, 1. prolog. 7
 Fictis jocis, 3. prolog. 37
 Fictum, 4. 20. 5
 Fide, 4. 12. 8
 Fidelis, 1. 5. 1
 Fidem, 3. 13. 17
 Fidem advocavit, 4. 4. 20
 Fidem amittit, 1. 10. 2
 Fidem jurisjurandi, 3. 10. 40
 Fidem vocis, 4. 25. 9
 Fides, 3. 9. 1: 4. 25. 26
 Fiduciam, 5. 7. 2
 Fieri, 5. 5. 22
 Fiet, 4. 25. 13
 Fili, app. 1. 5
 Filiam, 3. 8. 2
 Filias, 4. 4. 3
 Filio, 3. 10. 6
 Filium, 3. 8. 3: 3. 8. 10
 Filius Fortunæ, 4. 11. 5
 Fimoque, 4. 17. 5
 Fingi, 2. 2. 8
 Finire, app. 2. 5
 Finiri, 1. 18. 7
 Finxere, 5. 8. 7
 Finxisset, 4. 14. 6
 Finxit, 4. 16. 2
 Firmiores, 1. 19. 7
 Firmum, app. 5. 4
 Fiscos, 2. 7. 2
 Fit, 5. 5. 25
 Flagello, 3. 6. 6
 Flagitabit, 4. 25. 19
 Flagitare, 1. 19. 8
 Flagitaret, 1. 8. 10
 Flagitiis, 3. 10. 14
 Flamma Deûm, 4. 10. 12
 Flammis, 1. 28. 9
 Flatibus, 4. 16. 6: 5. 7. 14
 Flebiles, 1. 18. 3
 Flerent, 1. 2. 6
 Fleret, 2. 7. 10
 Fletus, 1. 9. 3
 Flexibus, 2. 5. 16
 Florerent, 1. 2. 1
 Flumen, 1. 4. 2
 Flumine, 1. 25. 3
 Fluvio, 1. 20. 3
 Fodere, 2. 4. 8
 Fodiens, 4. 19. 1
 Fœcunda, 3. prolog. 19
 Fœdere, 1. 31. 8
 Fœtum, 1. 19. 4: 2. 4. 3
 Fontem, 1. 12. 3: 3. 10. 43
 Foras, 4. 17. 12
 Foras, 2. 4. 22: 5. 7. 39
 Foras trudi, 5. 5. 35
 Fore, 3. 20. 10
 Foret, 1. 13. 8: 3. 10. 13: app. 5. 3
 Forma, 3. 18. 11

For-

I N D E X

Formâ favi, 3. 13. 10
 Formâ vincis, 3. 18. 6
 Formam, 3. 8. 15: 4. 24. 24
 Formica, 4. 23. 1
 Formosam, 4. 4. 4
 Formoso, 1. 3. 7
 Formosos, 3. 4. 6
 Formosum, 3. 8. 6
 Fors, 3. prol. 51
 Forsan, 2. 4. 7
 Fortassè, 3. prolog. 8
 Fortè, 1. 2. 16: 1. 7. 1: 2. 1. 6: 3.
     7. 3: 3. 8. 5: 4. 21. 17: 4. 25. 4: 5.
     6. 1: 5. 7. 6
 Fortes, 1. 21. 10
 Forti, 4. 11. 1: 5. 2. 6
 Fortior, 3. 7. 6
 Fortis, 1. 5. 8: 5. 2. 18: 5. 10. 1
 Fortiter, 3. 10. 37
 Fortitudinis, 4. 15. 6
 Fortiùs, 3. prolog. 14
 Fortuna, 1. 7. 4: app. 3. 1
 Fortunæ, 3. 11. 6
 Fortunæ filius, 4. 11. 5
 Fortunæ vicem, 5. 1. 6
 Fortunam, 2. epil. 19: 4. 4. 8: 4. 14. 4
 Fortuitum, 2. 4. 4
 Fortunis, 4. 16. 1
 Forum, 3. 13. 3: 3. 19. 6
 Fovea, 1. 17. 8: 3. 2. 10
 Foveam, 3. 2. 2: app. 4. 10
 Fovit, 4. 18. 3
 Fragor, 4. 17. 24
 Frangitur, 4. 14. 4
 Frater, 1. 29. 5
 Fratrìs, 3. 8. 7: 4. 6. 16
 Fraudas, 4. 19. 19
 Fraudat lacte, 3. 15. 8
 Fraudator, 1. 16. 1
 Fraudatus, 4. 24. 17
 Fraude, 1. 10. 1: 2. 4. 5
 Fraudem, 4. 8. 7
 Fraudibus, 3. 10. 53

Fraudis, 1. 17. 9
 Fraxino, app. 5. 7
 Fregit, 5. 7. 8
 Frenit, 5. 7. 21
 Frenaret, 4. 24. 7
 Frenis, 3. 6. 7
 Frenos, 4. 3. 9
 Frenumque, 1. 2. 3
 Frequentas, 4. 23. 15
 Freta Ægea, 4. 6. 20
 Frigora, 4. 23. 19
 Frivolâ, 5. 7. 1
 Frivolam, 3. 6. 8
 Frondem, 2. 8. 11
 Frondis, 2. 8. 22
 Frons prima, 4. 1. 6
 Fronte, 5. 8. 2
 Frontem, 1. 21. 9
 Frontis, 4. 6. 4
 Fruantur, 4. 4. 10
 Fruar, 4. 25. 14
 Fruaris, 1. 22. 6
 Fructum, 3. 13. 15: 3. 17. 7: 3. 17. 9:
     4. 19. 8
 Fructumve, 4. 4. 16
 Fruere, 3. 7. 26
 Frugi, 4. 4. 5
 Frui, 4. 15. 4
 Fruitur, 4. 14. 14
 Fruor, 4. 23. 8
 Frustra, 3. 7. 22
 Frustra, 1. 2. 25: 1. 26. 10
 Frutice, 1. 11. 4
 Fuci, 3. 13. 2, 12, 17
 Fuerat, 1. 2. 23: 4. 17. 24
 Fuere, 1. 5. 4
 Fuerint, 4. 10. 5
 Fuerit, 2. prolog. 5
 Fugam, 4. 6. 15
 Fugantque, 1. 3. 9
 Fugax, 5. 2. 18
 Fugere, 1. 12. 8: 1. 15. 6: 1. 16. 6
 Fugerent, 4. 5. 3
 Aa

Fu-

I N D E X

Fugias, 5. 2. 10
 Fugientes, 1. 11. 6: app. 2. 8
 Fugio, 3. 9. 3
 Fugissem, 1. 11. 15
 Fugissent, 1. 31. 3
 Fugit, 4. 4. 48
 Fugitant, 1. 2. 26
 Fuimus, 5. 10. 9
 Fuisset, 3. 1. 6
 Fuisset, 5. 2. 12
 Fuisset, 1. 3. 13
 Fuisset, 1. 29. 4
 Fuit, 3. 5. 8
 Fulmen, 4. 17. 23
 Fulmineis, 1. 21. 5
 Fundasset sibi, 3. 9. 2
 Funditus, 2. 2. 10
 Funeris, 4. 20. 25
 Funesto, 3. 10. 50
 Fur, 4. 10. 1
 Fur nocturnus, 1. 23. 3
 Furentis, 3. 10. 25
 Furfuribus, 4. 17. 4
 Furibus, 3. 7. 10
 Furis, 1. 6. 1
 Furor, 1. 30. 11
 Furti crimine, 1. 10. 4
 Furtim, 1. 2. 27
 Fusa, 1. 14. 7
 Fustes, 3. 2. 3
 Fustibus, 4. 17. 12
 Futilem, 5. 2. 8
 Futiles, 4. 17. 33
 Futurum, 1. 6. 9

G.

GAlli Cybebes, 3. 20. 4
 Gallinaceus, 3. 12. 1
 Garrulam, 3. 16. 10
 Garrulus, 3. 19. 7
 Gaudens, 2. 8. 14
 Gaudens pecore, 4. 4. 43

Gaudent, 1. 13. 1
 Gaudeo, 2. 7. 11
 Gaudere, 4. 16. 9
 Gaudio, 2. 5. 22: 4. 14. 14
 Gaudium, 4. 16. 10
 Gaudium hæredis, 4. 19. 18
 Gelu, 4. 18. 2
 Gemas, 3. prolog. 60
 Gemens, 5. 7. 10
 Gementes, 5. 1. 6
 Gemina, 4. 24. 9
 Gemitum, 4. 19. 22
 Gemitus, 1. 18. 3: 4. 22. 1
 Gemmeam, 3. 18. 8
 Genere, 4. 21. 6
 Genere quæstus, 4. 21. 6
 Genere vetusto, 5. prolog. 13
 Generi, 2. epil. 4: 4. 14. 12
 Generis contempti, 5. 3. 8
 Generosum, 1. 29. 9
 Genitor, 3. 17. 10: 4. 17. 22
 Gens, 3. prolog. 56
 Genus Æsopi, 2. prolog. 1
 Genus diversum, 1. 30. 7
 Genus fabularum, 3. prolog. 33
 Genus inermis, 1. 31. 6
 Genus jocorum, 4. 6. 2
 Genus lepidum, 5. 7. 13
 Genus pavidum, 1. 2. 15
 Genus proprium, 1. 3. 10
 Genus spectaculi, 5. 5. 9
 Genus vitæ, 3. prolog. 15
 Genus utrumque, 3. 13. 4
 Genusque, 1. 11. 15
 Geris corpore, 1. 13. 7
 Gignendo, 3. 15. 14
 Glabros, 4. 4. 22
 Gladio, 3. 10. 27
 Gladium, 5. 2. 8
 Gloria, 3. 17. 12
 Gloria solennis, 3. prolog. 61
 Gloria vana, 4. 15. 4
 Gloriæ, 4. 24. 10

Glo-

I N D E X

Gloriam, 1. 7. 3: 1. 11. 1: 2. epil. 4

Gloriantis, 3. 8. 7

Gloriari, 1. 3. 1

Gloriosum, app. 4. 8

Gloriosus, 4. 23. 10

Graculus, 1. 3. 4. 9

Gradu, 2. 7. 6: 3. 2. 11: app. 3. 5

Græciæ, 2. epil. 9

Græciæ literatæ, 3. prolog. 54

Graiûm, 4. 6. 11

Granum, 4. 23. 13

Gratia, 1. 14. 6: 3. 2. 1: 5. prol. secund. 3

Gratiæ, 3. 10. 57

Gratiam, 2. prolog. 12: 4. 24. 18: 5. 3. 6: app. 4. 14

Gratias agere, 2. 8. 15

Gratior, 3. 17. 9

Gratis anhelans, 2. 5. 3

Gratulantes, 4. 11. 4

Gratulari, 4. 25. 27

Gratum esset, 1. 22. 5

Gratus est, 1. 23. 1

Gravati, 2. 7. 1

Grave, 1. 2. 7

Gravem, 4. 9. 3

Gravem alapam, 5. 3. 2

Gravem rem, 3. prolog. 51

Graves, 1. 9. 3

Gravi casu, 1. 21. 2: 5. 7. 7

Gravi contumelia, 1. 29. 2

Gravi morbo, 1. 14. 5

Gravi pondere, 2. 6. 10

Graviter ferret, 4. 4. 31

Grege, 2. 4. 14

Gregi pavonum, 1. 3. 7

Gregis, 1. 30. 5

Gressu delicato, 5. 1. 13

Gruis, 1. 8. 7

Gubernator, 4. 16. 8

Gulæque, 1. 8. 8

Gustare, 1. 26. 6

Gyro, 4. 25. 25

H.

HAbebat, 3. 8. 2

Habebit, 2. epil. 9

Habebunt, 3. prolog. 32

Habemus, 4. 1. 2

Habendi, 3. prolog. 21

Habent, 1. 19. 1: 5. 4. 9

Habent insidias, 1. 19. 1

Habenti, 3. 3. 4

Habeo, 3. 5. 4

Habere, 4. 25. 5: 5. prol. 1: 5. 5. 9

Habere documentum, 2. 4. 26

Habere terminum, 5. prolog. 1

Haerent, 4. 5. 7

Haereres, 1. 13. 8

Habes, 4. 23. 16

Habet, 1. 7. 2: 2. 8. 18: 4. 21. 1

Habitu, 1. 3. 2

Habitu similes, 4. 15. 8

Habuerint, 1. 12. 15

Habueris, 3. 14. 10

Hac, 3. 6. 10: 3. 15. 15: 3. 16. 10

Hac re, 4. 9. 4

Hæc, 1. 1. 14: 1. 5. 2: 1. 12. 2: 1.

14. 13: 1. 15. 3: 1. 17. 9: 1. 27. 1:

2. 8. 20 & 27: 3. 10. 7: 3. 10. 60:

4. 3. 12: 4. 7. 4: app. 4. 1

Hæredem. 3. 10. 12

Hæredem fecit, 4. 4. 7

Hæredis, 4. 19. 18

Hærentem, 4. 8. 12

Hæreret, 1. 8. 4

Hæfere, 4. 5. 8

Hanc, 1 prol. 2: 1. 3. 16: 1. 12. 12:

1. 28. 5: 2. 5. 5: 3. prol. 22: 3. 9.

7: 3. 13. 5: 3. 13. 16: 4. 18. 5

Hariolo, 3. 3. 1

Hariolos, 3. 3. 6

Harum, 4. 4. 7

Has nânias, 4. 1. 3

A a 2

Haud,

I N D E X

- Haud, 3. 2. 16
 Haustus, 1. 1. 8
 Heia, 5. 6. 3
 Heic, 2. 8. 5
 Hercule, 1. 1. 12
 Hercules, 4. 11. 3
 Herculi, 3. 17. 4
 Herculi sancto, 5. 4. 1
 Heu, 1. 30. 3: app. 2. 9
 Heus, 1. 23. 5: 2. 5. 21: 3. 14. 6
 Hi, 1. 5. 5: 3. 8. 4: 4. 21. 11
 Hic, 1. 11. 6: 1. 14. 5: 3. 3. 7: 3. 8.
     6: 3. 15. 2: 4. 21. 19: 5. 1. 17: 5.
     10. 6
 Hilare convivium, 4. 21. 20
 Hilaritate, 4. 16. 7
 Hinc, 1. 2. 4: 3. prolog. 60: 4. 3. 3
 Hippolytus, 3. 10. 3
 Hirci, 4. 15. 2
 Hircumque, 4. 8. 12
 Hircus, 4. 8. 5
 His, 3. prol. 44: 3. 7. 4: 3. 15. 18:
     app. 3. 8
 Hispidi suis, 5. 10. 4
 Historia, 4. 5. 2
 Hoc, 1. 2. 15. 31: 1. 3. 3: 1. 7. 3:
     1. 10. 3: 1. 14. 19, 17: 1. 19. 8:
     1. 22. 10: 1. 29. 8: 1. 30. 4: 2. 7.
     13: 3. 1. 7: 3. 4. 5: 3. 7. 17: 3. 10.
     54: 3. 11. 4: 3. 12. 8: 3. 19. 10:
     3. 20. 9: 4. 1. 8: 4. 2. 6: 4. 6. 2:
     4. 6. 17, 25: 4. 7. 2: 4. 15. 7: 4.
     19. 9, 11: 4. 21. 6: 4. 22. 3: 4. 25.
     11: 5 prol. 2: 5. 3. 11: 5. 5. 22: 5.
     9. 4: 5. 10. 10
 Hodie, 4. 10. 12: 4. 24. 6
 Homine, 1. 22. 1
 Hominem, 2. 5. 18: 3. 19. 9, 11: 4.
     21. 24
 Hominem quero, 3. 19. 9
 Hominemque, 5. 5. 21
 Homines, 1. 1. 14: 4. 24. 1
 Homini, 1. 31. 1: 2. 1. 12: 2. 2. 7:
     3. 11. 7: 4. 12. 1
 Homini improbo, 1. 31. 1
 Hominibus, 1. 25. 1
 Hominis, 4. 3. 4: 4. 4. 49: 4. 17. 33
 Hominis mali, 1. 19. 1
 Hominisque, 3. 3. 13
 Hominum, 4. 17. 3: 4. 23. 22
 Hominum mores, 3. prolog. 50
 Hominum Sator, 3. 17. 10
 Hominum tenuitas, 2. 7. 13
 Hominumque, 2. 8. 7
 Homo, 4. 8. 1: 4. 21. 1: 4. 24. 27
 Homo bilinguis, 2. 4. 25
 Homo doctus, 4. 21. 1
 Homo meus, 5. 7. 32
 Honore, 3. 17. 7: 5. 7. 38
 Honorem, 1. 7. 3
 Honori, 3. prolog. 30
 Honoris viam, 2. epil. 3
 Honos, 4. 24. 2
 Hora dicta, 4. 24. 19
 Horæ momentum, 3. prolog. 5
 Horas singulas, 3. 15. 13
 Hordei, 5. 4. 3
 Hordeo, 2. 7. 3
 Hordeum, 2. 7. 9
 Horrendo, 1. 11. 10
 Horrida, 4. 21. 9
 Hortatus, 1. 18. 4
 Hortulis, 4. 4. 34
 Hortulos, 4. 4. 26
 Horum, 3. 13. 11: 4. 23. 9
 Hos, 1. 1. 10: 4. 17. 31: 3. 13. 2: 4.
     17. 31
 Hospitium, 2. 8. 16
 Hostem, 4. 3. 5
 Hosti, 1. 28. 10
 Hostia, 3. 3. 11
 Hostibus, 4. 5. 8. app. 5. 1
 Hostile, 1. 21. 8
 Hostis, 3. 2. 19
 Hostis callidi, 4. 1. 18
 Hostium, 1. 15. 5

Huic,

I N D E X

Huic, 1. 26. 8: 3. prol. 48: 3. 5. 6
 Hujus, 3. 4. 7: 5. 4. 7
 Humana ossa, 1. 27. 3
 Humanam, 4. 24. 24: app. 3. 2
 Humanitati, 3. 16. 1
 Humanum, 5. 3. 9
 Humano, 3. 3. 5
 Humenis, 2. 5. 12
 Humi, 1. 18. 3
 Humiles, 1. 28. 1: 1. 30. 1
 Humiles nati, 1. 27. 2
 Humum, 2. 5. 15
 Hunc, 1. 13. 5: 2. 4. 16: 3. 1. 4: 4.
     19. 5: 5. 1. 14: 5. 7. 34
 Hydrium, 1. 2. 24
 Hyemem, 4. 23. 13

I.

Jacebat humi, 1. 18. 3
 Jacent, 4. 6. 13
 Jacentem, 1. 17. 8
 Jacentis, 3. 15. 15
 Jacere, 3. 1. 1
 Jaceret, 1. 2. 16: 1. 21. 4
 Jaceret morbo confectus, 1. 14. 5
 Jaces, 1. 27. 9: 3. 12. 3
 Jactans gloriam, 1. 11. 1
 Jactans officium, 2. 5. 15
 Jactans tintinnabulum, 2. 7. 5
 Jactas, 4. 23. 17
 Jactat, 3. 8. 6
 Jactat basia, 5. 7. 28
 Jactat frustra, 3. 7. 22
 Jactat meritum, 1. 22. 12
 Jactis telis, 4. 3. 5
 Jacuit, 1. 24. 10
 Jam, 1. 8. 3: 3. prol. 27: 5. prol. al-
     tero. 9: 5. 2. 9: 5. 5. 25: 5. 10. 9:
     app. 1. 2
 Jam nunc, 4. 20. 6
 Jampridem, 5. prolog. altero. 2
 Januam, 4. 24. 30

Januam intravit, 3. 10. 20
 Ibant, 2. 7. 1
 Ibi mirans, 1. 12. 5
 Ibi stans, 3. 3. 14
 Icto foedere, 1. 31. 8
 Ictu, 1. 21. 6
 Id demum, 3. 11. 7
 Id quod, 3. 10. 15
 Idem, 4. 14. 3: 5. 5. 24
 Idem ille, 4. 24. 4
 Ideo, 2. 8. 11
 Igitur, 1. 2. 7: 1. 25. 5
 Ignavis, 1. 21. 2
 Ignavo, 1. 29. 11
 Ignem, 3. 19. 3
 Ignis, 4. 10. 9
 Ignorans, 5. 1. 10
 Ignorantes, 5. 2. 14
 Ignoto, 1. 14. 2
 Ignotos fallit, 1. 11. 2
 Ignotum, 3. 15. 5
 Ignovit, app. 4. 9
 Iis, app. 4. 3
 Ilium, 3. 10. 4
 Illa, 1. 9. 5: 1. 10. 5: 1. 12. 14: 1.
     16. 4: 1. 18. 6: 1. 28. 7: 3. 2. 9. 17:
     3. 6. 4: 3. 8. 6: 3. 13. 13: 3. 15. 9,
     10: 3. 16. 15: 4. 4. 43: 4. 7. 5: 4.
     8. 7: 5. 3. 3
 Illæ, 1. 2. 18: 1. 31. 10
 Illam, 1. 3. 15: 3. 15. 4: 7: 5. 1. 5
 Illas, 4. 4. 28: 4. 12. 7: 4. 15. 4
 Ille, 1. 1. 9: 1. 2. 7: 1. 11. 12: 1. 14.
     10: 1. 15. 7: 1. 22. 4: 1. 25. 8: 1.
     29. 5: 2. 1. 9: 2. 5. 21: 2. 7. 4: 2.
     8. 8, 14, 18: 3. 3. 9: 3. 5. 8: 3. 7.
     9: 3. 8. 12: 3. 10. 18: 3. 10. 58: 3. 14.
     7: 3. 19. 10: 4. 3. 10: 4. 19. 11: 4.
     20. 8: 4. 22. 3: 4. 24. 4: 5. prol. 12:
     5. 1. 15: 5. 4. 4: 5. 5. 16, 36: 5.
     6. 4: app. 4. 6
 Ille stultus, 1. 13. 9
 Illi, 1. 3. 8: 1. 22. 10: 1. 24. 6, 8:
     Aa 3 1. 26.

I N D E X

1. 26. 4: 1. 27. 5: 2. 2. 6: 3 prol.
 24: 3. 5. 3: 3. 10. 52: 4. 4. 37: 4.
 17. 32: 4. 21. 12: 4. 23. 11: 4. 24.
 13: 5. 2. 17
 Illic, 4. 6. 15
 Illis, 1. 2. 12: 1. 3. 12: 1. 7. 3: 1. 30.
 6: 2 epil. 15: 3. 2. 19: 3. 12. 8: 4.
 1. 4: 4. 6. 25: 4. 24. 2
 Illius, 1. 14. 8: 3. prolog. 38: 4. 24. 26
 Illius interessē, 4. 24. 26
 Illo, 5. 4. 6
 Illorum, 1. 30. 11
 Illos, 1. 1. 14: 1. 10. 6: 1. 14. 17: 4.
 17. 13
 Illuc, 4. 19. 16
 Illud, 1. 8. 6: 5. 7. 34
 Illum, 1. 11. 4: 3 prol. 30: 3. 18. 3:
 3. 20. 3: 4. 11. 7: 5 prol. 6: 5. 2.
 9: 5. 3. 13
 Imam, 2. 4. 3
 Imbresque, 3. 7. 12
 Imitari, 1. 24. 1: 5 prolog. 16
 Imitatum, 5. 5. 33
 Imitatus est, 5. 5. 17
 Immanem, app. 4. 12
 Immanes, 4. 22. 1
 Immiscuit se, 1. 3. 7
 Immisit se, 4. 8. 10
 Immodicæ, 5. 5. 42
 Immolasset, 5. 4. 1
 Immolatos, 4. 5. 9
 Immolatur, 4. 23. 4
 Impar duabus, 2. 6. 17
 Impares, 4. 15. 8
 Impediret, 5. 8. 6
 Impeditus, 1. 12. 10
 Impegerat lapidem, 3. 5. 2
 Impendas curam, 3 prolog. 11
 Impensam funeris, 4. 19. 25
 Imperio, 5. 1. 2
 Imperium, 1. 31. 12
 Impetrant, 4. 17. 21
 Impetrassent, 4. 15. 1
 Impetravit, 1. 19. 5: 4. 25. 22
 Impetrem, app. 1. 5
 Impetu, 1. 11. 10: 1. 16. 6: 3. 2. 14:
 app. 4. 5
 Impetum, 4. 6. 20: 4. 24. 7
 Impetum iræ, 3. 10. 25
 Impetum generosum, 1. 29. 9
 Impetus, 3. prolog. 59
 Impinge lapidem, 3. 5. 7
 Impleam, 3. 9. 7
 Implet, 4. 4. 13
 Impletur, 3. 7. 24
 Implicuisset, 3. 10. 41
 Imponere, 4. 17. 29
 Importaret, 1. 28. 6
 Impositurum elitellas, 1. 15. 8
 Imposuit, 4. 9. 1
 Improba, 1. 1. 3
 Improbam, 1. 22. 9
 Improbis, 1. 8. 1: 4. 18. 6
 Improbitas, 1. 5. 11
 Improbo, 3. 11. 1
 Improbo dente, 4. 7. 1
 Improbo homini, 3. 31. 1
 Improbo imperio, 5. 1. 2
 Improbo sponso, 1. 16. 1
 Improbum, 2. 1. 6
 Improbum animal, 5. 3. 8
 Imprudens, 3. 2. 2: 3. 13. 8
 Imprudentiæ, 4. 19. 5: app. 4. 7
 Imprudentiam, 4. 4. 48
 Imprudentibus, 1. 22. 12
 Impudentem, 3. 5. 9
 Impudenti, 1. 3. 8
 Impudentia, 1. 14. 18
 Impugnantur, 3. 10. 53
 Impune abire, 1. 8. 3
 Impune lædi, 1. 21. 9: 4. 3. 13
 Imputare, 1. 22. 8
 In, 1. 4. 3: 1. 12. 4, 10: 1. 17. 8:
 1. 19. 4: 1. 20. 3: 1. 22. 10: 1. 24.
 2: 1. 30. 2, 9: 2 prol. 11: 2. 1. 7:
 2. 4. 1, 2, 10, 13: 2. 5. 2, 8, 18:
 2. 6. 4:

I N D E X

2. 6. 4: 2. 8. 19: 2 epil. 16: 3 prol.
 18, 20, 22, 23, 36, 40: 3. 1. 5: 3.
 2. 2, 11: 3. 6. 1: 3. 7. 12: 3. 8. 4.
 13: 3. 10, 11, 22, 26, 32: 3. 12. 1:
 3. 13. 1: 3. 14. 1, 5: 3. 15. 13, 14:
 3. 16. 4: 3. 17. 1: 4. 4. 1: 4. 5. 2,
 6, 8: 4. 7. 3: 4. 8. 1, 3, 5: 4. 19.
 10: 4. 21. 1, 7, 8: 4. 22. 2: 4. 23.
 6, 13: 5 prol. 2, 20: 5. 1. 15: 5. 3.
 6: 5. 5. 10, 13, 16, 31: 5. 6. 1, 3:
 5. 7. 22, 28, 32: 5. 8. 1: 5. 9. 1:
 app. 2. 3. 8: app. 4. 2. 10
 Inane, 1. 22. 12
 Inani, 1. 3. 4
 Incensus, 3. 10. 18
 Incipiebat, 5. 7. 17
 Incipit, 1. 6. 2: 1. 28. 5
 Incitatus, 1. 1. 4
 Incola stagni, 1. 6. 6
 Incolumē, 1. 8. 12
 Incolumem, 4. 23. 21
 Incolumes, 1. 28. 12
 Incolumis Roma, 5. 7. 27
 Incommodo, 5. 3. 10
 Inconueniens, 3. 13. 6
 Incorrupta, 4. 12. 8
 Increpans, 3. 6. 1
 Incubuerim, 3. prolog. 22
 Incubuit ferro, 3. 10. 33
 Inde, 2. 4. 18: 4. 13. 3
 Indicat, 1. 15. 3
 Indignans, 1. 29. 5
 Indignari, 4. 15. 2
 Indignata, 1. 24. 9
 Indigne ferens, 3. 18. 1
 Indigne tuli, 1. 21. 10
 Indigno, 3. 12. 3
 Indignos, 1. 8. 2
 Inducta verbis, 2. 6. 14
 Industria, 2. prolog. 4
 Induxi, 3. prolog. 62
 Inedia, 2. 4. 23
 Ineptum, 4. 20. 7
 Inerme, 1. 31. 6
 Inertes, 1. 2. 26
 Inertes fuci, 3. 13. 2
 Inerti fomno, 3. prolog. 55
 Infelicem, 1. 12. 13
 Infelix, 2. 8. 6: 3. 20. 1
 Inferior, 1. 1. 3
 Infestis taurus, 1. 21. 7
 Inflare, 1. 24. 10
 Inflavit, 1. 24. 4
 Infundite, 3. 13. 9
 Ingemuit, 1. 13. 12
 Ingenia, app. 4. 17
 Ingenium, 3. prolog. 4: 4. 6. 14: 5.
 1. 11: 5. 5. 45
 Ingenio, 2. epilog. 1: 3. prolog.
 53
 Ingrata, 1. 8. 11
 Ingravantibus, 5. 10. 3
 Ingredier, 5. 7. 17
 Inhospitalis, 4. 6. 10
 Injecta est, 1. 27. 5
 Initio, 1. 18. 7
 Injuria, 1. 31. 9: 4. 24. 17
 Injuriae, 5. 3. 5
 Injuriae patiens ovis, 1. 5. 3
 Injuriam, 4. 17. 27
 Injuriam veterem, 1. 21. 6
 Injusta nece, 1. 1. 13
 Illicere pretio, 1. 8. 6
 Inlidat, 2. 6. 12
 Inludens, 5. 7. 38
 Innocentes, 1. 1. 15
 Innocenti, 4. 25. 23
 Innocentis, 3. 10. 38
 Inopia deperditus, 1. 14. 1
 Inops, 1. 24. 1
 Innotuit, 1. 10. 1
 Innoxius, 2. 1. 4
 Inquinari, 1. 29. 11
 Inquinaſſent, 1. 2. 21
 Inquis, 3. prolog. 4
 Inquit, 1. 1. 5: 1. 1. 12: 1. 2. 29: 1.
 6. 7:

I N D E X

6. 7. 1. 7. 2. 1. 8. 11. 1. 9. 5. 1. Intelligo, 1. 12. 13. 4. 20. 2
 11. 14. 1. 17. 9. 1. 18. 6. 1. 19. Intelligunt, 3. 12. 8
 10. 1. 22. 2. 1. 23. 5. 2. 1. 5. 2. 4. Intempestive, 3. 19. 12
 13. 2. 5. 21. 2. 7. 11. 2. 8. 8. 3. Intendit eutem, 1. 24. 6
 3. 17. 3. 4. 4. 3. 5. 3. 3. 6. 2. 3. Inter, 3. 4. 2. 5. 5. 8
 7. 9. 3. 7. 26. 3. 8. 14. 3. 9. 7. 3. Inter aras, 4. 23. 5
 10. 44. 3. 12. 3. 3. 14. 6. 3. 15. 2. Inter capellas, 3. 15. 1
 3. 19. 9. 4. 1. 19. 4. 7. 6. 4. 11. Inter hæc, 2. 8. 20
 7. 4. 15. 4. 4. 24. 14. 5. 2. 9. 5. 5. Inter homines, 4. 24. 1
 23. 5. 6. 3. 5. 9. 4. app. 1. 5. app. Inter illas, 4. 12. 7
 2. 9. Inter illos, 1. 10. 6
 Inridebas, 1. 9. 9 Inter manus, 5. 7. 10
 Inridens, 5. 3. 3 Intercepit, 4. 11. 2
 Inrigatus venas, 4. 14. 9 Interdicit, 4. 10. 20
 Infcia, 4. 8. 3 Interdiu, 3. 16. 5
 Infectatus est damnum, 3. 11. 3 Interesse, 4. 24. 26
 Infecuta, 3. 2. 7 Interfecit, 4. 3. 6
 Inferens rostrum, 1. 26. 8 Interficat, 1. 9. 7
 Infidias, 1. 19. 1. 4. 1. 18 Interiore, 4. 1. 7
 Infidiis, 2. 7. 7 Interponere, 2. prolog. 9
 Infidiofum, 2. 4. 9 Interpositis, 3. 2. 12
 Insigni, 3. 8. 3 Interposuero, 5. prol. altero. 1
 Insignis, 1. 11. 14 Interposuit, 4. 24. 9
 Insilit, 1. 2. 20 Interpretari, 4. 4. 32
 Insitivos liberos, 3. 3. 10 Interque eadem, 2. 7. 8
 Insolens, 1. 11. 12 Interrogata, 1. 30. 4
 Insolentem, 5. 7. 2 Interrogavit, 1. 24. 5
 Insolentiam, 3. 6. 8 Intervenit, 2. 1. 2
 Insolentiis, 4. 25. 31 Intrare, 3. prolog. 16. 5. 9. 2
 Infontem, 3. 10. 36 Intravit, 3. 10. 21
 Inspexerant, 3. 8. 5 Intrito cibo, 1. 26. 7
 Inspiciat, app. 2. 2 Intuens, 1. 30. 2
 Instante partu, 1. 18. 2 Intuere, 4. 1. 3
 Instantem, 1. 22. 1. 2. 8. 2 Intulit, 1. 1. 4
 Instat, 1. 30. 3 Invenite, 3. 12. 6
 Instrumentum, 4. 4. 24 Invenimus, 5. 6. 6
 Insuetà, 1. 11. 5 Inveniri, 1. 12. 2
 Insuetis, 1. 2. 8 Inveniri, 4. 10. 17
 Insula, 4. 21. 8 Invenit, 1. 27. 4. 5. 6. 1
 Insulsum est, 4. 6. 17 Invenit, 4. 17. 8. 4. 20. 8
 Insultare, 1. 21. 11 Invenit exitium, 1. 31. 2
 Integritatis testes, 3. 11. 5 Invenit tandem, 3. 19. 4
 Intelligit, 2. 5. 19. 4. prolog. 6. 5. 7. 30 Inveniunt, 5. prol. alt. 5

I N D E X

- Inventum, 3. prolog. 33
 Inventuri, 3. 2. 8
 Invicem, 2. 2. 7: 3. 7. 3: 3. 8. 9
 Invidia, 1. 24. 3: 2 epil. 7: 3. 8. 10:
     5 prol. alt. 8
 Invidiæ, 3. 9. 4
 Invido, 5. 6. 5
 Invisâ, 4. 10. 6
 Invisæ, 4. 11. 1
 Invisus est, 4. 23. 11
 Invitare, 4. 24. 16
 Invitasse, 1. 26. 4
 Invitatur, 4. 23. 11
 Invitatus est, 4. 14. 8
 Invitavit, 5. 5. 5
 Invitum, 4. 3. 9
 Involvens, 4. 6. 14
 Involvit se, 4. 1. 12
 Inutilis, 1. 2. 23
 Jocans, 3. 4. 3
 Jocari, 1 prolog. 7
 Jocata est, 2. 5. 23
 Jocis, 3 prolog. 37
 Jocorum, 4. 6. 2
 Jocos, 3. 8. 7
 Jocularè, 4. 1. 1
 Jocus est, 1. 21. 2
 Jove, 1. 2. 11: 4. 15. 1: 4. 19. 12
 Jovem, 1. 2. 21, 27: 4. 17. 1
 Jovi, 3 prolog. 18
 Jovis, 4. 10. 1: 4. 17. 10
 Ipsâ, 1. 26. 9: 3 prol. 20: 5. 5. 15
 Ipsam, 3 prolog. 50
 Ipse, 4. 10. 16: 4. 18. 3: 4. 19. 19:
     5. 8. 4
 Ipsi, 5. 1. 4
 Ipso, 1. 28. 7: 4. 21. 22: 5. 7. 19
 Ipsos, 3. 2. 13
 Ipsum, 4. 19. 19: 5 prolog. 6: 5. 1.
     19: 5. 5. 36
 Irâ Deum, 4. 10. 18
 Iracundos, 4. 3. 12
 Iræ, 3. 10. 25
 Iram repressit, 1. 29. 10
 Irascaris, 4. 19. 14
 Irascitur, 3. 8. 6
 Iratè, 4. 24. 14
 Iratis, 4. 19. 15
 Irato, 3. 2. 14
 Iratus, 4. 3. 3
 Ire, 5. prolog. 20
 Irridens, 5. 3. 3
 Irritos, 1. 23. 2
 Is, 1. 15. 5: 5. 7. 6
 Ista, 1. 23. 7: 2 prol. 12: 4. 10. 5
 Istam, 1. 1. 6: 3. 8. 16
 Istis, 5. 2. 11
 Istum, 3. 6. 5
 Ita, 1. 1. 13: 1. 9. 5: 1. 30. 11: 4. 4. 48
 Ita locutus, 1. 22. 9
 Ita nunc, 4. 14. 14: 4. 17. 35
 Itaque, 1. 27. 7
 Iter, 3. 10. 19
 Iter longius, 3. 19. 5
 Iteratur, 5. 7. 32
 Iridemque, 3. 8. 3
 Jubent, 4. 17. 16
 Juberent, 5. 5. 19
 Jubet, 1. 11. 12: 5. 7. 31
 Jucunditas, 4. 19. 21
 Jucundum, 3. 1. 3
 Judex, 3 prolog. 42
 Judex sedit Simius, 1. 10. 6
 Judicare, 4. 20. 1
 Judicatis, 5 prolog. 19
 Judice, 3. 13. 3
 Judices, 3. 10. 3: 5. 5. 38
 Judicet, 3. 10. 6
 Judicio, 4. 25. 27: 5. 5. 2
 Judicium, 3 prolog. 63
 Judico, 5. 3. 13
 Jugo, 3 prolog. 8
 Jugo Pelei nemoris, 4. 6. 6
 Jugulatus, 5. 4. 6
 Jugum, 3. 6. 6
 Jumenta, 4. 4. 24
 Bb
 Ju-

I N D E X

- Junonem, 3. 18. 1
 Jupiter, 3. 17. 6: 4. 17. 13: 5. 8. 4:
     app. 3. 2
 Jura, 4. 12. 8
 Jure neglecto, 4. 4. 20
 Jure simili, 1. 26. 2
 Jurejurando, 1. 8. 7
 Jurgii, 1. 1. 4
 Jurgium petulans, 3. 11. 2
 Jurisjurandi, 3. 10. 40
 Jurisperitos, 4. 4. 14
 Jusserat, 3. 10. 22
 Jusserunt, app. 5. 4
 Jusfit, 1. 14. 9: 5. 4. 3
 Jussus est parare coenam, 3. 19. 2
 Justius, 4. 25. 23: 5. 5. 46
 Justoque, 4. 6. 20
 Juvant, 4. 6. 22
 Juvenum, 2. 1. 1
 Juvenes, 4. 24. 21, 30
 Juvenis pulcra, 2. 2. 5

 L.
 L Abi, 5. 5. 1
     Labor, 2. epil. 15: 4. 25. 7
 Laborant, 1. 30. 1
 Laboras, 1. 22. 6: 4. 23. 16
 Labore, 3. 7. 24: 3. 20. 6: 4. 19. 9
 Laborem, 3. 11. 4
 Labori, 2. epil. 8
 Labori, 4. 25. 7
 Laboris, 2. 8. 24
 Laboro nihil, 4. 23. 8
 Lacerari, 1. 12. 11
 Lacerat, 1. 1. 13
 Laceratus morfu canis, 2. 3. 1
 Laceslis me, 4. 23. 18
 Lachrymas, 4. 16. 4
 Lacte, 3. 15. 8
 Lacum, app. 2. 5
 Lacus, 1. 6. 7
 Lædat, app. 4. 1
 Lædendi, 5. 3. 7
 Lædere dente, 4. 7. 6
 Læderet, 3. 2. 5
 Lædi, 1. 21. 9
 Lædi, 2. 6. 6: 4. 3. 13
 Læferant, 3. 2. 19
 Læferit, 1. 26. 1
 Læsit, 1. 18. 1
 Læsura, 3. 8. 9
 Læsus vulnere, 2. 7. 12
 Læta, 4. 24. 21
 Lætabor, 3. prolog. 31
 Lætare, 5. 7. 27
 Lætor, 4. 3. 7
 Læva, 3. 18. 12
 Lagonæ, 1. 26. 10
 Lagonam, 1. 26. 8
 Lambe, 1. 25. 6
 Lamberet, 1. 26. 10
 Lanæ, 4. 4. 43
 Languentis avi, 4. 25. 15
 Languere, 5. 10. 3
 Languidas, 3. 2. 9
 Languido, 5. 1. 23
 Lanificæ, 4. 4. 23, 35
 Lanificam, 4. 5. 5
 Laniger, 1. 6. 6
 Lanium, 3. 4. 1: 3. 15. 13
 Lanius, 3. 4. 3
 Lapidem, 3. 5. 2, 7
 Laqueis, app. 4. 11
 Laqueos, 4. 1. 17
 Largam, 2. 4. 24
 Large, 2. 6. 15
 Largo, 3. 7. 14
 Lassabis te, 2. 6. 10
 Latè, 3. 1. 3
 Latens, 5. 5. 31
 Latenti, 2. 8. 5
 Latet, 4. 5. 13
 Latibula, 1. 30. 9
 Latibulis, 2. 8. 1
 Latinis, 5. 5. 44

I N D E X

- Latior bove, 1. 24. 5
 Latium, 2. epil. 8
 Latrans senex, 5. 10. 7
 Latrem, 1. 23. 6
 Latro, 1. 1. 4
 Latrone occiso, 5. 2. 7
 Latrones, 2. 7. 7
 Lavare, 4. 13. 1
 Lavationem, 4. 4. 22
 Laudabile, 2. 1. 13
 Laudandum, 4. 20. 7
 Laudāram, 1. 12. 15
 Laudari, 1. 13. 1
 Laudas, 3. 7. 26: 5. 10. 9
 Laudat cornua, 1. 12. 5
 Laudatis, 1. 12. 1
 Laude, 3 prolog. 22
 Laudem, 4. 11. 2: 4. 21. 5: 4. 24. 5
 Laudes duæ, 4. 24. 13
 Laudibus, 4. 23. 3: 5. 5. 20
 Laudis, 5. 5. 7: 2. epil. 11
 Laureæ, 3. 17. 3
 Laus, 5 prolog. 17
 Laxaris, 3. 14. 11
 Laxat, app. 4. 17
 Lecto, 1. 18. 4
 Lector, 2. prolog. 11: 4. 6. 22
 Lectum, 3. 10. 26
 Ledæ, 4. 24. 9
 Legati, 4. 17. 6
 Legatos, 4. 17. 1, 13, 16, 27, 34
 Legem, 3. 13. 5
 Legendum, 3 prolog. 62
 Legerat, 4. 21. 20
 Legere, 3 prolog. 1: 4. 6. 2
 Legere capillos, 2. 2. 7
 Legerunt, 3. 17. 2
 Leges, 3 prolog. 10, 31
 Legi, 4. 25. 33
 Legibus, 1. 2. 1
 Lento, 3. 6. 6
 Lentus, 1. 15. 7
 Leo, 1. 5. 6, 7: 1. 11. 3: 1. 21. 4:
 app. 4. 5, 10
 Leone, 1. 5. 4: app. 4. 2
 Leonem, app. 4. 18
 Leonis, 1. 11. 10
 Lepidum, 5. 7. 13
 Leporem, 1. 9. 4
 Lepores, app. 2. 4
 Lepus semianimus, 1. 9. 8
 Leto, 1. 22. 9
 Levans, 4. 3. 4
 Levem, 1. 29. 1
 Levi, 1. 12. 8
 Levitas, 5 prolog. 8: 5. 7. 3
 Libeat, 1. 3. 1
 Libelli, 1 prolog. 3
 Libellos, 3 prolog. 1
 Libellum, 4. 6. 3: 5 prolog. 14
 Libenter, 1. 18. 1: 5. 4. 5
 Liber, 3. 7. 27
 Liber animus, 3 prolog. 3
 Liberalis repente, 1. 23. 1
 Liberat, 3. 2. 10
 Liberos, 1. 2. 10
 Liberos, 1. 6. 9: 3. 3. 10
 Libertas, 1. 2. 2: 3. 7. 1
 Liberto, 3. 10. 11
 Libertus, 3. 10. 44
 Libido, 4. 14. 14
 Libitina, 4. 19. 26
 Librum, 3 prolog. 29
 Libuerit, 2 prolog. 9
 Licentia, 1. 2. 3: 3. 7. 25: 4. 24. 8
 Licet, 4. 20. 2: 5 prolog. 16
 Ligamina, app. 4. 15
 Ligarant, 4. 5. 6
 Ligato crure, 5. 7. 36
 Ligneo, 2. 5. 14
 Limam, 4. 7. 5
 Limaffet, 3. 10. 4
 Limen Mularum, 3 prolog. 16
 Liminis, 3. 7. 9
 Limo, 1. 2. 15
 Linguam, 1. 23. 5: 4. 13. 2: 5. 2. 13
 Lino-

I N D E X

- Linoque, 3 prolog. 57
 Linteo, 2. 5. 12
 Liquidam, 1. 26. 5
 Liquit, 4. 8. 12
 Liquor, 1. 1. 8. 4. 8. 6
 Liquore, 1. 12. 4
 Lis, 3. 13. 3
 Lis est orta, 4. 3. 3
 Literæ, 4. 24. 1
 Literarum plaufum, 5 prolog. 20
 Literarum studio, 4. 21. 19
 Literatæ, 3 prolog. 54
 Literis, 4. 6. 23. 5. 44
 Litigabat, 3. 11. 1
 Livor, 2. epilog. 10: 3 prolog. 60: 4. 20. 1
 Loca, 5. 5. 12
 Loca, app. 1. 3
 Locat nomen, 1. 16. 1
 Loco, 1. 14. 2: 1. 18. 6: 1. 19. 10: 1. 28. 7: 3. 12. 3
 Loco mercedis, 4. 24. 33
 Loco obscuro, 4. 1. 12
 Locum, 1. 18. 1: 1. 19. 5: 2. 1. 7: 2. 4. 16: 4. 8. 5
 Locuples, 4. 21. 6
 Locupletes, 1. 27. 2
 Locus est auxilio, 4. 25. 16
 Locus narrantis, 2 prolog. 5
 Locutam, 1. 26. 11
 Locuti, 3. 20. 9: 5. 7. 24
 Locutus, 1. 5. 6: 1. 22. 9: 1. 27. 9: 4. 1. 8: 4. 17. 26
 Locutus est, 4. 17. 26: 5. 4. 4
 Longa, 5 prolog. 19
 Longeque, 1. 1. 3
 Longe vetustior, 4. 6. 8
 Longi mora, 4. 4. 18
 Longior, 4. 25. 13
 Longitudinem, 1. 8. 8
 Longius iter, 3. 19. 5
 Loquantur, 1 prolog. 6
 Loqui, 1. 13. 5: 4. 12. 1: 5. 5. 39
 Loquitur, 1. 9. 6
 Lora, 3. 6. 7
 Luat, 3. 10. 44
 Lubitum, 3. 15. 4
 Luce, 3. 7. 19
 Lucem, 2. epil. 16
 Lucerna, 3. 10. 29: 4. 10. 13
 Lucernam, 4. 10. 12
 Lucernam accenderet, 3. 19. 4
 Lucri, 5. 6. 3
 Lucro, 4. 11. 8
 Lucrum, 1. 23. 8
 Lucrum dulce, 3. prolog. 26
 Lucrum facias, 1. 23. 8
 Lucrum periculofum, 5. 4. 8
 Luctans cornibus, 5. 9. 1
 Luctum, 1. 28. 6
 Luctus, 1. 12. 15
 Luculli, 2. 5. 9
 Ludentem, 3. 14. 1
 Ludentes, 3. 8. 5
 Ludimus, 4. 1. 2
 Ludis, 5. 7. 6
 Ludorum, 5. 7. 19
 Ludos, 5. 5. 41: 5. 7. 16
 Ludus, 3. 14. 12
 Luere pœnas, 1. 17. 1
 Lues, 4. 10. 7
 Luger, 4. 6. 12
 Lumen, 3. 10. 24
 Lumen fuum, 4. 10. 2
 Lumine, 3. 19. 8
 Luminis, 4. 10. 12
 Lupe, 1. 1. 7
 Lupi, 1. 8. 4
 Lupo, 1. 8. 9
 Lupo fponfore, 1. 16. 4
 Lupum, 1. 17. 8
 Lupus, 1. 1. 1: 1. 1. 2: 1. 10. 4: 1. 17. 4: 3. 7. 2: 3. 7. 16
 Lufcinii, 3. 18. 2
 Lufcinio, 3. 18. 11
 Luftrare, app. 4. 16

I N D E X

Lustravit domos, 3. 19. 3
 Luxu vitam trahit, 4. 4. 37
 Luxuriabant, app. 4. 3
 Luxuriæ domum, 4. 4. 44
 Lympharum speculo, 1. 4. 3

M.

M Acerat, 4. 19. 21
 Macie confectus, 3. 7. 2
 Magis, 3. 4. 5: 3. 16. 8
 Magistræ, 2. 6. 15
 Magna, app. 5. 6
 Magnæ, 2. 7. 14
 Magnaque invidia, 3. 7. 10
 Magnas opes, 3. prolog. 24
 Magni Jovis, 4. 17. 10
 Magnitudine, 3. 18. 6
 Magnitudinis, 1. 24. 3
 Magnitudo principum, 4. 5. 12
 Magno, 2. 4. 13: 2. 8. 19: app.
     2. 3
 Magno apparatu, 4. 24. 21
 Magno clamore, 1. 2. 11
 Magno dolore victus, 1. 8. 5
 Magnoque risu, 5. 7. 31
 Magnum beneficium, 3. 15. 12
 Magnus, app. 3. 6
 Magnus Jupiter, 4. 17. 13
 Majestas, 2. 5. 22
 Major, 1. 24. 8: 5. 5. 25
 Majore, 3. 3. 13: 5. 3. 10
 Majore nifu, 1. 24. 7
 Majorem turbam, 5. 4. 11
 Majorem molestiam, 4. 6. 24
 Majori, 3. 3. 11
 Majoris, 2. 5. 25
 Majus, 1. 2. 31: 4. 1. 2
 Majus pretium, 5. prol. alt. 5
 Mala, 1. 9. 9
 Mala videre, 1. 16. 2: 4. 9. 4
 Malè, 4. 24. 19

Male mulcatus, 1. 3. 9
 Maledixisti, 1. 1. 10
 Maledixit, 1. 1. 12
 Maleficii, 1. 17. 1
 Malefico, 2. 3. 2: 4. 10. 20
 Maleficus, 2. 6. 2
 Mali, 1. 19. 1: 2. 4. 25: 3. 10. 44
 Maligna, 3. 10. 36
 Malignitas, 5. prolog. 15
 Malis, 3. prolog. 43: 3. 8. 15: 4. 11
     7: 4. 18. 1
 Malitia, 2. 4. 5
 Malo, 4. 8. 2: 5. 4. 12
 Malo adfligetur, 1. 5. 10
 Malorum, 4. 10. 5: app. 2. 10
 Maluisset, 5. 7. 9
 Malum, 1. 2. 30, 31: 1. 8. 6: app.
     2. 1
 Malum finire, 1. 18. 7
 Malum perferte, 1. 2. 30
 Malus furor, 1. 14. 1
 Mandant, 4. 24. 21
 Mandantur, 4. 17. 33
 Mandata, 1. 2. 27
 Manebit, 5. 5. 44
 Maneret, 4. 4. 30
 Manes Deos, 1. 27. 4
 Manibus, 3. prolog. 6
 Manifestis, 5. 5. 3
 Manu, 2. 5. 9
 Manubrium, app. 5. 3, 5
 Manum, 5. 1. 5
 Manus, 4. 6. 16: 4. 20. 8: 5. 7. 10
 Mare, 2. 5. 10
 Mares, 4. 14. 1
 Margaritam, 3. 12. 2
 Margine, 4. 8. 4
 Mari, 4. 21. 10
 Maritus, 3. 10. 9
 Marmoris, 5. prol. alt. 6
 Masculina, 4. 14. 13
 Masculo, 4. 14. 12
 Masculus, 3. 15. 11

I N D E X

- Mater, 1. 28. 5: 3 prolog. 17: 3. 15. 2
 Mater fedula, 4. 4. 13
 Materia exigua, 4. 24. 7
 Materix, 4. 25. 6: 5 prolog. 2
 Materiam, 1 prolog. 1
 Matrem, 4. 4. 7: app. 1. 3
 Matri, 4. 4. 12: 4. 4. 46
 Matris, 3. 8. 4
 Matronarum, 4. 23. 7, 12
 Matronarum oscula, 4. 23. 12
 Matura est, 4. 2. 4
 Maturius, 3. 19. 2
 Maxima, 4. 22. 2: app. 1. 4: 4. 11
 Maximam, 4. 17. 5
 Maxime, 3. 10. 15
 Maxime contrarios, 4. 10. 17
 Maximo, 5. 5. 21
 Maximum, 3. 12. 5
 Maximus, 4. 17. 21
 Me, 1. 5. 9: 1. 12. 13: 1. 23. 7: 1. 29. 8: 1. 31. 8: 2. 7. 11: 3 prol. 9, 51: 3. 7. 18: 3. 12. 8: 3. 15. 7: 4. 3. 7: 4. 7. 6: 4. 20. 5: 4. 23. 18, 20: 4. 25. 27
 Mea, 1. 15. 9: 1. 22. 4: 3. 3. 3: 3. 6. 1: 4. 21. 14, 26
 Mea causa, 1. 22. 4
 Mea culpa, 1. 23. 8
 Mea memoria, 3. 10. 8
 Mea refert, 1. 15. 9
 Mea carnis, 1. 25. 9
 Mea turbæ, 1. 19. 9
 Mea vires, 5. 10. 8
 Mea vitæ, 4. 19. 7
 Mea vocis, 1. 11. 13
 Meam, 1. 23. 5: 3 prolog. 40
 Meas, 1. 15. 10
 Mecum, 2. 5. 24: 3. 7. 15: 4. 21. 27: 5. 3. 6
 Medea, 4. 6. 13
 Media, 2. 4. 2
 Media in turba, 4. 4. 29
 Media in via, 3. 14. 5
 Mediæ, 2. 2. 3
 Medicinam facere, 1. 14. 2
 Medicinam fecit, 1. 8. 9
 Medicum, 1. 14. 11
 Medio mari, 4. 21. 10
 Medio sole, 3. 19. 8
 Mehercule, 1. 25. 8: 3. 5. 4: 5. 5. 22
 Mei, 3 prolog. 5
 Meis, 5. 5. 43
 Melior, 3. 5. 3
 Meliores, 2. epil. 17
 Melioris vitæ, 4. 17. 2
 Melius, 1. 18. 5: 5. 5. 24
 Melos, 4. 21. 2
 Melos lusciniæ, 3. 18. 11
 Membra masculina, 4. 14. 13
 Meminerit, 1 prolog. 7
 Meminero, 4. 25. 35
 Memini, 3. 2. 17: 5. 7. 6
 Memoria, 3. 10. 8: 5 prolog. 19
 Memorix, 4. 20. 3
 Memorix tradam, 4. 24. 3
 Menander nobilis comædius, 5. 1. 9
 Menander scriptor, 5. 1. 18
 Mendaces, 1. 17. 1
 Mendacium, 3. 10. 48
 Mens est, 3 prolog. 49
 Mens rara, 4. 1. 6
 Mensa, 3. 7. 21
 Menses, 1. 1. 10: 5. 7. 11: app. 1. 1
 Mensibus, 3. 15. 5
 Mensibus peractis, 1. 18. 2
 Mente, 4. 19. 17
 Mentem, 5. 6. 7
 Mentis, 5. 5. 25
 Mentiri, 1. 29. 6
 Mentitus, 3. 10. 13
 Meo, 2. epil. 8: 4. 20. 6
 Meos, 1. 1. 8
 Mercede, 4. 1. 8: 4. 21. 5
 Mercedem, 1. 8. 12
 Mercedis, 4. 24. 11
 Mercedis loco, 4. 24. 33

Mer-

I N D E X

- Merces, 3. 4. 2
 Merces fraudis, 1. 17. 9
 Mercurio, 1. 2. 27
 Mercurius, 4. 17. 9
 Merdis, 4. 17. 26
 Meriti, 1. 8. 1
 Meritis, 3 prol. 30: app. 3. 9
 Merito, 1. 4. 1: 1. 31. 13: 3. 6. 10:
     3. 17. 11: app. 5. 8
 Meritum, 1. 22. 12
 Merſit, 4. 5. 10
 Merſum, 1. 2. 15
 Meruit pati, 3. 11. 7
 Metu, 1. 11. 15
 Metuens ruinam, 2. 4. 21
 Meruere, 1. 28. 1
 Metum, 4. 16. 4
 Metus, 1. 2. 26: app. 2. 4
 Meus, 3. 7. 24
 Meus homo, 5. 7. 32
 Mihi, 1. 1. 5: 1. 1. 12: 1. 5. 8: 1.
     15. 7: 1. 19. 9: 1. 21. 11: 2. 4. 7:
     3 prol. 16: 3. 7. 27: 3. 12. 7: 3.
     15. 8: 4. 23. 6: 4. 24. 16: 4. 25. 1:
     5 prol. 8: 5 prol. 17
 Mihique, 4. 10. 6
 Milites, 4. 5. 7
 Miluo, 1. 31. 10
 Miluum, 1. 31. 3
 Miluus, app. 1. 1
 Minaris, 4. 22. 4
 Minas, 3. 6. 11
 Minerva, 3. 17. 5
 Minime, 1. 18. 6
 Minores, app. 4. 1
 Minos, 4. 6. 19
 Minus, 4. 20. 4: 4. 25. 11
 Minuta, 4. 5. 13
 Miraculo, 1. 11. 8
 Mirans, 1. 12. 5
 Mirati, 4. 17. 14
 Miſcens, 1. 28. 10
 Miſcere, 1. 14. 8
 Miſcet, 4. 16. 10
 Miſcuit, 1. 2. 2
 Miſenensem, 2. 5. 8
 Miſeræ, 2. 4. 7
 Miſeræ ſibi, 1. 28. 6
 Miſerandam, 3. 10. 46
 Miſeræ, 1. 6. 8
 Miſère, 1. 2. 21
 Miſère legatos, 4. 17. 1
 Miſère panem, 3. 2. 6
 Miſere, app. 2. 8
 Miſeri, app. 2. 6
 Miſeria, 3. 20. 3
 Miſericordia, 4. 25. 21
 Miſericors contra ſe, 4. 18. 3
 Miſerit, 3. 18. 4
 Miſerita eſt, 3. 15. 15
 Miſeriti, 3. 2. 4
 Miſerum, 4. 19. 17: app. 4. 5
 Miſerunt, 4. 17. 32
 Miſiſſet panem, 1. 23. 3
 Miſit, 1. 2. 24
 Miſit panem, 2. 3. 2
 Miſit vocem, 4. 10. 4
 Miſſo aulao, 5. 7. 23
 Miſſum, 1. 2. 13
 Mixtum, 4. 17. 24
 Mnemoſyne ſancta, 3 prolog. 18
 Modeſtia, 2. 1. 10
 Modeſtis, 2. 1. 2
 Modis, 4. 6. 14
 Modium, 1. 16. 3
 Modò, 1. 9. 9: 1. 17. 4: 1. 20. 1: 2.
     8. 8: 5. 2. 11: app. 3. 8
 Modo ſimili, 1. 24. 7
 Mœcha, 4. 4. 42
 Mœchæ, 4. 4. 39: 4. 4. 21
 Mœrens, 1. 3. 10: 3. 3. 6
 Mœrentes, 4. 15. 2
 Mœſtus, de equo, 4. 3. 10
 Moleſta, 2. 5. 4
 Moleſti, 5. 5. 47
 Moleſtiam, 4. 6. 24

Mo-

I N D E X

- Molestior, 4. 25. 2
 Molestis, 1. 22. 3
 Molestus esse, 4. 6. 23
 Molestus ille, 3. 19. 10
 Moliens fraudem, 4. 8. 7
 Molles, 4. 14. 1
 Momentum horæ, 3 prolog. 5
 Momordit, 4. 7. 5: 5. 3. 1
 Monent, 1. 19. 2
 Monet, 4. 15. 7: app. 4. 1
 Monet consilio, 1 prolog. 4
 Monitis, 2. 6. 14
 Monitus fuit, 3. 5. 8
 Monitus præcepto, 3. 8. 1
 Mons, 4. 22. 1
 Monstrabat, 5. 9. 3
 Monstrabo, 3. 5. 5
 Monstraro, 2. 6. 9
 Monstro, 3. 3. 5
 Monte, 2. 5. 9
 Mora, 3 prol. 59: 4. 4. 18: 5. 7. 22: 5. 8. 6
 Moram, 4. 24. 26
 Morbo, 1. 14. 5
 Mordaciorem, 4. 7. 1
 Mordax, 5. prol. alter. 8
 More, 5. 7. 24
 Morem, 2 prolog. 8
 Mores, 1. 2. 22
 Mores hominum, 3 prolog. 50
 Mori bis, 1. 21. 12
 Moribus, 3. 8. 16
 Moribus alienum, 4. 4. 40
 Moriens, 1. 12. 12
 Moris, 4. 24. 8
 Moror, 4. 23. 5
 Mors, 4. 25. 19
 Morfibus, 1. 12. 11
 Morfu, 2. 3. 1
 Mortales, 1. 20. 2: 5. 5. 1
 Mortalium, 2 prolog. 3: 3. 10. 56
 Morte, 5. 3. 4
 Mortem, 3. 9. 3: 3. 20. 10
 Morti, 4. 25. 10
 Mortis, 1. 9. 8: 1. 14. 10
 Mortis metum, 4. 16. 4
 Mortis periculo, 1. 28. 11
 Mortis professæ, 4. 6. 8
 Mortis timore, 1. 14. 10
 Mortua, 3. 16. 19
 Mortuam, 3. 2. 8
 Mortuo, 3. 20. 11
 Mortuum, 5. 7. 21
 Mortuus esset, 3. 20. 6
 Mos, 5. 1. 3: 5. 7. 13
 Motu, 1. 2. 14
 Moveor, 3. 6. 4
 Movet risum, 1. prolog. 3
 Movetque, 5. 5. 28
 Movit, 3 prolog. 58
 Mox, 1. 21. 7: 3. 20. 8: 4. 14. 7: app. 4. 15
 Mulam, 3. 6. 1
 Mulcandum, 1. 26. 2
 Mulcatus, 1. 3. 9
 Muli gravati sarcinis, 2. 7. 1
 Muliebrem, 4. 5. 21
 Mulier, 1. 18. 2
 Mulierem, 3. 10. 34
 Mulieris, 3. 10. 14: 4. 13. 2
 Mulierum, 2. 2. 8
 Multa, 2. 4. 23: 2. 5. 3: 3 prol. 22: 3. 3. 12: 3. 10. 13
 Multarum, 4. 25. 3
 Multis, 5. 4. 12: 5. 5. 20
 Multo, 2. 5. 24: 2. 7. 3: 3. 12. 6: 3. 16. 6: 4. 14. 9: 4. 24. 23
 Multo similius, 5. 5. 34
 Multorum, 4. 5. 48
 Multos, 3. 4. 7: 3. 5. 1: 4 prol. 6: app. 1. 1
 Multum, 3. 10. 5
 Multum falleris, 1. 23. 6
 Multum gemens, 5. 7. 10
 Multum prius, 3. 10. 5

Mu-

I N D E X

Mulum, 2. 7. 8
 Mundum, 4. 4. 21
 Munera, 4. 10. 5
 Munere, 2. 6. 16
 Muneris, 4. 15. 5
 Munitus, 2. 6. 1
 Munus, app. 5. 5
 Murem, 4. 22. 3
 Mures, 4. 5. 1: app. 4. 3
 Mures veloces, 4. 1. 11
 Muribus, 1. 22. 3
 Murum, 4. 23. 14
 Mus, 4. 1. 13: app. 4. 13, 18
 Musa, 3. prolog. 57
 Musarum, 3. prolog. 16
 Musca, 3. 6. 1: 4. 23. 1: 4. 23. 2
 Muscipula, 4. 1. 17
 Musicum, 4. 19. 19
 Mustela, 1. 22. 1: 4. 1. 10
 Mustelularum, 4. 5. 1
 Mutam, 3. 18. 9
 Mutandum, 3. prolog. 15
 Mutant, 1. 15. 2
 Mutatur, 4. 16. 5
 Mutatus, 5. 1. 17
 Mutire, 4. 25. 34
 Myronem, 5. prol. alt. 7
 Myrtus, 3. 17. 3

N.

NActa, 2. 4. 2
 Nanius, 3. prolog. 10: 4. 1. 3
 Nam, 2. 2. 9: 2. 4. 8, 14: 2. 7. 12:
 4. 3. 8: 5. prol. 4
 Namque, 1. 23. 7: 3. 6. 9: 3. 10. 45,
 56: 3. 19. 6: 4. 6. 12: 4. 18. 4
 Naribus, 3. 1. 4: 4. 17. 7
 Naris emunctæ, 3. 3. 14
 Narrabit, 3. 17. 8
 Narrabo, 3. 10. 8
 Narrantis, 2. prolog. 5
 Narrare, 1. 6. 2

Narratæ, 4. 24. 31
 Narratio, 1. 12. 2: 5. 2. 17
 Narratione, 4. 4. 2
 Narro, 3. 12. 8
 Nascere, 3. 15. 10
 Nasute, 4. 6. 1
 Nata, 3. 17. 11
 Natali, 3. 15. 12
 Natans, 1. 4. 2
 Nati humiles, 1. 27. 2
 Nati tui, 2. 4. 13
 Natio, 2. 5. 1
 Nato, 3. 10. 45
 Natos, 1. 24. 4: 3. 15. 8
 Natum, 3. 10. 22
 Natura, 1. 3. 14: 2. epil. 16
 Natura sinistra, 2. epil. 16
 Naturæ, 4. 14. 5: 5. 5. 33
 Naturæ dedecus, 1. 21. 11
 Naturæ munere, 2. 6. 16
 Naturæ onus, 1. 18. 5
 Naturam, app. 3. 1
 Natus, 1. 1. 11: 3. prolog. 20: 3. 8.
 11: 4. 19. 15
 Natus es, 5. 9. 4
 Natus est, 3. 20. 1
 Navem, 4. 21. 9
 Naufragi, 4. 21. 18
 Navis, 4. 16. 3
 Nauseant, 4. 6. 25
 Nautas, 4. 16. 7
 Ne, 1. 2. 31: 1. 3. 1: 1. 15. 6: 1. 23.
 6, 8: 1. 25. 4: 1. 28. 6: 2. epil. 6:
 3. 8. 15: 3. 13. 8: 3. 17. 7: 3. 18.
 15: 4. 1. 8: 4. 4. 10: 4. 10. 9: 4.
 17. 17, 31: 4. 18. 6: 4. 19. 26: 4.
 24. 14, 18, 26: 5. 1. 8: app. 4. 1
 Ne sit, 2. prol. 13
 Neapolim, 2. 5. 7
 Nec, 1. 3. 15, 16: 1. 4. 7: 1. 9. 6:
 2. prol. 2: 2. 6. 6: 2. 7. 12: 2. 8. 14:
 2. epil. 4. 17: 3. prol. 44: 3. 8. 7:
 3. 12. 7: 3. 14. 8: 4. 4. 19: 4. 6. 8:
 Cc
 4. 10

I N D E X

4. 10. 12, 13: 4. 17. 28: 4. 19.
 12, 13: 4. 24. 30: 5. 7. 8: app.
 1. 2
 Necare, 5. 3. 10
 Necat, 3. 2. 13
 Nece, 2. 6. 17
 Nece injusta, 1. 1. 13
 Necem, 1. 2. 25: 1. 31. 4: 2. 8. 2,
 6: 4. 6. 3
 Necem instantem, 1. 22. 1
 Necessitas, 3. 15. 17
 Neci, 4. 1. 5
 Nectar, 3. 16. 13
 Nectare, 4. 14. 9
 Necuit, 4. 18. 4
 Negabat, 1. 10. 5
 Negarat, 3. 16. 19
 Negare, 2. 1. 1
 Negarunt, 1. 24. 6
 Negas, 1. 10. 10: 1. 29. 7
 Negavit, 1. 15. 9
 Neglecto, 4. 4. 20
 Negligenter, 4. 1. 13
 Negligunt, 2. 7. 9
 Negotiis, 3. prolog. 2
 Nemo, 1. 14. 16: 1. 18. 1: 2. 6. 1:
 2. 8. 13: 4. 4. 14
 Nemoricultrix, 2. 4. 3
 Nemoris, 1. 30. 8
 Nemoris Pelci jugo, 4. 6. 6
 Nemorosus, 2. 8. 2
 Nempe, 2. 2. 2: 4. 23. 16
 Nequequam, 2. 6. 10
 Nequitia, 2. 6. 3
 Nequitiae, 3. 8. 15
 Nervos, app. 4. 17
 Nescio quid, 2. 5. 20
 Nidoque, 1. 28. 4
 Nidum, 2. 4. 1, 6
 Niger, 3. 15. 10
 Nigros, 2. 2. 10
 Nihil, 2. 5. 3: 2. 7. 12: 3. 7. 17: 3.
 10. 28: 3. 17. 13: 4. 12. 1: 4. 22.
 4: 4. 23. 16
 Nihilominus, 3. prolog. 48
 Nil, 1. 15. 2: 3. 10. 5: 4. 21. 13
 Nilo, 1. 25. 3
 Nimia brevitate, 3. 10. 60
 Nimiam, 1. 12. 6
 Nimiaque, 4. 16. 7
 Nisi, 1. 11. 14: 1. 25. 9: 2. 1. 5: 2.
 6. 9: 3. 17. 12
 Nisu, 1. 24. 7
 Nites, 3. 7. 4
 Nitetur, 4. 25. 17
 Nitor pennarum, 1. 13. 6
 Nitor smaragdi, 3. 18. 7
 Nivea, 5. 7. 36
 Niveis, 5. 7. 37
 Nives, 3. 7. 11
 Nixa cornibus, 4. 8. 11
 Nobilem, 1. 14. 12
 Nobiles, 4. 21. 4: 5. 5. 4: 5. 7. 16
 Nobili, 3. 1. 2
 Nobilis comœdiis, 5. 1. 9
 Nobis, 1. 3. 3: 1. 30. 3: 4. 9. 1
 Noceat, 5. 1. 8
 Nocendum, 1. 26. 1
 Nocens est, 5. 3. 12
 Nocivum, 1. 29. 3
 Noctis, 2. 8. 10
 Noctu, 2. 4. 18: 3. 7. 10
 Noctua, 3. 16. 8, 17
 Noctua, 3. 16. 3
 Nocturnus, 1. 23. 3
 Noli, 1. 22. 8: 1. 25. 8: 2. 3. 4: 3.
 18. 14: 4. 6. 23
 Noli adfectare, 3. 18. 14
 Nolo, 1. 29. 11: 3. 7. 27: 4. 3. 4
 Noluistis, 1. 2. 29
 Nomen, 1. 15. 2: 1. 16. 1
 Nomen Æsopi, 5. prol. alt. 1
 Nomen amici, 3. 9. 1
 Nomine falso, 1. 14. 3
 Nomine auctoris, 2. prolog. 7
 Nomino, 5. prolog. 11

No-

I N D E X

- Nominor, 1. 5. 7
 Non, 1. prolog. 6. 1. 1. 11. 1. 2. 7.
     1. 10. 9. 1. 14. 11. 1. 16. 2. 1. 20.
     1. 2. 1. 9. 2. 5. 24. 2. epil. 11. 3.
     6. 2. 3. 7. 26. 3. 7. 27. 3. 10. 1.
     3. 15. 4. 3. 16. 1. 3. 17. 13. 3. 18.
     2. 3. 19. 11. 3. 20. 1. 4. 1. 5. 4.
     1. 11. 4. 4. 15. 4. 10. 15. 4. 17.
     6. 4. 17. 27. 4. 17. 29. 4. 19. 7.
     5. prol. 11. 5. 3. 7. 5. 5. 26. 5. 8. 4.
     5. 10. 8. app. 1. 5. app. 2. 1. app.
     3. 9. app. 4. 8
 Nondum, 4. 2. 4
 Nos, 1. prolog. 7. 2. 3. 5
 Nostem, 1. 11. 14
 Nostet, 3. 13. 4
 Noster, 4. 10. 9
 Nostra, 1. 9. 9. 4. 9. 4
 Nostræ, 4. 25. 8
 Nostram, 2. 4. 10
 Nostris, 1. 3. 13. 4. 23. 3. app. 3. 9
 Nostro, 1. 8. 11
 Nostro seculo, 5. prol. secund. 4
 Nostrum caput, 1. 30. 11
 Nostrum studium, 2. epil. 12
 Nota, 1. 9. 5
 Notam, 1. 3. 11
 Notamque, app. 3. 5
 Notare singulos, 3. prolog. 49
 Notas, 4. 23. 22
 Notescet, 3. 3. 3
 Notior, 5. 7. 4
 Notis, 1. 11. 2
 Notis, 2. 5. 16
 Noto, 3. prolog. 63
 Notos, 1. 11. 9
 Notuit, 5. 7. 35
 Notus, 3. 10. 58. 5. 5. 8
 Novacula, 5. 8. 1
 Noverat, 4. 4. 28
 Novercæ, 3. 10. 3
 Noverit, 3. 1. 7
 Novi, 5. 9. 4
 Novics, 3. prolog. 19
 Novis, 4. 6. 5
 Novis rebus, 5. prolog. 13
 Novissime, 1. 24. 9. 3. 14. 9. 4. 10
     20
 Novitatem, 5. 5. 6
 Novo, 5. prol. alt. 5
 Novoque, 1. 11. 8
 Novum, 4. 17. 35
 Nox, 1. 2. 7. 3. 7. 19
 Noxiorum, 4. 25. 31
 Nucibus, 3. 14. 2
 Nudabit, 3. prolog. 47
 Nudatum, 5. 3. 1
 Nudo, 5. 8. 2
 Nudos, 4. 21. 17
 Nulla, 1. 13. 8. 3. 15. 14. 4. 4. 39
 Nulli, 1. 26. 1
 Nullis, 5. 5. 14. app. 1. 8
 Nullo modo, 1. 26. 5
 Nullum, 3. 16. 9. 4. 19. 11
 Num, 1. 15. 7
 Numeremus, 5. 4. 10
 Numeret, 3. prolog. 56
 Numero, 4. 24. 16
 Numinum, 4. 24. 32
 Nummis, 4. 21. 23
 Nummos, 2. 7. 9
 Nunc, 1. 6. 7. 1. 22. 6. 3. prol. 33.
     3. 7. 11. 4. 14. 14. 5. 2. 13
 Nunquam, 1. 5. 1. 3. 3. 15. 4. 17.
     32
 Nuper, 2. 8. 21. 3. 16. 14
 Nuptias, 1. 6. 1
 Nutrit, 3. 15. 7
 Nutritus, 5. 4. 6

O.

- O** Canis, 1. 27. 9
 O me infelicem, 1. 12. 13
 O nata, 3. 17. 11
 O quanta species, 1. 7. 2
 Cc 2 O qui,

I N D E X

- O qui, 1. 13. 6
 O si, 4. 4. 30
 O suavis anima, 3. 1. 5
 Objecto, 1. 23. 4: 4. 11. 8
 Objectus, 5. 10. 4
 Obiit, 3. 10. 3
 Obitum, 3. 20. 2
 Objurgabat leporem, 1. 9. 4
 Objurgabat canem, 5. 10. 7
 Oblectent, 3. prolog. 32
 Oblitus cibi, 1. 27. 7
 Obnoxia, 3. prolog. 34
 Obnoxia, 2. 7. 14
 Obscena, 3. 11. 2
 Obscœnitas, 4. 13. 3
 Obscuro, 4. 1. 12
 Obistere, 3. 15. 19
 Obtegere, 5. 5. 30
 Obtegit, app. 3. 1
 Obteret, 1. 30. 10
 Obtestare, 2. epil. 10: 5. prol. 15
 Obtestet, 5. prol. 16
 Obvius, 1. 29. 4: 4. 21. 25
 Occasione, 2. 8. 9
 Occasionem, 5. 8. 5
 Occidi, 2. 8. 26
 Occidit tristi nece, 2. 6. 17
 Occiso, 5. 2. 7
 Occœpit loqui, 1. 13. 5
 Occubuit, 4. 1. 14
 Occuparat, 2. epil. 5
 Occupat, 1. 2. 5
 Occupata, 2. 5. 2
 Occupato, 3. 19. 12
 Occupaveris, 5. 8. 3
 Occupavit, 5. 1. 2
 Occurrit, 2. epil. 15: 3. 7. 3
 Oculis, 4. 4. 4
 Oculos, 4. 11. 6
 Oculos centum, 2. 8. 18
 Odi, 4. 11. 7
 Odio, 3. 10. 57
 Odiosissima, 2. 5. 4
 Odore, 4. 17. 18
 Odorem, 3. 1. 3: 4. 17. 24
 Offendar, 4. 10. 6
 Offendimus, 3. 10. 60
 Offendit, 4. 14. 4
 Offendunt, 5. 5. 42
 Offerre, 2. 1. 2
 Officii mei, 3. prolog. 5
 Officinam, 4. 7. 3
 Officium, 1. 29. 6: 3. 7. 8
 Officium come, 2. 5. 15
 Offuso, 2. 4. 11
 Oleastrum, app. 5. 4
 Olfacit, 4. 17. 35
 Olim, 3. 2. 2: 3. 17. 1: 4. 10. 8: 4. 17. 1
 Oliva, 3. 17. 9
 Omina læva, 3. 18. 12
 Omiserim, 5. prolog. 5
 Omne, 1. 2. 8: 4. 7. 7
 Omnem, 2. epil. 14: 4. 19. 25
 Omnes, 1. 6. 7: 2. 8. 12: 4. 24. 32: 5. 10. 1: app. 5. 4
 Omnesque, 3. 18. 13
 Omni, 1. 2. 20: 1. 31. 9
 Omni cura, 2. prolog. 8
 Omni vigilia, 3. prolog. 25
 Omnia, 4. 17. 22: 4. 23. 5: app. 1. 6
 Omnibus, 3. 17. 11: 5. 7. 35
 Omnino, 4. 6. 23
 Omnium, 4. 5. 33
 Onerant laudibus, 5. 5. 20
 Onerant saxis, 3. 2. 4
 Onere degravati, 4. 21. 15
 Onere dives, 2. 7. 4
 Onus, 1. 2. 8
 Onus ignotum, 3. 15. 5
 Onus naturæ, 1. 18. 5
 Onustus, 4. 10. 3
 Opem, app. 1. 5
 Opera, 2. 5. 23
 Opera vocis meæ, 1. 11. 13
 Operæ pretium, 2. 5. 6

Ope-

I N D E X

Operam, 5. 7. 5
 Operam perdunt, 1. 25. 2
 Operarios, 4. 4. 23
 Opere, 4. 6. 9
 Operibus, 5. prol. alt. 5
 Operis, 5 prolog. 1
 Operis residui, 4. 25. 5
 Opes, 2. 7. 14: 3 prol. 24: 4. 11. 1
 Opes regales, 1. 27. 10
 Opibus, 4. 21. 13
 Opimam prædam, 2. 6. 8
 Opinans, 5. 7. 8
 Opinione, 3. 10. 55
 Opinum, 1. 9. 6
 Oportet, 3 prolog. 2: 4. 16. 9
 Oppetit, 3. 16. 2
 Oppido, 3. 10. 19
 Opponat, 2. epil. 9
 Opportuno, 2. 8. 4
 Oppressi, 5. 1. 5
 Oppressit, 4. 24. 29
 Oppressum, 1. 9. 3
 Opprimat, 2. 4. 10
 Opprimere, 5. 3. 2
 Opprimunt, 1. 1. 15
 Oppugnant, 2. 6. 3
 Opsonia, 3. 4. 2
 Opsoniorum, 4. 19. 22
 Optem, 5. 3. 10
 Optimis rebus, 4. 23. 8
 Optimos, 3. 4. 7
 Opus, 4. 20. 7
 Opus adprobavit, 4. 24. 11
 Opus est, 4. 23. 16
 Opus infundite, 3. 13. 9
 Orare, 1. 28. 5
 Oratum, 4. 17. 2
 Orbam, 3. 10. 45
 Ordinem, 4. 20. 9
 Ordo, 5. 7. 30
 Ordo vulgatus, 4. 24. 31
 Ore, 1. 4. 6: 1. 8. 11
 Ore emisit, 1. 13. 10

Ornamenta, 4. 4. 34
 Ornant se, 4. 23. 23
 Ornatum, 4. 4. 42: 4. 15. 5
 Oro, 4. 19. 5
 Orphico, 3 prolog. 57
 Orta, 4. 3. 3
 Os devoratum, 1. 8. 4
 Ossa, 3. 7. 22
 Ossa humana, 1. 27. 3
 Oscula, 3. 8. 12: 4. 23. 22
 Oscula matronarum, 4. 23. 7, 12
 Osculantur, 5. 1. 5
 Ostendamus, 1. 9. 2
 Ostendere, 3 prolog. 50
 Ostendere vocem, 1. 13. 9
 Ostenderet sese, 5. 7. 19
 Ostendit, 3. 15. 3: 4. 10. 18: 5 prol.
 12: 5. 6. 4
 Ostentum, 3. 3. 16
 Otio, 2. 5. 2
 Otriosum, 3. 7. 14
 Otium, 5. 1. 7
 Otium des corpori, 3 prolog. 13
 Ove, 1. 17. 2
 Ovem, 1. 16. 3
 Oves, 3. 3. 4
 Ovesque, 3. 15. 3
 Ovis, 1. 17. 6: 1. 17. 8
 Ovis patiens injuriæ, 1. 5. 3

P.

Pacta, 4. 21. 5
 Pactam, 3. 13. 17
 Pacto, 2. 6. 6: 4. 4. 15: 5 prol. 5
 Pactum, 1. 8. 10
 Palam, 4. 25. 34
 Palladio, 4. 6. 9
 Pallas, 3. 16. 13
 Pallio, 5. 5. 18
 Palude, 1. 30. 2
 Paludibus, 1. 2. 10
 Paludis, 1. 30. 9

I N D E X

- Panem, 1. 17. 3: 2. 3. 2: 3. 2. 6, 18: 4. 17. 4
 Panis, 3. 7. 21
 Panthera, 3. 2. 2
 Par color, 3. 13. 6
 Par esse, 1. 19. 10
 Par gratia, 3. 2. 1
 Par officium, 3. 7. 8
 Parare coenam, 3. 19. 2
 Pararet, 3. 10. 10
 Parata, 2. 4. 15
 Paratur, 2. 4. 7
 Paratus, 3. 7. 11
 Parcas mihi, 1. 22. 2
 Parcè, 4. 16. 9
 Parcens, app. 1. 8
 Parcire, 2. 8. 8
 Parco sciens, 4. 25. 1
 Parem, app. 4. 14
 Parens, 3. prolog. 57: 4. 5. 2
 Parentes, 3. 15. 17
 Pares, 2. 2. 6: 4. 15. 6
 Paret ornatum, 4. 4. 42
 Paret vinum, 4. 4. 41
 Pariter, 5. 2. 13
 Pars, 2. 1. 10
 Parta, 5. prolog. 17
 Parte promissâ, 2. 6. 11
 Partem, 4. 24. 12
 Partem postulans, 2. 1. 4
 Partes, 2. prol. 11: 3. 18. 10
 Partes naturæ, 4. 14. 5
 Partes tuæ, 4. 25. 24
 Partibus, 1. 2. 4: 3. 13. 5
 Partibus factis, 1. 5. 6
 Particulo, 5. prol. 10: 5. 5.
 43
 Partiens, 3. 8. 13
 Partu instante, 1. 18. 2
 Parturibat, 4. 22. 1
 Parturiens, 1. 19. 3
 Parva, 1. 15. 3: 4. 6. 3
 Parvæ rei, 4. 3. 10
 Parvas, 3. 9. 2
 Paruit, 2. 6. 14
 Parum est, 2. 8. 22
 Parvulæ, 5. 3. 3
 Parvum, 1. 2. 13
 Pascebat, 1. 15. 4
 Pasci, 4. 23. 14
 Passer, 1. 9. 4
 Passim, 5. 1. 3
 Pastores, 3. 2. 13
 Pastoribus, 3. 3. 17: 4. 4. 38
 Pastum, 2. 4. 14
 Patefecit, 4. 6. 11
 Patena, 1. 26. 4
 Pater, 1. 2. 12: app. 3. 6
 Pater Deorum, 1. 2. 12
 Patere, 2. epil. 3
 Paterfamilias, 3. 10. 48
 Patet, 1. 28. 2
 Pati, 1. 3. 11: 1. 26. 12: 4.
 3. 9
 Patiens, 1. 5. 3
 Patientia, 4. 6. 3
 Patior, 3. 7. 11
 Patitur, 4. 25. 26
 Patri, 4. 4. 30
 Patriæ, 3. prolog. 55
 Patriam, 4. 21. 7
 Patrimonio, 4. 19. 23
 Patris, 4. 6. 16
 Patroni, 3. 10. 37
 Paucas, 5. prolog. 12
 Pauci, 4. 21. 14
 Paucis, 1. 9. 2: 3. 2. 12: 5. 4.
 12
 Paucos, 1. 17. 7: app. 4. 9
 Paventes, 1. 11. 9
 Pavidum, 1. 2. 14
 Paulo, 5. 5. 12: 5. 7. 4
 Pavo, 3. 18. 1
 Pavoni, 1. 3. 5
 Pavonum, 1. 3. 7
 Pavorem, 2. 4. 20

I N D E X

Pauper, 2. 1. 14
 Pauperes, 1. 15. 2
 Paupertatem, 4. 21. 3
 Peccant, 3. 10. 52, 53
 Peccat, 1. 8. 2: 5. 3. 12
 Peccatum, app. 4. 7
 Peccet, 3. 13. 8
 Pestinem, 5. 6. 1
 Pectore, 3. prolog. 9
 Pectus, 3. 10. 27: 4. 9. 3
 Pecora, 3. 3. 4: 4. 4. 23, 38
 Pecore, 4. 4. 43
 Pecus, 3. 2. 13
 Pecunia, 2. 7. 2
 Pecuniam, 4. 5. 17, 48
 Pede, 1. 30. 10: 2. 4. 18: 4. 14. 10:
     4. 17. 6
 Pedem, 2. 1. 8: 4. 24. 28
 Pedes, 1. 9. 5: 1. 14. 16
 Pedisequos, 4. 4. 36
 Pegma, 5. 7. 7
 Pelagio, 4. 21. 7
 Pelei, 4. 6. 6
 Peliadum, 4. 6. 16
 Pelix, 4. 6. 12
 Pelle, 3. 20. 7
 Pellem, 1. 24. 4
 Pellex, app. 3. 3
 Pellicem, app. 3. 7
 Pelusio, 2. 5. 12
 Pendens, 5. 8. 1
 Pendere ad lanium, 3. 4. 1
 Penderet, 1. 27. 6
 Pene, 1. 29. 7
 Penitus, 3. prolog. 21
 Pennæ, 1. 31. 4
 Pennarum, 1. 13. 6
 Pennas, 1. 3. 5, 8
 Penula, 5. 2. 8
 Pepercerant, 3. 2. 15
 Pepererat, 2. 4. 2
 Pepererunt, 3. 3. 4
 Perperit, 3. prolog. 19: 3. 15. 9: 4.
     22. 3

Per artus fratris, 4. 6. 15
 Per auras, 2. 6. 7
 Per campum, 1. 12. 8
 Per fabellas, 2. prolog. 2
 Per flumen, 1. 4. 2
 Per forum, 3. 19. 6
 Per quem, 4. 10. 10
 Per te, 2. 1. 5
 Peractis mensibus, 1. 18. 2
 Perages, 4. 25. 13
 Peras, 4. 9. 1
 Perdere, 5. 7. 9
 Perdidisse, 1. 10. 9
 Perdomuit, 4. 6. 19
 Perductus ad Regem, 3. prolog. 28
 Perdunt, 1. 25. 2
 Pereat, 3. prolog. 5
 Peregrinam, 1. 26. 11
 Pereo, 3. 7. 6
 Pereunt, app. 5. 1
 Perfecit, 4. 20. 8
 Perferri, 1. 4. 4
 Periclitatur, 4. 5. 12
 Periculo, 2. 4. 13: 2. 7. 14: 2. 8. 19:
     4. 16. 8
 Periculo mortis, 1. 28. 11
 Periculofam, 1. 8. 9
 Periculofum est, 3. 10. 1
 Periculofum lucrum, 5. 4. 8
 Periculum, 3. 3. 8: 4. 8. 1: 1. 29. 3:
     4. 25. 34
 Periere, 1. 20. 6
 Perierint, 5. 4. 10
 Perierunt, 4. 21. 15
 Periiit, 4. 1. 15: 4. 21. 27
 Perit, 1. 24. 1
 Perit opera, 2. 5. 23
 Peritis, 1. 23. 2
 Perituræ, 3. 2. 5
 Peritus, 3. 3. 1
 Perjurio, 4. 19. 24
 Perleges, 5. prolog. 14
 Perlustro, 4. 23. 5

Per-

I N D E X

- Permotus convicio, 1. 6. 5
 Perniciem, 1. 20. 2
 Pernicies, 1. 30. 3: 2. 4. 6
 Pernicitas, 1. 9. 4
 Perorassent, 1. 10. 7
 Perpasso, 3. 7. 2
 Perpeti, 4. 4. 39
 Persalutasset, 4. 11. 4
 Perscrutatus, 3. 10. 47
 Persecuta, 1. 28. 5
 Persequitur, 3. 20. 3
 Persolvit, 3. 5. 10
 Personam, 1. 7. 1
 Persuasus est, 1. 8. 7
 Persuasus, 3. 5. 8
 Pertineat, 3. 1. 7
 Pertinere, 1. 14. 17: 3. 3. 7
 Pertinet, 1. 30. 11
 Pertraxerunt, 3. 10. 35
 Perturbatis, 2. 4. 11
 Perturbatus, 4. 24. 27
 Pervellit, 5. 5. 32
 Pervenit, 2. 9. 12: 4. 19. 3
 Pessimos, 3. 4. 6
 Petebat, 1. 4. 7
 Petens, 3. 10. 21
 Petens Neapolim, 2. 5. 7
 Peteret, 1. 17. 2
 Petierant, 1. 20. 6
 Petiere, 3. 10. 39
 Petierint, 2. 1. 2: 3. 2. 17
 Petierunt, 4. 21. 18
 Petiit, 4. 3. 4
 Petis, 1. 10. 9
 Petit, 2. 8. 3: 4. 24. 6: app.
     5. 2
 Petivit, 2. 1. 12
 Peto, 3 prolog. 63: 4. 25. 8
 Petulans jurgium, 3. 11. 2
 Petulans turba, 1. 2. 19
 Petulans, 3. 5. 2
 Petunt, 1. 11. 9
 Phadri, 3 prolog. 1
 Phalereus, 5. 1. 1
 Philete, 5. 10. 10
 Phoebo, 3. 17. 3
 Phryx, 3 prolog. 52
 Pictisque, 3. 18. 8
 Pierio, 3 prolog. 17
 Pietas, 4. 10. 10
 Pignore, 4. 20. 5: 5. 5. 37
 Pilis, 5. 6. 2
 Pinus, 3. 17. 4: 4. 6. 7
 Pisistratus, 1. 2. 5
 Placet, 3. 13. 12
 Placet satis, 4. 19. 13
 Placido, 2. 7. 6
 Placidus, 2. 1. 9
 Placo, 4. 6. 4
 Placuit, 3. 17. 3
 Plagæ, 3. 20. 11
 Plagis, 3. 20. 6
 Plane, 3. 7. 26: 3. 13. 7
 Plano, 2. 4. 10
 Plaudit, 5. 7. 33
 Plausu, 5. 5. 21
 Plausum, 5. prolog. 20
 Plausus, 5. 5. 28: 5. 7. 28
 Plebeio, 4. 25. 34
 Plebes, 4. 5. 13
 Plecteret, 5. 9. 3
 Plectimur, 1. 31. 13
 Plenam, 1. 26. 8: 4. 4. 25
 Plerumque, 1. 29. 1: 3. 16. 2
 Plumis, 3. 18. 8
 Plura, 3 prolog. 39: 3. 10. 14
 Plures, 2. 3. 7: 2. epil. 9: 4. 19. 2:
     4. 21. 15: 5 prolog. 12
 Pluribus, 2. 3. 4: 3. 10. 59
 Plurimum, 2. 8. 28
 Pluris, 4. 23. 2
 Plus, 1. 5. 9: 3. 5. 4: 4. 4. 1
 Plus temporis, 4. 25. 12
 Plus valeo, 1. 5. 9
 Pluto, 4. 11. 5
 Poculis, 4. 24. 20

I N D E X

Poena dignum, 5. 3. 13
 Poenæ dies, 4. 10. 8
 Poenam, 3. 10. 32: 4. 17. 26
 Poenas, 4. 17. 28
 Poenas dant, 1. 13. 2
 Poenas luat, 3. 10. 44
 Poenas luere, 1. 17. 1
 Poenas oppetit, 3. 16. 2
 Poenas penderet, 1. 27. 6
 Poenas persolvit, 3. 5. 10
 Pœnitendum, 5. 5. 3
 Pœnitentia, 4. 13. 1
 Pœnitentiæ, 1. 13. 2
 Poëtæ, 4. 24. 8: 5. 5. 47
 Politam, 4. 4. 26
 Polivi, 1. prolog. 2
 Pollicitus, 4. 25. 9
 Pollui, 3. 10. 17
 Polluisti altaria, app. 1. 7
 Pondere gravi, 2. 6. 10
 Ponderent, 3. 10. 55
 Poni, 5. 4. 3
 Ponis, 3. 9. 6
 Ponti sinus, 4. 6. 10
 Poposcit, 1. 14. 7
 Populum, 4. 5. 11
 Populus, 3. 14. 7: 4. 4. 28: 5. 5. 34:
     5. 7. 36
 Populus celsa, 3. 17. 4
 Porcelli vocem, 5. 5. 17
 Porcellos, 2. 4. 15
 Porcellum, 5. 5. 30: 5. 5. 36
 Porro, 3. 15. 11
 Portant, 4. 21. 25
 Portat onus, 3. 15. 5
 Portem, 1. 15. 10
 Portis, 4. 5. 8
 Posceret, 4. 24. 12
 Posita, 2. 5. 9
 Positæ, 3. 14. 8
 Posito, 1. 2. 18: 1. 14. 9
 Possê, 1. 18. 6: 3. 3. 11
 Possent, 1. 15. 6: 1. 20. 4

Possent, 1. 19. 7: 2. 6. 6: 4. 14. 7: 5.
     9. 2
 Possideant, 4. 4. 10: 4. 4. 15
 Possideat, 3. 10. 37
 Possidebit, 4. 4. 45
 Possint, 4. 17. 31
 Possis, 3. 5. 5: 5. 2. 14
 Possit, 3. 13. 14: 4. 25. 5: 5. prol. 16:
     5. 8. 4
 Possum, 1. 1. 7: 4. 6. 21
 Possumus, 4. 9. 4
 Possunt, 2. epilog. 17: 4. 2. 5
 Post mortem, 3. 20. 10
 Post obitum, 3. 20. 2
 Post paucos dies, 1. 17. 7: app. 4. 9
 Post tempus, 4. 18. 1
 Post tergum, 4. 9. 2
 Posterî, 3. prolog. 32
 Posteris, 4. 4. 2
 Posteros, 4. 17. 34
 Postquam, 1. 11. 11: 3. 1. 4: 3. 10.
     42: 4. 4. 18: 4. 13. 1: 4. 21. 6:
     app. 2. 7
 Postridie, 3. 2. 8: 5. 5. 24
 Postulans, 2. 1. 4
 Postularunt, 3. 10. 34
 Postulas, 1. 8. 12
 Posuerat foetum, 2. 4. 3
 Posuere, 2. epil. 1
 Posuisse, 1. 26. 5
 Posuit, 1. 26. 8: 1. 28. 4: 3. 14. 5
 Potare nectar, 3. 16. 13
 Potens, 3. 5. 6
 Potente, 1. 5. 1
 Potentem, 1. 24. 1
 Potentes, 1. 30. 1: 2. 6. 1
 Poterit perpeti, 4. 4. 39
 Potes, 3. 7. 8: 3. 12. 7: 4. 23. 3:
     app. 3. 9
 Potest, 1. 27. 1: 2. 4. 26: app. 2. 1
 Potestas in gignendo, 3. 15. 14
 Potior, 3. 12. 6: 3. 15. 9, 15
 Potius, 1. 3. 2: 4. 3. 13
     Dd

Po-

I N D E X

- Potrici, 4. 4. 25
 Potueris, 1. 19. 10
 Potuerit, 1. 26. 6
 Potuissent, 4. 4. 32
 Potuit, 1. 4. 7: 3. 3. 15: 4. 2. 3: 4. 4.
     19
 Præbuerunt, 2. 4. 24
 Præcepto monitus, 3. 8. 1
 Præcipites, app. 2. 6
 Præcludere linguam, 1. 23. 5
 Præcludit, 1. 2. 26
 Præcurrit, 2. 5. 18
 Prædam, 1. 4. 4: 2. 6. 8: 2. 8. 27:
     5. 6. 4: 5. 10. 6
 Prædator, 2. 1. 2
 Prædones adsunt, 4. 21. 16
 Præfulget, 3. 18. 7
 Prægusto, 4. 23. 4
 Prælio, 4. 5. 5
 Præluceat, 4. 10. 9
 Præmetuens doli, 1. 16. 4
 Præmio, 1. 14. 9: 5. 5. 5
 Præmium, 1. 8. 10: 2. 3. 6: 3. 5. 7:
     4. 17. 33: 4. 19. 9: 4. 25. 8
 Præponens, 3. prol. 26
 Præsentiam, 4. 24. 32
 Præsentibus, 5. prol. altero 8
 Præsepe, 2. 8. 22
 Præsepia, 5. 9. 2
 Præsidio, 4. 5. 13
 Præstare, 3. 7. 8
 Præstat, 3. 15. 16
 Præstatur, 3. 4. 4
 Præstem, 1. 31. 9
 Præstes vicem, 3. prolog. 14
 Præstiterint, 2. 8. 16
 Præter, 1. 15. 2
 Præterissēm, 3. 13. 16
 Prævalet, 1. 13. 14
 Prato, 1. 24. 2
 Prava, 1. 25. 1
 Prave, 3. 10. 6
 Pravo, 4. 14. 14: 5. 5. 1
 Praxitelem, 5. prol. altero. 6
 Prece admota, 3. 16. 7
 Preces admovit, 1. 19. 6
 Precibus, 4. 3. 7: 5. 7. 18
 Premere vocem, 1. 11. 12
 Premit, 4. 5. 10
 Premitur, 4. 25. 31
 Prensā, 1. 22. 1
 Pretia opsoniorum, 4. 19. 22
 Pretii, 3. 12. 4
 Pretio, 1. 8. 6: 4. 4. 47: 4. 24. 6: 5.
     7. 18
 Pretiosas, 4. 21. 11
 Pretium, 1. 8. 1: 5. prol. alter. 5: 5.
     5. 44
 Pretium est operæ, 2. 5. 6
 Prima, 3. 6. 5: 4. 6. 10: 4. prol. 6
 Primam, 1. 5. 7
 Primo, 3. 10. 31: 4. 10. 16
 Primū, 4. 19. 6: 4. 25. 2
 Primū, 3. 3. 3
 Primus, 2. epilog. 5
 Princeps, 5. 7. 17: 5. 7. 36
 Princeps tibicen, 5. 7. 4
 Principatu, 1. 30. 5
 Principe, 5. 7. 27
 Principes, 5. 1. 4
 Principum, 4. 5. 12
 Prior, 1. 26. 4: 4. 23. 2: 5. 5. 27
 Prior ales, 1. 13. 8
 Priore, 5. 5. 31
 Priores, 4. 19. 16
 Pristina, 4. 12. 6
 Pristinam, 1. 21. 1
 Pristinum, 1. 2. 3
 Privata utilitas, 1. 22. 11
 Privatam viro, 3. 10. 45
 Prius, 1. 3. 12: 3. 10. 5: 4. 25. 24
 Pro judicio, 5. 5. 2
 Pro quo, 1. 8. 10
 Pro re domini, 1. 23. 6
 Pro salute, 5. 4. 2: app. 1. 4
 Pro thesauro, 5. 6. 6

Pro

I N D E X

- Pro vita rogant, 3. 2. 16
 Probanda, 4. 12. 2
 Probans, 5. 5. 37
 Procax, 1. 2. 2
 Procedunt, 3. 7. 15
 Proclivis, 4. 25. 21
 Procreasset, 4. 14. 2
 Proculque, 4. 1. 18
 Proculcaras, 1. 30. 10
 Procurare, 3. 3. 16
 Prodesse, 3. 12. 7. 4. 18. 6
 Prodidit, 1. 3. 3. 4. 17. 17
 Prodit, 4. 6. 5. 5. 27
 Prodit foras, 2. 4. 22
 Proditurum sine mora, 5. 7. 22
 Profecti sunt, 4. 17. 6
 Profecto, 3. 19. 11. 4. 23. 21
 Profert, 5. 5. 36
 Professæ mortis, 4. 6. 8
 Professum, 3. prolog. 51
 Professus est, 5. 5. 23
 Profuerint, 1. 12. 14
 Profugerit, 1. 30. 8
 Progeniem, 2. 4. 10
 Progredi citius, 3. 6. 2
 Prolapsam, 3. 15. 6
 Prolatum, 5. 5. 10
 Prolem, 2. 4. 19
 Proloquar, 3. 7. 1
 Prometheus, 4. 14. 3
 Promisit, 4. 24. 19
 Promissâ parte, 2. 6. 11
 Promitte, 4. 24. 15
 Promorat vix pedem, 4. 24. 28
 Prope, 4. 21. 17
 Properat, 3. 2. 11
 Propior est, 4. 25. 10
 Propositi, 4. 20. 9
 Proposito præmio, 5. 5. 5
 Propositum, 1. 5. 2. 2. prolog. 6:
     3. prol. 15
 Proposuit, 3. 13. 5. 4. 25. 28
 Propriis, 3. 18. 13. 4. 9. 2
 Proprios, 3. prolog. 36
 Proprium, 1. 4. 1
 Proprium genus, 1. 3. 10
 Proprius, 5. prolog. 8
 Propter assiduos metus, app. 2. 4
 Propter illos, 1. 1. 14
 Propter fructum, 3. 17. 9
 Propter virtutem, 4. 11. 3
 Propter volans, 2. 6. 7
 Propterea, 3. 10. 59
 Propulsi fustibus, 4. 17. 12
 Prorepentem, app. 3. 4
 Prorsus, 2. 1. 13. 5. 4. 5
 Profecutus, 3. 5. 4. app. 3. 8
 Prosequuntur, 5. 5. 21
 Profiliuit, app. 3. 5
 Profit, 3. 17. 13
 Prospectat, 2. 5. 10
 Prospexit, 1. 17. 8
 Prospicit, 2. 4. 20. 2. 5. 10
 Prostermit se, 5. 7. 33
 Protinus, 4. 18. 4
 Protrusus, 5. 7. 39
 Provocat Simonidem, 4. 24. 25
 Provolât, 3. 2. 12
 Proximam villam, 2. 8. 3
 Proximam culpæ, 1. 10. 5
 Proximi, 5. 1. 16
 Proximum, 3. 10. 12
 Prudenti, 1. prolog. 4
 Prudentia, 1. 14. 11
 Pudeat, 2. epil. 19
 Pudor, 2. 1. 14. 4. 14. 5
 Puella, 2. 2. 10
 Puer, 4. 25. 33
 Pueriliter ludentes, 3. 8. 5
 Pucro, 3. 10. 13
 Puerorum in turba, 3. 14. 1
 Pugnæ, 5. 10. 4
 Pugnam, 1. 30. 2
 Pulcherrime, 3. 13. 4
 Pulchra facie, 3. 8. 3
 Pulchra juvenis, 2. 2. 4
 Pul-

I N D E X

- Pulchre, 1. 10. 10: 4. 19. 6: 4. 20. 2
 Pullis, 1. 28. 4
 Pullus gallinaceus, 3. 12. 1
 Pulmentarium, 3. 7. 23
 Pulpito, 5. 7. 32
 Pulsus regno nemoris, 1. 30. 8
 Pulvere, 4. 24. 22
 Pulverem, 2. 5. 17
 Punctum, 5. 3. 3
 Puniri, 4. 10. 19
 Punitorum, 5. 4. 11
 Puram, 3. 10. 10
 Purgo domum, 1. 22. 3
 Putabat, 3. 20. 10
 Putabit esse dignum, 4. 20. 3
 Putans, 1. 4. 4: 4. 1. 13: app. 4. 8
 Putans escam, 4. 1. 13
 Putaret, 2. 2. 8
 Putas, 1. 15. 8
 Putat, 5. 7. 29
 Putatis, 1. 14. 14
 Putavit, 2. 5. 20
 Putentur sapere, 4. 6. 26
 Puteo, 4. 8. 11
 Putes, 3. 10. 52
 Putet, 5. 9. 5
 Puteum, 4. 8. 3
 Pyctæ, 4. 24. 5
- Q
- Q**Ua, 1. 12. 10: 2. 6. 13: 4. 7. 4:
 5. 1. 5
 Qua visum est, 3. 7. 20
 Quacunque summa, 4. 4. 44
 Quadrantes, 4. 19. 23
 Quæ, 1. 3. 5: 1. 8. 11: 1. 11. 9: 1.
 12. 1, 14, 15: 1. 22. 3, 7: 1. 26.
 10: 2. 1. 10: 2. 5. 9: 2. 6. 5, 16:
 3. prol. 9, 35: 3. 1. 3: 3. 3. 3: 3.
 10. 31: 3. 13. 4: 3. 15. 4, 7, 9, 15:
 3. 16. 15: 4. 1. 5: 4. 4. 16, 37: 4.
 6. 10, 14: 4. 7. 7: 4. 14. 2: 4. 23.
 2: 4. 25. 1: 5. 3. 9: 5. 5. 39, 46:
 app. 3. 9: app. 5. 7
 Quædam, 1. 6. 6: 1. 24. 2: 2. 5. 1
 Quærens ignem, 3. 19. 3
 Quærere victum, 3. 16. 4
 Quærit, 1. 6. 5: 1. 29. 6: 3. prolog.
 25: 4. 8. 2
 Quærit escam, 3. 12. 2
 Quæritur, 2. prolog. 2
 Quæro hominem, 3. 19. 9
 Quæro vindictam, 4. 3. 11
 Quæcunt lumen, 3. 10. 24
 Quæsiuit, 1. 24. 7: 3. 4. 3: 4. 11. 6
 Quæso, 1. 1. 7: 1. 15. 7: 1. 22. 2:
 3. 9. 6
 Quæstionis positæ, 3. 14. 8
 Quæstus, 3. 20. 4
 Quæstus genere, 4. 21. 6
 Quæstus impudentiæ, 1. 14. 18
 Quale, 3. 1. 5
 Quale caput est, 3. 4. 4
 Quales sitis iudices, 5. 5. 38
 Qualis videtur opera, 1. 11. 13
 Quam, 1. prolog. 1: 1. 26. 5: 1. 31.
 8: lib. 2. prol. 3: 3. 6. 2: 3. 7. 1: 3.
 10. 6: 3. 10. 46: 3. 14. 4: 4. 4. 31:
 4. 19. 7: 4. 21. 9: 4. 21. 18: 5. 3.
 2: 5. 9. 4
 Quamlibet, 1. 25. 6
 Quamvis, 1. 28. 1: 3. prol. 20: 4. 10
 5: 4. 24. 18: 4. 25. 6: 5. 3. 13
 Quanam ratione, 4. 4. 17
 Quando, 3. 4. 6
 Quandoquidem, 3. 10. 52
 Quanta, 1. 7. 2: 1. 30. 3
 Quanta res, 3. 12. 3
 Quantæ, 1. 14. 14
 Quantam, 4. 1. 4
 Quanti, 2. 8. 24
 Quantis, 5. 2. 15
 Quantò poëtæ sunt molesti, 5. 5.
 47
 Quantò facilius, 3. 7. 13

Quan-

I N D E X

Quantò iustius, 4. 25. 23
 Quantum, 1. 12. 15: 1. 13. 7: 1. 13
 13: 2. 4. 25: 4. 24. 1
 Quantum honos, 4. 24. 2
 Quapropter, 3. 6. 8: 3. 13. 15
 Quare, 1. 31. 7: 3. 17. 5: 5 prolog.
 10: 5. 5. 4
 Quartam, 1. 5. 10
 Quarum, 5 prolog. 14
 Quas, 1. 19. 2: 3. 17. 1: 4. 4. 11, 47:
 4. 14. 5: 5 prol. 11: 5. 4. 4
 Quasi, 3. 2. 8: 5 prolog. 12
 Quaslarque, 4. 17. 22
 Queis, 5. 1. 11
 Quem, 1. 4. 6, 7: 1. 17. 3: 2. 8. 26:
 3 prol. 17, 31: 4. 19. 8, 21: 4.
 20. 6
 Quemcunque, 4. 5. 10
 Quendam, 2. 2. 3: app. 2. 5
 Quercu alta, 3. 13. 1
 Quercu sublimi, 2. 4. 1
 Quercum evertere, 2. 4. 9
 Quercus, 3. 17. 2: app. 5. 8
 Querela, 1. 9. 10: 5. 6. 7
 Querelæ, 1. 6. 6
 Querelam, 2. epil. 14: 3. 18. 15
 Quereretur, 4. 16. 1
 Quereris, 1. 1. 7
 Queri, 1. 2. 8: 4. 16. 9
 Questuque vano, 1. 9. 7
 Qui, 1. 1. 15: 1. 2. 22: 1. 8. 1: 1.
 11. 11: 1. 13. 1: 1. 14. 15: 1. 18.
 1: 1. 25. 1: 1. 27. 10: 1. 31. 1: 1.
 31. 9: 1. 31. 11: 2. 8. 17: 3 prol.
 24: 3 prol. 54: 3 prol. 58: 3. 2. 15:
 3. 2. 18: 3. 2. 19: 3. 6. 5: 3. 6. 9:
 3. 7. 6: 3. 10. 13: 3. 11. 2: 3. 12.
 6: 3. 12. 8: 3. 16. 1: 3. 19. 12: 3.
 20. 1: 4. 1. 17: 4. 4. 28: 4. 5. 5:
 4. 6. 1: 4. 7. 1: 4. 10. 3: 4. 10. 15:
 4. 11. 4: 4. 14. 4: 4. 15. 8: 4. 17.
 31: 4. 18. 1: 4. 19. 4: 4. 19. 15: 4.
 19. 19: 4. 19. 20: 4. 19. 23: 4. 19.

25: 4. 21. 2: 4. 21. 20: 4. 22. 4: 4.
 23. 11: 4. 23. 23: 4. 25. 30: 4. 25.
 32: 4 prol. sec. 5: 5. 1. 1: 5. 2. 10:
 5. 2. 15: 5. 2. 18: 5. 3. 5: 5. 3. 12:
 5. 4. 6, 9: 5. 7. 20: 5. 9. 5: app.
 1. 6: app. 2. 1: app. 5. 1
 Qui possum, 1. 1. 7
 Qui sint, 4. 25. 32
 Quia, 1. 2. 7, 29: 1. 5. 7, 8, 9: 1. 8.
 3: 1. 22. 6: 1. 27. 4: 1. 28. 2: 2.
 8. 21: 3 prol. 35: 3. 7. 18: 3. 10.
 3. 4: 3. 11. 5: 3. 16. 11: 4. 6. 18:
 4. 1. 2, 7: 4. 16. 10: 4. 21. 15: 5.
 3. 7: 5. 5. 31
 Quibus, 1. 7. 3: 5. 7. 6
 Quicquam, 1. 8. 14: 3. 12. 7: 4. 19-
 13
 Quicunque, 1. 10. 1: 1. 21. 1: 2
 prol. 5
 Quid, 1. 9. 5: 3 prol. 24: 3. 3. 12:
 3. 8. 8: 3. 11. 6: 3. 19. 8: 4. 6. 17,
 21: 4. 7. 6: 4. 19. 17, 26: 4. 20. 1:
 4. 23. 9: app. 1. 8
 Quidam, 1. 3. 12: 2. 3. 1: 3. 4. 1:
 3. 8. 2: 3. 10. 9: 3. 19. 7: 4. 4. 3:
 4. 16. 1: 4. 21. 19: 5 prol. secund.
 4: 5. 4. 1: 5. 5. 4: 5. 7. 21, 22:
 app. 5. 2
 Quidem, 2. 8. 17: 4. 12. 2
 Quidnam, 1. 6. 9: 2. 8. 6: 3. 4. 3:
 3. 20. 9
 Quidquid, 2. 1. 2: 2. 6. 3: 4. 20. 3
 Quiescam, 3. 7. 19
 Quietis, 2. 8. 15
 Quietio, 2. 7. 6
 Quin etiam, 5. 1. 7
 Quinam cinædus ille, 5. 1. 15
 Quippe, 1. 28. 7: 3. 2. 5
 Quis, 1 prolog. 5: 1. 5. 10: 1. 24:
 8: 1. 26. 1: 3 prol. 45: 3. 12. 4:
 3. 13. 11: 4. 18. 6: 4. 25. 4: 5. 1.
 9: app. 4. 1
 Quisque, 1. 26. 12: 3. 7. 23
 Dd 3

Quo

I N D E X

Quo, 1. 3. 11. 1. 8. 10. 3 prol. 18:
3. 1. 7. 3. 7. 5. 25. 3. 10. 22. 3.
18. 9. 4. 16. 16. 4. 24. 4. 4. 25.
12. 5 prol. 5. 5. 19. app. 2. 6:
app. 3. 8

Quo mi, 3. 8. 9

Quò pertineat, 3. 1. 7

Quò venis, 4. 23. 15

Quòd, 1 prol. 3: 1 prol. 4: 1 prol.

6. 1. 1. 7. 1. 2. 20. 1. 3. 14. 1. 10.
10. 2. 1. 2. 2. 3. 3. 2. 4. 8. 2. 8.
16. 2 epil. 6. 2 epil. 8. 3 prol. 7:
3 prol. 41: 3. 10. 15. 3. 10. 33: 3.
10. 37: 3. 10. 41: 3. 10. 47: 3. 14.
3. 3. 17. 8. 3. 17. 12. 3. 17. 13:
3. 18. 2. 3. 18. 14. 4. 1. 7. 4. 4.
31: 4. 4. 45: 4. 4. 48: 4. 5. 7: 4.
15. 3: 4. 25. 9. 5. 2. 16. 5. 5. 10:
5. 5. 30: 5. 10. 9: app. 4. 13: app.
5. 3

Quod si, 2. 9. 8: 3 prolog. 41: 3.
10. 47

Quodam, 3. 11. 1

Quodcunque, 3 prolog. 27

Quodve, 4. 19. 9

Quondam, 1. 6. 3: 1. 28. 3: 4. 25.
33

Quoniam, 1. 2. 7: 1. 2. 23: 2 epil.
5: 3 prol. 61

Quoque, 1. 2. 30: 1. 19. 8: 1. 20. 2:
2. 4. 16

Quorum, 1. 14. 18: 1. 22. 11: 4. 5.
2: 4. 23. 24: 4. 24. 14: app. 2. 7

Quos, 1. 3. 12: 2 epil. 9 2 epil. 16:
3. 10. 52: 4. 5. 9: 5. 2. 9: 5. 5. 8:
app. 2. 9

Quosdam, 3. 10. 60

Quot res, 4. 10. 14

Quotidie, 2. 4. 8: 3. 8. 14: 4. 25.
10

Quovis pignore, 4. 20. 5

Quum, 1. 2. 6: 1. 2. 20: 1. 5. 5: 1.
8. 4: 1. 8. 10: 1. 11. 3: 1. 12. 3:

1. 14. 1: 1. 14. 5: 1. 16. 1: 1. 17.
2: 1. 19. 3: 1. 21. 4: 1. 22. 1: 1.
23. 3: 1. 25. 5: 1. 26. 10: 1. 29. 4.
9: 2. 3. 6: 2. 5. 7: 2. 6. 5: 2. 7. 10:
3 prol. 28: 3 prol. 56: 3. 9. 2: 3.
10. 9: 4. 1. 10: 4. 5. 1: 4. 7. 4: 4.
8. 3: 4. 10. 3: 4. 11. 4: 4. 12. 4:
4. 14. 6: 4. 16. 1: 4. 23. 13: 4. 23.
18: 4. 24. 7: 4. 24. 12: 4. 24. 22:
4. 25. 18: 5 prol. 1: 5 prol. 7: 5.
4. 1: 5. 7. 9: 5. 9. 2: 5. 10. 2: app.
1. 1: app. 3. 2

R.

R Adicibus, 3. 10. 49
Ramis desider, 2. 4. 21

Ramo, 3. 16. 5

Ramosa, 1. 12. 5

Rana, 1. 24. 2: 1. 30. 2

Ranae, 1. 2. 10: 1. 6. 4: app. 2. 7

Rapere atque abire, 1. 16. 5

Rapientur, 1. 25. 4

Rapier ad se, 3 prol. 46

Rapinam vitans, 2. 4. 22

Rapit, 1. 9. 6

Rapitur, 5. 7. 7

Rapiunt, 4. 21. 16

Raptor, 1. 31. 5

Raptum, 1. 13. 3

Rapuer, 5. 4. 9

Rapuiſti unguibus, 2. 6. 8

Rapuiſtiſ, 4. 21. 27

Rapuit dentibus, 1. 13. 11

Rara eſt fides, 3. 9. 1

Rara mens, 4. 1. 6

Ratem, 4. 6. 9

Ratio, 5 prolog. 9

Re, 1. 23. 6: 2 prolog. 7

Rebus, 4. 23. 23: 5. 5. 3

Rebus novis, 5 prolog. 13

Rebus ſuis, 2. 8. 28

Recepti ægre, 4. 5. 4

Re-

I N D E X

Receptus coelo, 4. 11. 3
 Recidat, 3. 18. 15
 Reciperet, 1. 18. 4
 Recipior, 3 prolog. 23
 Recipit, 4. 23. 20
 Recipit ad se, 4. 21. 23
 Reclamant, 4. 17. 25
 Recolir, 1. 18. 1
 Rectâ, 3. 10. 21
 Rectâ per forum, 3. 19. 6
 Recte loqui, 4. 12. 1
 Recubuit, 4. 24. 19
 Recusant, 3. 2. 18: 3. 13. 12
 Recusassent fidem, 3. 13. 17
 Reddam, app. 4. 14
 Reddas, 3 prolog. 12
 Reddas iudicium, 3 prolog. 63
 Reddas præmium, 4. 25. 8
 Reddebat jura, 4. 12. 8
 Reddent, 4. 24. 13
 Reddidi, 5. prol. alt. 2
 Reddidit, app. 4. 18
 Redeat tibi, 3. 14. 13
 Redeo, 5. 3. 6
 Redeunt, 2. 8. 12
 Rediit, 4. 3. 5: 5. 24. 19
 Redire, 1. 3. 10: 3. 19. 7
 Redisses, 3. 12. 5
 Redit, 2. 8. 17
 Reducit, 5. 7. 18
 Refecit, 3. 2. 9
 Refecta est, 4. 18. 4
 Refelli, 4. 20. 6
 Referens, 4. 24. 10
 Referri, 3. 2. 1
 Refert mea, 1. 15. 9
 Refertur, 5. 7. 11
 Regales, 1. 27. 10
 Regali, app. 3. 3
 Rege, 1. 2. 17
 Regem, 1. 2. 11: 1. 2. 21
 Regem Dardaniæ, 3 prolog. 28
 Regiam, 4. 17. 11

Regis, 4. 17. 27
 Regna Pelæ, 4. 6. 13
 Regnare, 3. 7. 27
 Regno, 1. 30. 8
 Regnum, 1. 31. 11
 Rei, 3. 10. 2: 4. 10. 21
 Rei domesticæ, 3 prolog. 11
 Rei narratæ, 4. 24. 31
 Rei parvæ, 4. 3. 10
 Rejecit, 2. 1. 6
 Rejecta penula, 5. 2. 8
 Relaxes animum, 3 prolog. 13
 Religio, 3. 13. 8: 4. 25. 26
 Religio sancta, 4. 10. 4
 Religioni, 1. 27. 6
 Relinquant, 4. 21. 17
 Reliquum, 4. 24. 12
 Reliquas, 3. 4. 2
 Reliquerat, 3 prolog. 39
 Reliquiæ, 3. 1. 6: 4. 25. 15
 Reliquias, 5. 4. 3
 Reliquis, 1. 22. 6
 Rem expedire, 1. 16. 2
 Rem feminarum, 3. 8. 11
 Rem gravem, 3 prolog. 51
 Remediis, 3 prolog. 44
 Remedium vulneris, 2. 3. 3
 Remque intelligit, 2. 5. 18
 Rependet, 2 prolog. 12
 Repentè, 1. 23. 1: 2. 8. 4. 10. 4:
 4. 24. 23
 Repentè liberalis, 1. 23. 1
 Reperies, 5. 4. 11
 Reperies utilitatem, 4. 1. 4
 Reperire effugium, 4. 8. 2
 Reperti sunt, 4. 24. 30
 Repertum, 5. 5. 20
 Repeti, 5. 7. 31
 Replent, 4. 17. 19
 Repletam, 4. 9. 2
 Replevit, 2. 4. 19
 Reposcenti locum, 1. 19. 5
 Repperi servitutem, 4. 3. 11
 Rep-

I N D E X

- Repperit, 1. prolog. 1
 Repperit, 3. 10. 43: 3. 12. 2: 4. 4. 49:
     4. 10. 15
 Representavit, 3. 10. 32
 Reprehendere, 5. 8. 4
 Repressit iram, 1. 29. 10
 Reptant ultimi, 5. 1. 8
 Repudiat, 1. 29. 5
 Repudiatam, app. 3. 7
 Repulsæ, 1. 3. 11
 Repulsam, 1. 3. 16
 Repulsus, 1. 1. 9
 Requiram, 1. 16. 7
 Requires, 4. 25. 32
 Requirit, 1. 31. 2
 Rerum, 4. 4. 47: 4. 25. 3: 5.
     8. 5
 Rerum varietas, 4. 25. 3: 5. prol. alt. 2
 Res, 1. 27. 1: 3. 12. 3: 3. 13. 7: 4.
     4. 11: 4. 10. 14: 4. 21. 11: 5. 7.
     35
 Res cibi, 4. 7. 4
 Residens arbore, 1. 13. 4
 Resides, 5. 1. 7
 Residui, 4. 25. 5
 Resonabat, 4. 24. 21
 Respectu fabulæ, 5. 4. 7
 Respiciens, 3. 10. 28
 Respondeas, 4. 19. 8
 Respondent, 4. 17. 8
 Responderunt, 5. 1. 16
 Respondet, 3. 3. 7:
 Respondit, 1. 1. 11: 1. 22. 4: 2. 8.
     17: 3. 6. 4: 4. 18. 6: 5. 3. 6
 Responso meo, 4. 20. 6
 Restiterunt, 3. 7. 4
 Restitit, 1. 12. 3: 3. 14. 2
 Restituo, 3. 13. 15
 Retensum, 3. 14. 5
 Retentis, 1. 12. 10
 Retorridus, 4. 1. 16
 Retro, 2. 1. 8
 Rettuli, 4. 24. 4
 Rettulit ad animum, 3. 19. 10
 Rettulit fabellam, 1. 2. 9
 Rettulit retro pedem, 2. 1. 8
 Retudi, 4. 23. 21
 Reversus, 4. 14. 10
 Revertier, 4. 17. 14
 Revertor, 3. 2. 21
 Revocasset, 1. 26. 7
 Reus, 4. 25. 22
 Rex, 1. 14. 6, 13: app. 4. 8
 Ridicule magis, 3. 4. 5
 Rigentem, 4. 18. 2
 Rilere, app. 3. 6
 Risit, 1. 2. 12
 Rifu, 5. 7. 31
 Rifum, 1. 29. 1
 Rifum movet, 1. prolog. 3
 Rivum, 1. 1. 1
 Robora, app. 5. 6
 Rodendo, app. 4. 17
 Rogabat, 1. 16. 3: app. 1. 3
 Rogant, 3. 2. 16
 Rogantes, 1. 2. 21: 4. 17. 20: 4. 21.
     25
 Rogare, 5. 7. 34
 Rogaret causam, 4. 18. 5
 Rogasset alteram, 1. 19. 3
 Rogat, app. 4. 6
 Rogata est ut taceret, 3. 16. 6
 Rogati, 3. 20. 8
 Rogatus, 4. 4. 33
 Rogavit, 4. 8. 6: 4. 14. 1
 Rogem, app. 1. 8
 Roma, 5. 7. 27
 Romæ, 2. 5. 1
 Romamque, 3. 10. 35
 Rostri, 1. 3. 9
 Rostro tuo, 1. 29. 8
 Rostrium inferens, 1. 26. 8
 Rosuri, 1. 22. 7
 Rudis, 2. 2. 3
 Rugire, app. 4. 12
 Rugosam inflavit pellem, 1. 24. 4
Rui-

I N D E X

Ruina camaræ, 4. 24. 29
 Ruinam metuens, 2. 4. 21
 Ruit, 2. 6. 3: 3. 10. 4
 Rumor, 4. 4. 13: 4. 17. 16: 5. 5. 11:
     5. 7. 20
 Rumpes arcum, 3. 14. 10
 Rupti prius, 1. 20. 5
 Rupto jacuit corpore, 1. 24. 10
 Rursus, 1. 24. 6: 2. 8. 9: 3. 16. 7
 Rustica, 4. 23. 9
 Rusticæ, 4. 4. 35
 Rusticam, 4. 4. 5
 Rustice, 3. 3. 16
 Rustici, 2. 8. 12: app. 4. 2
 Rusticum, 4. 4. 24: 5. 5. 35
 Rusticus, 5. 5. 22, 29
 Ruunt, 5. 1. 3: app. 2. 8

S.

SAccos, 2. 7. 3
 Sacrificiis, app. 1. 8
 Sacrilegio, 4. 10. 3
 Sacrum, 4. 10. 13
 Sæpe, 1. 12. 2: 1. 31. 3: 3. 8. 1: 4.
     25. 22
 Sævis, 1. 12. 11: 4. 16. 3
 Sævis unguibus, 1. 31. 12
 Sævit irato impetu, 3. 2. 14
 Sævum ingenium, 4. 6. 14
 Sale, 5. 5. 8
 Saliens summis viribus, 4. 2. 2
 Saltantis vigor, 5. 7. 15
 Saltem adjuvisses, 5. 2. 11
 Saltibus, 1. 5. 4
 Saltu veloci, 3. 2. 10
 Salve, inquit, frater, 1. 29. 5
 Salvo Principe, 5. 7. 27
 Salutantes dein invicem, 3. 7. 3
 Salute, 5. 4. 2
 Salvum te cupimus, 2. 8. 17
 Sancta, 3. prolog. 18
 Sancta, 4. 12. 8: app. 1. 3

Sancta religio, 4. 10. 4
 Sanctæ religioni, 1. 27. 6
 Sanctamque uxorem, 3. 10. 30
 Sanctissime, 5. 5. 42
 Sancto Herculi, 5. 4. 1
 Sane, 2. 6. 8: 3. 15. 12: 4. 23. 10
 Sanguine ignavo, 1. 29. 11
 Sanguinem humanum bibere, 5. 3. 9
 Sanguinis damno, 1. 28. 10
 Sanitas constabit, 4. 25. 35
 Sanitatem, 5. 7. 12
 Sapere, 4. 6. 26
 Saperet, 3. 4. 3
 Sapiens, 3. 14. 6: 3. 17. 11
 Sapientia prævalet virtuti, 1. 13. 13
 Sapor, 3. 4. 4
 Sapore mellis, 3. 13. 10
 Sarcinam effundit, 3. 15. 6
 Sarcinas, 3. 20. 5
 Sarcinis, 2. 7. 1
 Satiari, 4. 8. 9
 Satiari cibo, 3. 7. 14
 Satiatur ipsa, 1. 26. 9
 Satis, 2. 6. 1: 4. 23. 21
 Satis fecisset, 5. 10. 2
 Sator hominum, de Jove, 3. 17. 10
 Saxa movit, 3. prolog. 58
 Saxis onerant, 3. 2. 4
 Saxo petierint, 3. 2. 17
 Scandit, 2. 4. 6
 Scarabeum prorepentem ex angulo,
     app. 3. 4
 Scelera, 4. 10. 18
 Scelere funesto, 3. 10. 50
 Scelerata malitia, 2. 4. 5
 Scelerste, 4. 10. 7
 Secna, 5. 5. 13: 5. 7. 5
 Schola, 3. prolog. 21
 Sciens, 4. 25. 1
 Scierint esse tale culpæ præmium, 2. 3. 6
 Scierunt, 4. 24. 32
 Scilicet, 5. 5. 30
 Scio, 3. 6. 9: 5. 3. 7

E c

Sci-

I N D E X

- Scirem carnis te cupidum meæ, 1. 2. 5. 9
 Scirent, 2. epil. 3
 Scisset, 3. 15. 11
 Scito, 5. prol. sec. 3
 Scivit, 3. 15. 10
 Scopulum super, 2. 6. 11
 Scribam, 4. 25. 1
 Scribendi, 5. prolog. 9
 Scriberet, 4. 24. 5
 Scripserim, 5. 10. 10
 Scripsit egregium melos, 4. 21. 2
 Scripta, 1. 1. 14. 4. 6. 1
 Scriptor, 5. 1. 26
 Scriptum est tibi, 4. 22. 3
 Scrutantur escam in stercore, 4. 17. 7
 Scrutatur singula, 2. 8. 24
 Scurra, 5. 5. 8. 5. 5. 27
 Scurram, 5. 5. 34
 Scyphum poposcit, 1. 14. 7
 Scythia, 3. prolog. 53
 Se, 1. 10. 5. 1. 13. 1. 1. 14. 8. 11:
     1. 17. 3. 1. 22. 10. 2. 2. 8. 2. 4.
     19. 3. prol. 46. 3. 8. 6. 3. 10. 32:
     3. 18. 4. 3. 19. 11. 3. 20. 10. 4.
     1. 12. 4. 7. 2. 4. 8. 10. 4. 12. 4.
     4. 21. 1. 4. 23. 23. 4. 24. 26. 5.
     7. 34. 5. 9. 3. app. 2. 4. 6. 4. 11
 Secreta latibula, 1. 30. 9
 Secretum, 3. 10. 11. 4. 24. 6
 Seculo, 5. 1. 4
 Secunda re fortis, 5. 2. 18
 Secundam tribuetis mihi, 1. 5. 8
 Secundis flatibus, 4. 16. 5
 Secundo, 4. 10. 18
 Securi, 3. 2. 7. app. 5. 6
 Securum, 3. 20. 10
 Securus, 1. 9. 9
 Secutis, 4. 1. 16
 Sed, 1. 2. 7. 1. 16. 2. 1. 20. 2. 1. 30.
     8. 2. prol. 9. 2. 5. 17. 2. 6. 9. 2. 8.
     18. 3. prol. 27. 3. 3. 11. 3. 5. 5.
     3. 6. 5. 3. 10. 7. 3. 11. 6. 3. 13. 8:
     3. 18. 6. 4. 1. 3. 4. 10. 9. 4. 1. 3:
     4. 17. 19. 4. 20. 9. 4. 23. 11. 4.
     24. 11. 4. 25. 29. 5. prol. 9. 5. prol.
     alt. 9. 5. 3. 8. 5. 4. 9. 5. 5. 31. 5.
     5. 41. 5. 10. 5. app. 1. 5
 Sedans pulverem, 2. 5. 18
 Sedare sitim, 4. 3. 1
 Sede arida, 1. 6. 8
 Sedens prima fella, 3. 6. 5
 Sedent, 5. 5. 26
 Sedeo in capite regis, 4. 23. 6
 Sedibus, 1. 3. 13
 Sedit, 1. 10. 6. 3. 6. 1. app. 3. 3
 Seductus in secretum, 3. 10. 11
 Sedula mater, 4. 4. 13
 Segnis mora, 5. 8. 6
 Segregatas, 3. 15. 3
 Sejano, 3. prolog. 42
 Sella, 3. 6. 5
 Semel innotuit, 1. 10. 1
 Semianimus, 1. 9. 8
 Semifomno corde, 4. 14. 11
 Semita, 3. prolog. 39
 Semper, 1. 13. 13. 1. 16. 5. 5. 4. 8:
     5. 10. 2
 Senariis, 1. prolog. 2
 Senecta, 4. 1. 10
 Senex, 1. 15. 4. 9. 3. 3. 14. 3. 14. 4:
     4. 4. 7. 4. 14. 2
 Senex latrans, 5. 10. 7
 Seni, 3. 19. 11
 Senio debilem, 4. 25. 16
 Senis, 2. prolog. 8
 Senferat, 3. 10. 31
 Sensibus perturbatis, 2. 4. 11
 Sensim queri, 4. 16. 9
 Sensit, 3. 14. 3. 3. 19. 11
 Sensum communem abstulit, 1. 7. 4
 Sensus, 2. prolog. 10. 4. 4. 30
 Sensus testamenti, 4. 4. 19
 Sententia, 3. 10. 6
 Sententiam, 4. 25. 33
 Sententiam dixisse, 1. 10. 8
 Sententiam sustulit, 3. 13. 13

Sen-

I N D E X

- Sententiis variis, 3. 3. 12
 Sentiam te dimissum, 4. 24. 14
 Sentiat, 3 prolog. 3: 4. 7. 2: 5. 2. 9
 Sentiebat, 3. 10. 15
 Sentiret repulsum, 1. 3. 16
 Sentit, 2. 8. 14: 2 epil. 13: 3. 10. 27
 Separata, 1. 30. 7
 Separatim, 4. 14. 6
 Seponit vestem, 4. 4. 21
 Seque exornavit, 1. 3. 6
 Sequentes orium, 5. 1. 7
 Sequerentur, 4. 5. 7
 Sequetur, 1. 5. 9
 Sequitur, 2. 7. 6
 Seræ poenitentia, 1. 13. 2
 Serenam, 4. 16. 5
 Sermonem ab ipso, 4. 21. 22
 Sero, 4. 14. 10
 Servabo morem Senis, 2 prolog. 8
 Servans ætatem, 3. 10. 23
 Servet propositum, 2 prolog. 6
 Serviam, 1. 15. 10
 Servit, 1. 22. 11
 Servitus obnoxia, 3 prolog. 34
 Servitutem repperi, 4. 3. 11
 Servitutem tristem, 1. 2. 6
 Servulo, 4. 24. 24
 Servumque, 2 epil. 2
 Sese, 1. 24. 10: 2 prol. 4: 2. 4. 17:
 4. 3. 2: 5. 7. 19
 Sestertia centena, 4. 4. 12
 Serosæ suis, 2. 4. 12
 Severitatem frontis, 4. 6. 4
 Sex, 1. 1. 10
 Sexcenties, 4. 25. 20
 Si, 1 prolog. 5: 1. 3. 13: 1. 5. 10:
 1. 6. 9: 1. 13. 8: 1. 19. 9: 1. 22. 4:
 1. 23. 5: 1. 26. 1: 1. 29. 7: 2 prol.
 9: 2. 6. 2: 2. 8. 17: 2 epil. 8: 2 ep.
 10: 2 ep. 12: 3 prol. 1: 3 prol. 16:
 3 prol. 31: 3 prol. 42: 3 prol. 45:
 3 prol. 52: 3. 3. 16: 3. 7. 8: 3. 7.
 25: 3. 12. 4: 3. 13. 17: 3. 14. 10:
 3. 16. 14: 3. 19. 10: 4. 4. 30: 4.
 6. 22: 4. 7. 4: 4. 14. 14: 4. 20. 4:
 4. 25. 4: 4. 25. 13 & 14: 5 prol. 4:
 5 prol. 15: 5 prol. sec. 6: 5. 5. 45:
 5. 8. 3
 Sibi, 1. 9. 1: 1. 29. 3: 2. 5. 4: 3. 2. 15.
 3. 9. 2: 3. 16. 8: 3. 18. 2: 3. 20. 7:
 4. 2. 6: 4. 17. 3: 5. 3. 2: 5. 7. 2:
 5. 9. 5: app. 4. 6
 Sic, 1. 5. 6 & 11: 1. 11. 14: 1. 25.
 6: 2. 6. 16: 3. 5. 4: 3. 7. 4 & 24:
 3. 9. 5: 3. 14. 12: 3. 16. 9: 4. 1.
 19: 4. 3. 6: 4. 4. 27 & 45: 4. 17.
 26: 5. 5. 17: app. 4. 18: app. 5. 7
 Sicubi, 5 prol. sec. 1
 Siculum, 2. 5. 10
 Sidera, 1. 6. 4
 Sidera Leda, 4. 24. 9
 Significari, 3. 3. 10
 Significat, 2. 8. 27: 4. 10. 16: 5. 8. 5
 Signum, 4. 5. 7
 Silentio, 3. 13. 16
 Silentium ipsa fecit expectatio, 5. 5.
 15
 Siles, 4. 23. 18
 Silva, 1. 12. 9: app. 4. 2
 Silvas petivit, 2. 1. 12
 Silvis, 3. 7. 12: app. 2. 3: 4. 18
 Sim, 3. 7. 27: 3 prol. 20
 Simile, 1. 29. 8: 4. 23. 9
 Similem, 1. 29. 7
 Similes habitu, 4. 15. 8
 Similes tui, 5 prolog. 17
 Simili, 1. 9. 10: 1. 11. 15: 1. 24. 7:
 1. 26. 2
 Simili gyro, 2. 25. 26
 Simili querela, 1. 9. 10
 Similis gloria, 4. 24. 10
 Similis tibi, 4. 19. 15
 Similiter, 3. 5. 6
 Similius, 5. 5. 34
 Simium, 3. 4. 1
 Simius sedit Judex, 1. 10. 6
 E c 2

I N D E X

- Simonide, 4. 21. 13
 Simonidem, 4. 24. 25. 27
 Simonides, 4. 21. 2. 26. 4. 24. 4
 Simonidis, 4. 21. 20
 Simplices, 3. 10. 54
 Simpliciter, 3. 7. 7
 Simul, 1. 11. 4. 2. 4. 14. 2. 6. 15:
     3. 10. 29. 3. 14. 3. 3. 18. 4. 4. 4.
     10. 4. 8. 1. 6. 4. 14. 4. 4. 19. 5:
     4. 21. 10. 5. 5. 19. 5. 7. 20
 Simulac, 3. 18. 4. 4. 8. 1
 Simulacrum suum, 1. 4. 3
 Simulans, 1. 14. 7. 2. 4. 20. 5. 5. 29
 Simulavit iter ad villam, 3. 10. 19
 Sin, 2. 9. 15. 3. 3. prolog. 31
 Sincera, 4. 25. 31
 Sinceritatis, 4. 12. 3
 Sincerum, 3. prolog. 62
 Sine apparatu, 5. 5. 14.
 Sine labore, 3. 7. 14
 Sine mercede, 4. 1. 8
 Sine mora, 5. 7. 24
 Sine virtute, 3. 6. 11.
 Singula, 2. 8. 24
 Singulae, 4. 4. 47
 Singulas, 1. 2. 25. 1. 31. 11.
 Singulas horas, 3. 15. 13
 Singulis, 4. 4. 27
 Singulos, 1. 8. 5. 3. prolog. 49
 Sinistra, 2. epil. 16
 Sinistram, 5. 7. 8
 Sinite, 4. 15. 4
 Sinon, 3. prolog. 27
 Sint, 3. 1. 6
 Sinu, 5. 5. 36
 Sinum, 5. 5. 16
 Sinunt, 3. 16. 17.
 Sinuque, 4. 18. 3
 Sinus Ponti, 4. 6. 10
 Sis, 3. 7. 9
 Sit, 2. 6. 9. 3. 15. 15. 4. 24. 3. 5. 2.
     16
 Siti, 1. 1. 2. 3. 16. 15
 Sitiens, 4. 8. 5
 Sitim, 4. 3. 1
 Sitis, 5. 5. 38
 Sive, 4. 20. 7
 Smaragdi, 3. 18. 7
 Societas cum potente, 1. 5. 1
 Socii fuere, 1. 5. 4
 Socrates, 3. 9. 2
 Sol, 1. 6. 3
 Sola improbitas abstulit, 1. 5. 11
 Solatio, 1. 9. 8
 Sole medio, 3. 19. 8.
 Solebant, 3. 20. 5
 Solebat, 5. 7. 15
 Solennis, 3. prolog. 61
 Solent, 1. 17. 1. 5. 5. 1
 Soleres per te sumere, 2. 1. 5
 Solertia unius hominis, 4. 4. 49
 Solertiae, 1. 28. 2
 Solet, 3. 2. 1. 3. 9. 5
 Solidum decus, 4. 23. 24
 Solitæ, 3. 16. 4
 Solitus, 4. 3. 1. 5. 7. 5.
 Sollicitum, 1. 31. 7
 Solvit, 1. 2. 3. 1. 17. 7. 4. 4. 33
 Solus, 2. epil. 6. 3. 19. 1. 5. 5. 13.
 Solutio pectore, 3. prolog. 9
 Solutus, 3. 7. 20
 Somno, 3. 10. 31. 4. 19. 10
 Somno inerti, 3. prolog. 55
 Somnum capere, 3. 16. 5
 Sonare cithara, 3. 16. 12
 Sonipes iratus fero, 4. 3. 3
 Sono vincor, 3. 18. 9
 Sonoque, 1. 2. 14
 Sonum citharæ, 4. 19. 20
 Sophus, 3. 14. 9. 4. 16. 8
 Sopita primo fomno, 3. 10. 31
 Sorbitionem, 1. 26. 5
 Sordido perjurio, 4. 19. 24
 Spatium dici, 2. 8. 10
 Spargeret odorem, 3. 1. 3
 Sparsi pulvere, 4. 24. 22

I N D E X

- Speciem, 3. 18. 9: app. 3. 2
 Species, 1. 7. 2
 Spectaculi, 5. 5. 9
 Spectatorum, 5. 7. 13
 Spectaturi, 5. 5. 26
 Specu tartarco, 4. 5. 10
 Speculo, 1. 4. 3
 Speculum, 3. 8. 4
 Speluncam, 4. 19. 3
 Spem, app. 1. 2
 Sperante, 3. 10. 12
 Spernat, 3. 10. 51
 Spes fefellit, 3. 5. 9
 Spes delusa, 3. 18. 15
 Spiritu culpam lues, 4. 10. 7
 Spiritum, 1. 21. 4: 2. 8. 7: 3. 2. 6:
     4. 19. 17
 Spiritus continetur, 4. 25. 29
 Splendebat, 4. 24. 20
 Splendorem, 3. 12. 15
 Spoliari, 2. 2. 1
 Spoliatus, 2. 7. 10
 Sponfore, 1. 16. 4
 Sponfu, 1. 16. 1
 Sponte, 3. 15. 16
 Spumantibus, 3. 6. 7
 Stabat, 1. 1. 2: 2. 1. 3
 Stagni incola, 1. 6. 6
 Stagno, 1. 2. 16
 Stans, 3. 3. 14
 Stant patroni, 3. 10. 37
 Stant pro iudicio, 5. 5. 2
 Statim, 3. 10. 51: 4. 17. 33: 5. 1. 17:
     5. 5. 23
 Statio separata, 1. 30. 7
 Statuam, 2. epil. 1
 Stercore, 1. 27. 11: 4. 17. 7
 Steriles, 3. 17. 5
 Sterquilinio, 3. 12. 1
 Ster hoc, 4. 17. 29
 Stilo Æfopi, 3. prolog. 29
 Stramenta defunt, 2. 8. 23
 Strepitu, app. 2. 3
 Strigandum, 3. 6. 9
 Stringitque gladium, 5. 2. 8
 Strinxerat, 3. 10. 33
 Strophis, 1. 14. 4
 Student dici locupletes, 1. 27. 2
 Studio, 4. 21. 19
 Studiosè congero, 4. 23. 13
 Studium, 2. epil. 12: 3. prolog. 9
 Studui, 2. epil. 6
 Stulta, 2. 4. 26: 3. 17. 12: 4. 7. 6:
     5. 7. 3
 Stulte, 3. prolog. 47: 3. 15. 2
 Stulti, 1. 29. 1: 4. 6. 25
 Stultis, 1. 23. 1
 Stultitia, 1. 14. 18
 Stultum, 1. 20. 1: 4. 25. 20: 5. 7. 30
 Stultus, 1. 13. 9
 Stupor Corvi, 1. 13. 12
 Stupore vulgi nobilem, 1. 14. 12
 Stuproque turpi, 3. 10. 17
 Sua, 5. prolog. 7
 Suâ, 3. prolog. 45: 3. 7. 21: 3. 17. 15:
     5. 4. 2: 5. 5. 17
 Sua exempla, 1. 26. 12
 Sua verba, 3. 16. 9
 Suadebat Alino fugere, 1. 15. 6
 Suadet, 2. 6. 11
 Suæ, 4. 17. 2: app. 1. 2
 Suam, 1. 10. 7: 1. 12. 4: 2. 4. 19: 2:
     5. 8: 3. 16. 16: 4. 4. 31: 4. 5. 33:
     4. 15. 3: 4. 21. 24
 Suaves, 5. 5. 42
 Suavis anima, 3. 1. 5
 Sub conditione, 4. 4. 8
 Sub illis, 4. 1. 4
 Sub recto vivere, 3. 7. 13
 Subclamant FELICITER, 5. 1. 13
 Subdolis, 1. 13. 1
 Subesse pallio, 5. 5. 18
 Subiecti, 1. 19. 2
 Subinde, 2. 8. 12
 Subita, 1. 23. 7
 Subitò, 1. 2. 13: 1. 12. 7
     Ee 3
     Sua

I N D E X

- Subitò, 1. 27. 10: 2. 7. 7: 4. 5. 31: 2. 7. 10: 3 prolog. 56: 3. 13. 2
 4. 14. 8: 4. 16. 5: 4. 17. 23: 4. Super, 1. 27. 8: app. 4. 4
 24. 35: app. 4. 13 Super juvenicum, 2. 1. 1
 Subitum, 1. 11. 7 Super obsœna dicta, 3. 11. 2
 Sublatus inter manus, 5. 7. 10 Super scopulum, 2. 6. 11
 Sublime, 2. 6. 4 Superba, 4. 23. 17
 Sublimes, 1. 28. 1 Superbi, 4. 6. 12
 Sublimi, 2. 4. 1 Superbia, 1. 3. 4
 Submover querelam, 2 epilog. 14 Superbiæ, 3. 16. 2
 Subripi, 4. 10. 6 Superbiam, 4. 23. 21
 Subripuisse, 1. 10. 10 Superbiens honore divinæ domus,
 Subscribit gratiæ, 3. 10. 57 5. 7. 38
 Subfedit, 3. 10. 20 Superfuit, 2. epil. 6
 Subsidium vitæ, 4. 21. 12 Superi risere, app. 3. 6
 Subtiliter, 3. 10. 45 Superior stabat Lupus, 1. 1. 2
 Successus, 2. 3. 7: 3. 5. 1 Superiores, 4. 17. 18
 Succumbit, 3. 14. 9 Superius, 4. 24. 2
 Succurrat, 1. 2. 28 Superos fraudas thure, 4. 19. 19
 Sudore multo diffuentes, 4. 24. 23 Superfunt, 4. 25. 1: 5. 5. 40
 Suffici, 3. 10. 12 Superûm voluntas favit, 5. 6. 5
 Sui, 2. 9. 19: 5. 5. 2 Supplex, 1. 28. 12: 2. 8. 9
 Suis, 2. 4. 12: 2. 4. 23: 2. 8. 28: 3. Supplici, 1. 22. 5
 13. 2: 4. 4. 40: 4. 5. 5: 4. 5. 6: 4. Supra formam humanam, 4. 24. 24
 14. 7: 4. 16. 1: 4. 17. 15: 5. 10. 4: Supra tignum, 1. 2. 19
 app. 5. 1 Sus nemoricultrix, 2. 4. 3
 Suis serosæ, 2. 4. 12 Suscitât clamores, 5. 5. 28
 Sum, 1. 5. 8: 2. 7. 12: 3 prolog. 54: Suspendit, 4. 9. 3
 3. 7. 6: 3. 10. 59 Suspendo pede, 2. 4. 18
 Sum expertus, 5. 2. 15 Suspicio deprimit infontem, 3. 10.
 Sum paratus, 3. 7. 11 36
 Sumere, 2. 1. 5 Suspicionem, 3 prolog. 45
 Sumerent, 3. 17. 5 Sustine libellum, 4. 6. 3
 Sumis tibi, 4. 19. 12 Sustineas, 4. 15. 7
 Summa, 4. 4. 44 Sustinens imperum iræ, 3. 10. 25
 Summis saliens viribus, 4. 2. 2 Sustinere, app. 2. 1
 Summo, 2. 5. 9: 4. 19. 11 Sustineret, 3. 2. 6: 4. 21. 3
 Sumus, 4. 9. 5: 5. 10. 9 Sustinet jocos, 3. 8. 7
 Sunt, 1. 22. 7: 2. 4. 13: 23: 3. 18. Sustinere, 1. 2. 31
 10, 13: 4 prolog. 5: 4. 11. 1: 4. Sustinuit notam, 1. 3. 11
 15. 8: 4. 21. 14: 4. 24. 13: 5. 1. 5: Sustulere clamorem, 1. 6. 4
 append. 2. 9 Sustulit, 1. 3. 5: 1. 28. 3: 2. 6. 4: 3.
 Suo, 1. 3. 2: 3 prol. 53: 3. 10. 11 13. 13: 4. 18. 2
 Suos, 1. 3. 6: 1. 24. 4: 1. 28. 11: Sutor inopia deperditus, 1. 14. 1
 Suum,

I N D E X

Suum, 2 prolog. 6: 3. 13. 15: 4.
10. 2: 4. 17. 30: app. 2. 1

T.

Tabulam, 4. 21. 24
Tace, 5. 9. 4
Taceret, 3. 16. 6
Tacite, 1. 2. 16: 5. 1. 6
Tacito corde, 5 prolog. 3
Taeta invidia, 1. 24. 3
Tale, 2. 3. 6: 4. 10. 11
Talem, 1. 2. 9: 3. 13. 13
Tales reliquæ, 3. 1. 6
Tali dolo, 1. 31. 6
Tali modo, 4. 4. 9
Talis, 3. 4. 4. 4. 23. 22
Talis exempli, 5. 1. 10
Talis tituli, 5 prolog. 4
Talis vir, 3. 9. 6
Tam, 3. 9. 5: 4. 17. 32: 5. 3. 11
Tamen, 2. 5. 5: 2. 9. 11: 3 prolog.
23: 3. 10. 51: 3. 15. 9: 4. 5. 3: 4.
10. 7: 4. 20. 2
Tandem, 1. 8. 7: 4. 17. 8: 3. 19. 4
Tangere ut non potuit, 4. 2. 3
Tangi, 3 prolog. 6
Tanta bonitas, 4. 8. 8
Tanta copia, 4. 25. 6
Tantæ, 1. 24. 3
Tanti, 2. 5. 23: 3 prolog. 4
Tantis malis, 3 prolog. 44
Tanto justius, 5. 5. 46
Tanto melior, 3. 5. 3
Tantum, 1 prolog. 6: 1. 28. 6: 3. 2.
16: 4. 19. 9
Tantummodo, 5. 7. 19
Tarda es, 3. 6. 2
Tartareo specu, 4. 5. 10
Taurorum, 1. 30. 2
Taurus, 1. 21. 7: 5. 9. 1
Te, 1. 1. 8: 1. 10. 10: 1. 21. 11: 2.

8. 17: 3 prol 62: 3. 1. 5: 3. 10.
59: 3. 12. 6: 4. 19. 19: 4. 23. 14:
4. 24. 15: 5. 3. 8: 5. 10. 8
Tecto, 2. 8. 7: 3. 7. 13
Tegere quod debet pudor, 4. 23.
17
Telis, 4. 3. 5
Temeritas est paucis bono, 5. 4.
12
Temone, 3. 6. 1
Temperat jugum, 3. 6. 6
Temperatæ, 5. 5. 42
Tempestas horrida, 4. 21. 9
Tempestatibus, 4. 16. 3
Templa, 4. 23. 5
Tempora, 3 prolog. 12
Tempore, 2. 8. 16: 4. 10. 19
Temporis, 4. 4. 18: 4. 25. 12: 5.
8. 7
Tempus, 1. 19. 6: 4. 17. 2: 4. 18. 1
Tendit dolos, 1. 23. 2
Teneas, 5. 8. 3
Teneat, 4. 5. 40
Tenebat, 1. 4. 6: 2. 2. 4
Tenebras dispulit calumniæ, 3. 10.
42
Tenebris, 3. 10. 26: 3. 16. 4: 4. 19.
10
Tenero, 2. 4. 14
Tenet, 5. 5. 25
Tensum, 3. 14. 10
Tentans, 1. 23. 4
Tentaret, 4. 7. 4
Tentat, 3. 10. 26
Tenui contentus cibo, 4. 12. 7
Tenuit, 3 prolog. 59
Tenuitas hominum, 2. 7. 13
Tenuitatem vituperat, 1. 12. 6
Tergore diviso, 2. 1. 11
Tergum, 4. 9. 2
Terminum, 4. 25. 28
Terminum operis, 5 prol. 1
Terram fodere, 2. 4. 8

Ter-

I N D E X

- Terreret feras, 1. 11. 5
 Terris, 4. 22. 2
 Territæ, app. 2. 7
 Territus clamore hostium, 1. 15. 5
 Terrore offuso, 2. 4. 11.
 Terruit pavidum genus, 1. 2. 14
 Tertia me sequetur, 1. 5. 9
 Tertiam, 4. 4. 6
 Tertiam partem, 4. 24. 11
 Tertium, 3 prolog. 29
 Tertius, 4. 1. 15
 Testa nobili, 3. 1. 2
 Testamenti, 4. 4. 19
 Testatur hæc fabella, 1. 5. 2
 Testes integritatis, 3. 11. 5
 Testimonio falso, 1. 17. 6
 Testis, 1. 17. 4: 3 prolog. 42
 Testis citatus, 1. 17. 4
 Testudinem, 2. 6. 4
 Tetigerit, 1. 5. 10: 3. 8. 11
 Theatro, 5. 5. 10
 Thefauro, 5. 6. 6
 Thefauros abditos, 4. 19. 4
 Thefaurum, 1. 27. 3
 Thessala, 4. 6. 7
 Threïssa gens, 3 prolog. 56
 Throno, app. 3. 3
 Thure, 4. 19. 19
 Tiberius Cæsar, 2. 5. 7
 Tibi, 1. 22. 3: 1. 29. 8: 2. 4. 7: 2.
     8. 6: 3 prol. 15: 3. 5. 5: 3. 12. 7:
     3. 18. 11, 14: 4. 1. 1: 4. 6. 17, 21,
     24: 4. 10. 17: 4. 19. 12, 15, 18:
     4. 23. 9: 4. 25. 2, 20: 5. 3. 4
 Tibiam, 5. 7. 8
 Tibiarum macerat jocunditas, 4. 19.
     21
 Tibicen, 5. 7. 4: 5. 7. 29
 Tibicine, 5. 7. 29
 Tigillum parvum, 1. 2. 13
 Tignumque supra, 1. 2. 19
 Timeas, 2. 1. 9: app. 4. 13
 Timens, 1. 1. 6
 Timentes, 3. 2. 15: 4. 17. 11: 4. 17. 18
 Timeo istum, 3. 6. 5
 Timere abssistite, 3. 2. 18
 Timidus, 1. 15. 4
 Timidus comes, 5. 2. 7
 Timor, app. 2. 9
 Timore, 1. 2. 18: 1. 14. 10: 2. 4.
     16: 2. 8. 3
 Tinctum cruore panem, 2. 3. 2
 Tintinnabulum, 2. 7. 5
 Titubanti pede, 4. 14. 10
 Tituli, 5 prolog. 4
 Togamque puram, 3. 10. 10
 Tolerantiam, app. 2. 2
 Tolle audacter, 2. 1. 11
 Tollere hæc aranea, 2. 8. 23
 Tollit, 1. 11. 7: 2. 8. 27
 Tollo primam, 1. 5. 7
 Tonanti, 3 prolog. 18
 Tonitribus devolutis, 5. 7. 23
 Tonsum, 2. 10. 27
 Torques spiritum, 4. 19. 17
 Torquet convivam fame, 1. 26. 9
 Torquet se, 3. 14. 7
 Totam, 1. 5. 11: 4. 4. 8: 4. 16. 10:
     4. 17. 11
 Totamque flammis arborem circum-
     dedit, 1. 28. 9
 Totis naribus, 3. 1. 4
 Totis viribus, 1. 11. 7
 Toto die, 2. 4. 20: 4. 14. 6
 Torum prostermit, 5. 7. 33
 Toxicum, 1. 14. 8
 Tradam, 4. 4. 2: 4. 24. 3
 Tradere famæ, 5 prolog. 6
 Tradet luxuriæ domum, 4. 4. 44
 Tradidit, 1. 28. 12
 Traditum est, 1. 25. 4
 Traditur, 4. 3. 6
 Tradunt sese Miluo, 1. 31. 10
 Tragicam personam, 1. 7. 1
 Trahens, 1. 21. 4: 3. 7. 12
 Trahit vitam luxu, 4. 4. 37

Trans.

I N D E X

Transeunt, 5. 7. 11
 Transfertis, 5. prolog. 18
 Transfigit pectus gladio, 3. 10. 27
 Transiit, app. 4. 4
 Transiit villicus, 2. 8. 13
 Translatio, 5. 7. 24
 Transtulit, 3. prolog. 37
 Traxit, 3. 1. 4. 4. 13. 3
 Tremere, 4. 17. 24
 Trepidantem, 3. 16. 18
 Trepidarent, 4. 5. 3
 Trepide concursans, 2. 5. 2
 Tres reliquit filias, 4. 4. 3
 Tribuerit, 3. 18. 2
 Tribuetis mihi, 1. 5. 8
 Tribui, 2. epil. 4
 Tribuit, 1. 7. 4. 3. 16. 19
 Tribus, 4. 4. 8
 Tributus, 4. 24. 3
 Triclinio, 4. 24. 28
 Tristem notam, 1. 3. 11
 Tristem fortunæ vicem, 5. 1. 6
 Tristem servitutem, 1. 2. 6
 Tristem vitam, 3. 20. 2
 Tristi nece, 2. 6. 17
 Tristis, 4. 19. 20
 Tristis eventus, 4. 5. 11
 Tritici, 1. 16. 3
 Trivio, 1. 27. 11. 5. 6. 1
 Trucidat pecus, 3. 2. 13
 Trudi, 5. 5. 35
 Trusitant mulum, 2. 7. 8
 Tu, 1. 10. 9. 1. 16. 6. 4. 6. 1. 4.
     21. 13. 4. 23. 3. 5. prolog. 14. 17:
     5. 9. 4. app. 1. 6
 Tua, 1. 3. 16. 1. 9. 10. 2. 8. 19. 4.
     25. 17
 Tuæ, 2. 1. 10. 4. 6. 4. 5. 2. 16
 Tuæ partes, 4. 25. 24
 Tuarum, 1. 13. 6
 Tuas, 2. epilog. 12
 Tuearis domum, 3. 7. 10
 Tuentes causam, 3. 10. 38

Tugurio, 1. 19. 4
 Tui, 3. 12. 4. 3. 16. 11. 4. 19. 18:
     5. prolog. 17
 Tuis, 3. prolog. 38: 3. 3. 17: 3. 6. 4:
     4. 3. 7: 4. 21. 13
 Tulerint nihil, 4. 4. 16
 Tuli indigne, 1. 21. 10
 Tulisse auxilium, 4. 3. 7
 Tum, 1. 2. 9: 1. 2. 24: 1. 5. 9: 1.
     12. 9: 1. 13. 12: 1. 14. 10: 1. 24.
     4: 2. 4. 4: 2. 5. 23: 2. 8. 14: 3. 2.
     15: 3. 2. 15: 3. 4. 3. 3. 14. 9: 3.
     19. 5: 4. 8. 10: 4. 14. 11: 4. 17. 10:
     5. 10. 6
 Tumens superbiâ, 1. 3. 4
 Tumentes saccos, 2. 7. 3
 Tunc, 1. 1. 3: 1. 2. 28: 1. 10. 6: 1.
     11, 12: 1. 12. 12: 1. 31. 13: 2. 3.
     4: 3. 13. 13: 3. 17. 10: 3. 18. 5:
     5. 2. 10: 5. 3. 3: 5. 5. 29
 Tunica, 2. 5. 12
 Tunics nivcis, 5. 7. 37
 Tuo, 1. 29. 8: 3. 18. 7: 4. 19. 26:
     4. 25. 27
 Turba, 3. 19. 7: 4. 4. 1: 4. 4. 29
 Turba petulans, 1. 2. 19
 Turbæ meæ, 1. 19. 9
 Turbam, 5. 4. 11
 Turbat bestias, 1. 11. 8
 Turbato adtrahit, 4. 17. 9
 Turbavit vadum, 4. 3. 2
 Turbulentam, 1. 1. 5
 Turpe, 3. 11. 7: 4. 17. 15
 Turpem, 5. 5. 37: app. 3. 1
 Turpemque, app. 3. 7
 Turpes poenas, 1. 13. 2
 Turpi, 3. 4. 7: 3. 10. 17: 4. 17. 5
 Turpissimam, 3. 8. 2: 4. 4. 6
 Turpiter, 1. 25. 2
 Tuscum mare, 2. 5. 10
 Tuta, 1. 28. 7: 2. 6. 16: 2. 7. 13: 4.
     16. 5
 Turandum, 1. 31. 1
     1 f

Tu-

I N D E X

Tutas, 1. 31. 9
Tutela, 3. 17. 1
Tuto, 2. 4. 17
Tuum, 1. 11. 4: 5. 4. 5
Tuus, 1. 1. 12
Tympana, 3. 20. 7
Tyrannus, 1. 2. 5: 5. 1. 14

V.

Vacca & Capella, 1. 5. 3
Vaces a negotiis, 3 prolog. 2
Vaces uxori, 3 prolog. 12
Vacua loca, 5. 5. 12
Vadi, 1. 2. 13
Vado, 4. 8. 12
Vadum, 4. 3. 2
Vadunt foras, 4. 17. 12
Vagantes liberis paludibus, 1. 2. 10
Vagatur, app. 4. 10
Vagor, 3. 7. 20
Valeas, 4. 1. 19
Valeo plus, 1. 5. 9
Valerent inter homines, 4. 24. 1
Valeret adsequi, 4. 1. 11
Validius, 1. 24. 9: 3. 11. 4: 3. 16. 6
Vana, 4. 15. 4
Vanas exercet minas, 3. 6. 11
Vano, 1. 9. 7
Vanum beneficium, 1. 22. 8
Vanus animus, 5. 7. 1
Varie perleges, 5 prolog. 14
Varietas, 2 prolog. 10: 4. 25. 3: 5. 40
Variis, 3. 3. 12: 4. 6. 14
Vaftando, app. 1. 7
Vaftans, 3. 2. 14
Vafti corporis, 1. 5. 5
Vati, 4. 24. 33
Ubere admoto, 3. 15. 7
Ubi, 1. 9. 4: 1. 16. 7: 3. 19. 4: 4. 14. 9
Ubi pro cum, 1. 30. 1: 2. 4. 19: 4. 23. 4: 5. 1. 4: 5. 7. 1

Ubi pro quando, 3. 6. 9
Vectorum, 4. 16. 4
Vehementer vereor, app. 1. 6
Vehementis Canis, 2. 3. 1
Vel majore incommodo, 5. 3. 10
Velim, 2 prolog. 11: 3 prolog. 48
Velit, 1. 29. 6: 4. 25. 4
Velle, app. 2. 5
Vellem, 5. 2. 11
Vellent, 3. 17. 1
Vellet, 1. 6. 3: 1. 11. 3: 1. 13. 4: 1. 22. 2: 1. 29. 9: 4. 4. 27: app. 5. 7
Veloces, 4. 1. 11: 5. 10. 1
Veloci saltu, 3. 2. 10
Velocior hariole, 3. 3. 1
Venantem viros, 4. 4. 4
Venantum vocibus conterritus, 1. 12. 7
Venari, 1. 11. 3
Venas, 4. 14. 9
Venator dolens, 5. 10. 6
Venatorum fugeret necem, 2. 8. 2
Vendere fructum honore, 3. 17. 7
Vendet cultum, 4. 4. 41
Vendiderint, 4. 4. 47
Vendicaret antidotum, 1. 14. 3
Venerant ad rivum eundem, 1. 1. 1
Venere artifices, 5. 5. 7
Veneri, 3. 17. 3
Venerit, 2. 8. 18: 3. 7. 19: 3. 13. 7: 4. 10. 8
Venerunt, app. 2. 6
Veneunt mecum, 2. 5. 25
Veni, 3. 7. 15: 3. 16. 14
Veniam, 4. 19. 6: 4. 25. 13: 5. 3. 11: app. 4. 6
Veniebat, 5. 1. 13
Venient aliorum vices, 4. 25. 25
Venient feriæ, 3 prolog. 8
Veniente Pluto, 4. 11. 5
Veniet in latibula, 1. 30. 9
Veniet ad me, 4. 25. 11
Venire, 4. 17. 37: 4. 21. 7: 5. 21. 24
Ve-

I N D E X

- Venis, 4. 23. 15
 Venisset in villam, 2. 5. 8
 Venit, 1. 21. 5: 2. 6. 7: 3. 5. 6: 3.
     18. 1. 4. 1. 7: 4. 7. 3
 Venter impletur, 3. 7. 24
 Ventitare adulterum, 3. 10. 16
 Ventrem continere, 4. 17. 31
 Venuſtis hortulis, 4. 4. 34
 Vera, 2. 5. 6: 5. 2. 12
 Veram laudem, 4. 11. 2
 Verba, 3. 3. 15: 3. 16. 8: 5 prolog.
     18
 Verbis, 1. 11. 1: 2. 6. 14: 2. 13. 1:
     3. 6. 4: 5. 2. 11
 Verbosa commendatio, 2 prolog. 13
 Verboſis ſtrophis, 1. 14. 4
 Vere, 1. 14. 17: 3. 4. 5
 Verendos deos, 4. 10. 10
 Vercor, app. 1. 6
 Vereri, 1. 25. 8
 Veretri, 4. 13. 2
 Veris amicis, 3. 9. 7
 Veritas eſt exploranda, 3. 10. 5
 Veritatis, 1. 1. 9: 3. 10. 43
 Verò, 2. 6. 2: 3. 7. 11: 5. 5. 13: 5.
     5. 32
 Verrem, 5. 4. 1
 Verſatur, 2. 8. 19
 Verſibus, 3. 15. 18
 Verſibus ſenariis, 1 prolog. 2
 Verſus, 4. 21. 2
 Verſus ſubjecti, 1. 19. 2
 Vertiſſet, app. 3. 2
 Vertit conſilium, 1. 31. 5
 Verùm, 1. 4. 5: 1. 10. 2: 1. 14. 12:
     3 prolog. 4, 50: 4. 17. 30: 4. 19.
     11
 Verum, 1. 15. 3: 2 epil. 7: 3. 15. 7:
     3. 20. 2: 4. 24. 15: 5. 5. 18
 Veſcatur cibo, 2. 6. 13
 Veſci ſingulas, 1. 31. 11
 Veſpa iudice, 3. 13. 3
 Veſte, 4. 14. 5: 4. 21. 23
 Veſtem, 4. 4. 21
 Veſtimentis, 5. 5. 29
 Veſtitu adfluens, 5. 2. 12
 Veſtra, 1. 14. 15
 Veſtræ, 4. 15. 6
 Veſtras, 5 prolog. 18
 Veſtri, 4. 15. 5
 Veſtrum bonum, 1. 2. 29
 Vetat dimitti, 4. 17. 13
 Vetera vina, 4. 4. 35
 Veterem injuriam, 1. 21. 6
 Veto, 4. 10. 11: 4. 17. 31
 Vetuſtas, 4. 21. 10
 Vetuſtate elevem, 3. 10. 7
 Vetuſtior, 4. 6. 18
 Vetuſtis, 5. 1. 97
 Vetuſto, 5 prolog. ſec. 7
 Vexat, app. 2. 10
 Vexata tempeſtatibus, 4. 16. 3
 Vi compeſceret, 1. 2. 12
 Via media, 3. 14. 5
 Viam, 3 prolog. 38
 Viam honoris, 2 epil. 3
 Viator eſt deductus, 2. 1. 7
 Vicem, 3 prolog. 14
 Vicem fortunæ, 5. 1. 6
 Vices, 2. 8. 10: 4. 25. 25
 Vicina mors, 4. 25. 19
 Vicini furis nuptias, 1. 6. 1
 Viſti Mures, 4. 5. 1
 Viſtina, 3. 3. 8
 Viſtor, 3. 14. 9: 4. 5. 9
 Viſtorem, 1. 15. 8
 Viſtoris laudem, 4. 24. 5
 Viſtorum, 4. 21. 5
 Viſtum, 3. 16. 4: 4. 21. 25
 Viſturum, 5. 5. 43
 Viſtus dolore, 1. 8. 5
 Vide, 3. 6. 3
 Videamur vendere, 3. 17. 7
 Videar eſſe moleſtior, 4. 25. 2
 Videntur, 4 prolog. 5
 Video te paſci ſtercore, 4. 23. 14
 Vi-

I N D E X

- Videor acer, 3. 7. 18
 Viderat, 1. 7. 1: 2. 8. 21
 Videre, 2. 8. 28: 3. 2. 3
 Videre mala, 1. 16. 2
 Videret esse spem, app. 1. 2
 Videri dum volunt, 2. 2. 6
 Videris perdidisse quod peris, 1. 10. 9
 Viderunt, 1. 20. 3: 4. 17. 10
 Vides, 2. 4. 8: 4. 19. 6: 5. 10. 10
 Videt, 2. 8. 11: 4. 17. 36
 Videtur, 1. 11. 13: 4. 1. 1: 4. 6. 17
 Vidisset, 3. 12. 4: 3. 14. 2
 Vidit, 1. 4. 3: 1. 6. 1: 1. 13. 5: 1.
 21. 8: 3. 4. 1: 3. 16. 8: app. 3. 4
 Vigilare, 1. 23. 8
 Vigilem, 3. 7. 19
 Vigilia omni, 3. prol. 25
 Vigor saltantis, 5. 7. 15
 Vile hordeum, 2. 7. 9
 Viles nenias, 3. prol. 10
 Villam, 2. 5. 8: 2. 8. 3: 3. 10. 19:
 4. 4. 23
 Villas, 4. 4. 38
 Villicus, 2. 8. 13
 Vim carminis, 3. prol. 3
 Vina vetera, 4. 4. 35
 Vincas moribus, 3. 8. 16
 Vincet me, 5. 5. 23
 Vincis, 3. 18. 6
 Vincor sono, 3. 18. 9
 Vindicandam injuriam, 4. 17. 25
 Vindicavit, 1. 21. 6: 4. 6. 20: 5. 2. 6
 Vindicet dolorem, 3. 10. 28
 Vindicta, 1. 28. 2: 1. 29. 10
 Vindictam rei parvæ, 4. 3. 10
 Vineæ alta, 4. 2. 1
 Vino devotam, 4. 4. 6
 Vinum paret, 4. 4. 41
 Violarat manes Deos, 1. 27. 4
 Vipera venit, 4. 7. 3
 Vir, 1. 18. 4: 3. 9. 6
 Vir natus, 3. 8. 11
 Vires, 3. 2. 9: 3. 18. 11: 5. 10. 8
 Virginale, 4. 14. 12
 Viri, 5. 1. 11
 Viribus, 1. 1. 9: 1. 11. 7: 1. 21. 3:
 4. 2. 2: 5. 2. 15
 Virides, app. 2. 8
 Viridia lata, 2. 5. 14
 Viro forti, 4. 11. 1
 Viros, 2. 2. 1
 Viros venantem oculis, 4. 4. 4
 Virtus exhibet solidum decus, 4. 23.
 24
 Virtute, 3. 6. 11
 Virtutem, 4. 11. 3
 Virtuti, 1. 13. 13: 2. epilog. 4: 5. 2.
 16
 Virtutis expers, 1. 11. 1
 Vis, 1. 23. 5: 3. 6. 2: app. 1. 8.
 Vis & nequitia, 2. 6. 3
 Viso, 2. 1. 6
 Visum est, 3. 7. 20: 4. 23. 6
 Visum seni, 3. 19. 11
 Vita, 2. 8. 19: 3. 2. 16
 Vitæ, 3. prolog. 15: 4. 17. 2: 4. 19:
 7: app. 1. 2
 Vitæ subsidium, 4. 21. 12
 Vitam, 3. prolog. 22, 50: 3. 7. 12:
 3. 20. 1: 4. 4. 37: app. 2. 5, 10.
 Vitans rapinam, 2. 4. 22.
 Vitassent, 1. 31. 4
 Vitavi, 5. 4. 8
 Vitemus, 1. 19. 2
 Vitiis propriis, 4. 9. 2
 Vitulus monstrabat, 5. 9. 3
 Vituperant cælum, 4. 6. 26
 Vituperat, 1. 12. 6
 Viva, 3. 16. 19
 Vive, app. 3. 8
 Vivere sub tecto, 3. 7. 13
 Vivos devorent, 2. 3. 5
 Vix invenit, 4. 17. 8
 Ulcisci, 5. 3. 4: app. 4. 8
 Ulla prudentia, 1. 14. 11
 Ulli donas, 4. 19. 13

I N D E X

Ullius rei, 4. 10. 21
 Ullo pacto, 2. 6. 6
 Ultimi reptant, 5. 1-8
 Ultimū, 4. 19. 3
 Ultro, 2. 8. 6: 3. 7. 12
 Umquam, 4. 6. 6
 Una, 1. 2. 16
 Una bibamus, 3. 16. 15
 Unam formosam, 4. 4. 4
 Unde, 3. 5. 5: 3. 7. 4: 17: 3. 15. 10
 Unguento delibutus, 5. 1. 12
 Unguibus, 1. 31. 12: 2. 6. 8
 Uniones, 4. 4. 36
 Universis, 5. 7. 44
 Unius hominis, 4. 4. 49
 Uno, 4. 4. 1
 Unum, 3. 11. 4: 4. 24. 29
 Unus, 1. 6. 7: 2. 5. 11: 2. 8. 17:
     app. 5. 9: 4. 3
 Vobis, 3. 18. 10
 Voce, 1. 11. 5: app. 4. 11
 Vocem edidisse, 1. 12. 12
 Vocem est imitatus, 5. 5. 17
 Vocem haberes, 1. 13. 8
 Vocem laudari, 3. 16. 16
 Vocem miserit, 3. 18. 4
 Vocem misit, 4. 10. 4
 Vocem naturæ exprimit, 5. 5. 33
 Vocem ostendere, 1. 13. 8
 Vocem præcludit metus, 1. 2. 26
 Vocem premere, 1. 11. 12
 Vocent, 3. prolog. 9
 Vocibus, 1. 12. 7: 3. 18. 13
 Vocis fidem, 4. 25. 9
 Vocis meæ, 1. 11. 13
 Volans, 2. 6. 7
 Volebat, 3. prolog. 35
 Voles, 3. 14. 11
 Volet malignitas, 5. prolog. 15
 Volo, 2. 5. 5: 3. 8. 14: 4. 24. 15
 Volucrem peregrinam, 1. 26. 11
 Volucris, 5. 8. 1
 Volucris parvulæ, 5. 3. 3

Voluerit, 1. prolog. 5: 2. epil. 10:
     3. 17. 8
 Voluisses pati, 1. 3. 14
 Voluisti, 2. 8. 5: 5. 3. 4
 Voluit, 3. 15. 18: 4. 21. 7
 Volunt, 2. 2. 6
 Voluntas superum favit, 5. 6. 5
 Voluntatem suam, 4. 4. 31
 Voluptas ut satiari non possit, 4. 8. 9
 Volutat sese, 4. 3. 2
 Vos, 1. 2. 30: 1. 16. 7: 1. 31. 9
 Vota, app. 1. 4
 Votum, 5. 4. 2
 Urbano sale, 5. 5. 8
 Urbes Asiæ nobiles, 4. 21. 4
 Urbis Rex, 1. 14. 6
 Urbs antiqua, 4. 21. 18
 Usu peritus, 3. 3. 1
 Usū bonus confociet, 4. 10. 21
 Usurpare vestri ornatum muneris, 4.
     15. 5
 Usus, 4. 24. 8: 5. prolog. 13
 Usus fiet longior, 4. 25. 13
 Ut accessum daret, 2. 1. 12
 Ut ajunt, 4. 21. 8: 5. 6. 6
 Ut aliis esset materiæ satis, 5. pro-
     log. 2
 Ut careas somno, 4. 19. 10
 Ut carperent escam, 1. 28. 4
 Ut comessē possent, 1. 20. 4
 Ut cupiam, 5. prol. 6
 Ut darent manubrium, app. 5. 3
 Ut deleſcet varietas, 2. prol. 10
 Ut des veniam, 4. 19. 5
 Ut deſit, 4. 25. 7
 Ut error corrigatur, 2. prol. 3
 Ut est vulgatus ordo, 4. 24. 32
 Ut ex sapore, 3. 13. 10
 Ut expectarem lanium, 3. 15. 13
 Ut farina es, 4. 1. 19
 Ut fieri solet, 3. 9. 5
 Ut factum deponeret, 1. 19. 4
 Ut fortunam, 4. 4. 8
     Ff 3
     Ut

I N D E X

- Ut fruaris reliquis, 1. 22. 6
 Ut fugeret necem, 2. 8. 2
 Ut haberent signum, 4. 5. 6
 Ut horæ momentum pereat, 3 prol. 5
 Ut illa mihi profuerint, 1. 12. 14
 Ut illud extraherent malum, 1. 8. 6
 Ut liber animus sentiat, 3 prol. 3
 Ut moris est, 4. 24. 5
 Ut mos est vulgi, 5. 1. 3
 Ut nisi nosses, 1. 11. 14
 Ut non offendar subripi, 4. 10. 6
 Ut non potuit, 4. 2. 3
 Ut non sim liber, 3. 7. 27
 Ut novitatem ostenderet, 5. 5. 6
 Ut opprimat, 2. 4. 10
 Ut ornatum paret, 4. 4. 42
 Ut ostenderet sese, 5. 7. 18
 Ut penderet pœnas, 1. 27. 6
 Ut periculo mortis eriperet suos, 1. 28. 11
 Ut positum fuit, 3. 8. 4
 Ut posset, 4. 14. 7
 Ut possis fallere alios, 5. 2. 14
 Ut præstes vicem, 3 prol. 14
 Ut provocet Simonidem, 4. 24. 26
 Ut putavit, 2. 5. 20
 Ut putentur sapere, 4. 6. 24
 Ut quidam artifices faciunt, 5 prol. 4
 Ut quiescam, 3. 7. 19
 Ut reddas præmium, 4. 25. 8
 Ut refecit vires, 3. 2. 9
 Ut refecta est, 4. 18. 4
 Ut res notuit, 5. 7. 37
 Ut seirent, 2 epil. 3
 Ut scopulum super, 2. 6. 11
 Ut scriberet, 4. 24. 5
 Ut se agnovit captum, app. 4. 11
 Ut sedit throno, app. 3. 3
 Ut sentit tonsuram, 3. 10. 27
 Ut sese eriperet contumeliis, 4. 17. 3
 Ut sis custos, 3. 7. 9
 Ut spectatorum mos est, 5. 5. 13
 Ut subesse contenderent, 5. 5. 18
 Ut succurrat, 1. 2. 28
 Ut sustineas, 4. 15. 7
 Ut sustineret spiritum, 3. 2. 6
 Ut taceret, 3. 16. 6
 Ut teneat, 4. 4. 40
 Ut venerit in dubium, 3. 13. 7
 Ut viderunt vultum Jovis, 4. 17. 10
 Ut vidit, 1. 21. 8: 3. 16. 8: 4. 21. 26
 Ut vincas istam faciem, 3. 8. 16
 Ut vinum paret, 4. 4. 41
 Ut vitemus, 1. 19. 2
 Ut voluptas satiari non possit, 4. 8. 9
 Utique spoliarı viros, 2. 2. 1
 Uterque, 1. 10. 7: 5. 5. 27
 Uti, 3. 8. 14: app. 3. 9
 Utile est quod facimus, 3. 17. 12
 Utiles res, 4. 10. 14
 Utiliora quæ contempseris, 1. 12. 1
 Utilis, 3. 14. 11: 4. 3. 8: 4. 25. 18
 Utilitas privata, 1. 22. 11
 Utilitatem, 4. 1. 4
 Utilius homini nihil est quam recte loqui, 4. 12. 1
 Utinam impleam, 3. 9. 7
 Utinam nec umquam, 4. 6. 6
 Utriusque exemplum, 3. 10. 2
 Utrumque, 3. 8. 12: 3. 13. 4
 Uvam adperebat, 4. 2. 2
 Vulgare amici nomen, 3. 9. 1
 Vulgatus ordo narratæ rei, 4. 24. 31
 Vulgi, 1. 14. 12: 4. 14. 3: 5. 2. 12
 Vulgò esse fertur, 3. 3. 2
 Vulnere, 2. 7. 12
 Vulneris, 2. 3. 3
 Vulpecula, 4. 8. 10
 Vulpem, 1. 10. 4: 1. 26. 7: append. 3. 3
 Vulpes, 1. 26. 3: 1. 28. 8

Vul-

I N D E X

Vulpi tradidit, 1. 28. 12
 Vulpinos catulos Aquila quondam
 sustulit, 1. 28. 3
 Vulpis, 1. 1. 35: 1. 7. 1: 4. 2. 1: 4. 19. 1
 Vulpis dolosa, 1. 13. 11
 Vult, 1. 13. 9: 1. 24. 1, 9: 2.
 4. 9
 Vultu geris, 1. 13. 7
 Vultum Jovis, 4. 17. 10
 Vulturius super, 1. 27. 8
 Uxorem quondam Sol, 1. 6. 3
 Uxorem sanctam, 3. 10. 30
 Uxores, 3. 3. 17

Uxori vaces, 3. prolog. 12
 Uxoris crimine, 3. 10. 18
 Uxoris cubiculum, 3. 10. 21

X.

X Ystum, 2. 5. 18

Z.

Z Onas, 4. 21. 11

O M I S S A.

C.

Cincedus ille, 5. 1. 15
 Civium, 1. 15. 1

E.

Executus sum, 3. 10. 59

P.

Positum fuit, 3. 8. 4

Hæc lector suis locis inseret, & si quid præterea alicubi erratum fuerit, quod leve futurum confido, pro sua benevolentia emendabit. Nunc addamus & alterum Indiculum,

Et exequamur cæptum propositi ordinem.

I N-

I N D E X

Eorum , quæ observatu digna in notis
occurrunt.

A.

A	<i>B altis astris , pro e sublimi ,</i>	<i>precēs ,</i>	82
	<i>pag. 47</i>	<i>Adridere pro placere ,</i>	119
	<i>Abiectus , de re vili , 91, 97</i>	<i>Adscribere sibi aliquid ,</i>	92
	<i>Abjicere , pro vili pretio ven-</i>	<i>legatos ,</i>	113
	<i>dere ,</i>	<i>Adsuetus , quadrisyllabum , 54,</i>	102
	<i>Abire pro mori ,</i>	<i>Advocare fidem ,</i>	95
	<i>Abjrtus frater Medæ ,</i>	<i>Ætas quis ,</i>	100
	<i>Accendere pro irritare ,</i>	<i>Emulatio quid ,</i>	51
	<i>Accidere ad aures ,</i>	<i>Æsopus quis , 1. Aliorum fabulæ</i>	
	<i>Accipere aliquid in contumeliam ,</i>	<i>ab eo etiam nomen accepere , ibid.</i>	
	<i>Accommodare se humanitati ,</i>	<i>primus fuit conditor materiæ fa-</i>	
	<i>Acer quid ,</i>	<i>bularis , 2, 119. natus est in Phry-</i>	
	<i>Acerbus quid ,</i>	<i>gia , 58. corpore fuit deformis , 63.</i>	
	<i>Acti menses pro exactis ,</i>	<i>derisor hominum ,</i>	79
	<i>Acuere pro exercere ,</i>	<i>Æstimare pro existimare , 63, 113</i>	
	<i>Ad forum , pro ad judicium ,</i>	<i>Ætas media quid ,</i>	39
	<i>Ad lanium , pro apud ,</i>	<i>adultæ ,</i>	73
	<i>Ad loci designat propinquitatem ,</i>	<i>Æterna basis ,</i>	51
		<i>Affectus quid ,</i>	57
	<i>Adeo , dissyllabum ,</i>	<i>Aggerare quadrantes ,</i>	118
	<i>Adfectare ,</i>	<i>Aggravare curam ,</i>	62
	<i>Adfluens vestitu ,</i>	<i>Agni masculi olim parati in cibum ,</i>	
	<i>Adludere alicui ,</i>		80
	<i>Admovere uber ,</i>	<i>Agni & Lupi discordia ,</i>	3
		<i>Ala-</i>	

I N D E X

<i>Alapa</i> quid,	138	<i>Atrienſes</i> qui,	45
<i>Alapæ</i> pro libertate,	46	<i>Atys</i> mutatus in pinum arborem,	84
<i>Albus</i> an ater, proverbium,	80	<i>Auctor</i> quid,	78
<i>Alere</i> pro promovere,	105	<i>Audacter</i> pro libere,	39
<i>Alii</i> diſyllabum,	60	<i>Auſer</i> inſolentiam pro omittere,	65
<i>Aliquando</i> pro quodam tempore,	154	<i>Auguſtus</i> unde, 74. remittere ani-	
<i>Alius</i> Sejano pro, a Sejano,	57	mum ſolitus,	79
<i>Alter</i> pro alia,	23	<i>Aviditas</i> pro avido,	9
<i>Alticincti</i> qui,	45	<i>Aura</i> pro favore,	145
<i>Alvei</i> domicilia apum,	77	<i>Auræ</i> pro aëre,	46
<i>Alveolus</i> quid,	45	<i>Aurarii</i> , favitores,	145
<i>Amans</i> pro amatore,	151	<i>Auritulus</i> pro aſino, 3, 15, 103, 151	
<i>Amicus</i> fidelis, res rara,	70	<i>Auritus</i> , pro lepore,	3
<i>Amicus</i> malis, pro amans malos,	107	<i>Axenus</i> , de Ponto,	100
<i>Amphora</i> quid,	59		
<i>Anima</i> , de amphora vini,	59	B.	
<i>Animalia</i> maſcula in deliciis,	81	<i>B</i> Alantes pro ovibus,	3
nominata ab ea parte, unde		<i>Barbatus</i> pro hirco,	3, 103
de maxime cognoscuntur,	103	<i>Baſis</i> eterna quid,	51
<i>Antidotum</i> quid,	19	<i>Bathyllus</i> mimus,	145
<i>Antrum</i> pro vinculis,	114	<i>Bidens</i> pro ove,	22, 103
<i>Anus</i> ad armillum, proverbium,	59	<i>Bilinguis</i> pro fallaci,	43
<i>Apes</i> fucorum inimicæ,	77	<i>Bipennis</i> pro ſecuri,	158
<i>Apotheca</i> quid,	96	<i>Bis</i> mori,	25
<i>Aræ</i> perpetuum habebant ignem,	104	<i>Boves</i> frondibus olim paſcebantur,	49
<i>Araneum</i> , absolute,	50	<i>Bruma</i> quid,	124
<i>Arca</i> dives, de ſummis opibus,	106	<i>Bubile</i> unde,	49
<i>Ardeliones</i> qui,	44		
<i>Ardens</i> , de face,	32	C.	
<i>Ardere</i> ſiti,	83	<i>C</i> Adavera olim in cineres redacta,	70
<i>Argentum</i> pro argenteis ſignis,	134	<i>Cadere</i> , de partione,	80
<i>Argumentum</i> pro fabula, 48, 102,		<i>Cadus</i> quid,	96
105, 110, 138		<i>Calamitas</i> pro calamitoſo,	8
<i>Argus</i> , homo centum oculis,	50	<i>Calceare</i> pedes,	20
<i>Artes</i> pro Muſis,	55	<i>Calumniari</i> de quo dicatur,	2
<i>Articuli</i> pro nodulis,	158	<i>Calumniator</i> , de cane,	3, 22
<i>Artus</i> pro nodis,	158	<i>Camara</i> quid,	127
<i>Arx</i> quid,	5	<i>Camelus</i> privatus auribus,	87
<i>Aſini</i> bajuli ſarcinarum,	89	<i>Canere</i> aliquem,	120
<i>Aſſis</i> nummus æneus,	64	<i>Canes</i> au in re venatica ſæminino ge-	
<i>Athenæ</i> , urbs nobilis Græciæ,	4	nere	
inventrices artium,	58		
<i>Attica</i> , Achajæ regio,	51	Gg	

I N D E X

<i>nere usurpentur,</i>	151	<i>Collum detritum, de cane,</i>	67
<i>Canis colorari soliti a veteribus,</i>	40	<i>Color albus relatus inter regales,</i>	148
<i>Canis acer,</i>	67	<i>Commercium pro usu,</i>	105
<i>Canis e Nilo, proverbium,</i>	29	<i>Compilare aliquem,</i>	104
<i>Capere, pro trahere in obsequium,</i>	81	<i>Concitus pro celeri,</i>	61
<i>pro delectare,</i>	37	<i>pro perturbato,</i>	154
<i>Capita pro vita aut salute,</i>	20, 34,	<i>Concurrere pro huc illuc cursitare,</i>	44
	62	<i>Condere famam,</i>	58
<i>Carbones pro thesauro,</i>	145	<i>ferrum,</i>	137
<i>Carpere oscula,</i>	69	<i>Condere pro abscondere,</i>	43
<i>Carpere pro discerpere, de cibis,</i>	32	<i>Condicere,</i>	125
<i>Cassandra quæ,</i>	71	<i>Congerere fustes,</i>	60
<i>Castor & Pollux,</i>	125, 127	<i>Consequi famam,</i>	108
<i>Cathedra quid,</i>	68	<i>Considerare se,</i>	68
<i>Cato pro moroso,</i>	101	<i>Considere, de iudiciis,</i>	113
<i>Cavere de quo dicatur,</i>	13	<i>Consociare usum,</i>	106
<i>Caverna arboris pro foramine,</i>	41	<i>Conspirare quid,</i>	5
<i>Causæ pro criminibus,</i>	4	<i>Conspiratus passive,</i>	5
<i>Cedere invidia,</i>	70	<i>Consulere, de jurisperitis,</i>	95
<i>Celebris quid,</i>	10	<i>Contendere pro constanter affirmare,</i>	22, 119
<i>Centena sestertia quid,</i>	95	<i>pro certare,</i>	123
<i>Centum oculi, de homine perspicace,</i>	50	<i>Contineri pro contineri in officio,</i>	37
<i>Centumviri quid,</i>	73	<i>Contractus quid,</i>	124
<i>Certe pro ad minimum,</i>	46, 144	<i>Contrarius pro adversario,</i>	105
<i>Cens insula,</i>	120	<i>Contumax quid,</i>	102
<i>Ciere gemitus,</i>	23	<i>Convicium unde dicatur,</i>	11
<i>Cimis,</i>	70	<i>Convictus de quibus dicatur,</i>	123
<i>Cinædus, de Menandro,</i>	135	<i>Corcodilus animal Egyptium,</i>	29
<i>Circum casui suo postpositum,</i>	98	<i>Cornua ramosa,</i>	17
<i>Cirri quid,</i>	45	<i>Cornutus, pro bove,</i>	3
<i>Citare, vox a judiciis petita,</i>	112	<i>Corpus pro virilitate,</i>	75
<i>pro vocare,</i>	127	<i>Corripere proprie de serpente,</i>	6
<i>Civitas pro civibus,</i>	5	<i>Corrumperere male quid,</i>	126
<i>Clazomene quid,</i>	121	<i>Corruptus pro male habito,</i>	50
<i>Clitellæ quid,</i>	21	<i>Cortex pro testa,</i>	47
<i>Cæcus pro cæcum faciente,</i>	49	<i>Cothurnus quid,</i>	99
<i>Cædere arbores,</i>	160	<i>Credulitas pro credulo,</i>	43, 73
<i>Cælo pro in cælum,</i>	106	<i>Crepusculum quid,</i>	67
<i>Cœpit aliquid facere, formula Plæ-</i>		<i>Criminari aliquem,</i>	69
<i>dro usitatissima,</i>	159	<i>Crux supplicii genus,</i>	64
<i>Cogitare pro excogitare,</i>	57	<i>Cubile pro lustrò,</i>	42
<i>Colligere pro intelligere,</i>	95	<i>Cunei quid,</i>	148
			Cu-

I N D E X

<i>Excitari, de venatione.</i>	49	<i>Ferae capiebantur foveis.</i>	22, 60
<i>Exemplum pro fabula.</i>	92	<i>Ferie quid,</i>	54
<i>Exequi pro narrare.</i>	75	<i>Ferri rigor pro ferro.</i>	102
<i>Exerere, pro prodere.</i>	16	<i>Ferrum pro gladio.</i>	73
<i>Exhibere fidem.</i>	128	<i>Ferus, de brutis.</i>	17, 38, 93
<i>Exigere ævum.</i>	116	<i>Fictilis quid.</i>	108
<i>Exitium pro calumnia.</i>	52	<i>Fides pro fidem dante.</i>	74
<i>Exitus pro viis elabendi.</i>	16	<i>Fingere causas quid.</i>	4
<i>Exornare se alienis plumis.</i>	7	<i>Fingere pro ornare.</i>	40
<i>Expedire pro exponere.</i>	79, 95	<i>Finire vitam.</i>	155
<i>Expiare quid.</i>	62	<i>Firmus de quo dicatur.</i>	159
<i>Explicare fugam quid.</i>	100	<i>Fiscus quid.</i>	47
<i>Explicit, vetus formula.</i>	36	<i>Fistula ex ossibus asini.</i>	89
<i>Exprimere gemitum.</i>	118	<i>Flagellum lentum.</i>	65
<i>Exterere frontem.</i>	25	<i>Flagitare debitum, de morte.</i>	128
<i>Extricare quid.</i>	122	<i>Flamma pro igne altaris.</i>	105
<i>Exæw quid.</i>	140	<i>Flexus pro compendiis viarum.</i>	45
		<i>Florere quid.</i>	4
		<i>Fodere terram, de apro.</i>	42
		<i>Fœcunda novies, de novem sætus e-</i>	
		<i>nixa.</i>	55
		<i>Fœtus, antiquitus onera.</i>	23
		<i>Fors, adverbialiter.</i>	58
		<i>Fortuitus penultima longa.</i>	41
		<i>Fortuna pro re familiari.</i>	94
		<i>pro dignitate.</i>	155
		<i>Fortunæ pro fortuna.</i>	111
		<i>Fovea ad captandas feras.</i>	22, 157
		<i>Fraudare natos lacte.</i>	80
		<i>se cibo.</i>	117
		<i>Fraudator.</i>	21
		<i>Frenare pro cohibere.</i>	125
		<i>Frequentativa rei difficultatem expri-</i>	
		<i>munt.</i>	44
		<i>Frons, pabulum bubus.</i>	49
		<i>Frons prima.</i>	90
		<i>Fruere quæ laudas, formula.</i>	68
		<i>Frugi quid.</i>	94
		<i>Frui cum accusativo.</i>	95
		<i>Fuci, de vanis hominibus.</i>	78
		<i>F. gere aliquem, quid.</i>	97
		<i>Fulmen Jovi pro sceptro.</i>	113
		<i>Futilis, de canibus.</i>	114

G. Gal-

F.

F abricare naves.	100
<i>Fabula, de vero & falso.</i>	2, 44
<i>Fabula cur dicta Æsopiæ.</i>	1
<i>Fabula fictæ.</i>	2
<i>Facere convivium.</i>	82
<i>corpus.</i>	66
<i>medicinam.</i>	19
<i>moram.</i>	127
<i>nomen.</i>	21
<i>partes.</i>	10
<i>venaturam oculis.</i>	94
<i>vota.</i>	15
<i>Facies pulcra.</i>	68
<i>Falernus mons & ager Campaniæ.</i>	59
<i>Familia, de servis.</i>	50, 73, 87, 122
<i>Fascia nivea.</i>	148
<i>Fastidiosè pro difficulter.</i>	56
<i>Fatigare cælum.</i>	118
<i>Fævi quid.</i>	77
<i>Favor, de applaudentibus.</i>	142
<i>Fax quid.</i>	32
<i>Feliciter, acclamationis formula.</i>	134
<i>Fenestra, de quocunque foramine.</i>	18

I N D E X

G.

G *Alli* qui. 88
Gemere, de invidia. 59
Genus pro genere mortalium. 37
Genus fabularum pro fabulis. 56
Gerere decorem. 118
Gēgoles qui apud Græcos. 88
Glabri qui. 95
Glandes, olim hominum cibus. 84
Gratuitus, penultima longa. 42
Gratulari. 106
     pro gratias agere. 107, 130
Gravis annis. 150
Grex pro armento. 34

H.

H *Abere*, pro habere pecunias. 55
Habere, de re inventa. 140
Habitus quid. 141
Herere pro obherere. 7
Harioli quid. 98
Haud recusare quid. 62
Hebrus Thraciæ fluvius. 61
Hercules quis. 58
Hercule, jurandi formula. 106
Hic, pro tunc. 4
Hic est, formula. 19
Hinniens pro equo. 136
Hippolytus quis. 151
His prosecutus, formula varie im-
     mutata. 71
Hoc, pro cælo. 33
Honori & meritis, formula. 56

I.

J *Acere* pro decumbere. 19
Jacere, de contentu. 31, 76
Jactare quid. 27

Jactare frustra. 68
     basia. 147
Icere fœdus quid. 35
Ignarus pro imbelli. 34
Ignis petenti non solitus negari. 86
     ad sacra destinatus non accende-
     batur ex igni profano. 105
Ignorare aliquem. 135
Ilium. 71
Immolare, de sacrificiis. 98, 123
Impendere curam alicui rei. 54
Imperatores Romani vocabantur do-
     mini. 45
Impetus pro incurso piratarum. 101
Implicare aliquem quid. 74
Importare luctum. 32
Improbis pro improbo. 10
Improbis pro crudeli & avaro. 26
     pro violento. 38, 102
Imputare beneficium. 26
In plano, pro in solo. 42
In conspectu, pro in conspectum. 135
In commune, formula. 144
Incola stagni, de rana. 11
Incuria, de neglectu capillorum. 40
Induci verbis. 47
Iners, de fucis. 77
Iners, pro invalido. 6
Inferre jurgium. 3
Ingemiscere, pro cum gemitu dicere. 18
Ingenium cœnæ pro artificioso cœnæ
     apparatu. 158
Ingenium pro scriptis ingeniosis. 53
Inhospitals, proprie de Ponto. 100
Innoxius pro eo qui non nocet. 38
Insectari aliquid. 75
Insidiosus, de apro. 42
Institicus pro notbo. 62
Inter aras, pro in aris. 123
Intrare januam. 72
Intritus cibus quid. 30
Invenire pretium operibus. 133
Invenire, in respectu ad inopinatam
     even-

I N D E X

<i>eventum.</i>	105	<i>pro Baccho.</i>	109
<i>Invidia pro invidis.</i>	70, 134	<i>Liberti aliqua scientia clari nomen</i>	
<i>Involvere pro tegere.</i>	100	<i>domini sui operibus suis præfige-</i>	
<i>Joci pro fabulis.</i>	2, 37, 57, 99	<i>bant.</i>	1
<i>Ire, de tempore.</i>	146	<i>Liberti Cæsaris in magno honore.</i>	1
<i>Ista, pro aqua, demonstrative.</i>	3	<i>Libitina quid.</i>	118
<i>Jumenta, de equis.</i>	95	<i>Licentia quid.</i>	5
<i>Jumenta nitida.</i>	66	<i>Ligare pro alligare.</i>	98
<i>Jupiter pater deorum.</i>	11, 107	<i>Limare pro elimare.</i>	74
<i>Jupiter pro ipsius fano.</i>	104	<i>Linus quis.</i>	58
<i>Jurgii causa pro jurgio.</i>	3	<i>Liquor pro aqua.</i>	16, 103
<i>Juvenca nitens.</i>	66	<i>Livor pro lividis.</i>	119
<i>Juvenis pro puella.</i>	40	<i>Loca sancta quid.</i>	153
		<i>Locare nomen, de debitore.</i>	21
		<i>Longitudo colli pro longo collo.</i>	12
		<i>Loqui recte.</i>	107
		<i>Lucrum dulce.</i>	56
		<i>Lucullus quis</i>	44
		<i>Luere pœnas.</i>	74
		<i>culpam.</i>	105
		<i>Lupi & agni discordia.</i>	3
		<i>Ludere calamo.</i>	90
		<i>oculis.</i>	94
		<i>Lucerna pro vulgari igne.</i>	105
		<i>Luētari cornibus.</i>	150
		<i>Luscinius pro Luscinia.</i>	85
		<i>Luxus pro ebrietate.</i>	96
		M.	
		M <i>Agnitudo facit principes peri-</i>	
		<i>clitari.</i>	99
		<i>Magnus, proprium Jovis cognomen-</i>	
		<i>tum.</i>	112, 156
		<i>Maledicere, quid.</i>	4
		<i>Maleficus, de eo, qui malum fecit.</i>	40
		<i>Malignitas pro maligno.</i>	132
		<i>Malum pro damno vel pœna.</i>	10
		<i>pro osse devorato.</i>	12
		<i>Malus pro imperito.</i>	19
		<i>Manes.</i>	31
		<i>Mare Siculum quid.</i>	44
			Tuf-

L.

L <i>Abi, de partione.</i>	80
<i>Laborare quid.</i>	26, 34
<i>Labores viam parant ad cælum.</i>	106
<i>Laetare incolumis Roma, acclaman-</i>	
<i>di formula.</i>	147
<i>Lañificus.</i>	94
<i>Laniger, de agno.</i>	3, 103, 151
<i>Latere pro tutum esse.</i>	99
<i>Latibula nemorosa.</i>	49
<i>Latium pro Latinis.</i>	51
<i>Latrans pro cane.</i>	3, 151
<i>Latrare primam habet longam.</i>	151
<i>Latro, de lupo.</i>	3
<i>Latrones unde dicti.</i>	48
<i>Lavatio quid.</i>	95
<i>Laurus Apollini sacra.</i>	84
<i>Laus multa.</i>	55
<i>Laxare ingenia artuum.</i>	158
<i>Legere pro eligere.</i>	84
<i>Leges æquæ quid.</i>	4, 81
<i>Lentus quid.</i>	65
<i>Leo animal plenum majestatis.</i>	107
<i>Rex ferarum.</i>	157
<i>Levare dorso, de equo.</i>	43
<i>Levitas quid.</i>	132
<i>Lex, pro conditione.</i>	77
<i>Liber pro vacans a negotiis.</i>	53

I N D E X

<i>Tusculum.</i>	45	<i>Mutare.</i>	130
<i>Margo in puteo quid.</i>	103	<i>Myron artifex.</i>	134
<i>Mecum, pro domi meae.</i>	46	<i>Myrtus Veneri sacra.</i>	84
<i>Medea quae.</i>	100		
<i>Medentes pro medicis.</i>	151	N.	
<i>Medius sol pro die.</i>	87		
<i>Mehercule, jurandi formula.</i>	29, 85	N <i>Aris emunctae homo, de quo</i>	
<i>Melos quid.</i>	86, 120	<i>dicatur.</i>	62
<i>Menander quis.</i>	135	<i>Narrabit quod quis voluerit, pro-</i>	
<i>Mercurius quis.</i>	7	<i>verbale.</i>	85
<i>Mergere pro devorare.</i>	98	<i>Narratio pro fabula.</i>	11, 16
<i>Merito, particula culpam agnoscen-</i>		<i>Nasutus quid.</i>	99
<i>tis.</i>	36	<i>Natantes pro piscibus.</i>	3
<i>Meritum pro bene merito.</i>	12, 81,	<i>Nati, de ranis.</i>	28
	156	<i>de catulis apri.</i>	43
<i>Metuentes elliptica oratione utuntur.</i>		<i>Natura pro natura rerum.</i>	62
	42	<i>Natura sinistra pro adversa.</i>	52
<i>Migrare, prima longa.</i>	151	<i>Natus diis iratis.</i>	117
<i>Minari pro promittere.</i>	122	<i>Neapolis Campaniae urbs.</i>	44
<i>Minos Rex Cretae.</i>	101	<i>Nec pro non.</i>	14, 100, 146
<i>Miscere quid.</i>	5	<i>Necessitas pro ordine naturae.</i>	81
<i>Miscere, de veneno.</i>	19	<i>Nectar quid.</i>	83, 109
<i>Misenensis villa unde dicta.</i>	44	<i>Negatio repetita affirmat.</i>	114
<i>Mittere panem.</i>	27, 40, 60	<i>Nemoricultrix pro cultrice nemoris.</i>	
<i>vocem.</i>	86, 104		41
<i>Mnemosyne mater Musarum.</i>	55	<i>Nemus quid.</i>	34
<i>Modestus pro contentus modico.</i>	38	<i>Nenia quid.</i>	54, 90
<i>Moliri fraudem.</i>	103	<i>Nescio quis, formula.</i>	70
<i>Momentum.</i>	53	<i>Nihil est, formula.</i>	67
<i>Mons summus pro summa montis par-</i>		<i>Nilus Africae fluvius.</i>	29
<i>te.</i>	44	<i>Nitere quid.</i>	66
<i>Monstra hostiis procurari solita.</i>	62	<i>Nitor, pro splendore.</i>	18
<i>Mortuo pro in mortuum.</i>	89	<i>Nixus pro innixus.</i>	103
<i>Mugientes pro bubus.</i>	3, 151	<i>Nobilis, de amphora.</i>	59
<i>MUG, pro fabula falsa & vera.</i>	2	<i>Nocturnus fur.</i>	27
<i>Mula in vehiculis.</i>	65	<i>Nolo irascaris, formula.</i>	117
<i>Mulcare aliquem male.</i>	8	<i>Non fugere mortem.</i>	70
<i>simili jure.</i>	29	<i>Nota pro ignominia.</i>	8
<i>Muli ad quid olim adhibiti.</i>	47	<i>Notare aliquem pro reprehendere.</i>	58
<i>Mulier in obliquis penultimam corri-</i>		<i>Notus quid.</i>	16
<i>pit.</i>	72	<i>Novi antequam tu natus es, prover-</i>	
<i>Mulier non rudis.</i>	40	<i>binum.</i>	150
<i>Munera diis data.</i>	104	<i>Novissime pro tandem.</i>	79, 106
			No-

I N D E X

<i>Novitas, pro novo invento.</i>	141	<i>Parare pro emere.</i>	97
<i>Nudare pro conspiciendum præbere.</i>	57	<i>Partes, de litigantibus inter se.</i>	77
		<i>de scenicis.</i>	129
		<i>Partes naturæ.</i>	109
		<i>Particulones.</i>	132
		<i>Partiri caritatem.</i>	69
		<i>Parturire.</i>	122
		<i>Pater deorum, de Jove.</i>	
		<i>Pati nives.</i>	67
		<i>Pati pro contentum esse.</i>	8
		<i>Patiens injuriæ & patiens injuriam,</i>	
		<i>quomodo distinguantur.</i>	9
		<i>Pavo, avis Junoni sacra.</i>	85
		<i>Pauper, de subjecto aliis.</i>	20
		<i>Pectines plumbei.</i>	40
		<i>Pede suspensio, pro leni & tacito.</i>	43
		<i>Pegma quid.</i>	146
		<i>Pelias a Medea occisus.</i>	100
		<i>Pelion mons Thessaliæ.</i>	100
		<i>Pelusium, Nili ostium.</i>	45
		<i>Pendere in novacula, de Occasione.</i>	149
			104
		<i>Pera quid.</i>	30
		<i>Peregrina volucris, de Ciconia.</i>	46
		<i>Perit, dissyllabum.</i>	4
		<i>Perire nece, de quo dicatur.</i>	107
		<i>Persalutare quid.</i>	
		<i>Persequi, in significatione sollicitu-</i>	32
		<i>dinis.</i>	11
		<i>Persona quid.</i>	44
		<i>Petere urbem, pro proficisci.</i>	64
		<i>Petulus, de quo dicatur.</i>	
		<i>Phædrus Augusti libertus. 1. Ejus</i>	ibid.
		<i>rara apud veteres mentio.</i>	ibid.
		<i>quando vixerit. ibid. Usus est</i>	ibid.
		<i>quadam libertate in versibus suis. 2.</i>	ibid.
		<i>Ejus pluvula interciderunt. ibid.</i>	ibid.
		<i>passim sibi laudem tribuit. 55. in</i>	ibid.
		<i>odium Sejani incidit. 57. fuit</i>	ibid.
		<i>Thorax genere. 58. senectutis sue</i>	ibid.
		<i>nonnunquam meminit. 60. spera-</i>	ibid.
		<i>vit immortalitatem. 94. immatur</i>	ibid.
		<i>adversariis suis.</i>	ibid.
			Phry

I N D E X

<i>Phrygia, minoris Asiae regio.</i>	58	<i>Propter pro juxta.</i>	46
<i>Phryx, de Esopo.</i>	58	<i>Proximus culpæ pro reo.</i>	14
<i>Pierides, nomen Musarum.</i>	54	<i>Prudentia pro scientia.</i>	20
<i>Pierius mons Thessaliæ.</i>	54	<i>Pulcerrime pro optime.</i>	77
<i>Pignus quid.</i>	143	<i>Pulmentarium quid.</i>	68
<i>Pinus Cybeæ sasra.</i>	84	<i>Pulpitum.</i>	148
<i>frequens in monte Pelione.</i>	125	<i>Pythes quid.</i>	125

100

<i>Pissistratus quis.</i>	5
<i>Plaudentes stare solebant.</i>	147
<i>Plebes pro plebs.</i>	99
<i>Plutus Deus divitiarum.</i>	107
<i>Poëtæ immortalitatem sperant.</i>	94
<i>miscet utile dulci.</i>	9, 90
<i>molesti sunt suis recitationibus.</i>	144

Ποιῶν τὴν ἰατρικὴν.

<i>Polire, quid.</i>	19
<i>Ponere, de edificiis.</i>	2
<i>de ferculis.</i>	44
<i>de præmiis.</i>	30
<i>de quaestione.</i>	19
<i>de statuis.</i>	79
	51

Populus arbor Herculi sacra.

	84
<i>Positus pro propositus.</i>	79
<i>Postulare pro accusare.</i>	73
<i>Potens pro divite.</i>	28
<i>Præstare vicem.</i>	54
<i>Praxiteles quis.</i>	134
<i>Premere vocem pro tacere.</i>	16
<i>Pretium pro premio.</i>	12
<i>Priamus quis.</i>	56

Princeps, nomen proprium.

	145
<i>Principatus, de quolibet imperio.</i>	20
<i>Principes pro civibus præcipuis.</i>	134
<i>Prior pro melior.</i>	18
<i>Procax quid.</i>	5
<i>Procurare, sollemnis vox augurum.</i>	62
<i>Prodire in scenam.</i>	143
<i>Professus pro certo.</i>	100
<i>Prometheus quis.</i>	109
<i>Promitte mihi ad cocenam, formula.</i>	126

Q

QUa numquam est adverbium. 67
 Quadrantes quid. 118
 Quanta res pro quanti pretii. 76

Quercus Jovi sacra. 84
Quercus sublimis pro ejus sublimitate. 41
Queri, quomodo construatur. 3
Qui pro qualis. 18
Quia ultimam semper habet brevem. 10, 71

Quid multa? formula. 43
Quidam, particula Phædro usitata. 158
Quidam, de ignotis. 78
Quidem, quam vim habeat. 107
Quidnam voluisti tibi? formula. 49
Quis pro uter. 28

Quotidianus, secunda ancipiti. 42
Quotidie, antepenultima ancipiti. 42

R

RAmosa cornua. 17
Rapere aliquod ad se. 57
Rapere, de celeritate. 146
Raptor, de Miluo. 3
Ratio certa. 132
Receptacula unde. 98
Recidere, prima producta. 87
Reclamare pro iterum clamare. 114
Reddere tempora quid. 54
Redire ad splendorem 76
 Rh 72

I N D E X

<i>Reducere pro introducere.</i>	147	
<i>Referre pedem retro pro recedere.</i>	38	S.
<i>Referre aliquid ad animum.</i>	88	
<i>Reficere vires.</i>	60	S <i>Acrificiis, quadrissyllabum.</i>
<i>Regales opes.</i>	31	<i>Sacrilegium quid.</i>
<i>Rejicere aliquem pro ei aliquid negare.</i>	38	<i>Sacrum pro sacrificio.</i>
<i>Rejicere vestem.</i>	136	<i>Sal pro re jocosa.</i>
<i>Religio de Deo.</i>	104	<i>Salix lenta.</i>
<i>de judicibus.</i>	77	<i>Saltus pro locis venationi aptis.</i>
<i>quid.</i>	31	<i>Sanctus pro innocente.</i>
<i>Reliquas quadrissyllabum.</i>	63, 126	<i>Sanctus, de Hercule.</i>
<i>Reperire quid.</i>	2	<i>Sanguis pro prole.</i>
<i>Reperire servitutem.</i>	93	<i>Sapiens de philosopho.</i>
<i>Repræsentare pœnam in se.</i>	73	<i>Sarcina, de fœtu.</i>
<i>Reprehendere pro retrahere e fuga.</i>	149	<i>Scilicet, confirmantis particula.</i>
	33	<i>Scribere picte.</i>
<i>Reprimere iram.</i>	135	<i>Scurra.</i>
<i>Reptare.</i>	123	<i>Seccessus versibus faciendis aptus.</i>
<i>Res bonæ quid.</i>	30	<i>Sedare pulverem.</i>
<i>Res pro fabula.</i>	37	<i>Sedere, de judicibus.</i>
<i>pro insita auctoritate.</i>	102	<i>Sedes arida, de palude.</i>
<i>Res cibi pro cibo.</i>	103	<i>Seducere quid.</i>
<i>Res est in vado, proverbium.</i>	27	<i>Sejanus Phædro inimicus.</i>
<i>Res feminarum quid.</i>	10	<i>Sella prima in curru quid.</i>
<i>Res quid significet.</i>	135	<i>Semianimus pro semianimis.</i>
<i>Res quomodo dicatur nos sequi.</i>	139	<i>Semita & Via quid differant.</i>
<i>Refes.</i>	73	<i>Senex, de Æsopo: 37, 62, 88,</i>
<i>Respectus, vox Latina.</i>	91	<i>Sensus pro judicio.</i>
<i>Respicere nihil pro curare.</i>	124	<i>Sententia pro judicio.</i>
<i>Retorridus quid.</i>	30	<i>Sentire pro animadvertere.</i>
<i>Retundere pro refutare.</i>	19	<i>Servare pro observare.</i>
<i>Revocare pro iterum vocare.</i>	155	<i>Servitus pro servo.</i>
<i>Rex, de urbis moderatore.</i>	156	<i>Servus unus non facit familiam.</i>
<i>Jovis cognomentum.</i>	102	<i>Severitas frontis.</i>
<i>& aliorum deorum.</i>	18	<i>Sexcenties pro pluries.</i>
<i>Rigor ferri pro ferro.</i>	102	<i>Si, confirmantis particula.</i>
<i>Robur pro robusto.</i>	94	<i>Si non fastidis, formula.</i>
<i>Robur saxi pro saxo.</i>	157	<i>Si quis manium sensus, formula.</i>
<i>Rotare cervicem.</i>	96	<i>Sibi non lique, formula.</i>
<i>Rugire, vox leonum.</i>		<i>Sic valeas, formula.</i>
<i>Rus pro horto.</i>		<i>Signum in militia murium.</i>
		<i>Similitudo gignit fastidium.</i>
		<i>Simonides quis.</i>
		120
		habuit

I N D E X

<i>habuit artem suam quaesit.</i>	125	<i>Sustinere impetum iræ.</i>	73
<i>Simpliciter pro aperte.</i>	66	<i>jocos.</i>	69
<i>Simul pro simulac.</i>	43, 73, 78, 83, 104, 109	<i>libellum.</i>	99
<i>Sine mercede.</i>	91	<i>malum.</i>	154
<i>Sinistra natura pro adversa.</i>	52	<i>paupertatem.</i>	120
<i>Sinon quis.</i>	56	<i>spiritum.</i>	60
<i>Socrates quis.</i>	70		
<i>ejus lusus cum pueris.</i>	79	T.	
<i>Solvere errorem.</i>	96	T <i>Aberna.</i>	98
<i>frenum.</i>	5	<i>Tabula naufragii.</i>	122
<i>Solutus pro liber a curis.</i>	54	<i>Talis quid.</i>	70
<i>Somnia tristiora procurari solita.</i>	62	<i>Tangi invidia.</i>	28
<i>Somnus pro ignavia.</i>	58	<i>Tanto melior, formula.</i>	64
<i>Somnus primus.</i>	73	<i>Temere, id est sine metu periculi.</i>	29
<i>Sonipes, de equo.</i>	93	<i>Temeritas pro audacia.</i>	29
<i>Sorbitio pro iusculo.</i>	30	<i>Temperare jugum.</i>	65
<i>Sordes abjici solite in triviis.</i>	31	<i>Tendere dolos.</i>	27
<i>Squamigeri pro piscibus.</i>	3	<i>Tenere pro morari.</i>	58
<i>Stare, pro decretum esse.</i>	114	<i>pro possidere.</i>	39
<i>Stare pro aliquo.</i>	140	<i>Tentare caput.</i>	73
<i>de patronis.</i>	14	<i>Tibi dico, formula.</i>	117
<i>super aliquem, signum victoriæ.</i>	38	<i>Timidus, de sene.</i>	20
	38	<i>Tintinnabula in collis mulorum.</i>	48
<i>Strigare quid.</i>	65	<i>Toga pura quid.</i>	72
<i>Stringere ferrum.</i>	137	<i>Tonans, Jovis epitheton.</i>	55
<i>Strophæ quid.</i>	19	<i>Tondere caput, viris in more pos-</i>	
<i>Structuræ novæ hominum censuris</i>	70	<i>tum.</i>	73
<i>obnoxie.</i>	70	<i>Torquere pro, ægre alicui facere.</i>	30
<i>Stulte, objurgantis particula.</i>	80	<i>Toxicum.</i>	19
<i>Stupor pro stupido.</i>	12, 18	<i>Tradere memoriæ.</i>	125
<i>Subscribere, de quibus dicatur.</i>	75	<i>Trabere odorem.</i>	59
<i>Subsidere pro commorari.</i>	72	<i>vitam.</i>	25, 67, 96
<i>Succumbere, de victo.</i>	79	<i>Transfigere pectus gladio.</i>	73
<i>Suffici pro suffectum iri.</i>	72	<i>Translatitium quid.</i>	147
<i>Summus, de Jove.</i>	116	<i>Trepidare pro festinare.</i>	98
<i>Super pro præter.</i>	75	<i>Tribades.</i>	108
<i>Superbus pro potenti.</i>	100	<i>Tribuere honorem.</i>	12, 125
<i>Superum voluntas favit, formula.</i>	145	<i>Triclinium quid.</i>	127
<i>Sus Minervam, proverbium.</i>	150	<i>Tristis pro gravi.</i>	5, 8, 47
<i>Suspicio antepenultimam producit.</i>	73	<i>Trivium quid.</i>	31
		<i>Troja Sinonis astu capta.</i>	56
		<i>Trusitare, vox obsoleta.</i>	48
		Hh 2	Tum

I N D E X

Tum demum notat iudicii tardita-	Vir pro marito.	23
tem.	Vir natus.	69
Turba pro hominum multitudine.	Virginal.	109
Turpitude de quo dicatur.	Viridia quid.	45
Tympana ex asini pelle.	Virtus pro fortitudine.	15, 66, 137
Tyrannus, quomodo sumatur.	Vis pro potestate & imperio.	6

V.

V Acare uxori.	54	Vita negotiosa.	53
Vadum quid.	92	Vexatus, de navi.	111
de fundo putei.	103	Vituperare cœlum, proverbiale.	101
Vagari oculis.	94	Vivere, pro immortalis gloria vigere.	144
Varietas adfert delectationem.	38	Volantes pro avibus.	3
Ubi, particula in exprobrationibus.	13	Voluntas pro testamento.	96
Velox, de quo dicatur.	61	Voluntas superum favit, formula.	145
Venantes pro venatoribus.	17	Usurpare quid.	110
Venari viros quid.	94	Ut pro postquam.	92
Venus nata e mari.	84	pro quantum.	17
Verba non ad famam pertinentia usur-	134	Utcunque pro quovis modo.	39
pantur sine supposito.	17	Vulturius antique pro vultur.	31
Verba subdola.	65	Uxores pro contubernalibus.	63
Verbera lenta.	35	Uxores repudiari solite ob rem pu-	156
Vesci cum accusativo.	62	dendam.	
Victima, de tauro.	79		
Victor, de Esopo.	15		
Videri, formula in sententiis judi-	56		
cum.	50		
Vigilia pro cura.	65		
Villicus quid.	92		
Vimen lentum.	31		
Vinea alta.	18		
Violare sepulcra, grande olim piaculum.			
Violentia pro violento.			

X.

X ristus quid.	45

Z.

Z ona cui usui.	121

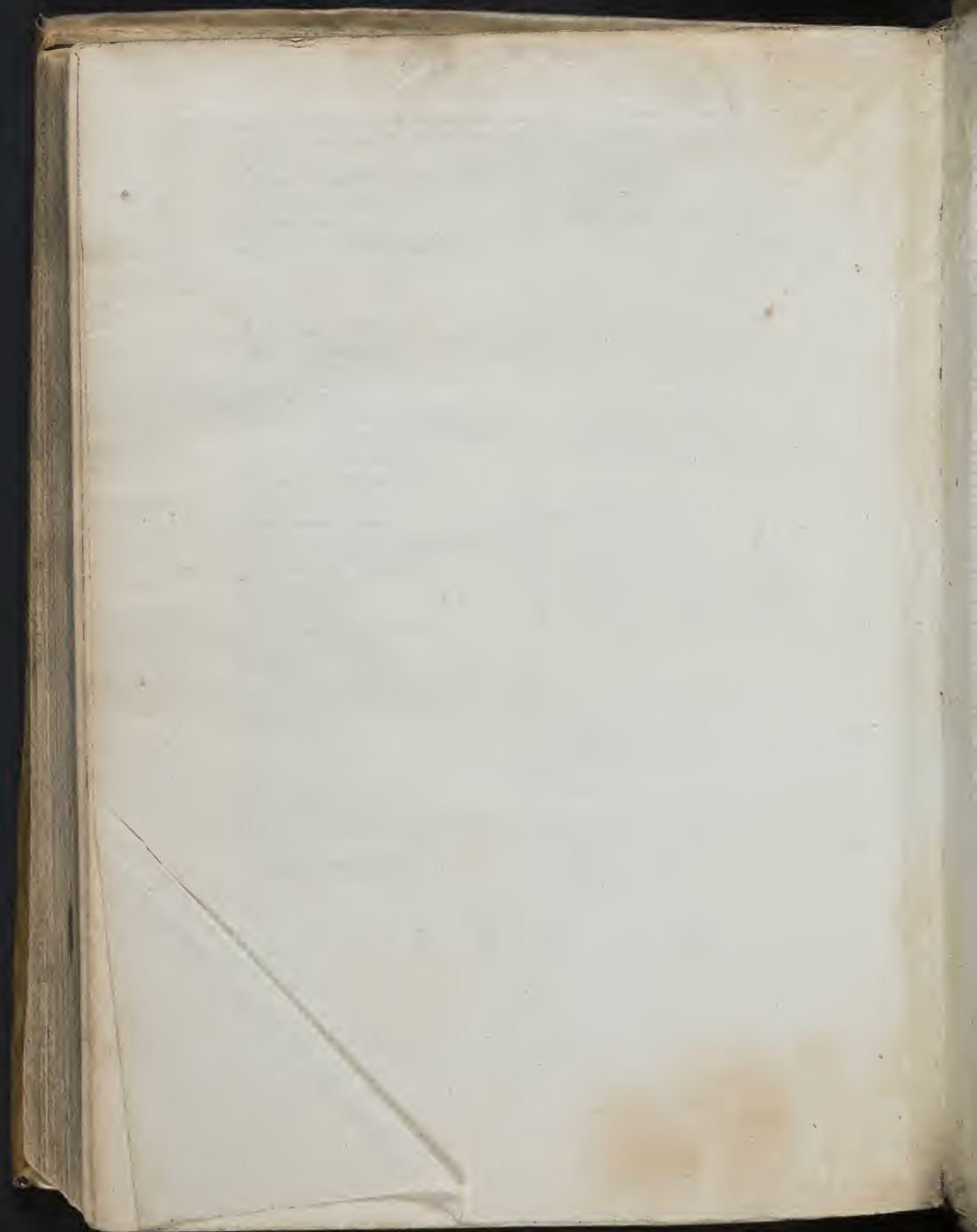
F I N I S.

line. 156.
& impera.
us vitam de

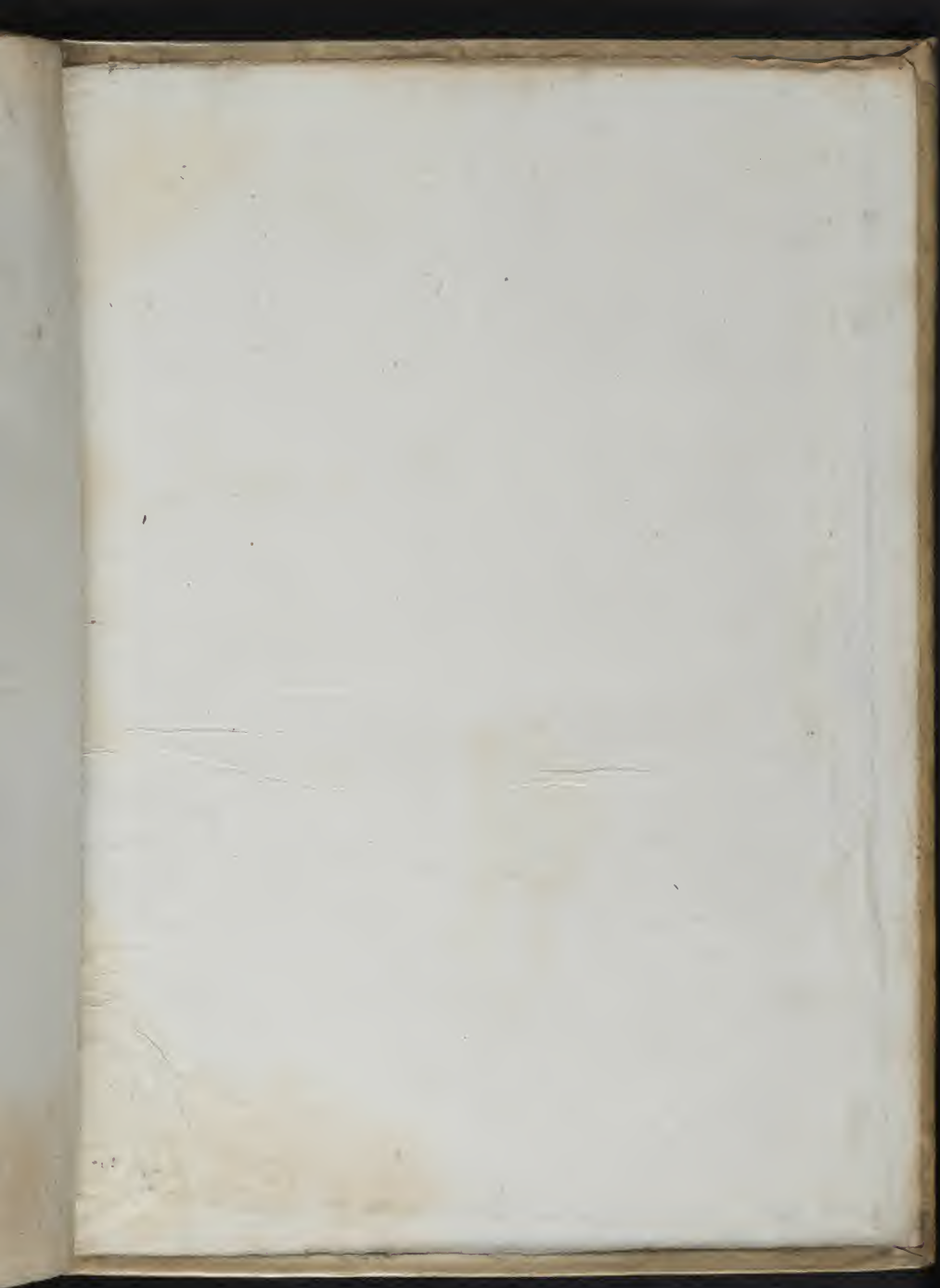
, proceritate
rtali gloria

ms.
umento.
m favit, for

vis modo.
pro vultus.
ernalibus.
solite ob rem

15
C
e

15
C
e